

The cover features a dark green background with a gold-colored diamond grid pattern. Each diamond contains a small, embossed floral motif. The text 'SCRAP BOOK' is centered in a gold, serif font within a larger diamond shape. On the left edge, there are three circular punch holes.

SCRAP
BOOK

UNIVERSITY OF WASHINGTON LIBRARY
SEATTLE 5

Harry C. Bauer
Director of Libraries

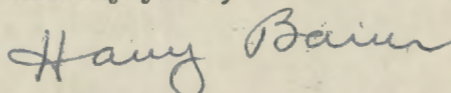
November 18, 1957

Mr. Stephen Forslund
6803 South Tacoma Way
Tacoma 9, Washington

Dear Mr. Forslund:

Mr. Harry F. Fabbe, editor of the Svenska Posten, has turned over to me the journals, letters and papers of the Order of Valhalla for incorporation into the University of Washington Swedish archives. We are indeed grateful for these additions to the collections and I wish to thank you for the interest you have shown in helping to strengthen the archives. Mr. Fabbe has informed me of all that you have done on our behalf.

Sincerely yours,

Harry C. Bauer
Director of Libraries

HCB:H

THE SWEDISH ORDER OF VALHALLA

Meets every first and third Wednesday of each month at

VALHALLA TEMPLE

1216-18 SO. K STREET
TACOMA, WASH.

April, 1957

Mr. Stephen Forslund

Dear sir and brother,

The officers and members of the Swedish Order of Valhalla wish to commend you on your fine historical chronicle of the Swedish Order of Valhalla.

We take note of the time and research necessary for the compilation of such a document, which appeared in the "Svenska Posten".

Without a doubt it has brought the public's attention to the good works of our lodge. It pictures the hardships our predecessors contended with to build and maintain our organization.

We therefor tender you our warmest congratulations and thanks for a service well done.

President	<i>Carl E. Fredrickson</i>
Vice-President	<i>Nels Heggstrom</i>
Past President	<i>Clarence Peterson Hans Fredrickson</i>
Recording Secretary	<i>Gabro B. Waldstrom</i>
Financial Secretary	<i>Swan Sundgren</i>
Treasurer	<i>Leonard Vik</i>
Chaplain	<i>Swan afesong</i>
Marshall	<i>Sven Fredrickson</i>
Asst. Marshall	<i>Ernest Norman</i>
Inner Guard	<i>Ole Carlson</i>
Outer Guard	

UNIVERSITY OF WASHINGTON
SEATTLE 5, WASHINGTON

April 26, 1957

Mr. Stephen Forslund
6803 South Tacoma Way
Tacoma 9, Washington

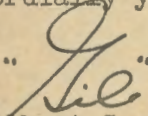
Friend Steve:

It is impossible for me to adequately thank you for your courtesy in sending the information on Swedish Olivine Application. It is comforting to know that after all of our lean years here, that OLIVINE is beginning to emerge as a major foundry material. There is one in Portland and another in Seattle that are seriously considering moving to OLIVINE completely.

Frankly, I think there is enough to OLIVINE to be of interest to Griffin; however, we have other fish to fry at the moment.

Should you hear anything further from Sweden, I would be grateful to you to be so informed. With sincere, best wishes I remain,

Cordially yours,

Gilbert S. Schaller
Professor of Mechanical
Engineering

GSS:es

Valhallas Krönika

Antligen har det blivit av att börja studera föreningen Valhallas gamla handlingar. Att det är ett högeligen intressant arbete är väl onödigt att nämna. Erik Nilsson har utfört ett synnerligen gott arbete med att på förhand sortera de gamla dokumenten. Detta underlättar arbetet betydligt, så att man kan få en översikt av det hela på ett tidigare stadium.

Det har förvånat oss att se, vilka skönskrivare det fanns på den tiden, och den grad av bildning och litterär förmåga dessa handlingar ådagalägger.

Ännu är det för tidigt att dra några slutsatser. Vi märkte, när vi läste de första stadgarna, att det inte fanns någon "preamble", som angav föreningens ändamål. Senare fann vi ett poem, uppläst vid sammanslutningens första årsmöte i april 1885 av föreningens dåvarande sekreterare, Hugo Ohlin. Detta poem klärlägger föreningens ändamål kraftigare än någon "preamble". Ohlin hade antagligen författat verserna, tillägnade "Freja", som föreningen hette under sin tidiga tillvaro.

TILL FREJA

Här samlats en liten skara.
Vad syfte skall den ha, männ tro?
Jag, broder, kan dig härmed svara,
att målet enkelt är och skall så

gro.

Ty det är skönt att uti hårda stunder

med hjälpsam hand sin broder ge ett stöd.

Vi mäga inga stora ting, ej heller några under,
dock liten hjälp kan lindra broders nöd.

Visst glädjas vi åt sommarvindens smek.

Men på hans vinge sitter döden blek.

När vinden trycker mildt en kyss på pannan,
så giver döden lömskt och tyst en annan.

O hjärtat tränar under strid och kval

till släktets urhem uti Edens dal.
Som barnet ryckt ifrån sin mor,
det gråter.

Så säg, o broder, står ett Eden åter.

Jag därför manar, vänner och kamrater,
håll samman väl på gammalt nordiskt sätt.

Ty bättre helgas kan ej fädrens later
än handling God och Sann och Rätt.

—H.

Steve,

Tacoma, Wash.

—II—

TACOMA, WASH. — Vid 11th och Commerce St., ungefär där Mannings Market nu är beläget, stod Svea Hotel i början av 1880-talet. Ägarna var en värmlänning, W. P. Sundberg, och Hjalmar Nyman, född i Småland men uppväxt i stockholmstrakten. Bägge var initiativtagare till den föreslagna föreningen, och vi har all anledning att tro, att det var i deras byggnad, som föreningen kom till stånd.

Enligt en lista med egenhändiga namnteckningar hade 22 landsmän antecknat sig för medlemskap. Tre av dessa blev strukna för bristande betalning ett par möten efteråt. Man beslöt, att den nya sammanslutningen skulle vara känd under namnet Freja, vilket ändrades till Valhalla några månader senare. Svenska språket skulle användas utslutande vid sammankomsterna. Norrmän ägde rätt till medlemskap, men icke till tjänstemannabefattning. Inträdesavgiften var fem dollars till den 1 jan. 1885, därefter 10 dollars.

Styrelse valdes: President, G. F. Lindquist; vice president, Hj. Nyman; sekr., Hugo Ohlin; skattmästare, J. P. Chilberg; sgt. at arms, A. Augustin; finanssekr., Chas. Berg; revisorer, W. Sundberg, O.

Detta är det väsentliga ur protokollet från det konstituerande mötet av den nya föreningen den 15 dec. 1884.

Att återge namnlistan skulle ta för mycket av både tid och utrymme. Alla är nu gömda, och i de flesta fall kanske även glömda. Så ock med tjänstemännen. Men jag kan dock icke underlåta att nämna något om dem som jag hört om och delvis varit bekant med.

Kapten Lindquist var en veteran från inbördeskriget. Han var göteborgare, född 1828. Enligt Nels Hokanson hade han en restaurang i New York City. När kriget bröt ut, sålde han den och L. ingick som frivillig i Nordstaternas armé. Deltog i 30 drabbningar. I slaget vid Manassas led hans regemente de största förlusterna av något. Av 462 man var 367 döda eller sårade.

Här i Tacoma lär L. ha varit en legendarisk person. Han innehade Tacoma Tent and Awning Co., och dessutom var han hamnkapten, "constable", fredsdomare m. m. i det nybildade samhället, som då hade mindre än 2,500 invånare. Det påstås, att han hade sitt kontor i ett bakrum på Svea Saloon. Dit förde han de smärre lagöverträdarna. Om det så krävde, fick de några råpp av hans käpp, annars så skällde han helt enkelt ut

Hjalmar Nyman levde till någon gång fram på 20-talet. Han innehade flera utskänkingar och lär ha förvärvat och förlorat mer än en förmögenhet under sin livstid. Han innehade Baltic Saloon, när staten Washington blev snustorr 1915. Därefter njöt han sitt otium. N. var en stor litteraturvän. Med några andra var han med om, att grunda Tacoma Tribune i början av 90-talet.

Ohlin kände jag som biträde i en av stadens större affärer. Mig veterligt hade han inte några förbindelser med landsmännen då. Familjen är väl skingrad, men på sin tid var två av hans döttrar lärarinnor i Stadium High School i flera år.

Sundberg gjorde länge lysande affärer, först med Nyman som sin kompanjon och sedan på egen hand. I början på seklet förvärvade han en större farm uti i Puyallup-dalen. Jag tror, att han överlevde alla Valhallas stiftare. Mot slutet av 20-talet hedrades han särskilt vid en årsfest, då ett förtjänstmärke i guld överlämnades till honom.

Vid föreningens andra möte tillsattes en kommitte för utarbetande av stadgar. Några stadgar kom till stånd, och de ser ut att ha blivit antagna, ändrade eller slopade efter behov. Utom den reguljära månadsavgiften förpliktades medlemmarna att inbetala 25 cents i veckan vid varje sjukdomsfall. Redan tre månader efter organiseringen utfärdade sekreteraren den första kallelsen för denna uttaxering. En svensk familj med ett adligt klingande namn hade kommit i trångmål. Föreningen anslog \$4.50 att lindra dess belägenhet. Borgen begärdes av föreningens kassör, J. P. Chilberg. Lindquist och Sundberg inlämnade en skriftlig sådan och gick i godo för 500 dollars. Revisorerna rapporterade, att 100 dollars av föreningens medel var utlånade med två procents ränta, per månad.

Man beslöt att vara neutral i politiska och religiösa frågor. Ett förslag om, att inga berusande drycker finge användas i mötesrummet antogs. Ett förslag om, att inga sådana fick användas, förkastades. En firma i New York fick i uppdrag att trycka föreningens konstitution och stadgar, 50 exemplar på 30 sidor för \$27.50. En jul- och nyårsfest anordnades (1885) för skandinaver endast. Ett undantag gjordes för en tysk, som var gift med en svenska.

Beslut att köpa ett ton kol och en kanna fotogen för uppvärmning och upplysning av möteslokalen. Namnet på sammanslutningen hade nä ändrats till Valhalla. Medlem, som säger Freja i stället för det rätta namnet, pliktas 25 cents. Man gick också i författning om en större lokal. Odd Fellows Hall förhyrdes för 2 dollars per möte.

Valhallas Krönika

—III—

På tinget den 5 juni 1889 beslöts det att deltaga i 4 juli-paraden. Alla medlemmarna beordrades att infinna sig högtidsklädda, med vit väst och stråhatt. Från samma möte kom också en order, att Valhallas namn skulle ingravas på de nyinköpta mässingsinstrumenten. Det rapporterades också att föreningen, som fört en ganska ambulera tillvaro, hade hyrt tre mindre salar nära 11th och Tacoma Ave. för 50 dollars i månaden. Möbleringen ordnades för en kostnad av 131 dollars: Vaktmästare var anställd. Nog hyresgäster att täcka kostnaderna fanns, och företaget var åtminstone temporärt bärkraftigt.

Två dödsfall rapporterades nästan samtidigt. I ett fall fick föreningen tillsätta en kommitté att ombesörja begravningen och reda upp den avlidnes affärer. Ett belopp ej överstigande 60 dollars anslögs till begravningen. Kommittén fick också tillstånd att hyra "3 häckar och en buggie" på föreningens bekostnad.

Hur situationen gestaltade sig i det unga samhället kanske kan bäst beskrivas, om jag lånar ett par verser från Rudyard Kipling, som varit på besök vid det laget. Såg dessa i ett blad nyligen:

"Tacoma was staggering under a boom of the boomiest. The rude boarded pavements on the main streets rumbled under the heels of furious men, all engaged in hunting drinks and eligible corner lots. — They sought the drinks first. We passed down streets that ended abruptly in 15 foot drops and nests of brambles, along avenues that began in fir planks and ended in living trees. Real estate agents were selling lots on unmade streets miles away for thousands of dollars. 'They are all mad here,' said my companion. 'All mad!'"

Folkmängden i det nya samhället hade väl mångdubblats. Svenskarnas antal likaså. Allrahelst som man fått direkt järnvägsförbindelse med östern. Valhalla domnade och blomstrade väl också med tiderna och konjunkturen. Tyvärr är protokollen efter den 4 dec. 1889 och före den 1 juli 1896 obefintliga, och uppgifterna från denna tid måste tagas från före-

ningens korrespondens, rapporter och andra källor.

Valhalla inkorporerades under den nyblivna staten Washingtons lagar under år 1890. Det ser ut som om ungefär samtidigt inköptes ett par sablar, en för ceremonimästaren och en för den vakthavande brodern. Valhalla Band hade köpt en basfiol. Enligt deras ut-sago var det en oumbärlig tingest, när det gällde att utföra dansmusik. Men som de häftade i skuld för den, och notan skulle förfalla om några dagar, så bad P. O. Peterson om en handräkning på 15 dollars, ty pojkarne i musikkåren var läns på mynt, men villiga att avtjäna summan vid nästa bal.

I handlingarna finner man åtskilliga rapporter från fester och utflykter. Artalet saknas i de flesta fall. Men på stil och underskrifter kan man gissa sig till artalet. Här är en typisk sådan från början av 90-talet. Från en nyårsfest:

Inkomst: kontant, \$53.00. Utgifter: musik 5.00, Hallränta 2.50, Vin och Bränvin 7.90, Hjelp att väska dish 1.00, Grocer 25.70, Öl 10.00. Summa \$52.10. Överskott \$0.90.

Bröderna Olsons Speceriaffär på 1301 So. J. St. tycks ha levererat det mesta av förnödenheterna. Åtskilliga motor finnas. Dry Beef var 20 cents pundet, kaffe 30, ost 20, knäckebröd 10 cents. Från en bagare finns en nota på 40 loaves of Bread \$1.60, pumpnickels 15 cent stycket. Hos charkuteristerna ser det ut som om allting kostade 10 cents pundet, sak samma vad sorts kött det var.

Det finns åtskilliga räkningar för 1 ton kol för hallen, inburet för \$3.25. Ävenså för åtskilliga kannor fotogen för 30 cents per gallon. Vätvarorna kan man inte urskilja något pris på.

Någon större framgång hade ej föreningen i början av 90-talet. Ej 1892 hölls inget möte före den 29 sept. då extra möte sammankallades för att utrona om föreningen skulle upplösas. Man beslöt att fortsätta. Musikkåren hade visst också kommit på dekis, för man beslöt att sälja instrumenten för 300 dollars — om man kunde få det beloppet. Uniformerna skulle också ävyttras till ett pris ej understigande 5 dollars per kostym.

Man beslöt också att ombilda föreningen till en hemlig orden. En kommitté tillsattes att utarbeta de hemliga ceremonierna. En ceremoniel på två grader kom till, och det ser ut som om medlemmarna surades om att ta och ge varandra graderna. Tjänstemännen blev nu kallade Allfader (Odin), Frej, Brage, Heimdal, Balder, Loke etc. Någon sorts regalier och skyltar i gult och blått, att bäras på bröstet, anskaffades.

Tjugu medlemmar av orden, alla högtidsklädda och dekorerade med ordens regalier och med den amerikanska flaggan i spetsen, deltog i 4:de juli-paraden (1886).

Fredagen den 30 juli samma år hölls en tillställning till ära för kapten Brantenberg och besättningen på fartyget "Nordenskjöld", som var det första svenska fartyg som inlöpt i Tacomas hamn.

Ett standar hade anskaffats, och man enades om att hålla ett "surprise party" för en fru K. M. Peterson för det arbete hon utfört med att tillverka standaret.

Vid det laget (1887) ser man ut att ha fått sjukkommitteer att fungera, och stipulerade utbetalningar gjordes vid alla sjukdomsfall.

Man beslöt att köpa en hatt åt Allfadern (Odin) och en kappa åt prästen (Balder).

Sundberg höll en straffpredikan vid ett möte och uppmanade medlemmarna till mera nit och enighet.

Beslut fattades att inköpa en bibel att placeras på altaret. Mötena hade nu börjat benämnas ting. På tinget den 5 juni 1889 rapporterade en kommitté, som fått i uppdrag att insamla pengar till en musikkår, att 460 dollars hade inkasserats, 20 dollars ännu utestående, och att instrumenten var inköpta. Denna organisation verkade under skilda öden under det närmaste årtiondet, som vi skall se ur protokollsutdrag i följande krönikor.

Steve.

Bländgods från skilda håll.

Vi hoppas att våra läsare följt med Steve Forslunds på de gamla protokollen och andra handlingar baserade artiklarna om den äldsta svenska föreningen i staten Washington, Valhalla i Tacoma. De är en intressant bild av banbrytarna och deras tid. Vi är tacksamma för att dessa gamla protokoll råddats åt Svenska Arkivet.

Där finns redan Svenska Klubbens i Seattle handlingar tillsammans med många andra förenings-gars.

När skall Svenska Sällskapet Linnea i Portland, äldst i Oregon, och Svenska Manskören på samma plats — och varför inte vasalager-na och andra — gå med på att förvara sina gamla dokument på säkra och brandfri plats i Svenska

Ar 1893 finner vi att en hel del korrespondens förekommit med sammanslutningar här på kusten i samband med bildandet av ett förbund av de svenska föreningarna. Ävenså skrivelser från storsekretärerna i Viking och Svithod-ordnarna i de östra staterna samt The Ancient Order of Foresters, alla yrkande på att föreningen skulle ngå som underlydande loge.

Gubbarna var nog intresserade, nen självständiga. Sådana anbud

har ju kommit in mer än en gång sedan dess. Och på de yttersta av dessa dagar, när detta skrives, måste man erkänna, att kämparna hade mera sunt förnuft, än de fått erkännande för, när de de behöll sin självständighet.

Steve.
Tacoma, Wash.

— Byggnadstillstånd har sökts för två nya stockholmskyrkor, i Farsta och Skarpnäck.

År 1894 hade rullat in. Föreningen hade nu existerat nästan 10 år. Medlemsantalet hade sjunkit till 17 personer. Penningmarknaden hade åtstramats, och det var hårda tider, här såväl som annorstädes. Kongressman Cushman påstod att tiderna var så hårda att folket åt bara "clams" — så magarna gick i "ebb" och flod på dem med tidvattnet.

Valhalla prutade ner inträdesavgiften till en dollar och månadsavgiften till 25 cents. Under det första halvåret värvades 64 nya medlemmar, så att den 1 juli räknade föreningen 81 medlemmar. Tretton man hade anmält sig som villiga att bilda en musikkår. Man lät reparera de söndriga instrumenten och donerade 10 dollars till inköp av noter samt skänkte P. O. Peterson 10 dollars för hans nitiska arbete som dirigent för kåren. I september anordnade musikåren en underhållning i gamla Germania Hall, till vilken de svenska och norska föreningarna i Seattle var inbjudna av Valhalla. Bland dem som antog inbjudan var enligt skrivelser Svenska Klubben och Den Norske Arbeider Forening av Seattle.

Föreningen tycks ha ömmat för de nödlidande och begagnade sina egna medel och sådana som medlemmarna kunde donera. En fest för behövande familjer gav en behållning på \$119.75. I detta sammanhang kan jag inte underlåta att delge en tacksamhetskrivelse, som ännu finns i handlingarna:

"Tacoma den 5 February 1894. Till de ärade men och qvennor of Valhalla Förening en Greeting Jag undertecknad Sender mina tusende hjert helseningar till alla Som hafver öpnat dörren med en liten Skerf till de nödlidande of tacoma hvelket jag är en Jag kan ycke till fyllest ut trycka men hjertliga Tack till eder alla må den högstes magt välsigna eder alla med tusende falt i Stellet för det Gågna till Slutning jag må yttra att dessa mina hårda omständigheter är ycke annat än brist av Syssel Setning. (Namnet utelämnas.)"

En f. d. medlem, som avflyttat till Everett skriver och undrar om det är möjligt att få låna en "Constitution för vi svänskarna här i Everett tänker till att starta en svänsk förening". Skrivaren hälsar också så mycket till Trudd och Pason. Ett senare brev meddelar, att Valhallas stadgar var oanvändbara, emedan de ämnade "lett women join".

En f. d. sekreterare, Gus Callson, studerade vid Bethany College i Lindsborg, Kansas, åren 1894—95. Från honom finns ett par intressanta brev, som visar ett levande intresse för föreningens framgång. Callson skrev protokoll redan 1889 och innehade så gott som alla tjänstemannabefattningarna under de tidiga åren. Alfred Sundell, som kom till Tacoma år 1883, var sekreterare före Callson, och det är möjligt att han in-

Andra namn som gör sig gällande i mitten på 90-talet utom Pete Holmgren, som blev medlem redan 1887, är Gustave Pahrson, Frank Ekberg, Otto Carlson, J. F. Visell, Emil Bertle, Pete Magnuson, C. W. Lindström, Otto Wahlgren, A. F. Gustavson, A. Christofferson, John Hultin, O. P. Pierce m. fl. Samtliga har gått till sina fäder utom Frank Ekberg, nu 92 år gammal och vid tämligen god vïgör för sin ålder.

Stadgar och ceremoniel omarbetades med vissa mellanrum. Ritualen fick en grundlig överhållning i mitten på 90-talet. Öppnings- och avslutningssångerna, som sjöngs så länge svenska språket användes, kom till samtidigt. Kämparna G. Pahrson och C. Lindahl fick i uppdrag att skaffa eller skriva lämpliga sånger. De valde det senare. Två öppnings- och två avslutningssånger kom till jämte växelsången i den då befintliga andra graden. Här är en smakbit av vad dessa herrar åstadkom:

Avslutningssång, sista strofen, av Pahrson:

Känn vad du bör och tål
Sätt som ditt levnadsmål
Dygden så skön!
Ryck så mot dagens kvalm,
Ättling av kärnfrisk stam!
Kämpa för segerns palm,
Bida din lön!

Dito av Lindahl:

Med tillförsikt och mod
Skrid fram, o kämpe god
På vägen smal!
När slutat är vårt lopp —
Så är vår tro och hopp —
Välkommas vi dit opp
Till Valhalls sal!

Ett svenskt skepp, "Lady Lina",

låg i hamn över julen 1896 och även under nyårshelgen. Föreningen hade en barnfest på annandagen jul och den sedvanliga festen på årsafton: Kapten Svensson på nämnda skepp jämte familj var inbjuden att övervara båda tillställningarna.

Fruarna Holmgren, Erickson och Sundell blev vederbörligen avtackade för sitt arbete vid nyårsveckan. Fru Holmgren ser ut att ha varit mästerkocken i flera år, och vid ett tillfälle belönades hon särskilt med en större present.

Steve.

Affären med att vara hyresvärd gick visst i kaputten. Möblerna äldes för 25 dollars. Mötena hade hållits på flera olika platser. På våren 1897 gjordes förslag att flytta tillbaka till det forna Valhalla hall som nu hette Alpha Hall och adressen var 1131½ S. Tacoma Ave. Man enades om att flytta emedan hyran var bara \$1.25 per möte. En Nels Nelson erbjöd sig att flytta föreningens pinaler gratis och blev vederbörligen avtackad.

På ett möte våren 1897 upplyste Herr P. O. Peterson att medlemmarna av musikkåren önskade köpa de gamla instrumenten och uniformerna tillhörande föreningen. Föreningens förtroendemän fick i uppdrag att underhandla. Nästa möte kom man överens om att skänka kåren alla instrumenten, utom bastuban, samt alla uniformerna. Ett ändringsförslag gjordes att föreningen behåller en kornett istället för tuban, vilket antogs. Antagligen skulle hornet begagnas som Gjallarhorn vid utförandet av föreningens ritual och troligen gick det väl bättre och även lät bättre, om man stötte i en kornett istället för en bastuba. Ett villkor uppsattes dock: "Att inget av instrumenten fick pantsättas i något av stadens lånekontor, ej heller på någon annan plats."

Danska Brödräfförbundet önskade att Valhalla ger sitt bistånd med upprättandet av en skandinavisk begravningsplats. Men kämparna kände sig inte hågade för något sådant. Man märker också att kämparna var ytterst måna om vem de släppte in i föreningen. En kandidat måste först lämna sin ansökan. Allfadern tillsatte en kommitté på tre att undersöka. Först när de avgivit sin rapport, kunde kandidaten röstas på. Om alla källorna var vita så blev han upplyst om när han fick komma och gå igenom Nidungselden. Sjukbesökare var alltid 3, en för staden, en för gamla stan och en för Edison, det nuvarande South Tacoma.

Under sin tidiga historia hade föreningen inköpt ett par aktier i ett Swedish Real Estate Co. under högkonjunktens dagar. Bolaget höll på att avveckla sina affärer och hembjöd Valhalla att övertaga tvenne tomter för 400 dollars. Taxeringsvärdet var 630 dollars och det forna saluvärdet \$5,600. Men "vid företagens röstning blev förslaget om lottaffären förkastat". Man valjde också en "orgelnist", A. Sundell åtog sig uppdraget och avsåg sig alla anspråk på lön vare sig kornkobbar eller kyrkotionde. Något senare märker vi att en orgel inköptes. Under den senare hälften av 90-talet märkes det att åtskilliga tjänstemän, medlemmar av kommittéer osv. begärt enflidigande från sina uppdrag emedan de ämnade lämna staden. Utan undantag ser det ut att de färdats till Alaska. Detta var ju under guldfeberens dagar men om någon

Doktor Cristen Quevli var visst den enda norrman som tillhörde föreningen på den tiden och var förstas föreningens officiella läkare. Dr. Q. var varmt intresserad och deltog i verksamheten till hans timade död någon gång framemot 30-talet.

Man var ganska kinkig med formalitet och medlemmarnas skyldigheter.

Extra möte hölls med anledning av en broders död. Alla medlemmar beordrades att delta i borgeakten. Pete Holmgren fick i uppdrag att skaffa sorgflor och vita vantar för medlemmarna. Bandet erbjöd sig att delta. En extra spårvagn skulle föra medlemmarna till gravgården. 2 utvalda medlemmarna skolkade och blev skriftligen anmodade att inflyta sig på nästa möte och förklara orsaken. De fick sedermera erlägga en dollar i böter för försumligheten.

En av föreningens tidiga medlemmar var skyldig ungefär 250 dollars på en revers. Trots att han blivit krävd åtskilliga gånger nekade han att betala någon del av summan fast han blivit erbjuden ackord. Man hotade att gå bröstganges tillväga och slutligen inlöstes reversen för 50 dollars. En annan affärsman betalade \$2.25 ränta på ett 45 dollars lån i många år. Men löste slutligen in sin revers.

P. O. Pierce hade tjänstgjort som Finanssekreterare i ett årtionde eller mer. På mötet den andra October 1901 visade föreningen sin erkänsla med en särskild fest där man överlämnade en finare te-servis som belöning för trogen tjänst. I förbigående kanske det bör nämnas att servisen var inköpt hos en Valhallabroder Edward I. Salomon som då var stadens ledande juvelerare.

Föreningen tog sig an att hjälpa ett par svenska krymplingar som voro medellösa. Ehuru icke medlemmar av Valhalla någondera så tillsattes dock en kommitté. En av dessa Salvin hade fått båda fötterna avkörda och vistades på County Hospitalet. Den andra hette Green och hade skadats i en explosion. En insamling företogs som Valhalla startade med 10 dollars från föreningens kassa. Kommittén fick County Commissioners att betala för konstgjorda ben för den skadade Salvin.

Steve.

Valhallas Krönika

—VI—

Föreningen hade fått en försvarlig kassa och allehanda förslag kom upp om hur att placera dessa penningar, så att de blevo räntebärande. Man hade ju blivit bränd ett par gånger förut, men det hindrade inte att man ännu en gång hade lust att spekulera en smula. Både stat och stad var stadda i utveckling och hade växt fortare än finanserna tilläto. Man använde reverser eller s. k. "Bonds and Warrants", ställde på framtiden. Valhalla köpte några sådana för en kloakledning någonstans i stan. En del ville även bygga hus att hyra ut.

År 1902 var det nästan ingen sommar i gamla landet. Jag har ett svagt minne av det själv. Det blev missväxt, särskilt uppe i Norrland. Svenska i Tacoma organiserade en Centralkommitté, och en större tillställning hölls på Germania hall för att insamla pengar för de nödlidande. Valhalla bidrog med 50 dollars ur kassan. Hur mycket de enskilda medlemmarna gav finns det ingen räkning på.

Från och med juni 1903 hade föreningen tvenne officiella läkare. En ung läkare, J. R. Brown, västgöte till börd, hade anlänt och börjat praktisera inom samhället. B. hade ankommit till USA som 17-årig och hade haft en växlande bana, innan han nått sitt mål som läkare. Arvodet för en undersökning för medlemskap var 50 cents. Dr. Quevli hade för länge sedan av sagt sig allt arvode, och när han någon gång uppar det av en kandidat för Valhalla, så överlämnade han det till föreningen.

Föreningen var nu tjuguar i det närmaste, och man hade hunnit några år in på det nya seklet. Nya krafter hade anlänt, och föreningen räknade ungefär 140 medlemmar. Väl bekanta namn äro synliga i protokollen: C. W. Johnson, Pete Lindskog, Nels Person, Gus Gralen, Oscar Brown, John M. Carlson (Lightning), C. O. Johnson, polis som vankade på K St. i så många år; C. E. Carlson, som sedermera var brandchef här i ett par årtionden; Gust Salander, som många kommer ihåg som specerihandlare i Valhallas bottenvåning, men på den tiden var han liksom undertecknad medlem av det ädla gjutarskräet. Bröderna Erickson, C. F. och Hjalmar, välkända entreprenörer på sin tid, inom byggnads- och målarbranscherna var mycket aktiva. Martin Johnson, Ed. Fred, Charles och Olav Bloom likaså. Nels Mattson, en restaurangägare som bjöd på smörgäsbord nu och då.

Tre hedersledamöter hade invalts: Kapt. G. F. Lindquist, Valhallas förste ordförande, J. Vicklund, en av de tidigaste medlemmarna, samt Olaf Bull, dåvarande ledaren för orkestern på den tiden.

I september 1905 tillsattes en kommitté att uppärbeta en sängförening. Ett par fruktlösa försök hade visserligen gjorts förut. I ett protokoll några år tidigare nämnes det, att den nybildade Svenska Sängföreningen önskade bruka Valhallas orgel för sina övningar. I ett annat protokoll läser vi, att en inbjudan från Scandinavian Day Fair Committee i Portland blivit överlämnad till Alf. Sundell såsom varande ledare av en kör. Den 20 september rapporterade Frank Ekberg, som var sekreterare i ovannämnda kommitté att utsikterna för en kör var lovande, och i oktober kunde det rapporteras, att Valhalla Manskör var i full verksamhet. Prof. Bull var visst ledare en tid och efterträddes senare av P. O. Peterson.

Tobias Sandegren var i färd med att börja ännu ett tidningsföretag, som skulle bliva Tacoma Posten den här gången, och bad om både moraliskt och praktiskt understöd för detsamma. Man lovade det förra och gav ett praktiskt understöd av \$25.00.

På förtroendemannens vägnar rapporterade Frank Ekberg, att en tomt mellan 12th och 13th Str. på västra sidan av K St. kunde erhållas för \$2,500.00. Förtroendemannen rekommenderade både läge och tomt lämpliga för bygandet av ett föreningshus. Rekommendationen antogs, och en kommitté bestående av Chas. Williams, A. Christoferson och G. Pahrson tillsattes att hjälpa förtroendemannen med köp och byggnadsförslag. Föreningens tillgångar i kontanter och värdepapper var ungefär \$3,000.00. Allt förvandlades till kontanter. \$3,500 var tecknade av medlemmar för byggnadsfrågans ordnande. Byggnadskommittén föreslog att \$8,400.00 skulle upptagas som lån genom att utfärda obligationer på 10 dollars stycket, bärande 5% ränta tills de blivit inlösta. Som säkerhet ställdes hela inkomsten från byggnaden, minus de löpande utgifterna. Kommittén föreslog också att byggnadsarbetet skulle omedelbart påbörjas. Rekommendationerna antogs.

Det var ingen svårighet att avyttra de ovannämnda reverserna. Föreningen hade nu 161 medlemmar, och om man besinnar att timlönen vid den tiden, enligt nu tillgänglig statistik, var ungefär 22 cents i timman i genomsnitt, då kan man förstå vilken uppföring det var att uppnå denna summa. Det fanns väl någon rik person här och där, förstas. Pete Sandberg, icke medlem av föreningen, skänkte \$500.00. P. var en av stadens rikaste män på den tiden byggde stadens första sky-scraper, och hans fastigheter var värda en million. Men 90% av dem som pungade ut, var nog grovarbetare eller yrkesmän.

Nu låter det väl en smula otroligt, men faktum är, att innan det kunde bli fråga om något bygge, så måste 1,200 kubikyards jord bortschaktas. Entreprenören fick 20 cents kubiken för sitt besvär. Ritningarna till byggnaden utfördes av en arkitekt, Crosley Chas. Williams, som under sin växlingsrika bana även varit byggmästare och stod bi med råd och råd med husets planering. Firman Smith, Limmig & Co. inlämnade det lägsta anbudet för byggnaden, \$6,859. Gehri & Co. installerade rörledningarna med tillbehör för \$436. Sundell, Tate & Co. utförde målningen både in- och utvändigt för \$585.

Det första spadtaget togs i april, och fyra månader senare, den 22 sept. 1906, stod Valhalla Tempel redo för invigning. En mer än 20-årig dröm hade nått sin fullbordning. Medan föreningen ännu hette Freja yrkade W. P. Sundberg i ett skriftligt förslag, daterat den 19 jan. 1885, på: "Att en kommitté tillsattes utse en eller flera lotter, till ett värde av ungefär 300 dollars, som kunde fås på avbetalning av cirka 15 dollars per månad. För ju förr vi kommer i verksamhet, desto förr ernår vår förening aktning och förtroende."

Ända sedan den tiden var frågan om en egen föreningslokal ständigt på tapeten. Önskemålet var dock alltid en tomt någonstans på Tacoma Ave. Men med den sortens folk, som nu bebod detta distrikt, var det nog tur att någon var förtutseende nog att välja K St.

Invigningen var en galadag för Tacomas svenskar. Över 700 personer var närvarande. Det nya templet höll på att gå upp i himningen. Stadens byggnadsinspektör uppenbarade sig och förbjöd dem att släppa in en enda kotte till.

Gustave Pahrson välkomsttalade och erinrade de närvarande, att varhelst svensken dragit fram har han lämnat märken efter sig, kyrkor, läroverk, sjukhus och föreningshem. Tacoma-svenskarna hade ej heller vansläktats, därom bar detta hus vittne.

Valhalla Manskör medverkade. Ernst Skarstedt, föredrog ett tillfällighetspoem. Advokaten Emil Stenberg och redaktör Sandegren höll högstämde tal. Stenberg höll sitt tal i anslutning till Valhallasagan och hoppades, att detta Valhalla Tempel skulle handhavas så, att det kunde överlämnas åt eftervärlden lika rent som det var denna dag. Sandegren önskade, att denna stolta byggnad uppe på krönet likt Mount Tacoma måtte lysa våra landsmän från när och fjärran. Hur vi än är fästade vid det timliga, så erfar dock själen en trängtan upp mot renare luft.

Middag serverades i tre omgångar i matsalen, och sen dansades det till fram på småtimmarna.

Valhalla har ju alltid hållit styvt på att vara en manlig förening. Men det hindrar inte, att fruarna i alla tider bidragit till föreningens förkovran och bestånd. När nu kämparna planerade sin byggnad

na. Damerna tog hand om möblering och gardiner. En korgauktion inbringade över \$200 för ändamålet. Försök gjordes visserligen att få damerna organiserade, men av vad jag kan förstå, så strandade det på damernas individuella självständighet. Det var nog ruter i dessa pionjärvinnor. Julkalasen i föreningens tidiga historia lär ha varit något utomordentligt.

Prov på damernas självständighet och sturskhet är historien om en av dessa pionjärvinnor, som låg på sitt yttersta för ett par tre årtionden sedan, och pastorn kallades. När han språkade länge och väl med henne och var färdig att gå, sade han:

"Nu är det bäst att frun skyndar sej å blir bra, för vi ska ha smörgåsbord i kyrkan på torsdag."

"Jag struntar (eller kraftigare) i alla edra smörgåsbord, där jag inte får en sup!" sa den gamla damen.

Under Valhallas värdskap uppförde Svenska Dramatiska Klubben från Seattle det gamla ärevördiga skådespelet "Värmlänningarna" på våren 1906. Sällskapet hade garanterats \$200, och Valhalla fick en liknande summa i behållning.

Alfred Sundell hade tjänstgjort som organist nära ett decennium, ända sedan Valhalla köpte en orgel. Han avsade sig sysslan vid nyåret 1907, och Nels Person övertog befattningen. Orgeln utbyttes mot ett piano i den nya lokalen, och Nels var nog den ende ordinarie pianist föreningen haft sedan dess. Ända tills åldern tog ut sin rätt för något år tillbaka fortsatte han därmed. Person anlände hit omkring sekelskiftet och har varit medlem av alla svenska musikkörer och sångkörer som existerat sedan dess. F. n. vistas han på ett vårdhem.

Valhallas orgel förtjänar nästan ett kapitel för sig själv. Det var visst en begagnad Kimball kammarorgel, som köptes från en änka för 25 dollars. Men den tingensten synes ha vållat kämparna en hel del bryderi, ty protokollen anger den ena kommittén efter den andra, som fått i uppdrag att sätta lås, hänslås, reparera eller ta reda på vem det var, som "hade brekt ner orgeln".

Svenska Klubben i Seattle och Valhalla hade under årens lopp arrangerat många gemensamma tillställningar, utflykter och bjudningar. Nu när kämparna kunde sparka fötterna under eget bord, var det tid att ställa till en riktig hippa. En sådan anordnades i februari 1907, då Svenska Klubben i Seattle var där som gäster till ett antal av inemot 200 personer. De anlände på kvällskvisten och man festade till klockan halv fyra på morgonen. Svea- och Valhalla-körerna sjöng. Nationaldansarna utförde sina nummer med elegans. Konsul Chilberg och andra från Seattle höll tal. Otto Carlsson, Ekberg, Pahrson och Sandegren öferade för Tacoma. Det anges inte vad transportmedel besökarna använde sig av. Ett är dock säkert — de kom inte i egna bilar.

Andra viktiga beslut vid det här laget var, att föreningen åter blev inkorporerad under staten Washingtons lagar. Namnet ändrades officiellt till The Swedish Order of Valhalla. En ny konstitution kom till stånd, vilken blev vederbörligen registrerad både inom county och stat. Denna var avfattad på engelska och är antagligen ett verk av Emil Stenberg eller någon annan advokat. De gjorde ändringarna finns även i svensk språkdräkt. I och med den nya byggnaden ökades förtroendemannens antal från tre till nio. Och dessa fick i uppdrag att handföra föreningens finanser och förvalta dess egenhet.

Den egentliga banbryartiden låg ju åtskilliga år bakom, fastän flera av både 80- och 90-talets män var i både sadel och sele ännu. Men man märker dock ett nytt skede i föreningens verksamhet. Medlemsantalet närmade sig 300. Den ambulerande tillvaron var över. Vid varje möte intogs nya medlemmar. Den nya byggnaden var ekonomiskt bärkraftig, men det var dock nu och då nödvändigt för föreningen att ge förtroendemannen en handräckning ur kassan. Det här var ju 1907. Tiderna var inte så dåliga, men det var brist på mynt, så det är antagligt, att många av kämparna försökte att få ut sina tillgodohavanden i byggnaden, om det var möjligt.

Vid föreningens utflykt på själva Smidsomardagen 1907, som hölls vid Stones Landing, nuvarande Redondo, inträffade den värsta tragedi som mig veterligt drabbat någon svensk sammanslutning här på kusten. När festdeltagarna på kvällen skulle återvända med båten, gav båtbryggan vika och en hel del av dem störtade i vattnet. Tre barn, tillhörande makarna Fred Oberg, drunknade. Ävenså en fosterdotter till makarna Gustave Pahrson. Hjalmar Bodén, en ungdomsman som hjältemodigt deltagit i räddningsarbetet, överansträngde sig och fann sin grav i vågorna.

Vid ett extra möte nästa dag tecknades 750 dollars för de efterlevande, av vilket belopp Valhalla bidrog med \$75 ur kassan. Anordningar gjordes för Hjalmar Bodéns begravning. En kommitté, bestående av advokaterna Stenberg och Söderberg samt Frank Ekberg och Chas. Williams tillsattes att besöka King County Commissioners,

50 YEARS AGO—MARCH 19, 1908

When the books were closed at midnight, the registration for the forthcoming election showed a total of 14,012 or an increase of 2,751 names over any preceding registration.

At the meeting of the Swedish Republican Club, Gustave Pahrson was elected president. Other officers are Swan Samson, C. F. Erickson, E. Stenberg, A. Christofferson, J. M. A. Hulton, F. A. Lynn and John Carlson.

vilka var ansvariga för båtbyggen.

Ernst Skarstedt var i färd med att skriva sin bok om svenskarna i Washington, och föreningen bidrog med \$100 till arbetets utförande. Vilket berättigade den att få sin historia från 1884 till 1908 införd i boken.

Herr N. B. Nelson, en av Seattles mest inflytelserika landsmän och delägare i firman Frederick & Nelson, avled i oktober 1907. En sörgeresolution avfattades. Gus Pahrson, Otto Carlson och Nels Mattson representerade Valhalla vid begravningen, bärande föreningens kännetecken. En stor blomsteruppsats sändes till båven. Fru Nelson visade sin tacksamhet för hedersbevisningen genom ett vackert stiliserat brev. Svenska Klubben i Seattle tackade också för hedersbevisningen "för deras mycket saknade medlem och vän".

Det har nämnts förut, att en av föreningens tidiga medlemmar fick ackord och inlöste en \$250 revers för bara \$50. Nu, när byggnaden stod färdig, och nämnda person hade kommit sig på fötter igen, så skänkte han Valhalla \$200 utan knussel. Kämparna hade förlåtit honom några år tidigare och låtit honom bli en man i ledet igen. Han var en av den gamla stammen och gick slutligen till sina fäder i mitten på 20-talet. I sitt testamente förordade han, att "ej med suckar skall mitt minne firas". Så \$100 var åsidosatta för ett riktigt gravöl. Det var på den tiden, när John Rignell hade en farm vid Mud Bay, nära Olympia. Där samlades alla de gamla vännerna, pokulerade och höll tal till den bortgångne broderns minne. Enligt utsago blev den avildne kämpens önskan uppfylld, för gubbarna lär ha haft det riktigt trevligt den gången.

Gamle kung Oscar lämnade detta jordiska i december 1907. En kommitte fick i uppdrag att skaffa ett porträtt av den avlidne monarken och drapera detta med sorgflor samt avfatta en sörgeresolution. Advokat Stenberg var ordförande på kommittén, och antagligen avfattade han skrivelsen, som är på engelska — och ett mässterstycke.

En större oljemålning med en vy över Tacoma utlottades och vanns av Gottfrid Lund. Lund överlämnade tavlan till Valhalla och belönades med ett stående tack.

Steve.

Aldsta svenska föreningen i staten Washington:

Valhallas Krönika

IX

Att vara hyresvärd har sina sidor. Byggnaden var knappt tre år gammal, när en grundlig reparation måste göras på taket, som var nästan som ett skall, när det regnade. Lokalerna var uthyrda för skilda ändamål, men det är inte alltid lätt att välja hyresgäster. En kolportör var där med någon ny lära, och förtroendemännen fick i uppdrag att gå och höra om hans förkunselse var till skada för föreningen. Inte visste man heller, om man borde hyra ut lokalen till socialisterna. Och så rapporterades det, att det brukade komma ovälkomna gäster, när lokalen var uthyrd för danstillställning. Om det nu var vikingablodet, som svallade över, eller tvekampen mellan de latinska elementen, som höll på att uttränga skandinaverna i grannskapet.

Det var i alla fall saker som måste redas upp. Lilla salen och damrummet öppnades på söndagsmiddag och kvällar för medlemmar med familjer, som träffades där för sällskapsspel och kallprat. Man spelade mest pedro och whist på den tiden.

Nya namn i protokollen visar, att flera krafter hade anlänt och var i verksamhet: Dahlgren, Samson, Lagström, Otto och Efraim Ekberg, Veborg, Ewerson, Ostling, C. Martinson, Fritz Dahlin, Gus Larson, E. Lindbeck. Och flera Andersöner, Petersöner, Carlsöner och Nelsöner etc. än man kan hålla reda på, så det är nästan omöjligt att ge dem det erkännande de förtjänar. Chilberg är också ett namn som förekommit under olivkåffitaler ända sedan begynnelsen. För min del kan jag bara hålla reda på en, som var med så tidigt att han var med i musikkåren och blåste klarinet. Han innehade flera tjänstemannabefattningar under seklets första årtionde. Borgerligen hade han en utskänkning på Tacoma Ave., och Valhalla hyrde källarvåningen i hans etablissement som möteslokal strax innan föreningen flyttade in i egna lokaler. För några år tillbaka vann denne Chilberg en viss ryktbarhet som "getfarmare" på höglandet mellan Tacoma och Seattle.

Reverserna på byggnaden amorterades så fort sig göra lät. Dessutom utövade föreningen en berömvärd filantropisk verksamhet, icke allenast till de belopp som medlemmarna var berättigade till utan även bland utomstående, både manliga och kvinnliga. Många nykomlingar kom i trångmål på ett eller annat sätt. Statlig olycksfallsförsäkring fanns knäppast, och riskerna i arbetet var vida större än nu. Lungnoten var en plåga, som såg ut att anfakta vår stam i högre grad än någon annan grupp. I flera fall måste

ler på regeringens bekostnad. Valhalla bistod de olyckliga både med råd och dåd. Ingen, som verkligen behövde och förtjänade hjälp, blev tillbakavisad. Även kapten Anderson fick en försvarlig donation, när han kom och fäktade pengar att bygga Frälsningsarméns lokal på K St.

Valhallas förste ordförande, kapten G. F. Lindquist, gick till sina fäder i januari 1912. En son, Geo. F. Lindquist från Seattle, tackade å sina egna, sin mors och sina svärsbrors vägnar för de vackra blommorna vid begravningen. Flesta av de gamla hedersmännen fick lämna detta jordiska under de ärmaste åren, och sörgeresolutioner är en vanlig företeelse i protokollen. Att närvara vid en broders begravning var nu inte så oöfligatoriskt som fordomdags. Men man höll nog en smula styvt på etiketten ändå, för man ser räkningar på sorgflor och på tvättning av åtskilliga dussin par vita handskar med jämna mellanrum.

På sensommaren 1914 rapporterade förtroendemännen, att det fanns möjligheter att klara upp den återstående skulden på byggnaden före årets slut. Man blev strax intresserad och började en inventering av de olika kassorna och fann tillräckligt på hand att klara upp saken genast. Det arbetades för högtryck, och söndagen den 27 sept. var bestämd för en större festlighet i och med att sista reversen blev inlöst. De gamla pionjärernas dröm var uppfylld. Landsmännen hade en skuldfri samlingsplats.

Vid festen var lokalerna fyllda till trängsel. När programmet inleddes, satt alla förtroendemännen och alla som verkat för byggnaden under de gångna åren uppe på scenen. Gustave Pahrson välkomnade och tyckte att det kändes varmt om ryggen att ha alla dessa kämpar bakom sig som arbetat så tråget och oegennyttigt för detta mål. Thulekören sjöng, och andra förmågor uppträdde. Frank Ekberg höll högtidstalet och gav en utförlig beskrivning av byggnadens tillkomst och förvaltning. En festmåltid serverades. Sällskapsspel var anordnade och en gemytlig stämning rådde. Gubbarna drog på sina hävningar och tyckte, att byggnaden var nog bra, men det skulle ha varit tveget i stället för trä. Detta var sista gången, som jag kan erinra mig, att den gamla stammen var mangrant samlad. Och jag undrar, om inte ett skede i vår svenska koloni här i Tacoma nådde sitt slut just då. Jag har varit en stor beundrare av det, som våra äldre bröder åstadkom med de resurser som stod dem till buds. Det är deras verk, och den tidsperiod de upplevde, som jag här för-

Valhallas Krönika

—X—

Vad som har hänt under de senaste årtiondena är ännu i färskt minne hos de flesta och är knappast historia ännu. Anteckningar kommer att göras för framtida behov, men denna promemoria är på väg att bli lång, så det börjar bli tid att sätta punkt. Innan jag slutar, kanske jag bör nämna, att föreningen skaffade sig en stiftelsekund eller charter omkring 1920. Det är en teckning, utförd av en medlem med konstnärliga anlag, med Odin och alla de mindre gudarna överst och namnen på stiftarna nedanför. Tavlans pryder nu sin plats i logerummet. Den yngre generationen hade inte tålamod att sitta igenom bägge graderna i intagningsceremonien, så den fornnordiska gudasagan häckades sönder, så att det gick mera geschwint att komma igenom nidungsselden. Och när det byttes språk, blev det ändring igen.

Man borde också ge ett erkännande åt dem som hållit fästet under senare år och arbetat oegennyttigt för föreningens välfärd och främjat vårt svenska arv i dessa trakter. Det är omöjligt att komma ihåg alla. På 20-talet var J. Lundström, Carl Anderson, John Oström, Louis Parson, Kalle Hellström mycket aktiva. Med åren kom också Walter Engberg, Eric Nilsson, Ed Rosenquist, Elmer Wilson, H. Shonborg och L. Person med i de aktiva kretsarna. Kalle Hegglund inte att förglömmas.

På senare år har Fredricksons-pojkarna, Carl, Hans och Sven, turats om att stå vid rodet. Len Larsen har danskt påbrå, men frun är svenska, och han är lika ivrig. Swan Sundgren har varit kassör i ett par årtionden. Albert Blixt är lika god munskänk som Pete Lindskog var på sin tid. Axel Anderson saknas sällan på ett möte. Wallace går i fars fotspår, har tjänat en termin som allfafer allaredan. Clarence (Fat) Person, också av andra generationen, för protokollet. Elof Lindström har innehått alla befattningarna. Carl och Nels Heggström är trogna tjänare.

Många fler borde ihågkommas, men listan har blivit lång. Valhalla har ett antal kämpar med 50-årigt medlemskap, kanske också några som varit med i 60 år. Frank Ekberg har varit med i 63 år. Dessa medlemmar åtnjuter alla förmåner, men är befriade från alla utskylder.

Vi började denna resumé med ett poem, uppläst vid föreningens årsmöte år 1885 som prolog. Det fanns goda poeter på den tiden. Vi har funnit ett annat poem, läst vid nyårsfesten den 30 dec. 1893 av föreningens sekreterare Charles Peterson. Med redaktörens tillåtelse vill jag nu avsluta denna skildring med dessa strofer som epilog.

Fröt sig danade,
fröt gick upp.

Danade sig till en telning, omsider.

Telningen växte, nu är den en stam.

Stammen nog snart i en krona sig sprider.

Valhalla säkert och kraftigt går fram.

Leve vårt Valhalla! Vänliga makter

hägna vårt glada, vårt friska förbund.

Låtom oss, bröder, stå starka som vakter,

vakta för allt vad som rätt är i grund.

Bort med allt skrymtande, löst fromleri.

Leve den skymtande festpoesi.

Icke i skumrasket låtom oss dväljas,

än finnes ljuset och sanningen än. Natten och mörkret av hycklarna

dväljas, dagen och ljuset av friborna män.

Hulda gudinnorna dricka vi till! Må de beständigt oss lysa och värma,

smycka med rosor de kämpandes stå.

Då skall vårt Valhalla hastigt sig närma,

hastigt och säkert sitt vinkande mål.

(Slut.)

Steve.

(Och här tar vi oss friheten att från tidningen och läsekretsen till Stephen Forslund i Tacoma framföra ett varmt tack för det utomordentliga arbete han utfört att i sammandrag återge den äldsta svenska föreningens i Washington, Valhalla i Tacoma, historia. Det är ingen lätt sak att på ett så lättläst och samtidigt utförligt sätt koncentrera det väldiga material som föreningens handlingar begör. Men "Steve" har lyckats därmed. Tack igen! — Red.)

News Sought On '86 Visit of Ship

Does any Old Timer remember the Tacoma visit in July, 1886, of the Swedish sailing ship Nordgenkjold?

Walter Bogan, a Seattle diver and formerly a deputy U.S. marshal in Tacoma, is interested in learning more of the visit. His father, the late Gus Bogan, Seattle restaurant man who died in 1936, with another youthful seaman from Australia "jumped ship" from the Nordgenkjold while the vessel was loading lumber at the Old Tacoma Mill dock.

The younger Bogan, reared as a youth in Tacoma and who attended the old wooden Central School, was in Tacoma yesterday checking old files of newspapers in an effort to trace any news of the ship-jumping episode. He said he could not recall the name of his father's old chum, but added, both were Australian youths who suddenly decided to settle in the Puget Sound country.

Bogan, P.O. Box 212, Seattle 11, would like to hear from anyone who might cast any light on the ship's visit 71 years ago.

Bra skolor — dyr sjukhusvård.

Mr M. Mechelsen, 3909 Bagley Ave., Seattle, har en 16-årig brorsdotter, som är utbytesstudent vid Greenwich High School i Greenwich, Conn. Härondagen publicerade den dagliga tidningen i den staden en artikel om den unga damen, och för en gångs skull fick de ofta kritiserade amerikanska skolorna lite beröm. Maja Mechelsen tycker, att man underskattar skolorna här i landet, och att de ger en ganska komplett utbildning. Undervisningen är mindre formell än i Europa, där man bara pluggar och pluggar. Utom i Sverige har hon även gått i skola i England. Sina studier i Amerika har hon klarat mycket bra. I de engelska skrivningarna t. ex. har hon varit en av de få i klassen som klarat sig feifritt.

Men hon kan också peka på en del underliga förhållanden i USA. Maja insjuknade under överresan i asiatiska influensan, och till en början internerades hon på ett hotell och sedan på ett sjukhus. Räkningen för fem dagars vistelse på detta sjukhus uppgick till \$365! Hela beloppet dollarvaluta hon var tillåten att ta med sig från Sverige var \$500.

Något sådant som den sjukhusräkningen hade varken hon eller föräldrarna i Kristianstad nånsin råkat ut för tidigare — och hoppas slippa i framtiden.

Smått och gott från skilda håll.

Tacoma, Wash.

Hjälp med namn på pionjärfotografier behövs i Tacoma

TACOMA, Wash. — Kommittén för det svenska arkivet har några fotografier på hand, som vi söker en namnlista för. Samtliga foton prydde väggarna i Valhallas logerum under åtskilliga decennier, så de som är gamla i gårde vet nog, vad det är fråga om.

Två av dessa äro av Valhalla Military Band, som existerade under 1890-talet. Ett grupp fotografi är antagligen det äldsta. Kanske från 1894 eller däromkring, om man dömer efter uniformernas och mössornas utseende. Det är 20 man i gruppen, och vi har lyckats namngiva ungefär hälften. Det andra kortet är antagligen av ett senare datum, om man dömer efter munderingen igen, och består av individuella fotografier samlade inom en ram. 16 man är grupperade, och vi har lyckats ungefär hälften där också. Huvudsakligen därför att P. O. Peterson, Frank Anderson, Sundell, Bertle, Olson, Johnston, Bremer och ett par andra, som jag för tillfället inte kan erinra mig, är med på bägge korten. Kanske de unga trumslagarna ännu är bland oss.

Så är det ett 30-tal fotografier av Valhallas medlemmar, tagna år 1898. De flesta gjorda av fotograf Baker, som erbjöd sig att fotografera medlemmarna gratis, i anslutningssyfte. En del har skrivit

sitt efternamn på baksidan av konterfejten, så det hjälper till en del. Frank Ekberg hjälpte oss med några namn, men vid 92 år är det nog svårt att minnas 60 år tillbaka. Dessutom ståtade Pöte Holmgren, Visell och Gus Bårnson med polisonger och pipskäg. De var alltid slätrakade när vi kände dem. Och Otto Wahlgren däremot, som hade pipskäg till döddagar, är slätrakad. Så det är skillnad på fysionomi! Är det någon som kan vara till någon hjälp, titta in hos Eric Nilsson, 1511 So. M St.

Så är det ett kort av Svenska Gleeklubben, taget 1909. Där fattas bara tre namn. Ett gruppfoto av Valhalla Manskör, årgång 1905 eller -06, borde finnas någonstans. Något fotografi av Vasa Manskör torde även kunna uppbringas. Från Thule-kören lär jag väl ha en hel del själv, om det blir tid att snoka i gömmorna. Vi hoppas också, att medlemmar i f. d. svenska kyrkoförsamlingar och enskilda intresserar sig för saken och försöker att komma fram med någonting. Så att banbrytarnas historia kan bli så fullständig som möjligt.

* * *

För några år tillbaka utgavs ett litet mimeograferat blad av fru Maj Brundin uppe i New Westminster. Vid ett tillfälle infördes en vers med urartningar, som förekommer i ärans och hjältarnas språk. Och givetvis förstod ingen av oss, vad det var frågan om. Fru Maj meddelade, att på redaktionen skulle det bildas en förening för svenska språkets bevarande.

Det där var nog litet överdrivet, tänkte jag. Men härom dagen fick jag några ortstidningar hemifrån, och där fann jag bland annat en annons, som jag icke kunde bli klok på:

BRUDAR!!!

Festligt, folkligt, fullspikat. M.a.o. byst hydda Festväning
Rommed. DÅ LEFFES KILLAR BASSAR. Dans rock och jazz. Idé-rikaste kommiselever underhåller. Förfriskningar i div. form. Lämplig mimik anbringas o. medföres. Alltså i kväll kl. 19.30.

Om medlemskap i fru Brundins förening ännu är öppet, så skall jag be att få anmäla mig.

— Steve.

Commencement City?

Tacoma would still be named Commencement City if it were not for Philip Ritz, who originally suggested the name. Later four other men claimed the honor of naming Tacoma. They were Anthony Carr, M. M. McCarver, John W. Ackerson and C. P. Ferry.

Nu och då får vi dödliga en påminnelse om hur tiden försvinner. Vi fick en sådan förliden söndags eftermiddag så där i skymningen, och den bevisade hur glömsk och hur dum man egentligen är. Den bättre hälften gav mig i uppdrag att adressera den årliga upplagan av julkort, och sen försvann hon ut i grannskapet nästan. Om en stund ringde telefonen. Det var Viola Anderson, som undrade om vi kunde komma över till dem en liten stund. Sagt och gjort. Efter ett par försök i telefonen hann jag upp min fru i en granngård, och sen vi piffat upp en smula satte vi kurs på Andersons.

Där var Thora och Henry Oström från Hoquiam, syster och svåger till Viola. Om en stund så läckte det ut att hela sällskapet nyss kommit hem från Vancouver, B. C. Men ändå kunde vi inte komma till klarhet om, att det var jämnt 40 år på dagen, sedan Viola och John förenades till äkta makar. Vilket bara bevisar hur tjockskallig man är. Vi borde ha vetat bättre. Men på den tiden anlände skaror av ungdomar från gamla landet oupphörligen. Det tog en tid att paras upp, men när det blev giftermål, så var det precis som en epidemi. John och Viola startade en sådan, och om jag minns rätt, så var vi visst ett 30-tal par som förenades så där på en åtta, nio månader. Valhalla blev nästan länsat till nästa skörd kom in. Viola och John har ständigt varit verksamma i våra svenska kretsar, och vi önskar dem glädje och lycka i fortsättningen.

Kommande händelser kastar sin skugga framför sig. Så är det också med julhögtiden. Först anländer Pater Flannigans julmärken, fast det är en krok man inte nappat på sedan en betydande affärsman sa pyttan till mig om hela inrättningen, när vi besökte trakterna däromkring Omaha för åtskilliga år sedan. Sedan följer det ena tecknet efter det andra, både hemma och annorstädes. När sedan ett par svinhuvuden blir synliga i köket, då vet man att julen står för dörren.

Pressyltan, lutfisken och risgrynsgroten är oundgängliga på det svenska julbordet. Allt annat är bisaker. Lutfisken hatar jag av principskäl, fast jag inmundigar min beskärda del varje julafton. I min tidigaste ungdom var jag springpojke i en diversehandel. Till varje jul flög hin häle i diversehandlarn och han köpte upp alla lutfisksknippen han kunde få tag på. De flesta sändes ut på landet till en fru, som hade namn om sig att vara den bästa fiskblöterskan i dessa trakter. Amerikanska fläsklårar sparades upp i månader, och i dessa kom läckerheterna tillbaka. Sen blev det mitt jobb att lägga dem i kar och tinor och bära och byta om vatten.

Det blev kallt uppe i Masriket vid jultiden, och händerna blev stelfrusna och svälde och sprack som på den värsta fiskmånaden.

Steve präntar

Fru Gunnar Lundquist och fröken Nancy avreser i dagarna för sommarvistelse i Sverige. Besöket gäller främst fru Lundquists hembygd och anhöriga i Blekinge och släkt och vänner i Småland och Skåne. Herr Lundquists hembygd i Angörmanland kommer även att få besök och meningen är att ta en titt på masriket på vägen dit.

Nancy var en av de mer än 500 graduenterna från Lincoln High School denna termin och en av de 24 som hade högsta betygen för hela kursen. Som belöning fick hon ett stipendium från Daughters of the American Revolution. Studierna kommer att fortsättas vid University of Washington.

— Fru Ola Mörk och dottern Eleanor, W. 100th St., Seattle, avreser om någon vecka över polarrutten via Canadian Airlines för att hälsa på släkten både i Sverige och Norge. Först besöks anhöriga i Norrbotten, däribland en syster, fröken Hildur Nordström, lärarinnan vid folkskolan i Arvidsjaur, välbekant sedan sitt besök här för några år sedan. Herr M:s hembygd, Aandalsnes i Norge, kommer även att få ett besök av dem.

För att önska resenärerna lycka på resan gjorde ett 20-tal vänner och forna grannar från Tacoma strandhugg hos Mörks för en vecka sedan. Ett trevligt samkväm hölls, presenter överlämnades med några väl valda ord av fru Evelyn Becklund. Ett splittrat nytt sällskapspel invigdes, och någon hemgång blev inte av förrän fram på smätimmarna.

Äldsta sonen i huset, Erling, tog sin examen som landskapsarkitekt vid Washington State College vid vårterminens slut. Han var den enda i hela staten som tog den graden detta år.

Någonting av större vikt har väl knappast timat här i vår by under den gångna veckan. De flesta har nog suttit som om de varit ditlånade vid sina TV-apparater och tittat på spektaklet som utsändes från Drottningstaden vid Puget Sound. Kung Salomon påstod, att det finns ingenting nytt under solen. Och man kan erinra sig hur Akarps Pelle och några andra gormade och gick an för ett halvsekel sedan, ungefär. En gammal farbror interpellade den dåvarande statsministern och bad att få veta vad som gjordes för att säkra lan-

dets ställning och oskadliggöra dessa farliga element och bad om skydd för sig och sin familj. Emil Norlander skrev en kuplett om saken i en av sina revyer. En strof gick ungefär så här:

Jag offerar för dig, o konung, mitt liv.
Jag ber blott: Tag vård om min änka . . .

Gåvor till svenska arkivet

Denna vecka lyfter Svenska Arkivet sin hatt och bockar djupt, bildligt talat förstås, för Tacoma och svenskarna där, främst för föreningen Valhalla, den äldsta svenska icke-kyrkliga sammanlutningen i staten Washington, samt herrar Stephen Forslund och Eric A. Nilsson.

Valhalla har till arkivet överlämnat alla sina gamla handlingar och dessa har ordnats och sammanställts av de båda nämnda energiska vännerna till arkivet. De gjorde i lördags en speciell resa till Seattle för att överlämna materialet. Hr Forslund har tidigare utnyttjat detta som källa för en serie artiklar i Svenska Posten om föreningen Valhalla.

Det rör sig om en mycket omfattande och stor samling dokument, vilka täcker en viktig del av svenskarnas i Tacoma historia. Det är ogörligt att uppräknat allt som ingår i samlingen, men vi kan sammanfatta som följer:

Samtliga Valhallas protokoll från den 15 dec. 1884 till och med den 16 dec. 1953, med undantag av perioden 1890—96, som icke kunnat anträffas.
Korrespondens, nekrologer och

andra papper från ovannämnda period. Denna grupp omfattar tusentals ansökningar om medlemskap med personuppgifter, rapporter, räkningar m. m., m. m.

Ett flertal foton i stort format av bl. a. Svenska Gleekklubben från 1904—05, Valhalla Military Band, Svea Band, invigningen av Valhalla Hall m. m.

Valhallas ritual på svenska. En del av red. Tobias Sandérens efterlämnade papper, bl. a. studentbetyg, dokument från universitetet i Lund, ett flertal av hans handskrivna predikningar från studietiden, ett betyg från Svenska Folkets Tidning i Minneapolis, där Sandéren var redaktör 1882 och 1883, etc.

Som sagt, det är en stor och värdefull gåva till Svenska Arkivet, som på det varmaste tackar alla, som haft med donationen att göra.

Steve.
mar i samband med 50-årsjubileet.
försätktes med 72 nya medlem-
son höll högtidstalat. Föreningen
föreningens grundare. Elmer Wil-
som var den siste överlevande av
hedermedal till W. F. Sundberg,
tid banketten och överlämnade en
ti Johnson var ceremonimestare
byggnaden invigdes. Domare Ber-
tillsättning föreningen haft, sedan
Det sades, att det var den största
tat var lokalen till trängsel fylld.
värsta depressionen, men det oak-
na 50 år, var vi i mitten på den
Ar 1934, då föreningen fyllde 50-
stor bal.
kväll, med middag, program och
ställning, trohigen på en lördags-
Stuttkämnen blir en offentlig till-
nya medlemmar, planeras också.
medlemmarna, med intägning av
detta tillfälle. En enskild hippa för
seker, kommer att uppvisas vid
des på 90-talet och i början på
remoni i två grader, vilken använ-
att Valhallas gamla intägningsoc-
intresse företnas, är det möjligt
samt särskilt inbjuda. Om nog
för medlemmar och deras damer
på en söndagsseftermiddag, enskilt
I planerna ingår en familjfest
mellan festligheterna.
det blir någon dags mellanrum
malt svenskt bondbröllop — fast
i dagarna tre, precis som ett gam-
te bestämt, att festen skall pågå
gen stiftades. Det är i det närmas-
den 15 dec, som är dagen för in-
na att äga rum någon vecka före-
ra jubileum kommer festligheterna
men för att inte komma för nå-
ton har ej fullt fastställtts ännu,
sitt ändamål. Några bestämda da-
sammanträdde och organiserats för
stundande 75-årsjubileet har haft
Kommiten som tillsattes för det
mer. Logen består på kallas et.
fritt för medlemmar och deras da-
friskningar serveras. Inträdet är
priser kommer att utdelas, och för-

— Vasamötet i fredags kväll var ganska talrikt besökt. Förhandlingarna undanstökades fort under ordf. Erik Kaijas ledning. Representanterna för Leif Eriksonkommitten blev ålagda att yrka på, att det nya Childrens Orthopedic Hospital kommer i åtanke, om det blir några schabrer till överlopps efter den sedvanliga höstfesten. Medlemmarna uppmanades att närvara vid första mötet i juli, då delegater från logen till det förestående distriktsmötet i Vancouver, B. C., kommer att väljas. Brev från "Lars Perså", annars även känd som All Pe upplästes. Han hade då nått Jamestown, N. Y., efter att ha gjort strandhugg i San Francisco, Denver och Chicago. Vid det här laget har han väl hunnit hem till masriket och sitt kära Sollerö. Efter mötet serverades förfriskningar och sedan spelades bingo och 500.

— Sedan många år har vi haft en liten röd stuga i en grön liten skog ute vid sundet nära Olympia, och där tillbringar vi det mesta av vår lediga tid så här års. Där fuskar man i alla yrken utan att behöva vara rädd för någon blockadvakt. Stugan blev för trång så den måste byggas till. Och så skall den rödfärgas igen. Det är 15 år sedan sist, och om man inte hade byggt till, så hade den nog stått sig i 15 år till. Fast jag blev avrådd av förstasigdpåare när jag talade om att jag fått beskrivning på att koka rödfärg från Sverige och ämnade försöka det. Klimatet är för fuktigt, sades det. Men det höll inte streck. Är det någon

Några löjtnanter byggde en korallsockel för propellern till det sista jaktplan som försvarade Wake Island.

Löjtnant Edwin Lindbeck under ett besök i Nagasaki på den plats över vilken andra atombomben exploderade 1945.

TVå Borlängebor som möttes i Amerika, t. v. kaptenen, gymnastikdirektören och fil. kand. Olof Halldén och t. h. Stephen Forslund. De träffades häromåret då kapten Halldén, som är lärare vid Gymnastiska centralinstitutet, var över med Soflaflickorna av vilka några skymtar i bakgrunden.

AWFUL UNCERTAIN FUTURE

It is a gloomy moment in history. Not in the lifetime of any man who reads this paper has there been so much grave and deep apprehension; never has the future seemed so dark and incalculable.

In France, the political cauldron seethes and bubbles with uncertainty.

England and the English Empire is being sorely tried and exhausted in a social and economic struggle, with turmoil at home and uprising of her teeming millions in her far-flung Indian Empire.

The United States is beset with racial, industrial, and commercial chaos—drifting we know not where.

Russia hangs like a storm cloud on the horizon of Europe—dark and silent. It is a solemn moment, and no man can feel indifference, which happily no man pretends to feel in the issue of events—of our own troubles, no man can see the end.

—Harper's Magazine (Oct. 10, 1847)

Northwest Regional Foundry Conference attendants at the conference luncheon, University of Washington.

Utan Rubrik

När jag nyligen besökte Svenska Postens redaktör, så gav han mig en vänlig påstötning att låta höra av mig lite oftare. Det är ju inte så gott, när man bara har "lörv" i knoppen, som norsken säger. För att vara en kompetent medlem av gjutar-skraet, så ford-ras det framför allt att man har en stark rygg. Ar man sedan då-ligt utrustad på huvudets vägnar, så hjälper det, påstår man. Svarta och sotiga blir vi, och folk beskyl-ler oss för att vi kör huvudet i sandhögen och får det fullt av sand. Därför så vet vi ingenting.

En gång om året tvättar vi oss dock ordentligt, sätter på oss ett vit skjorta och håller konferens. Växelvis inom de större samhälle-na i Oregon, Washington och British Columbia. Lärda herrar kom-mer från både när och fjärran och föreläser och har så många veten-skapliga benämningar på det vardagliga, att det är svårt att följa med ibland. Man undrar just hur det skulle gå, om de måste omsätta sina teorier i praktiken. Men trevligt är det att möta ge-likar, som är i samma fördomelse. Efter ett par tre dagar så är vi dubbröder allesammans. Det lekam-liga är det väl säg för, och pro-ryftarna inom branschen ser till att vi blir väl plögade.

Detta var fjärde året å rad som firman sänt mig. Denna gång ha-de vi möte i Seattle. En eftermid-dag efter en långgrandig diskussion smet jag ut för att leta reda på Svenska Postens officin, som jag beräknade skulle vara belägen några kvarter norr om vårt hotell. Det har länge varit min önskan att få träffa red. Fabbe — för att tala om sanningen så beundrar jag hans förmåga att behandla vårt modersmål. Jag fann honom ute i fryckeriet, och vi hade en trevlig och givande pratstund tillsam-mans.

Det är nog en liten evighet, se-dan jag såg insidan på ett tryc-keri. Så där en 45 år ungefär. För-ändringarna var iögonenfallande. Här såg jag inga typografer i hö-ga ståndkragar och långa rockar, som stod och plockade typ som fordomsdags. Allt gick fabriks-mässigt till på Consolidated Press. Maskiner i varje hörn, som rassla-de, och tryckpressar, som surrade. Vi har nog kommit ett bra stycke in i elektricitetens tidevarv. Hem-ma i Borlänge drogs pressen av en Atvidabergs fotogenmotor, som både stank och stänkade. Om det fanns en sättningsmaskin kan jag inte erinra mig.

Tryckerikonsten har ju gamla anor, som sträcker sig tillbaka nästan in i medeltiden. Tysken Gu-tenberg får ju merendels äran att vara fader åt den. Fast det var ju andra, som kom på samma idé un-gefär vid samma period. Gjutar-skraet är nog betydligt vassare än det. Inte för att jag vill skryta, men var och en rosar sin vattväl-ling. Just hur många årtusenden det är, sedan urmänniskan fann metallämningar i falaskan av sin lägereld och började att smida och forma dessa, är nog svårt att be-döma. I skriften står det dock, att när kung Salomo byggde sitt tem-pel, så sände han efter en Hiram från Tyrus, som utförde alla de konstverk som prydde templet. Enligt sagnen så göts dessa i lera någonstans ute på Jordanslätten.

Detta var ju åtminstone ett tu-sen år före vår tidsräknings bör-

jan. Historien förmåler också, att brons användes i Egypten för mer än fyra tusen år sedan. Som brons är en legering av huvudsakligen koppar och tenn, så är det troligt att de hade praktiserat årtusenden dessförinnan. Men vi kan ju vara ense om, att bägge yrkena har bi-dragit till att föra civilisationen framåt.

Officiellt började järnåldern att räknas från det fjärde århundra-det. Det är dock högst troligt, att större framsteg har gjorts under de senaste hundra åren än under alla århundradena förut. Svensken har varit en förgrundsfigur inom järnhanteringen. En gång i tiden behärskade Sverige världsmarkna-den, tills engelsmännen lärde sig att göra koks från stenkolk. En-gelsmannen Sir Bessemer uppfann visserligen metoden att blåsa stål från tackjärn, men det var nog patron Göransson på Sandviken i Gästrikland, som gjorde den prak-tisk och användbar. Att uppfinna-ren av den s. k. "Brinell test" som mäter järnets hårdhet, som jag hört om under alla år, var svensk, hade jag ingen aning om, förrän jag läste i Svenska Posten för ett par år sedan om hundraårsminnet av hans födelse, som firats där-hemma.

En av de mera framstående met-allurgerna här i USA för närva-rande är Gösta Vennerholm hos Ford. Vennerholm är född o. upp-fostrad i Sverige och fick all sin tekniska utbildning där. Efter att ha undervisat i en teknisk högsko-la i Tyskland en kortare tid kom han år 1924 hit till landet. Med ett rekommendationsbrev på fic-kan från upptäcktsresanden Sven Hedin sökte han och fann anställ-ning i Fords laboratorium. Sedan dess har han varit ledare för en rad experiment, inom smältning och legeringar av olika metaller, som givit honom ett aktat namn inom industrien. Han har även omorganiserat Fords gjuterier här såväl som i England.

För något år sedan gav Venner-holm den s. k. "McFadden Lec-ture" vid en nationell samman-komst av The American Foundry-mens Society och tilldelades Mc-Fadden-medaljen i guld, det stör-sta erkännande någon inom bran-schen kan få för sina meriter. Vennerholm är en ofta anlitad fö-reläsare inför tekniska samman-slutningar och i skolor. Vi som tillhör Washington-avdelningen av ovannämnda sammanslutning har försökt i flera år att få honom hit ut att föreläsa vid något av våra månadsmöten, men hittills har det inte lyckats att få honom

att komma så långt västerut.

På tal om stöttepinnarna hos Ford, så är nog Yngve Tallberg (omnämnd i denna tidning för en tid sedan) till själ och hjärta Domnarvs-bo. Att han vistades i Sala en tid, medan han gick på Tekniska skolan där, det medges. Men han är född och uppväxt på Domnarvet. Hans far var elektriker vid järnverket, och en av mi-na yngre bröder var läskamrat med honom. För den oinvigde så har Borlänge och Domnarvet nu växt tillsammans, och en gammal vits säger: Där bor dom så länge, så dom domnar av.

Steve.

Nordvästern Runt

Valhalla i Tacoma, äldsta svenska föreningen i staten Washington, har passerat sin 70:de milstolpe

Valhallaföreningen i Tacoma, som är den äldsta sekulära samsamslutningen i vår stat, firade sin 70-årsfest med en gemensam middag, ett kort program och en svängom efteråt i sitt ordenshus förliden lördagskväll. Anordningarna som gjorts var berömvärda och vi är tacksamma till kommittén för dess bemödanden. Dock borde åtminstone en kort minut ha ägnats åt våra föregångare, som på ett tidigt stadium gjorde sitt, så att både förening och en byggnad kom till stånd. Vi hoppas att Valhallas historia skrives till 75-årsjubileet. Men då kanske en del av oss inte är här.

Att försöka skriva Valhallas krönika ur minnet har sina svårigheter. Men de som har mera kläm på saken kan ju komplettera dessa uppgifter senare. Uppenbarligen är vi mot slutet av ett tidsskede, både anslutning och anordningarna vid festen vittnade om det. Ansvarlösa individer som har glömt eller kanske aldrig haft en aning om de principer och ideal, på vilka föreningen grundades, ruvar fortfarande på planer att åstadkomma ännu en söndring av det lilla som finns kvar av samarbetet inom vårt svenska föreningsliv.

Historien förmäler ju att den första svensken anlände hit till Puget Sound för ungefär 100 år sedan. Om han var den allra första, det vet vi inte. Inte heller har vi mycken vetskap om hans närmaste efterföljare. Det var väl först på 1870-talet i och med Northern Pacific-banans byggande som ett flertal anlände. Redan på den västra delen av banan började byggas från Portland mot Puget Sound var landsmännen med. En Nels Bolander hade hand om rälsläggningen, blev senare lokomotivförare, och tjänstgjorde som sådan i många år, tills han förlorade befattningen i en järnvägsstreck år 1894. När jag visste om honom var han trädgårdsmästare i Lincoln Park. Nick Lawson, en gotlänning, var också med från början. Om jag inte minns mig var han konduktör på det första tåget som kom in till Tacoma. Han gav också järnvägsman-nayrket på båten och sysselsatte sig med varjehanda efteråt. Vår bland annat City Commissioner i Tacoma flera terminer. När N. P. banan byggdes över Cascade-bergen några år senare var Arvid Rydström, som fått sin utbild-

ning i gamla landet, cheffingenjör.

Den första Svenska Lutherska Kyrkan grundades år 1882 och ungefär samtidigt bildades en fristående förening "Freja" som dock icke överlevde spädbarnsåldern. Valhalla kom till stånd år 1884. Historien förmäler att det var mest smålämningar under de tidigare åren. Hur många stiftelsemedlemmar det var kan jag för tillfället ej erinra mig. Jag hade förmånen att känna 3 av dem, Sundberg, Nyman och Ohlin. Sundberg var verksam som hotell- och värdshusvärd här under åtskilliga årtionden och på sistone innehade han en farm i Puyallup-galen, Nyman innehade också värdshus, det sista var Baltic när vår stat blev snustorr. Ohlin kände jag helt ytligt som biträde i en av stadens klädesaffärer. Han var Valhallas förste sekreterare, men lämnade visst föreningen ganska tidigt och syntes sedermera aldrig i de svenska kretsarna. En annan intressant stiftelsemedlem var kapten Lindquist, en veteran från inbördeskriget. Nels Hokanson ger en utförlig biografi om honom i sin bok, "Swedish Immigrants in Lincoln's Time". Peter Holmgren anlände hit ungefär samtidigt som föreningen bildades. Han är ännu i livet. Några och nittio år gammal. Mot slutet av 80-talet och under 90-talet anlände många kraftiga förmågor som utträttade mycket till föreningens stärkande. Fahrson, Ekberg, Visell, Otto Carlsson, m. fl. En ritual tillkom under denna tid. Intagningssceremonien var särskilt tilltalande. Den var i 2 grader och kämpen måste verkligen gå igenom Nidugnsselden innan han som kämpe beviljades inträde i Valhallas salar. Baserad på Frithiofs saga med några vänliga råd från Havamal inflikade här och där, som gavs vid de olika milstolparna på vägen fick den blivande kämpen både filosofi och levnadsregler att rätta sig efter. När blötningen äntligen var över och kämpen närmade sig målet, blåstes det i gjallarhornet. (Det var vanligen Nels Persons job.) Där först fick den nye kämpen tillstånd att sälla sig till de gamla kämparna som stodo där med spjut i hand.

En sådan ceremoni avverkades ju inte på 20 minuter och vid tiden för det första världskriget började nya röster att höras att ceremonien borde förkortas. En kommitté bearbetade intagningsritualen men resultatet blev tämligen misslyckat. Sedan dess har den ju totats till igen och av vad som finns kvar nu, är det bäst att inte yttra sig om.

Öppnings- och avslutningssånger vittna om att föreningen måttligt haft tillgång på verkligen litterärt begåvade personer under de tidigare år. Första versen på

Fröder, kämpar här vi samlas i Valhalls sal i fred.

Öröldar sänkas, svärden höjas
Ock vi stå i slutet led.

Såksom fordom modig Viking
Tjälms och sköld av hamrat stål.
Lämpa vi uti förening
Tädse mot ett högre mål.

Och avslutningssången, sista versen:

Med tillförsikt och mod
Skrid fram, o kämpe god
På vägen smal.

När slutat är vart lopp
Så är vår fröjd och hopp
Välkomnas vi ditopp
Till Valhalls sal.

Vem som författade dessa sånger har jag aldrig lyckats utröna med bestämdhet. Troligen är det endera Gustave Fahrson, eller en Lindahl som var verksam som fotograf här vid den tiden. Genom samtal och annorlunda fick jag intrycket, att både Tegnér och Geijer utövade ett stort inflytande på deras generation.

Föreningen var alltid redo att bistå de bemödanden som gjordes att upprätthålla svensk sång och musik. Redan under det första årtiondet av sin tillvaro hade föreningens tiotal år före 1918. Valhalla la Band". Dirigent var visst P. O. Peterson, som sedermera ledde Svea Band som existerade under ett tiotal år för 1918. Valhalla Manskör existerade några år i slutet av det första decenniet av detta århundrade. Sedan dess så har föreningen givit både finansiellet och moraliskt understöd till de körer som existerat tid efter annan. Alla större kulturella evenemang har kunnat påräkna Valhallas bistånd. Särskilt vid den stora sångarfesten 1917, när svenskarna lyckades dra en publik av 14,000 personer till Tacomas Stadium. Tillsammans med de två andra svenska föreningarna här förestods värdskapet vid Sofiaflörens kornas besök här år 1950, när vi lyckades intressera en publik på 5-6 tusen personer som fyllde

idrottshallen vid Puget Sound.

Just var Valhalla har jag aldrig lyckats utröna. Denna hade väl varit den tiden och stul prydde det nuvarande triktet. Det synes som om ma avenue omkring gatorna var en förenings verksamheten i byggnaden västra hörnet på 1 ma avenue hyrdes och var den ursprungliga Hall. Stugan blev verksamheten och rymligare lokaler i under Chilbergs Sal let var dock en Frank Ekberg var kraften i detta här get bevåg inköpte på K St., som övertog. Det var som ville bygga på inte fick sin vilja ser vad för sorts kring nu för tiden ra företaget utfärd som medlemmarna ken bragd det var när man tänker på gen varierade mellan cents per timme. stod byggnaden i halla-kämparna kurna under eget terna 1914 brände versen.

Föreningens tills alltid välbesökta, gamla kämparna mat och en styrkerst måna om att dat och ordentligt derson var skäde koka go mad å fyllde alla fordringseende. Pete Lind tjänstgjorde som skänk bör ej för hur han kunde jobbrickan, med alla drar jag på än i var aktiva när några och 40 år Carlsson, som var var känd under ning", Charlie Ma ordf. Pete Magn sekreterare i må Ekberg förde prot decennium eller son innehade befater annan. Nels ständiga pianisten son var ordförandmännen så länge bi. Så var det gavisade sig sällan vid större fästligt ta med för att h var att han skre än han talade. H teologi vid Lunds ungdom. Men h ningsredaktör på kust... Denna p längre än ännu hann man bara ytan. Det är att tigare pennor t insatser som landsmän på

Tacomans Make Plaque to Honor Gallant Heroes of Wake Island

By JOHN MURPHY

Remember Wake Island? Remember the dark, hopeless days in December, 1941, when it seemed there was no stopping the Imperial Japanese army and navy?

Remember Pearl Harbor, Corregidor, Bataan, Manila, Hong Kong, Singapore, the battleship Prince of Wales, the cruiser Marblehead, the Java Seas — the endless litany of defeat and degradation?

Remember Wake Island? The litany of defeat opened on Dec. 7, 1941, at Pearl Harbor.

Except for Island It droned on until May, 1942, when the Japs consolidated most of their victories over the decadent democracies."

Except for Wake Island. By May, 1942, the coral atoll of Wake was in their hands — but at the hard cost of a two-to-one

casualty ratio. For 171 Americans killed there, an estimated 1,153 Japanese soldiers, sailors and airmen died in the assault on Wake from Dec. 8 to Dec. 23.

One of the most gallant military actions in American history was fought on Wake Island in those 15 days.

No Monument And — for 14 long years those gallant defenders were unhonored on the very battleground their fight had immortalized.

They were unhonored by any monument or memorial on the island until last year — when a native-born Tacomans, some of his fellow officers and his uncle here discovered the "oversight" and remedied it.

There is now — for the first time — a monument to the men who died on Wake. It's there because of these men:

Lt. Edwin E. Winbeck of Kelso, born in Tacoma and attached to the Tacoma Naval Station during 1952-1954.

His uncle, Stephen Forslund of 6803 South Tacoma Way, a foundry foreman at the Griffin Wheel Co. here, and Lts. Marshall K. Phillips of the U.S. Coast Guard and Lt. John W. Bradford Jr., of the U.S. Navy, whose home towns are not known.

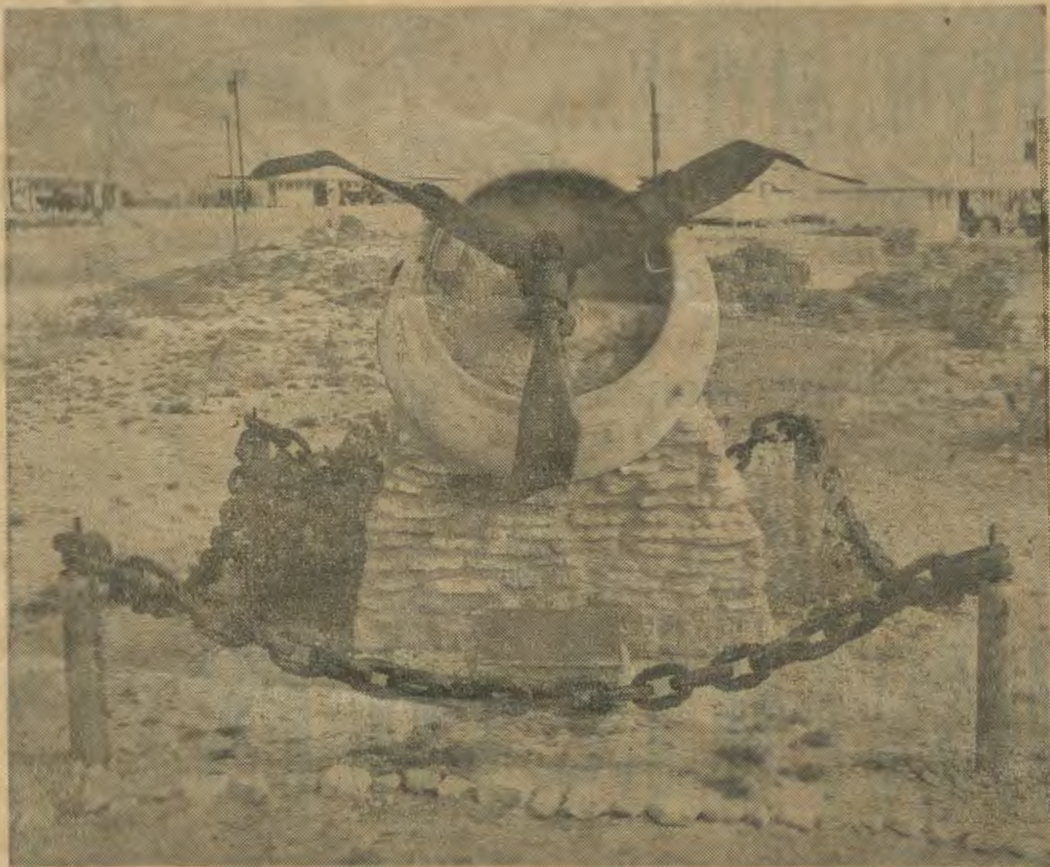
Others Helped In addition, Griffin Plant Superintendent James Dolansky of 331 Olympic Blvd., Bob Brown of 6516 So. Park Ave., a patternmaker, and Ed Weely of 813 East 57th St., a brass molder at the Griffin plant, played roles in the final securing of a Wake Island memorial.

Here is the story of how all these men joined finally to erect

(Continued on Page 17)

Tacomans' Plaque Cites Wake Heroes

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ Monument Is Raised to Defenders

WAKE ISLAND MONUMENT—This coral rock and concrete monument and plaque honors—finally—the heroic defenders of Wake Island who fought and died on the outpost from Dec. 8 to Dec. 23, 1941—in darkest days of Pacific War. Installed last year, the plaque was made in the Griffin Wheel Co. foundry here under the supervision of James Dolansky, plant superintendent. Dolansky worked on project at request of Stephen Forslund, foundry foreman, whose nephew, Lt. Edwin E. Winbeck, of U.S. Navy, a native Tacoma resident, was one of the men who discovered the oversight and remedied it.

(Continued From Page One)

a monument to the defenders of Wake Island. The story comes from letters to Forslund from Lieutenant Lindbeck, now stationed on Kwajalein Island, and Lieutenants Phillips and Marshall. In February, 1955, Lieutenant Phillips was transferred to Wake Island as officer-in-charge of the island's Ioran station. "Loran" is an electronic navigation device.

Memorials to Japanese

In touring the island he noticed groups of Japanese workers on Wake tending memorials to their countrymen who had died in the 1941 battle there.

He looked for a similar monument of memorial to the American dead.

He found none.

Later he and other officers discussed the lack of a memorial at a party in the officers club on Kwajalein. Lieutenant Lindbeck overheard the conversation and volunteered to ask his uncle, Forslund, if a suitable plaque could be made in the Griffin Wheel Co. foundry.

Work on Plaque

Forslund was enthusiastic over the idea. He got busy at the foundry and his co-workers volunteered to make a plaque on their own time. Back on Wake Lieutenants Phillips and Marshall started on the monument.

In April 1955, they laid the first four slabs of concrete for the foundation of the monument. In subsequent months for almost a year, during off-duty hours, they gathered loads of bleached, white coral rock and mixed concrete for the memorial.

They filled it with gravel, rock and concrete. Then they secured the propellor and "speed ring" of the Marine Fighter plane F4F

TACOMA-MADE PLAQUE

No. 9 — one of the last planes to fly against the Japanese in the hopeless action of 1941.

This plane—almost the last survivor of Marine Fighter Group, VMF 211 — had been piled up in the last days of the battle by Lt. Henry S. Elrod, USMC as he returned from a mission.

Welded to Monument

Elrod was later killed in ground fighting by a Japanese who feined death among enemy casualties piled up in front of a Marine 3-inch anti-aircraft gun.

Lt. Phillips welded the speed ring to the monument and "oriented" FMF No. 9's broken and bent propellor to it.

The men landscaped the area and settled down to wait for the plaque from Tacoma. When it was finished, Forslund mailed it parcel post to the island, and the men installed the 40-pound marker on their monument.

The inscription on the monument reads simply:

"Dedicated To the Gallant Defenders of Wake.

"8 Dec. — 23 Dec. 1941.

"Enemy On Island. Situation In Doubt."

The "enemy on island" message, sent by island commander, W. S. Cunningham, a commander in the U.S. Navy, had sent a chill through millions of Americans whose badly battered morale was receiving much-needed nourishment from the heroic defense of Wake at the time.

Defense Praised

In a foreword to the official history of the battle, Marine Corps Commandant Gen. A. A. Vandegrift wrote later, "... The stubborn defense of Wake by less than 450 Marines galvanized not only the American public but their comrades-in-arms. ... Wake will never be forgotten."

The officers and civilians who reared the present monument were amazed at the lack of one on the island. America where monuments are raised daily and, especially, where the Marine Corps — America's most tradition-conscious service — was concerned, had signally failed her, the men thought.

Civilian Heroes, Too

The Marine Corps had offered to pay for a plaque but insisted it be dedicated to Captain Elrod and his fellow Marines alone.

Bradford and Phillips wrote to Forslund and said they turned down the Marine Corps offer because sailors, soldiers and many of the civilian contract workers on Wake had fought alongside the Marines.

Therefore, the inscription read "To the Gallant Defenders," rather than just to the Marines, they explained.

The Marine force on the island consisted of the 15 officers and 373 men of the First Defense Battalion of the Fleet Marine Force, commanded by the now famous Major James P. S. Devereaux.

Devereaux was captured, later released, and finally retired as a brigadier general from the Marine Corps. He is now a Republican Congressman from the Second District of Maryland.

Others On Island

He was listed in the directory of the 84th Congress as a member of the Bataan Corregidor Memorial Commission — a group set up to memorialize the fight for those two American bastions in the Philippines.

In addition to Maj. Devereaux's unit, 49 Marines of VMF 211 were on the island with eight Navy officers and 58 sailors. Also there was an Army communications officer and four of his men and 1,200 civilians.

The civilians were construction employes building military installations on the island.

Among them were three Tacocomans — Drew Foss, now secretary of the Foss Launch and Tug Co., Thomas McInnes and Ralph Van Valkenberg.

These men were attached to the tug Justine Foss which was used in the island's defense.

Foss in Prison

Foss spent almost four years in Japanese prison camps. McInnes and Van Valkenberg died under the hands of Japanese executioners on the island in October 1943 when the Japanese murdered a number of the prisoners.

The Japanese island commander was later tried as a war criminal for these executions and was condemned to hang.

The tug Justine Foss had towed a dynamite-laden barge to a point in the island's channel to be exploded in case Jap ships attempted to force it. It also hauled supplies and men about the three islands that made up the Wake atoll—Wake, Peale and Wilkes during the battle.

The men on the island—as the official Marine Corps history strongly brings out—were victims of American unpreparedness at the time.

Lacked Communications

The history says that the defenders could probably have held out longer but lack of modern air defense, especially radar, good communications equipment and personnel prevented a longer defense.

Japanese bombers and fighters bombed and strafed the island at will almost every day.

In the first attack on Dec. 8, they swooped through a rain squall and were over the airstrip in seconds. Startled anti-aircraft gunners — depending solely on visual observation—barely had time to commence firing before the Japs had knocked out eight of the 12 planes of VMF 211 and killed many Marines.

Without radar, the defenders had to wait until Jap aircraft were within visual range before going to action stations—in modern military action this is catastrophic.

The official history especially blames the lack of underground telephone wires and good field radios for the surrender on Dec. 23.

Major Devereux lost communication with scattered units of his

men and not knowing the full picture, decided on a surrender, the history says.

Meanwhile, his men were successfully counter-attacking the Jap hordes on Wilkes Island and were, for their numbers, holding their own in combat elsewhere.

The tiny force had succeeded on Dec. 11 on repelling an attempted landing by the Japanese 4th Fleet.

With their 3 and 5 inch gun

batteries — many of them unmanned or undermanned—they sank two enemy destroyers and inflicted major damage on three cruisers, three destroyers, one destroyer-transport and one transport.

Both shore batteries and the four remaining Grumann Wildcat planes pounded the Japanese fleet unmercifully. The next day one of the Grummans attacked

and sank an enemy submarine off the island.

On the island, Major Devereaux shifted and juggled his little force and their gun emplacements time after time as attacking Jap aircraft located them in raids.

A total of 41 Marines, three sailors and 70 civilians were killed in the battle. Total American casualties ran to 171 men killed, wounded and missing. Many died later in prison camps.

The scene of the harrowing battle is at least now marked—though military security measures keep most civilians from touring the island to see the monument.

The men who marked it—Lts. Bradford and Phillips—wrote the following to Forslund:

"We'd like to think of this memorial as being dedicated not so much to the actual people who unconquerable spirit that made fought for the island, but to the

them fight on although outnumbered, poorly equipped and with the full knowledge that no relief force could save them.

"The Alamo has become a permanent fixture in our history books, perhaps in a few years, people will not even remember Wake Island, but the kind of men and fighting spirit were the same."

To which their fellow Americans can only add: "Amen."

Svenska tidningar i Seattle

Tack för tidningen, som jag har läst sedan dess början här, och dess fyra föregångare i Seattle sedan 1901, då Magnus Turnblad, som då var huvudredaktör för Svenska Amerikanska Posten i Minneapolis, reste hit för att överföra en liten fyrasidig, handsatt tidning, som jag tror hette Vesterns Tribun.

Undertecknad var då maskinsättare å Svenska Amerikanska Posten och god vän till Magnus, så jag blev visst den förste prenumeranten att få tidningen där i den svenska staden.

Tidningen utkom något oregelbundet fram till 1903 då rike guldgrävaren John Erickson fick tidningslust och köpte tidningen och ett litet tryckeri, en ny Linotype-maskin samt hyrde tre stora rum på andra våningen i Times-byggnaden, som då var belägen på hörnet av Union St. och 2nd Ave. Han flyttade in med kontor och tryckeri i januari 1904. Han ändrade namnet på tidningen till Swedish Pacific Tribune och gjorde den 12-sidig och sjuspalstig. Den trycktes på Times snällpressar. Julnumret 1904 var 24-sidigt. Tobias Sandegren var huvudredaktör med ett par biträdande redaktörer.

År 1905 flyttades redaktion och sätter till John Erickson Bldg., men den trycktes fortfarande på Times pressar till år 1908. Jag kom till Seattle den 20 juli samma år, och redan följande dag började mitt tidningsliv som maskinsättare här i Seattle på Tribunen tills jag 1908 tillsammans med John Litonius och Gred Lambert grundade Washington Printing Co. och tryckte Tribunen och en annan svensk veckotidning, Väktaren, som en pastor Erik Falk utgav med John Hellenius som redaktör. Pastor Skogsbergh var också biträdande redaktör, tills utgifterna översteg inkomsterna, då den illmarige Falken övertygade några framstående affärsmän — däribland bankpresidenten Chilberg och storbyggmästaren C. J. Erickson — att insätta en viss summa pengar och organisera tidningsföretaget. När de pengarna tog slut, och det behövdes mera konstanter i den tomma kassan, var byggmästare Erickson den ende av dem som var villig att betala en enda cent mera för Väktarens underhåll, så han blev ägare och ansvarig utgivare.

Några år senare fick John Erickson och C. J. Erickson sina huvuden tillsammans med resultat att C. J. köpte Johns Tribun. Sedan ändrades namnet igen till Svenska Tribunen. Kontraktaren hade förtjänat en förmögenhet på en torrtrocka, som han byggt i Bremertons örlogsvärf, och med den stora summan köpte han gamla

Downs Block på 2nd Ave. och fick en av våra typografer att sätta in ett tryckeri i undervåningen på denna byggnad. Tidningskontoret var på en övre våning, och där regerade Nils Gillgren som redaktör och Axel Hedberg som affärsföreståndare.

Något senare sålde Erickson tidningen till mr och mrs Axel Hedberg. De stannade kvar i samma byggnad, tills tryckeriet såldes, då de köpte egen sättmaskin och flyttade till Bay Bldg. Där fortsatte de med att utge tidningen i många år, till Axel Hedberg blev sjuk och måste upphöra med det strävsamma arbetet som utgivare av en svensk tidning. Mrs Hedberg lever ännu. Hon har sålt sitt hem i Seattle och flyttat till Tacoma.

Tidningen med utrustning såldes till K. Einar Carlson; utgivare av Svenska Posten, som numera är norra västkustens enda svenska tidning. Må den leva länge härute för svenskhetens bevarande.

Mycket mer från den gamla och goda (?) tiden kunde skrivas från 1890, då jag som 14-årig gosse började arbeta som springpojke för Swan J. Turnblad på Svenskamerikanska Posten. Men det är för långt bort i tiden för nutida amerikansvenskar. (Det protesterar vi mot, Här har mr Adamson ett värdefullt material, som vi hoppas att han med det snaraste nedtecknar. Vi skall med nöje publicera det.

—Red.) Sv. Amerikanska Posten upphörde för många år sedan, och prenumerantlistan övertogs av tidningen i Chicago, Svenska Amerikanska Tribunen. Allt som finns kvar i Minneapolis efter tidningen och dess utgivare är hans ståtliga palats på Park Ave., som nu kallas American Swedish Institute.

Under de många år, som jag arbetade på svenska tidningar, hade jag följande redaktörer som arbetskamrater — alla är nu hädangångna, många av dem sedan lång tid tillbaka: Magnus Turnblad, Beda Ekström, Herman Stockenström, F. W. Lönegren, Ninian Waerner, Gus Wicklund (Guck), Akermark, Hjalmar Nilsson, Emil Meurling, Ernst Skarstedt, Spångberg, Tobias Sandegren, John Hellenius, Söderberg, Johan Egardh, Skogsbergh och Axel Hedberg.

Nu till sist önskar jag Svenska Postens personal och alla gamla vänner bland prenumeranterna Ett Gott Nytt År!

P. J. Adamson, Sr.,

— Pappa sa i går, att tants like inte fanns i hela världen.

— Det var vackert sagt.

— Och gudskelov för det, sa han sedan.

TACOMA

Vasadamerna höll sitt ordinarie månadsmöte hemma hos Marie Gustafson på East B St. förliden onsdag. Ett 30-tal systrar var närvarande. Som jag är på semester och kunde tjäna som skjutshonde, märkte jag att flera av bröderna också är med på en släng. En del av dem njuter sitt otium, andra har semester, och en del har en ofrivillig sådan på grund av den nu pågående strejken inom virkestrindustrin.

Efter den sedvanliga lunchen och ett kort affärsmöte spelades bänngo, 500 och pinodhle. Vårdinnan tänkte att överraska de närvarande med att nämna, att hon inom några dagar kommer att flyga hem till Sverige på besök. Men någon hade fått nys om saken och hade ordnat med en vacker present som överlämnades. Marie ämnar vara borta två eller tre månader och besöka sin hemtrakt Näs i Dalarna samt släktingar och vänner i andra delar av Sverige.

— Den politiska grytan har nu börjat koka igen, och en massa hoppfulla kandidater har anmält sig till de olika befattningarna. Med undantag av advokat Wittard Hedlund, som är en av de våra och deltagar i arbetet i våra svenska sammanslutningar och nu söker en befattning som fredsdomare, är det ingen kandidat som är av något särskilt intresse för oss som svenskamerikaner. Visserligen finner man ett skandinaviskt namn här och där, men som de aldrig visat något intresse för oss förut, så behöver vi väl inte fjäska för dem nu.

Politikerna är i varje fall ett slemt släkte. Jag läste någonstans att en politiker är den ende som kan få en ansvarsfull syssla utan någon föregående utbildning. Han behöver aldrig gå i lära eller ta någon särskild kurs i något ämne. Han behöver inte ta någon examen eller ha diplom eller licens att praktisera. En veterinär, som behandlar våra katter och hundar, tvingad att visa mer färdighet

i sitt kall än en politiker, som ändå tror att han har rätt att styra med allt som tillhör vårt timliga väl eller ve.

Fabian Månsson, som ju var både tidningsman och politiker, hade sina egna tanaker om sådana herرار. Han sade vid ett tillfälle:

”De börjar som suppleant i en hästuttagningsnämnd och slutar som direktör i ett systembolag. Under tiden har de blivit politiker och på samma gång en stor skatt”, sa Fabian, som aldrig skrädde orden.

Steve.

Tacoma, Wash. 154

Herr och fru John Person från San Francisco har hälsat på hos vänner och bekanta under den färflutna veckan. John är Åll Pe- yngre bror, och paret hade sin hemvist här i många år, innan de år 1937 flyttade till Frisco, då

John är verksam inom byggnadsbranschen. Under vistelsen här gästade de hos mr och mrs John Anderson på North 28th St. Detta var första gången som John besökte sin forna hemstad, frun har varit här en gång förut. Vi hoppas att de återvänder litet oftare härnäst.

— Ed och Mary Lindbeck firade 10-årsdagen av sitt bröllop i kretsen av den närmaste släkten den 2 aug. Ed är löjtnant i flottan, och de har haft sin hemvist i diverse hörn av världen under dessa år. Under de senaste 18 månaderna har han haft tjänstgöring vid flottans reserv här i Tacoma, en tid som närmar sig sitt slut, och sen bär det väl av till sjöss igen.

— Stilleståndet inom virkesindustrin börjar visa sina verkningar även på andra områden. De två stambanorna, som är verksamma här, har permitterat ett avsevärt antal arbetare. Driften vid N. P. verkstäderna har inställts för de nästa två veckorna.

— Att bagarn tar sig fram på bak är ju sedan förr en gammal, välkänd sak — för att nu citera någon okänd och bortglömd poet. I alla fall så har det dagliga brödet gått upp ett par styver igen. Mororna morrar, men på det hela taget så knystades det inte värst mycket. För dem som reder sig med en limpa eller två i veckan, är det ju en bagatell. Men där det är många minnar, är det ett annat intrång på den numera tillstramade budgeten. Vilket erinrar mig om då bagarna försökte samma manöver för ett par årtionden sedan. Då liksom nu hade varken löner eller mjöl gått upp. På den tiden hade vi en borgmästare som var med när krutet uppfanns. Han bad alla bagare att dra åt helsike, och om de inte ändrade sig så skulle han klå upp dem så de inte hade byxorna kvar en gång. Han uppmanade husmödrarna att baka själva, och de som inte hade pengar till en säck mjöl skulle komma till honom, så skulle han se till att de fick \$1.35 till en säck på 50 pund. Manövern misslyckades den gången, och det var fara värt att en del bagare blev byxlösa på kuppen. Moral: Spänn inte

bagén för högt. Den kan lätt brista.

— De tre svenska föreningarnas utflykt gick av stapeln förliden lördag. En anseilig skara hade samlats, men nog fanns det rum för några hundra till. Kommitten förtjänar allt beröm för de anordningar de gjort för allas glädje och trevnad.

När vi anlände vid middagstiden lämnade tillslutningen allt övrigt att önska. Men det tog sig — som liten sa' när han gick och friade. När programmet började vid tredtiden hade en anseilig skara samlats. Under Eric Kaijas ledning presterades ett gott program i paviljongen. En ung herre på sex år spelade marimba med förvånansvärd färdighet. Runebergskören var där och sjöng två nummer. Samsjungningen var inte oäven, även om de klagade på att de inte haft tillfälle att sjunga tillsammans på en längre tid. En trupp ungdomar från Parkland i 5-10-årsaldern presterade tap- och akrobatiska danser. En ung dam, som knappast räckte upp till tangenterna på pianot trollade fram några svenska melodier från klaveret. Till sist uppträdde systrarna Marta Jean Packard och Shirley Ann Sandin med en serie svenska schlager, bland dem "Flottarkärlek", som tog publiken med storm. Tävlingar av olika slag för både ung och gammal utfylde programmet, och till sist blev det allmän bal i paviljongen som avslutning på det hela.

Anna och Carl Anderson kom ända från Portland för att vara med. Anna fick äran att leda Runebergskören i Linnea Jensens frånvaro. Herrskapet Ahlskogs ända från Port Angeles syntes också och kanske många andra långväga ifrån, fast jag inte kände dem.

Carl Svedberg och undertecknad höll på att orera om forntida finsk och svensk historia, när Ed Ahlskog sällade sig till oss, och vi fick en trevlig pratstund tillsammans, även om de som växt upp på andra sidan Bottenhavet har en annan uppfattning än den vi lärde i Odhners svenska historia under skolläro.

Som sagt, det var en trevlig utflykt, men det fanns rum för några hundra till.

Steve.

"Steve" Writes 53

Tacoma, Wash.

Our friend N. D. N. down in Grays Harbor seems to be a bit unhappy over the fact that not one of the district officers showed up for Lodge Norrskenet, V. O., anniversary.

Dear Nels, I would have been glad to be most any place except where I was, and still am. At that time they had me packed in hot packs and I was really sweating. They have shot enough penicillin into me that I must be something akin to a pin cushion and I have swallowed enough anti-biotic pills to choke a horse. Except for a few days in the middle of last month my address has been Tacoma General Hospital since Easter Sunday, when I entered to have some surgery on my injured foot. Was released in about 10 days but complications set in and I had to re-enter. Things are on the mend but I have no definite idea when I will be released. That is the reason my duties in the district have been neglected the past few weeks and the April issue of the Dist. Bulletin failed to appear.

Though all by my lonesome in my room I was not in long before I learned that Nels Haggström was in with a back injury. Nels left in a day or two and is now out and in circulation again. In the next room was Hugo Johnson who got one of his legs badly mangled in an industrial accident some months ago. Hugo went home the other day for a brief stay before returning for more surgery. He had hardly been gone 15 minutes before I heard that his bed was occupied again. Imagine my surprise when the grape-vine informed me that it was Gunnar Anderson, Past President of Valhalla and very active in our circles a decade ago. Gunnar has been incapacitated with a back injury for the last two months, sustained at work, as a millwright for the Tacoma Export Lbr. Co. There is also supposed to be another Swede further down in the Corridor, but I don't get around so I don't know if he is an acquaintance or not. One of the nurses is a daughter-in-law of Mr. and Mrs. Walfred Norberg who recently returned to Tacoma after several years in California.

In the meantime the world goes

DAGEN DEN 20 MAJ

on just the same. Swan and Akeson came in to say good one day before they left summer in Sweden. This third trip Mrs. Akeson and Swan has never been back since arrived in Tacoma 48 years. Besides their native Sweden Swan hopes to be able to visit Brandenburg, Germany, where he lived for several years as a man.

The Improvement Club at East 64th St. was the scene of a reunion of the Bloom, Mar Johnson, Swanson clan last Sunday. Four generations were represented. This reunion was attended and arranged by members of the third and fourth generations which indicates that our people are not nearly as ignorant about their genealogy as we are.

The clan traces its ancestry back to Mr. and Mrs. Peter Erikson who lived in Erins Parish, Blekinge, Sweden, in the middle of the last century. They were 6 boys and 4 girls in the family.

All the boys emigrated and returned to Sweden. The other ultimately arrived in Tacoma. Here they adopted the name of Bloom. Olof came to Tacoma in 1888 followed later by the other Charles, Fred and Edward. They married and all but Fred had children. In course of time they had numerous nephews and nieces and from Sweden, married and had families. The young folks counted 130 relatives and then they found but there are more. Nearly all had made reservations and the first guest was Mr. Chas. Bennett. Last survivor of the first generation. Mr. Helmer Johnson gave a brief address of welcome. Bennett said the grace before dinner. Mrs. Dan Davenport (Lund) acted as toastmaster and called for impromptu speeches from several in the audience. Grets were read from several. Many were able to attend including many who had been married into this clan years ago, this was one party hated to miss. An outline of early family history was read. A project is under way to bring up to date. The evening was informal, the older members talking and recalled incidents of the past, while the younger entertained an hour of dancing. Movies were taken and plans were made for further gatherings before the party broke up at midnight.

Sta
Tacoma, V

I elfte timman: Rädda det svenska som räddas kan:

Allt material rörande svensk bosättning i Stillahavsnordvästern kommer att arkiveras av University of Washingtons bibliotek

Ett projekt som länge legat Svenska Posten varmt om hjärtat, och som mötts med förståelse även på andra håll, är nu på väg att förverkligas. Det gäller bevarandet av sådant material, som på ett eller annat sätt belyser de svenska insatserna i Stillahavsnordvästern från pionjärtiden till nuvarande tid, så att det skall vara tillgängligt för forskningen.

Att detta material borde tillvärtagas har nog alla varit ense om tidigare, men hur och var? Ingen förvaringsplats har varit tillgänglig, ej heller sakkunnig personal att ordna arkivet.

Tack vare professor Walter Johnson vid University of Washingtons svenska avdelning har frågan nu fått en lycklig lösning! University of Washingtons bibliotek kommer att åtaga sig arkiveringsuppgiften genom kuratorn vid Northwestern Historical Project, mr Ronald Dodd, som under årens lopp utfört ett utmärkt arbete på detta område.

Vad detta steg innebär torde ligga i öppen dag: University of Washington är en statlig institution, som är i stånd att ta vara på deponerat material för all framtid. Det kommer att prepareras och skyddas. Arkiveringen kommer att omhändersas av specialister på området, ordnas och katalogiseras. För detta arbete ställer biblioteket till förfogande en svensktalande bibliotekarie, miss Emma Nelson, icke okänd i svenska kretsar som skicklig violinist. Så länge som University of Washington existerar kommer således de svenska samlingarna att vara i säkert förvar. Och de kommer att stå till förfogande för dem som bedriver studier på detta område. Låt ingen inbilla sig, att detta material inte kommer att användas. Det stora svenska inslaget i de nordvästra staternas befolkning är en garanti för, att denna del av av Nordvästerns historia kommer att bli föremål för allt större och större intresse.

UNIVERSITY OF WASHINGTON LIBRARY

Seattle 5
January 18, 1956

Mr. Harry F. Fabbe
Editor
Svenska Posten
2228 First Avenue
Seattle 1, Washington

Dear Mr. Fabbe:

In a recent conversation with Dr. Walter Johnson of the University's Department of Scandinavian Languages I suggested that the Pacific Northwest Collection of the University of Washington Library could be designated as an approved repository for manuscripts and other materials relating to the history of Swedish people in the Pacific Northwest.

While all materials in the Northwest Collection are made available to readers and researchers maximum protection is provided at all times and every precaution is taken to insure preservation of materials entrusted to the Library for safekeeping.

I have supervised this Collection for many years and am always glad to help patrons who need assistance in using the special Northwest bibliographies and indexes available at the Northwest Desk.

Furthermore, Miss Emma Nelson of our Catalog Division catalogs all books in Scandinavian languages and on occasion gives valuable assistance to patrons by translating manuscripts or parts of books.

I am very interested in the possibility of attracting manuscripts relating to Swedish activities to our Pacific Northwest Collection.

Sincerely yours,
J. RONALD TODD
Chief Reference Librarian

Vad slags material bör arkiveras?
I vad utsträckning detta tag kommer att lyckas, hur plett samlingarna kan bli, helt i landsmännens egna händer. Vi vet, att mycket av värde gått förlorat och icke kan ersättas. Det är därför nu så mycket viktigare, att allt som kan spåras tas vara på och införas med arkivet.

The Pacific Northwest Collection är en del av statsuniversitetets bibliotek och består av böcker, pamfletter, kartor, manuskript, tidningar och tidningsklipp. Materialet kommer från Oregon, Washington, Idaho, västra Montana och Alaska samt även British Columbia.

Det svenska arkivet kommer att ordnas separat från den övriga samlingen, men det är avsett att i stort sett omfatta samma slags material och samma geografiska område. Enda skillnaden är här gäller det material speciellt har med svenskar svenska insatser att göra. allt inom den ramen är värdefullt. T. ex.:

Brev och manuskript, böcker, tidningar och tidningsklipp, fotografier, dagböcker, tryckta gram av alla slag, pamfletter, tillfällighetspublikationer, protokoll och andra handlingar samt korrespondens från nu existerande eller upplösta organisationer, uppgifter om svenska affärstag, biografiska uppgifter om svenskar o. s. v. Med andra ord ALLT som på ett eller annat sätt berör svenskar av äldre och yngre årgångar i de nordvästra staterna.

Material av denna art bör samlas in.

Allt material kan insändas direkt till: Mr. J. Ronald Todd, Chief Reference Librarian, University of Washington Library, Seattle 5, Wash. Eller, om det är mera bekvämt, sändas eller inlämnas till Svenska Posten, 2228 1st Ave., Seattle 1 Wash

Steve präntar

De tre Sjöströmsflickorna, numera fru Evelyn Becklund, fru Annie Nelson och fröken Signe Seaström, anlände hem häromdagen efter ett sommarlångt besök i sin barndomsbygd, Spöland vid Vindelälven i Västerbotten. Det övriga Sverige hade de också besökt. Samstämmigt meddelar de, att de haft en trevlig sommar, även om väderleken därhemma lämnade mycket övrigt att önska.

Det var första gången på nästan ett halvsekel, som alla sju syskonen träffades på en gång och med anledning därav blev de vederbörligen intervjuade och fick sina konterfej i ortstidningen. På grund av missödet med "Stockholm" måste hemresan göras med flyg, och de blev i tillfälle att se både Paris och London.

I lördags kväll var några av de intimare vännerna bjudna till det Becklundska hemmet. Evelyn var vänlig nog att ge oss en lektion i både bordskick och konversation, så att vi inte bär oss alltför tölpaktigt åt, om vi händelsevis skulle komma hem till gamla landet en gång till. Det gick inte så illa för oss. Men Ernest Becklund vägrade absolut att hålla talet för kvinnan — trots att han fått sin Evelyn tillbaka.

* * *

Fru Hilma Olson, 84 år gammal, medlem av lutherska kyrkan och Scandinavian Fraternity, avled i förra veckan och begrovs från Lynns begravningsbyrå lördagen den 15 sept. med pastor Larson som officiant. Fru Olson var född på Öland och kom till detta länd för mer än 60 år sedan. De första åren tillbringade hon i Sioux City, Iowa, och det sista halvseket här i Tacoma. Hennes make, Olof Olson, avled för ett 20-tal år sedan. Han var av norsk börd men av allmän skandinavisk inställning och tillhörde kören Thule på den tiden den existerade, och fru Olson var mycket aktiv i körens damförening.

Trots sin ålder upplevde fru Olson bara 20 födelsedagar. Hon var född på skottårsdagen 1872.

* * *

Här ett par notiser ur ortstidningen i Steilacoom, det lilla sam-

föregångare i dessa trakter.

"50 Years Ago" — 16 sept. 1906: Charles Campbell, den siste överlevande från slaget mellan "Monitor" och "Merrimac", har avlidit, 74 år gammal. Han hade tjänat sitt land både länge och väl och hade varit bosatt i Tacoma i 20 år. Ännu ett saxhugg från ortstidningen, "50 år sedan — den 22 sept. 1906":

Valhallaföreningens nya och vackra tempel skall invigas med övliga formaliteter. På programmet uppträder G. Pahrson, G. Fredin, Emil G. Stenberg, J. Wiklund, T. Sandegren och Valhalla Manskör.

Detta var något år före min tid, men det var visst en galadag för landsmännen, och de kom man ur huse att vara med. Det gick så långt, att det var fara för att byggnaden skulle svikta, så stadens byggnadsinspektör tillkallades, och han förbjöd dem att släppa in en enda kotte till.

Av de ovannämnda herrarna är ingen kvar. Pahrson hade en förstklassig skrädderiåffär nere i stan. Emil Stenberg var advokat. Sandegren redigerade Puget Sound Posten. De andra herrarna kan jag inte erinra mig. Valhalla Manskör dirigerades på den tiden av den gamle veteranen P. O. Peterson, som några år senare organiserade Svea Band, som var aktivt under ett årtionde.

Så nu har det gamla templet uppnått en försvarlig ålder. Det har i alla hänseenden fyllt den uppgift för vilket det var avsett. Frank Ekberg, som var den ledande själen i företaget och köpte tomterna på eget bevåg, lever ännu, några och 90 år gammal. När jag råkade honom för någon månad sedan, hade han alla sin själskrafter i behåll.

Nels Person, ett 10-tal år yngre än Ekberg, vistas för närvarande på ett vårdhem. Han förtjänar sin särskilda eloge, för han har gnidit sin fela och hjälpt oss att slita ut mera sulläder på Valhallas golv än någon annan. Om han fick betalt eller inte, var inte så kinkigt. Nils frågade aldrig efter styvern, och jag misstänker att betalningen uteblev ibland.

Hela Personsfamiljen var Valhalla trogen. Alla pojkar har gång efter annan gjort programmen rikare. Och så Anna, förstas, som förtjänar den bästa blomman i hela kransen för de insatser som hon gjorde inom vårt svenska föräningsliv, tills hon och Kalle flyttade till Portland för ett par år sedan.

Om man vore lyrisk, borde man stränga lyran till den gamla byggnadens ära. Det har varit trevligt där, även när det brukade vara ett stilla slagsmål i förstugan ibland.

Steve.

Steve präntar

Det har blivit lugnt på hemmavägen igen. Herr Frank Backström, som tillträdde platsen som stadsföreståndare för ett par tre år sedan, har skuddat stoffet av sina fötter och dragit iväg till gröna betesmarker efter erhållet förtroendevotum. Backström var rivande karl och lyckades reda upp affärerna så att siffrorna kunde skrivas med svart bläck. Och några hundra tusen till överkopps. En oförlätlig synd för en politiker. Även den vandrande delegaten jämrade sig. Det lätta gardet fick lära sig att hålla sig på mattan. Diverse lösdrivare måste återgå till näringarna, och stadens anseende höjdes. Det där var ju på tok. Urkunderna måste skrivas om, fast de just hade blivit reviderade. En svarting började sända ut flygblad och titulerade sig som sekreterare och föreståndare av en "urkundsrevideringsliga". Den jucken var oss till förargelse en tämligen lång tid, medan han var innehavare av en byggnad som en gång hyste en svensk krog — med en tillhörande våning. Namnet blev aldrig ändrat, och frun, som det sjungs om att hon är "moder åt oss alla", blev tämligen illa skamfilad åtskilliga gånger, när polisen företog sina razzior.

I alla fall så blomstrade de första försöken ut till en kommitte på 100 medlemmar, som skrävade om, att den nuvarande ordningen borde avskaffas och den nyordnade stadsföreståndaren sparkas ut. Vem de 100 var blev aldrig utrett. Det var bara en advokat och några lejda hejdukar, som stack fram näsan. Uppenbarligen var de försedda, med en ganska stadig kassa, och de lyckades övertyga nog många valmän att situationen borde ändras, den lokala fackorganisationen inberäknad. Det påminde om den gamla goda tiden, när krogarna hölls öppna på söndagarna, Baseball på söndagseftermiddagarna var något som var en del av ordets förkunnare till förargelse på den tiden, så de försökte sätta krokben för den sporten. Ibland kom det handräckningar från oväntade och onämnda håll. Men när dimman skingrats, var det vanligtvis en "Krögelin", som inte heller kunde tåla bollspelet för affärernas skull.

Nordvästern Runt

Tacoma, Wash.

Steve präntar

Sedan åtskilliga år tillbaka har jag gått och hoppats på, att någon kompetent person skulle ta sig för att börja skriva svenskar-nas i Nordvästern historia. Ett par försök har visserligen gjorts, men båda har varit av kommer-giell natur och föga belysande. Ti-den glider iväg och på samma gång materialet. Kyrkor och före-ningar har i de flesta fall övergi-vit modersmålet och i nästan lika många fall sin svenska karaktär. Med den bristande pietet för gam-la handlingar som förefinnes, är det fara värt att protokoll och öv-riga handlingar från pionjärtiden och även från senare decennier har gått förlorade.

För åtskilliga decennier sedan kom jag över en del gamla proto-koll över de tidiga stämmorna i den kyrka som först började verka bland landsmännen i vår stad. De voro högeligen intressanta, så jag blev för mig själv i ett litet rum och kom aldrig in på det egentliga mötet den kvällen. Någon

månad senare brann kyrkan ner, och jag fruktar att de gamla handlingarna gick upp i rök.

Nyligen hörde jag att distrikts-sekreteraren i en av våra mest spridda loger fått tillåtelse därtill och hade bränt upp en helt kof-fert full av gamla papper, kanske det fanns åtskilligt av historiskt värde där också.

Så går det gång efter annan. Insatserna som vårt folk gjort i uppbyggandet av Nordvästern är inte ringa och borde proklameras för eftervärlden. "Ett Gulnat Blad" gav anledning till denna ut-gjutelse. Jag fann dessa artiklar högst intressanta.

* * *

Sveas konsert här i Tacoma har blivit utförligt refererad förut, så det är ingenting att tillägga an-nat än ett tack till sångarna för att de kom och gav oss en av de mest njutningsrika aftnar vi haft på mången god dag. Efter att ha lyssnat till Svea gång efter annan ända sedan 1911 och under ett skede ha kommit närmare i be-röring med dem, när vi hade en kör här i Tacoma, så kan jag för-säkra sveapojkarna att de aldrig tillförne nått den kvalitet kören nu besitter. Röstresurserna har aldrig varit så goda, varje man,

nästan, en solist. Stämmorna väl balanserade, takt och samsjung-ning ypperlig. Och med sina mag-netiska fingrar lyckades herr Su-therland att få fram en nyanse-ring som få körer är mäktiga. Utom att vara vältränad måste en ledare även vara född därtill.

Valhalla var nog inte byggd som en konsertsalong, men det oaktat kan jag inte instämma med "Kru-meluren" att scenens konstruktion dämpade ljudet. Jag satt där och märkte, att akustiken var så myc-cket bättre, sedan scenen blivit om-byggt och väggarna i salen om-bonade med något nytt material. Folk har en ful ovana att gå och plantera sig på läktaren, när det givetvis skulle vara trevligare för dem som uppträder om salen fyll-des först. Om de som satt på hyl-lan gick miste om en del av njut-ningen, så är det lagom åt dem.

* * *

Familjen Ole Mörk, som bott i och omkring Tacoma åtminstone ett kvartsekel, är nu sedan några veckor tillbaka etablerad i sitt nya hem i Ballard-distriktet i Se-attle.

Edith och Ivar Alm har råkat ut för ett automobilmissöde i närhe-ten av San Diego, Calif., medan de var på en semester därnere och båda vårdas nu i Palomar Memo-rial Hospital i Escondido, Calif. Närmare detaljer saknas hur o-lyckan hände. A:s skador är av lindrigare art, han kan tidvis sitta uppe. Fru A. är ännu i behov av speciell vård, och det torde dröja åtskilliga veckor, innan de kan återvända hem igen.

Steve.

I alla fall så blev nämnden, som blev vald att utarbeta nya urkun-der för stan, färdig med sitt arbe-te. Men valmännen hade ändrat åsikt, och det blev en seger för den nuvarande regimen. Herr B., som nog tyckt att han fått för mycket ris och för litet ros för det arbete han utfört, hade en trumf på hand, och så snart han fått den upprättelse som han var berättigad till, tog han sin Matts ur skolan. Backström är född i Michigan av svenska föräldrar. Han erkände vid ett tillfälle att hans föräldrar var emigranter. Något närmande till våra svenska element här i stan blev det intë. Bland dem som söker platsen som efterträdare är Mark Anderson. A. är född i Sverige och kom hit som barn. Kan säga något ensta-ka svenskt ord, om det kniper.

Jag har hört mer än en politiker som har beklagat faktum, att vårt folk är "vildar" i politiskt hänse-ende. Benson och Hedin säger ock-så i boken "Americans from Swe-den", att "no Swedish party boss

has ever been able to deliver their vote". Men det hindrar inte, att när det varit någon röra här i stan, så har en eller annan lands-man varit inblandad. Under min första tid här för närmare ett halvsekel tillbaka blev både borg-mästaren och en stadsfullmäktig utsparkade. Moralen var låg och måste förbättras. Det svarta få-ret på den tiden var en landsman från Olov Trätäljas land, han var ettdera jösshäring eller ekshäring. Jag kommer inte ihåg vilket. Det påstods, att det var han som stod bakom kulisserna och dirigerade spelet till sin egen förmån.

Den första generationen har nu i det närmaste spelat ut sin roll. Deras insatser på ont eller gott förtjänar att nedskrivnas. Pionjä-rerna var barn av sin tid, och ä-ven om vi inte gillar deras uppfö-rande i alla stycken, så gjorde de nog det bästa de förstod.

Glöm därför inte att vara på utkik för material för det svenska arkivet vid statsuniversitetet. Lo-kalt så är undertecknad villig att ta hand om användbart material, om så önskas.

Steve.

Photo
caption
is
it
d

FIVE HUNDRED AND THIRTY-NINE YEARS—That's what the working years of 11 persons in this group add up to. Smiling for the camera are officials and 11 members of the Griffin Wheel Co. Quarter Century Club. But 25 years' service would barely qualify you for this outfit. The "youngest member" has put in 34 years. In the group are Stephen Marszewski, who has been with Griffin Wheel 48 years; James W. Jackson, 45 years; Zengoro Shimoishimaru, 43 years; Antonio Tomasi, 42 years; John S. Forslund, 41 years; Walter E. Hallen, 40 years; Carl R. Lindskog, 40 years; Hans A. Peterson, 39 years; Yancy Bunting, 37 years; James F. Dolansky, 37 years; Adam F. Skirius, 35 years; Hans Tangesdal, 34 years; Toyoshige Oka, 34 years; Herman N. Holmberg, 34 years. Not in the picture is Sadie M. Foye, who was honored for 40 years' service. The Quarter Century Club has 152 members. Also in the picture are officials of Griffin Wheel, J. Ross Drever, vice president; L. H. Rudesill, manager, and others. The veteran employes were presented with watches.

Paul E. Wieler, 14023 So. (N) Sheridan, Tacoma 44, Wash. kindly sent clippings telling of the placing of a memorial marker and plaque at Wake Island to honor those who defended the island in Dec. 1941. Credit appears due Lt. Edwin E. Lindbeck of Kelso, Wash. now at Kwajalein Island and Lt. Marshall M. Phillips, USCG who was on Wake in February 1955 and noticed the absence of any US marker, eltho the Japs had many. Lindbeck heard Phillips talking about it, so he wrote his uncle, Stephen Forslund, a foundry foreman at Griffin Wheel C. in Tacoma who took the ball, got volunteers from his workers and they in their off-time cast a plaque. Back on Wake, Phillips got busy with others--laid concrete slabs in April 1955 for a base, then gathered coral rock for the memorial which was topped with a 'speed ring' and a propellor of the Marine Fighter plane F4F No. , one of the last to fly against the Japanese and stacked in rubbish on the island. The area was landscaped and when the plaque came on by parcel post from Tacoma it was placed at the base of the memorial. It read.

"Dedicated to the Gallant Defenders of Wake,
8 Dec. - 23 Dec. 1941

"Enemy on Island. Situation in Doubt."

Space does not permit a recital of many interesting details of the defense of Wake. Paul Wieler is one of the 1200 civilians who were on the island with contractors. Drew Foss of Tacoma (host with his yacht 'Thea Foss' to senior officers reunion last July) is another. Paul was the subject of an article in Parkland, Wash. TIMES-JOURNAL, Feb. 7, '55 in which is a picture of the memorial marker in National Cemetery in Honolulu on which is listed the names of the 178 civilians and military men who died on Wake and whose bodies were transferred to the Honolulu cemetery.

Svenska öarna i Puget Sound

gamle redaktör Tobias San- på sin tid skrev något i- ang om öarna ute i sundet om Tacoma, brukade han väntadetsfullt kalla dem "våra ytteröar". Benämningen var i allmänhet riktig på den Örebro- och sekelskiftet och ett sköte framåt var befolkning- kolstycke helt svensk, dock ö- förade skandinavisk på dessa

gifter om när våra lands- först satte ner sina böjar Fox-, McNeil- och Anderson- saknas. hoppas dock att ut- tröna något, ty utgör ett intressant kapitel i öarnas tidliga historia i de- faktur. Däri ingår naturligt- vad vi kan finna ut om lands- som bröt bygd i vikarna ner- andet. En av stiftarna av för- gen Valhalla hade som adress ndale, Pierce County, uppe i na kring Henderson Bay. Och ar redan 1884.

vet också, att en Bengt John- kom hit ut från Kansas i slu- på 1880-talet och förvärvade större landområde på Ander- ön. Han röjde och svedde och g ångbåtarna, som trafikera- örbi, med ved. Han blev post- are och gav platsen namnet , vilket bibehålles än i dag. tigt en dagstidning var detta et på den plats i gamla lan- som Bengt Johnson kom i- Mera troligt är dock, att met var taget från Norden- lds fartyg "Vega", som använ- när han upptäckte nordost- egen och var högt i rop på tiden.

Bengt har ättlingar kvar på ön u. Postmästarsysslan ser ut ha gått i arv. Den nuvarande mästaren är fru Gerda John- som också är född och upp- t på ön. Om mina upplysning- stämmer, så är hon änka ef. Sidor Johnson, som efterträda- sin far i ämbetet.

rots namnet så var det inte on skandinav, som fick den ä- att få sitt namn bevarat åt världen. Anderson lär ha va- en faktor för Hudsons Bay- eniet, vilket en gång i tiden vid Nisqually, un-

går där Du Ponts dynamitfab- rik nu är belägen.

Liksom andra bygger vid sidan om de allmänna stråkvägarna har ön fått kännas vid en viss åder- förtäknig. Den kan nu skryta med endast tre personer, som ut- slutande ägnar sig åt modernärin- gen, bröderna Oscar och Rudolf Johnson och fröken Christine Anderson. Otroligt nog så tillhanda- hålles mjölk ännu för 12 cents per quart. Det finns två butiker på ön. Lyle Carlson äger den ena. Befolkningen kan sommardag upp- nå en siffra av 500 personer, men på vintern är knappast 100-talet.

Utan är den andra postanstäl- ten på ön. Fru Lina Christensen är postmästare där. Skolan är (Fortsättning å sidan 4.)

stängd, och skolgården har växt igen. De mindre barnen sändas till skola på McNeil-ön, och de högre klasserna förslas till fastlandet för sin lärdom.

Möjligen var landsmännen talri- kare på McNeil-ön i slutet på 90- talet eller i början av seklet. Där fanns i varje fall en luthersk församling med eget kapell. Troligen förstärktes församlingen med en del landsmän från Anderson-ön. Avståndet mellan öarna är inte långt, och man rodde väl över. Svenska Lutherska "Sonne"-församlingen stiftades år 1896 och betjänades av pastor från Tacoma. Namnet antyder, att det kanske var värmänningar som fick sin vilja fram, men det är mig ej närmare bekant. De flesta som jag kände tycktes vara sydsven- skar. Men pastor Mattson förde ju herdestaven i Tacoma vid det laget, och jag har hört att han var värmänning.

I pastors frånvaro predikade en herr Westman, som hade jord- bruk å ön. Tidigare hade familjen varit bosatt i en av präriestatera- na. Westman såg ut som en patri- riärk, stor och reslig, med yvigt helskägg. Han var en kraftig or- dets förkunnare. Han verkade ä- ven som kateket inom Columbia- konferensen och predikade ofta i närbelägna Augustana-kyrkor.

Ungdomen, som inte alltid är så pietetsfull, dubbade vanvör- digt nog Westman till "Hell-roar- ing Westman".

Hur nybyggarna drog sig fram på sina magra åkertäppor förblir ett mysterium. Det tog nog en hel del småländsk ihärdighet, så- väl som förvärvsarbete på andra håll för att få sakerna att gå i- hop. En landsman berättade en gång för mig, att under de tidiga åren, när det knappast fanns nå- gon direkt båtförbindelse med fastlandet, när det fanns några produkter att avyttra måste man skjuta dessa på en skottkärra ner till stranden. Sedan rodde man ö- ver till Stellacoom, där man kunde ta en spårvagn in till Tacoma, där kunderna fanns

Ären har gått och jag har glömt de flesta, som jag en gång var mer eller mindre bekant med. Så det vore för vanskligt att börja räkna upp namn. Samtliga har väl lämnat detta jordiska, och de efterlämnade är skingrade, Carlson, Nelson, Nyberg, Julin, Moard med flera var välbekanta namn.

En äldre herre — jag tror hans namn var Manson — var en täm- ligen intressant person. Någon pi- onjär var han knappast. Han hade kommit hit på äldre dagar, till barn eller släktingar. Varifrån i Sverige han kom, vet jag inte. Men i gamla landet hade han varit en mångbetrodd kommunalman. Han var en utpräglad fredsvän och brukade fåta pengar till ett fredsmönument någonstans. Vid ett av sina besök här i Tacoma kom han upp till Valhalla. Där rä- kade en manskör sjunga "Kung Karl den unge hjälte" vid en till- ställning, men då blev gubben märta arg. Han hade inget bruk för vare sig kunglighet eller den krigslystne Karl XII.

Som bekant övertogs hela Mc- Neil-ön av federalregeringen för ett 20-tal år sedan för den där be- lägna straffanstalten. Inte ens de som jordats därute fick vila i frid, utan deras multnade ben förflyt- ades till en gravgård på fastlan- det. Straffanstalten är numera känd som "fängelset utan en mur" och den har hyst många notoriska förbrytare såväl som åtskilliga av samhällets stöttepinnar som kom- mit i delo med Onkel Sam med anledning av inkomstskatt och annat.

Några av de gamla gårdarna står väl kvar och bebos av perso- nal vid fängelset. Men av vad jag förstär, så har de flesta rivits. Teg- arna har växt igen eller sam- manslagits till större fält, och där- med har svenska odlarbragder och ett kapitel tidig svensk historia i dessa trakter utplånats.

Jag kände landsmännen på Fox Island lite närmare, men har alls inte reda på, vilken landsman som först slog ner sina bopålar där. I början av andra årtiondet på det- ta sekel fanns det nog ett 30-tal svenska familjer på den icke allt för stora ön. De äldre av den ge- nerationen har gått till sina fä- der, och den dåvarande ungdomen är skingrad åt alla håll. Sinsemel- lan brukade landsmännen kalla ön för "Rävön", men det var inte alla som uppskattade den översätt- ningen.

Denna ö, såväl som hela "Bay Island"-regionen var på den tiden ryktbar för sina läckra jordgub- bar. Nästan alla småbrukarna ha- de rätt stora land. En landsman vid namn Carlson hade en försvar- lig areal på nordöstra sidan av ön. Hans förnamn fick jag aldrig reda på, för han kallades vanli- gen för "Stråberrykungen". Han var nog en av de tidigaste nybyg- garna. Innan han slog sig ner på ön, hade han varit anställd vid smältverket i Tacoma och var kanske en av 1880-talets män i Tacoma.

David Lundblad, en östgöte, an- lände till dessa trakter vid sekel- skiftet efter att ha vistats ett 20- tal år i Iowa. Hans föräldrar, brö- der och systrar med familjer an- lände senare. Samtliga kom från Iowa, och alla förvärvade små- bruk på ön. Åtskilliga fler f. d. Iowa-bor anlände sedan tid efter annan, och nästan utan undantag var åtminstone den ena av makar- na från Östergötland. Iowa tycks har varit en favoritstat för emi- grerande östgötar ända sedan Peter Cassel och hans följeslagare grundade New Sweden där redan

år 1845. Det måste ha känts en smula besynnerligt för folk från Sveriges kornbod att efter att ha brukat den bördiga svartmyllan i Iowa börja arbeta i de hårdbruka- de tegarva vid Puget Sound.

Alla hade förstas inte varit far- mare. Bröderna Axel och John Wahlquist var stockholmare och hade arbetat i kolgruvorna i den forna hemstaten. I sin ungdom hade de seglat på världshaven bå- de med segel och ånga.

En smålänning, som varit apo- tekare i Chicago, tröttnade på att rulla piller och kom hitut med si- na gamla föräldrar för att bli ny- byggare. Hans far var finmålare och hade till och med fått pris för sitt arbete vid en utställning i Pa- ris. Modern var maskinstickerska och agent för Husqvama stickma- skiner.

Alma Wahlquist var postmästa- re i Hope i flera år, tills det post- kontoret drogs in.

Norrlänningar och dalmasar var tunnsådda men det fanns en och annan, ävenså ett par finlands- svenska familjer.

Alla var goda grannar, men nå- gon samhörighet vare sig i kyrk- ligt eller sekulärt hänseende fanns icke bland landsmännen. Om be- folkningen på de två andra öarna var så gott som homogen i kyrk- ligt avseende, så fann man raka motsatsen här. De mest skilda å- siktser gjorde sig gällande. Även "Forskaren" hade sina läsare. Åt- skilliga var "Lianare", också kal- lade Helgeandister eller Efraims Buddbärare. Sekten var visst stif- tad av en landsman Lie, som ur- sprungligen utövade snickaryrket men kom in på läkarbanan och tjänstgjorde som doktor, under a- merikanska inbördeskriget. På ål- derdomen njöt han visst sitt oti- um i Sverige och Norge, där han också hade åtskilliga anhängare. Deras lära syntes vara ganska li- beral. På deras predikningar lät det nästan, som att om någon ha- de två livklädnader, så var det hans skyldighet att dela med sin nästa.

ÖVER

En annan vänkret hade för sig att lördagen var den rätta vilodagen, trots att de inte var sjunde-dagsadventister. Det där var ju lite knepigt, för det gav dem vanligtvis två helgdagar varje vecka. Och det var långt före den tid då våra fackföreningar började ivra för femdagarsveckan. Deras stora profet var en stor o. reslig värm-länning med rött, yvigt helskägg. Han hette Norström och var född någon gång i mitten på förra seklet. Ursprungligen hade han varit metodist och genomgått deras predikantskola i gamla landet. Emellertid hade han kommit till andra åsikter, sedan han enligt egen utsägo hade granskat den kristna teologien i profetians ljus.

Med sina predikningar lär han ha varit en högst omstridd personlighet i svenskbetonade samhällen både i de östra staterna såväl som i mellanvästern, innan han hamnade som farmare i en av älvdalarna i närheten av Puget Sound. Hans predikningar var för det mesta eld och svavel, och man lade inte märke till mycket av den där kärleken som förmår att flytta berg, vilken en apostel skriver om.

Han utgav även en självbiografi på åtskilliga hundra sidor, i vilken de flesta av våra kyrkofäder, större och mindre, får på pålsen. På sistone har jag lyckats uppbirga ett exemplar, som skall komma Svenska Arkivet tillhanda i sinom tid.

En O. W. Pearson brukade också tala vid dessa möten. Han var en av de stilla i landet, och hans predikningar var sansade och vittnade om djup religiös övertygelse. Pearson utgav även ett litet blad, "Tjänaren", som utkom så ofta som vår Herre behagade och till bibelns pris. Pearson hade en handelsträdgård på andra sidan sundet vid Arletta. Åtskilliga svenska familjer fanns där i vikarna vid Warren, Cromwell och Point Fosdick. Normmännen var kanske de dominerande, ty de hade två kyrkor i grannskapet.

Makarna Lundblad hade kommit hit till landet på gamla dar. De var djupt religiösa, men jag kan inte erinra mig vilken bekännelse de föredrog. På sin tid hade mor Lundblad tillhört Frälsningsarmén i gamla landet och hade ännu en talande tunga. Om en kolportör blev för långgrandig, kunde det lätt hända att hon började tänka högt och endera instämde eller opponerade sig mot vad som sades. Trots sin ålder var hon begåvad med en ypperlig sångröst och underhöll gärna med en sång, när hon fick besök.

Vid 4 juli och även vid andra tillfällen hölls knytkalas i någons trädgård. Då gavs tillfälle att öppna språklådan. Fruarna hade väl sina egna angelägenheter att orda om, och gubbarna talade om jordgubbar, tomater och de stora stubbarna. Men det kunde inte hjälpa, att man kom in på ömtåliga ämnen och skylde varandra för att vara proselyter.

Allt detta tillhör det förgångna. Pionjärerna har gått till vila. Där

de försökte att bryta sina hemman står det nu för det mesta villor och sommarstugor. Där de rodde sina tunga båtar åkes det nu lätt med utombordsmotorer och båtar i strömlinjeform. Det är ingen dagsresa från Fox Island till Tacoma längre. En betongbro leder till fastlandet, och sedan kan man åka över den långa Narrowsbron. Har man bråttom kan man vara tillbaka på en timme.

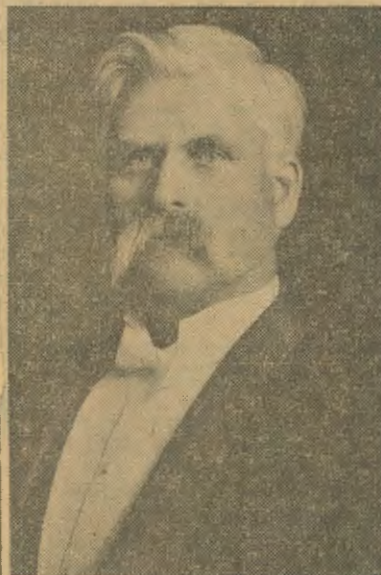
Det är andra tider och andra seder. Nybyggarnas historia skulle ha nedtecknats för länge sedan. Det blir stora luckor, när man söker dra sig till minnes vad som hände för nästan ett halvt sekel sedan.

Steve.

P. O. Peterson, pionjär och musikanter i Tacoma, död 1932

För Svenska Posten av Stephen Forslund.

Ett kvartssekel har förflutit, sedan vår aktade landsman P. O. Peterson lades till griftero. Men han är ännu i tacksamt minne be-

P. O. Peterson

varad, inte endast av de kvarlevande medlemmarna av hans familj utan av envar som lärde känna honom.

P. O., som han vanligen kallades, var ett stycke in på 50-årsåldern, när jag först lärde känna honom. Han var en stor och reslig gråhårsman med ett patriarkaliskt utseende. Då var han ännu aktiv på musikens område, och hans stora intresse var vid den tiden Svea Band, som nyligen organiserats. Där var han lika aktiv som för 20 år tidigare, då Valhalla Military Band var i verksamhet. Antagligen var den musikkåren den första musikaliska organisationen här på Pacific-kusten.

Ytterst få har varit mäktiga att utföra vad P. O. Peterson gjorde för svensk sång och musik, vid sidan av det dagliga arbetet. Hans kärlek till svensk sång och musik sloknade aldrig. Det har varit vår önskan att rista några runor om dessa tidigare pionjärer, som materiellt eller kulturellt bidragit till framåtskridandet. Men i de flesta fall är uppgifterna tyvärr alltför bristfälliga för en biografi. Erik Nilsson, som stått i nära förbindelse med P. O. Petersons efterlevande, har för Svenska Arkivet lyckats erhålla dessa uppgifter om denna märkesman. De har nedtecknats av mrs Oscar Peterson efter uppgifter från hennes man och svägerskan Alma Paine, född Peterson. Nämnas bör, att mrs Peterson är av skotsk härkomst. Vi är tacksamma för det intresse som hon har visat.

Här följer ett sammandrag av svensk språkdräkt av hennes redogörelse:

Peter Olof Peterson var född i Jämtland den 6 juli 1857, således för 100 år sedan. Han var det sjunde barnet av 15 syskon. Från barnåren var han intresserad av sång och musik, och han strävade ständigt att förkovra sig på det området. Han blev bekant med en musikkörare, namnet obekant. Det blev säta vänner, och från honom lärde sig unge Peter mycket om sång och musik och även att dirigera körer och musikkåren.

P. O. ville skapa sig en framtid på den musikaliska banan. Men i en familj på 15 barn fanns det knappast något över till fortsatta musikstudier. Vid 25 års ålder lämnade han Sverige för det stora landet i väster, i förhoppningen att på andra sidan havet kunde ägna sig åt musiken. Muskego, Mich. var hans destinationsort. Där blev han snart hemmastad och blev körledare i den lutherska församlingen. I altstämma fanns en ung värmländska, som 18-årig anlät till samma stad i 1880. I henne fann Peter sin följeslagerska genom livet. År 1881 blev det bröllop.

De goda borgarna i Muskego kom på tanken att organisera en musikkår, och P. O. blev ombud att organisera en sådan. Det skedde, och P. O. dirigerade musikkåren under flera år framöver.

Västern hägrade för honom, och tidigt 1888 besöt P. O., hans bror Andrew och tre andra landsmän, att försöka sin lycka ute på västkusten. Oregon var målet, men på vägen gjorde de ett strandhugg i Farmington, Wash. Det blev känt att Peter var musikanter, och han blev strax anmodad att organisera en musikkår. Peter hade därmed födan köpt, men utkomstmöjligheterna på den orten var begränsade, och det var inte möjligt för brodern och de tre andra att få någon sysselsättning. De beslutade att fortsätta till Portland. Peter värdade kamratskapet så högt, att han följde med, fast folket i Farmington var villigt att betala nästan vad pris som helst för att

vilde stanna som ledare för den nybildade musikkåren.

Något längre uppehåll i Portland blev det inte, utan kvintetten fortsatte till Tacoma, där alla fick arbete inom sina respektive yrken. På senhösten samma år anlände fru Peterson jämte deras tre barn Alma, Ellen och Hjalmar, till Tacoma.

P. O:s bror, Andrew Peterson var en artist inom målaryrket, och kulisserna såväl som ridån i gamla Tacoma Theatre var hans verk. Han var även musikalisk. Klarinetten var hans instrument.

...coma blev P. O. ledare för kören i Svenska lutherska församlingen. Familjen var då bosatt i en liten gulmålad stuga i den stadsdel som då kallades New Addition, vid kanten av nuvarande McKinley Hill, på Ea. 30th St. mellan E och D Streets. Till denna adress anlände den fjärde i kullen, Oscar Adolph, år 1889. Med vissa mellanrum kom sedan Raymond, Oliver och Harry. När detta skrivs, på hösten 1957, är Alma, Oscar, Raymond och Harry ännu i livet. Ellen, Hjalmar och Oliver har avlidit.

Hemmet och de sju barnen upptog det mesta av fru Petersons tid, så det fanns inte mycket tid över för kyrklig eller annan verksamhet förrän under de senare åren av hennes levnad. Medan hemmet ännu var på Ea. 30th St. brukade Alma, som var äldst, följa pappa till kyrkan på söndagsmorgnarna, där hon bevisade söndagsskolan. De enda fortkomstmedel som stod till förfogande var apostlahästarna, och de måste först följa en smal gångstig till 34th och Pacific Ave. Därifrån ledde en smal körväg ner till 24th. Därifrån och upp till stadens centrum var gatan och trottoarerna belagda med plank. Från 11th och Pacific var det några kvarter upp till Tacoma Ave., där Svenska lutherska kyrkan stod på den tiden.

Kyrkfolket ville ge P. O. en viss avlöning för sina musikaliska insatser i församlingen. Något som han inte ville höra av. Han mente, att det var hans bidrag till verksamheten. Församlingsmedlemmarna ville dock visa, att hans arbete var uppskattat, så de brukade lägga ett 5 eller 10 dollars guldmünt i hans kaffekopp, när de hade sina festligheter.

Föreningen Valhalla var i verksamhet, och naturligtvis behövdes det musik vid mer än ett tillfälle. Han sporde P. O. vad han kunde göra åt saken. Förfrågningar gjordes bland landsmän, som var mer eller mindre musikaliska eller villiga att lära. Det konstaterades, att det fanns intresse, och inom kort kunde en musikår bildas. Instrument anskaffades, och P. O. lärde medlemmarna att spela efter de instruktioner som medföljde varje instrument. Kåren blev kallad Valhalla Military Band, och under en följd av år turnerade den musik vid danser, underhållningar och parader samt även vid begravningsåringar, då kåren gick i teten för processionen.

P. O. var en virtuos på kornett, och när det gällde musik ansågs han allvetande som ett lexikon. Han spelade alltid tillsammans med pojkarna och tóg sällan till taktpinnen. För det mesta var han för blyg att ta emot applåder eller erkänna det beröm som rikligen kom kåren till godo.

Överallt där det var fråga om musik i Tacoma, kunde man räkna med att finna P. O. och hans bror Andrew. När Expositionsbyggnaden öppnades i Tacoma år 1898 var en professor Delangvin ledare för Harmony Band, som turnerade musik under hela utställningen. Professorn utsåg P. O.

...musikretsars, och han och en mr Pierce blev utsedd att sätta sig i förbindelse med musikerförbundet i Seattle för att om möjligt få till stånd en liknande fackförening i Tacoma. För att erhålla stiftelseurkund behövdes tio medlemmar. För att fylla denna fordran intogs Alma Peterson som då var endast 13 år gammal, som stiftelsemedlem.

För att visa under vilka vidriga omständigheter Tacomas musikutövare existerade, skall vi här ge ett exempel. Vid sekelskiftet sände man hit Washington, D. C. Military Band för att hjälpa staden att värdigt fira den 4 juli. Naturligtvis blev det parad, och folket stod i kö efter trottoarerna och väntade på den extra trakteringen. Snart hördes musik, och ivriga röster ropade: "Här kommer dom! Lyssna sån musik och titta hur fint dom marscherar!" Besvikelsen blev stor, när gruppen kom närmare och igenkändes. En man lär ha yttrat: "Oh, it's only that damn Swede band!"

Men, för att visa skillnaden, folk brukade komma ut och viifta och hurra för dessa musikanter, när de for ut till Menlo Park och andra platser där de hade sina utflykter eller när de spelade för Valhalla eller någon annan organisation.

Under åren var P. O. också dirigent för Tacoma Military Band och för The Independent Band. Han var också en av ledarna för den första svenska maskören i Tacoma, och senare sjöng han i både Thule och Svea maskörer. För sina insatser i alla dessa organisationer fick han mottaga fle-

ra pokaler och andra gåvor både från grupper och enskilda.

Svea Band organiserades 1911 med Peterson som dirigent. Kåren bestod nästan uteslutande av svenska pojkar, som spelade endast för nöjets skull. Blev det något över från de danser, utflykter och andra egagemang som de hade tid efter annan lades detta i en kassa som användes för löpande utgifter, uniformer, noter och annat. Pojkarna hade stor respekt för sin ledare, och vad han sade det var lag.

Alla i Petersons familj var musikaliska, och samtliga ägde goda sångröster. P. O. samt sönerna Hjalmar, Oscar och Raymond var tenorer och var tidvis medlemmar i de existerande svenska maskörerna. Harry var baryton, fru Peterson alt, Alma, sopran, Ellen kontra-alt. Om hon fått leva, är det möjligt att hon fått en framtid vid operan. Pojkarna hade sin egen kvartett, och familjen hade sin egen orkester, där pappa spelade saxofon, Raymond kornett, Oscar trombone, Alma piano, och Harry var trumslagare. Tilläggsvis bör, att mrs Peterson kunde spela handklaver redan som jäntha hemma i Värmland. Familjen njöt av sina musikafnär i hemmet.

Sin dagliga gärning utförde P. O. som modellsnickare och sågställare, och han var skicklig yrkesman med fast anställning. Med åren blev det för drygt att fortsätta med musiken vid sidan av det dagliga arbetet. Fast det sved i hjärtat drog han sig gradvis tillbaka från musikkretsarna. Han var en stolt och ståtlig man, som åtnjöt allas aktning.

Han avled 1932 vid 76 års ålder. Fru Beda Peterson avled 1945 och uppnådde en ålder av 82 år. De efterlämnade var fyra barn, 10 barnbarn och 21 barnbarnsbarn.

Herr och fru Peterson var kända och uppskattade av en talrik vänskrets. De var alltid redo att räkka en hjälpare hand, där det behövdes. Fru Peterson fick taga hand om affärerna i hemmet. O. P. var strängt upptagen, om dagen vid sitt arbete, kvällar och nätter med sin musik. De arbetade hårt båda två för att underhålla ett verkligt hem för de sina.

Här avslutas fru Paines och Oscar Petersons berättelse. Båda var i tidigare år ofta sedda i svenska kretsar. Båda har tillbringat sitt liv här i Tacoma och följt utvecklingen med vakna ögon.

Att kulisserna och ridån på Tacoma Theatre var målade av en landsman var högeligen intressant. Den gamla gardinen var ett 20-tal år gammal och litet stött i kanten när jag såg den första gången. Den lär ha gått upp för åtskilliga berömdheter, från Yon Yonson — kanske det var David Brattström — till den odödliga Sarah Bernhardt. Teatern användes förstas även för andra ändamål, när det behövdes rum. Jag har hört, att själva Paul Peter Waldenström lär ha predikat där en gång. "Värmlänningarna" gick även över till jorna där en eller två gånger.

Målningen på ridån var en bild av Minervas tempel och var ett gediget konstverk. Minerva var ju en tant som de gamla romarna tillbad och som härskade över konst, vetenskap, visdom och en hel del andra saker — om jag inte missminner mig.

Innan jag avslutar, så kanske jag bör nämna, att när den härvarande logen av Elks Orden organiserades, så var Valhallas musikanter med och spelade. I början lär det inte ha varit stor skillnad på Elks och Valhallas musikkårer — på sin höjd var det bastrumman, som det alltid går att måla namn på.

Det är många år sedan dess, men vi kan konstatera som faktum, att landsmännen varit med från början. Apropos Tacoma Theatre, när den öppnades importerades en svensk kapellmästare, som sedan tillbragte återstoden av sitt liv här i stan. Men det är en annan historia.

Steve.

F. d. fjärde bud för församlingar i Pören

Det brukar — eller under omständigheter korrekt att använda kade — heta, att man sin fader och sin mor ra ord sina föregångnebar även, att man tacksam för vad de givit. Så tacksam att erkände deras gärning

Det finns säkerligen manslutningar i hela merika, som har stött att hedra samt varit mot sina föregångars svenska församlingar. En grupp har fått ekonomiskt stöd, för en grupp har haft att glömma sitt ursprung påbudna tacksamheterna. När de firar sina de duggar ganska tagar, berör de sin bak och ytligt som möjligt skäms för grundarnas heten, pionjärerna och garna. Och om de gör de åtminstone inningar att visa det.

För kort tid sedan

First Lutheran Church sitt 75-årsjubileum. Den sken pastor Peter grundade den för Tacoma inte var stadsby. Under nästan ett de församlingen ord sitt officiella namn. Länge hölls högmässång på svenskt språk. Och under årens tusentals svenska medlemmar som gen offringar Åstadkom tre helgedomar som ägt under de 75 åren.

Det jubilerades, dagspressen. Men då sannerligen inte my hedra dem som skapen och vad den ägde de snarast som om att tuga ihjäl och glöla ursprunget — och för det värdefulla ar

Det där om att h gällier tydligen inte i hang — ett f. d. fjär d. svenska församling derbörande glömska moderna nit tänkt på tens glömska har föi att smitta av sig och bordan falla tungt öv själva och deras själ

Det finns saker a för. Men låt oss slå f. d. svenska församling behöver skämmas för Man bör finna anledning, mycket närmare

* * *

Besök i fängelset på gamla svenskön

Någon vecka före jul kom en inbjudan från en större organisation, som jag tillhört sedan är tillbaka: Att med ett begränsat antal av medlemskapet besöka det federala fängelset på McNeil-ön. I inbjudan ingick även att vi skulle få smaka på kosthållet. Medan vi väntade på båten fick vi våra instruktioner för besöket. Bland annat att en vanlig hälsning till individuella fångar var tillåten, men det fick inte bli några pratstunder med dem. Om någon hade något som kunde klassificeras som vapen eller till äventyrs hade en punta på fickan, så var det rådigast att inlämna dem till förvaring under besöket. Detta väckte en del munterhet, då någon i skaran blev kvick och påstod, att om han hade haft något skjutjärn på fickan så nog skulle han ha kunnat överlämna det — men en punta, si, det vore en helt annat sak. Gevaldigern, som också var en av oss och hade utbytt sin grå mössa mot vår röda huva för aftonen, tog skämtet godmodigt. Han kände sina pappenheimare.

McNeil var ju på sin tid den svenskaste av våra öar i nedre Puget Sound. Nu är det att hoppas, att det inte finns några av landsmännen där. Utom bland tjänstemännen, förstås. Under årens lopp har jag känt åtskilliga svensktättlingar bland personalen.

De tre milen mellan fastlandet och ön avverkades på en kvarts timme. Jag hoppades att få se en skymt av ön under befarten för att få en idé om hur landskapet ser ut nu, sedan den vilja befolkningen, våra landsmän i synnerhet, avflyttades för några årtionden sedan. Skumrask och dimma omöjliggjorde detta.

Vi räknades in vid den stora grinden, och det kändes nästan en smula kusligt när den slog igen bakom oss. Ytterplaggen lades av i en väntsal, och vi pedades upp för aftonmåltiden. Vi marscherade par om par, men på en plats bröts kedjan, och vi defilerade en och en förbi ett litet rum. Med alla apparater som fanns där, kan man nog antaga, att gevaldigern, som stod där och tittade ner på någon-ting, kunde se rätt igenom oss.

Matsalen var stor och rymlig. Väggarna var målade med en lätt ljusgrå färg. På balkongerna efter långväggarna växte slingerväxter av någon tropisk art. I fonden stod långa bord med den rykande maten. Den bakre väggen pryddes av en stor freskomålning, hällen i ljusa färger med de mest delikata nyanser, utförd av en av de olyckliga. Möbleringen var av metall, och borden liknade mest de gamla skolbänkar vi hade i Sverige vid sekelskiftet, med sittplats för sex vid varje bord.

Man fick en bricka med flera fördjupningar, en för varje rätt. Maten utportionerades vid lång-

smör, två sorters bröd, val av dessert samt kaffe med socker och grädd. Allt var smakligt, väl tillagat, och portionerna var rikligt tilltagna. Det upplystes, att menyn var densamma som fångarna tidigare inmundigat. På förfrågan svarades det, att det serveras tre mål om dagen. Även att självkostnadspriset för denna måltid var 25 cents, för vilket Onkel Sam måste ersättas. På samma gång upplystes det, att eventuellt överskott skulle gå till de lasarett för vanföra barn som vår organisation underhåller. Överskottet blev flera hundra dollars.

Det första intrycket man får inom dessa dystra väggar är att allt är så rent och putsat. De egentliga cellblocken såg vi bara från utsidan. Renligheten var i ögonenfallande. Cellerna var små, och om det inte varit för gallren, skulle de nästan ha sett några ut. Innevanarna satt och rökte, läste eller sysslade med handarbeten. I väntsalen var deras alster till salu, läderarbeten, målningar och en mångfald andra saker. Kommer- sen blev god den kvällen.

Efter måltiden blev det uppställning igen för marsch till auditoriet att presentera det program vi fört med oss. Fångarna marscherades in först. Flera hundra av dem av alla raser, färger och åldrar. Sist kom kaplanen, en romersk pater. En del av oss placerades i de första bänkraderna men flertalet uppe på läktaren. Scenen var av försvarlig storlek, med vackra kulisser och ridå. Och väggarna pryddes av flera freskomålningar av tidigare nämnda artist. Innan aftonen var över, fick vår ordförande mottaga sitt porträtt, en oljemålning från ett fotografi, utförd av samma begåvade person. Ryktesvis hörde jag senare, att Onkel Sam inte uppskattat hans talånger när han försökt avbilda i d. presidenter på pergament och föreställt dem med olika valörer. Därför hade han nu mat och logi fritt.

Först på programmet var en grupp skottar som spelade säckpipa. Om detta nu är musik eller ej övergår mitt bedömande. Några "lassies" dansade highland fling och andra nationaldanser. För min del anser jag dock att Vingåkersvalsen och andra av våra danser är mycket klämmigare. Prestationen blev i alla fall livligt applåderad, och det var inte fritt att man hörde ett och annat "hoot, mon" nerifrån salen. Alla numren blev väl mottagna, och innevanarna själva bidrog med ett par nummer av professionell rang. Kl. 9.15 måste innevanarna vara tillbaka i sina celler, och vi återvände till fastlandet.

Det är lönlöst att göra några förfrågningar om livet därute. Man får bara undvika svår. Med tillåtelse av direktören utges en liten mimeograferad tidning. Och innehållet är av särdeles god kvalitet. Vi märkte att innevanarnas andliga spis är tämligen väl sörjt för, med gudstjänster för judar, protestanter och katoliker på bestämda tider. En särskild tid är utsatt för dem som bekänner sig till Christian Science. Alcoholics Anonymous verkar även bland dem som har problem i den riktningen. För övrigt finns diskussions-, bridge- och olika slags idrottsklubbar, kurser i allmänbildningen samt även civilförsvars- och Rödakors-kurser. Levande bilder visas med jämna mellanrum. Musik har sin särskilda plats. En förstklassig orkester spelade under aftonen. Förr fanns också en större hornmusikkår. Om den existerar ännu, nämndes inte.

När man såg ner på denna samling män i grå uniformer, så undrade man vad de gjort för streck för att bli inburade där, sig själva till straff och androm till varnagel. De farligaste bovarna förs väl till öron i San Franciscoviken numera. För en 30 år sedan var jag med pastor Bloomquist och kyrkokören dit en gång. Då

var där en herre som anförde musikkören, sjöng solo och tycktes vara en allt i allo. Jag hörde att hans olycka var, att han älskat för mycket och för ofta och sagt "I do" mer än en gång, utan att bry sig om några skilsmässor. Efter han kom ut, verkade han som körledare i en kyrka här i stan en tid.

Sak samma vad de har gjort, här får de sota för sina förseelser. Naturligtvis är det deras egen skuld att de är där. Somliga har nog åtnjutit alla förmåner livet kan bjuda på. Andra åter är födda på livets skuggsida. Enligt det lilla bladet så pågick en insamling bland fångarna för ett par barnhem i Tacoma i avsikt att sprida lite julglädje där. Alla uppmanades giva så mycket som de hade råd och samvete. Det bör ihågkommas att en mycket hög procent av innevanarna på McNeil har vistats på sådana hem och institutioner under barnåren.

Jag drager mig till minnes, att en som nu är bisittare i statens högsta domstol en gång yttrade: "När grundlagen säger, att vi alla är födda lika, så är det helt enkelt inte så. Många föds under vissa handikapp, både andliga och lekamliga, som följer dem livet igenom, och ger dem en skev åskådning."

Om livet varit mera varsamt fram med oss, så har vi ingen orsak att döma. Innan de som ständigt póser med sin egen rättfärdighet går till doms över någon, borde de komma ihåg att: "Teke vägde du den börda ödet på hans skuldror lagt."

Steve.

Ett seglande kom till Tacoma

Någon gång på senare följ ingick i vår kvälls liten notis, som uppmanade oss till äventyrs hade i skap om skeppet "Nord" besök i Tacoma år 1886 sig i förbindelse med en son i Seattle.

Åtskilliga veckor sedan det av att meddela oss, att föreningen Valhalla hade en extra träff fredagen den 30 juli 1886 för kapten Brantenbergs sättningen på nämnda skap var det första svenska fartyget som seglat in i Tacoma. Jag hoppades också, att resattan hade några uppgifter om detta skepp, så skulle vi dela dem, ty de skulle vara en hel del av oss.

Ingenting hördes av, om det hade i det närmaste glömts bort, när telefonen i häromkvällen. Efter övrig information förklarade mannen i ändan av tråden, att han hade borta åtskilliga månader, och hemkomsten fann han brev och yrket var han dykare men också hunnit med att vara Deputy Marshal en tid. När jag var allt annat än svenskt ända hade han för sig att han lika god svensk som någon trots att han aldrig kunnat tala svenska ord. Hans mor var i Sverige. Hans far var svensk, och det anglicerades när han var antaget. Därmed var förvissad. Det var i det närmaste fastställt, att fadern var född på ett svenskt fartyg tagligen ute på Indiska Oceanen. Han var den yngste av tre syskon, och hans far hade varit i Australien. Så mycket hade sagasman reda på.

"Nordenskjöld" var ett fartyg på 500 tons dräktighet och i Sverige år 1879. Om jag uttade saken rätt, så ägdes det av rederiet Aus och O. Sagemannens far hade mött honom på i Australien, det visste jag och att färden till Tacoma var 55 dygn. Här landade fartyget "Old Tacoma Mill", vanligen kallad "Fattigmöllan" av våra män. Här skulle det lastas. Här passade min sagesman på att smita iväg och göra sig synlig, när skeppet seglade.

Antagligen fanns det väl någon dinaver vid möllan redan då vnglingen fick nog hjälp att ta sig gömd. Den möllan kom till stånd redan 1868 och ägdes av firmen Hanson & Ackerman i San Francisco. Namnen förråd skandinaviskt ursprung. Så jag kunnat utröna var jag danskar. Verksamheten upplöst först i de tidiga tonåren av två sekel, och Hansons-släkten då ännu vid styret. "Oerlikon" stora schweiziska bolaget in-

Många nykommare fick hugga på "Fattigmöllan", när de anlände. Betalningen var usel, och arbetsdagen lång. Men det var ändå något, som hin sa', när han såg Amål. Det var inte lönt att vara så kinkig på den tiden. Mot slutet bestod dock arbetsstyrkan till största delen av "våra små gula bröder", som en del gott folk gärna ville kalla japanerna.

Vad den nye innevärdaren sysslade med efter han kom på landbacken nämndes icke. Uppenbarligen blev han kvar här en längre tid. Min sagesman meddelade, att han var född i Tacoma och började i skolan här. I den gamla Centralskolan, som revs för en 40 år sedan. Den stod där Vocational School nu står. Familjen flyttade senare till Seattle, där fadern blev res-

taurängägare i större skala. Vid tillfälle hade han så många som 40 anställda. En av Seattles större dagtidningar ville publicera hans biografi. Men det blev nix. Gubben medgav, att han måste ha blivit född någonstans, det var allt. Något av ett original måste han ha varit. Den man som gav honom hans första jobb i Tacoma och gav honom sparken en vecka senare försörjde han i sex år och betalade även hyran för hans hotellrum. År 1936 gick han till sina fäder.

Det blev lite kallprat mot slutet av samtalet. Enär jag förstod att den nya bekantskapen föredrar att vara anonym, har jag underlåtit att nämna några namn. Vi fann, att vi tillhör samma broderskap, så vi hoppas på ett personligt sammanträffande framöver. Han undrade, om jag hade reda på att det fanns ett svenskt skepp här på kusten allaredan när Vancouver gjorde strandhugg här. Inte heller hade jag hört, att det en gång fanns en svensk sjörövare eller pirat på California-kusten, som tycktes ha haft som sin särskilda uppgift att anfälla de spanska kolonierna. Om det finns fakta för dessa påståenden hoppas jag att vi kan utrona i framtiden.

Steve.

Urskogen stod nog tämligen tät mellan Tacoma och vårt höga fjäll under de senare årtiondena av före seklet. Men med den då rådande pionjärandan var det dock åtskilliga, som hade mod nog att slå sig ner mellan träden på låglandet. De som var ändå djärvare drog upp mot höjderna. Av allt att döma utgjordes pionjärstammen av skandinaver och tyskar. En norsk koloni fanns tidigt uppe i Ohopdalen. Men vårt folk går ju sällan i flock, så något helt svenskt settlement har man ej lyckats uppstå.

Fredrikson, Carlson och Lindberg var namn på kartan en gång i tiden. Den förstnämnda platsen finns kvar, men om de andra två officiellt existerar ännu är obekant. Lindberg kom till, när grosshandlar Lindberg i Tacoma drev

Mineral blev med tiden en försvärlig skogsby, och under en period lär den ha varit starkt svenskbetonad. Byn är belägen i en dalsänka mellan bergen, 1,700 fot över havet vid en sjö med samma namn. Bergen skymmer fjälltoppen, så bara ett litet hörn av den kan skönjas. I sjön lär finnas både foreller och kräftor. De sistnämnda brukade vara så små, att det knappast var någonting att bry sig om, men det påstås att de är större nu för tiden.

Häromsistens föreslog någon att vi borde åka upp och göra samhället den äran, innan höst och oväder anlände på allvar. Motionen understöddes, ty vi undrade om där kunde uppsnappas något för Svenska Arkivet om de tidiga landsmännen däruppe, om vilk jag under åren hört en hel del. På en söndagseftermiddag kan man knappast finna ut något av betydelse. Men om början blir gjort så händer det att närmare uppgifter kan erhållas. Och det är att hoppas att de som har någon nä-

mare kännedom om landsmännens göranden i södra Pierce och östra Lewis counties ger sig tillkänna.

Någon organiserad verksamhet fanns aldrig i dessa trakter. De runor som eventuellt kan ristas, måste tagas från ättlingar eller andra, som har närmare kännedom om förhållandena i trakterna däromkring.

Några större sevärdheter bjuds inte på. Det lär finnas en Douglas fir-stubbe i närheten, som mäter 14 fot i genomskärning. Vi kom aldrig dit, så uppgiften kan ej kontrolleras. Av de kala höjderna drar man slutsatsen, att samhällets glansperiod ligger åtskilliga år bakåt i tiden. Skogen har skövats här liksom på andra håll. Och det som inte var prima, lämnades kvar att rutna. Något timmer lär väl finnas kvar i trakterna ännu. Ett större bolag magasinerar sitt timmer i sjön. Den enda industrianläggningen nu var en takspånsmölla nere vid sjöstranden.

På sin tid fanns ett större sågverk där och flera takspånfabriker. Sågverket brann ner för ganska länge sedan. En av kompanjonerna i företaget var Martin Miller, skåning till börden. Han blev sedermera president för en bank i Tacoma och dog för åtskilliga år sedan vid tämligen hög ålder.

En av de första bebyggarna var en västerbottning, August Ahlstrand, som omkring 1890 förvärvade ett frihemman på östra sidan av sjön. Det är nog troligt, att på den tiden stod skogen så tät, att man inte kunde se solen för träd. Hemmanet är nu öde och alla byggnader är borta utom det lilla postkontoret som Ahlstrand uppförde 1898. Det är en liten kiosk, med väggar och tak av spåntad ceder. Bräderna är så jämna och släta, som om de gått igenom en fräs. Det berättas, att hans ladugård var byggd av liknande material med spåntade bräder 12 fot långa.

Ahlstrand hade visst en företrädare däruppe. Det sägs att en

så var han åtskilligt av ett original. I samhällets lilla gravgård har pionjärerna fått sitt sista vilorum. Så många svenska namn var ristade på gravstenarna, att man nästan kände sig förflyttad till någon stilla gravgård i Sverige. Antagligen finns det också landsmän som sover under kullen utan något minnesmärke. Björnbärsris och andra slingerväxter gör sitt bästa att gömma deras tysta bo. Inga björkar susa, men höga furor står på vakt.

En del av de nybakade studenterna som deltagit i den kurs i svenska språket som givits här i stan var ganska malliga vid ett av de senaste vasamötena och kritiserade obarmhärtigt oss arma syndare, som av ohindrad vana gör rotväliska av svenskan och engelskan. Det hela präglades av humor, förstås. En ung fru, född och uppväxt på denna sida om pölen, berättade om sina upplevelser när hon och hennes make besökte masriket för något år tillbaka. De var på en dans och alla ville dansa med amerikanskan. En gång råkade hon trampa på kavaljerens fot och ville uräkta sig. Men i stället för "förlåt mig" så blev det: "Försök mig." En annan gång var det fråga om att "banta". Den sämre hälften mente på, att han börjat att lägga på hull, medan han gick och ingenting gjorde, så det kanske vore bäst att börja banta. Men frun försäkrade, att hon trodde inte det var nödvändigt för honom att börja banta — "jag tycker inte att du är för tung ännu".

Kommitten för Valhallaföreningens årliga påskfest kunde glädja sig åt en jämförelsevis talrik tillslutning. En gemensam middag serverades och ett gediget program presterades efteråt. "Fredriksonspojarna" tog publiken med storm. Alla de andra numren förtjänar att omnämnas, men tyvärr uppfattade jag inte namnen på de unga deltagarna. Sheila Sundgren, som nu blivit stora damen och varit virtuos på dragospel i många år, medverkade med flera nummer. Hon öppnar i dagarna en musikskola på detta instrument. Efter programmet så dansades det till fram på småtimmarna till Axel Jakobsons orkester. Detta var sista tillfället för en svängom till Axels musik på en tid. Axel och Elna lämnar om några dagar för ett längre besök i Sverige och Norge. Lycka på resan!

Walter Forslund och Ruth Sanden sammanvigdes förra lördagen i Bethlehem lutherska kyrka inför en menighet av över 200 inbjudna gäster. Vigselakten förrättades av pastor LaVern Nelson. Före akten sjöng miss Thorson "Wedding Promise" och som avslutning "The Lord's Prayer". Koret var vackert dekorerat med blommor och kandelabrar. Efter vigseln hade kontrahenternas föräldrar anordnat en mottagning i kyrkans bottenväning. Brudparet anträdde omedelbart en bröllops-

— Charles Bloom, mal, avled den 26 maj grovs förra tisdagen sörjd av maka och tvärrar. B. var bördig fr och anlände till Wisconsin av 1880-talet och kom något år före sekels var mångårig medlem och lutherska kyrkan. Johnson, Swanson och släkten samlades till te för ett par år sedan le Charlie' hedersgäs de den siste represent den första generatione vitt utgrenad släkt.

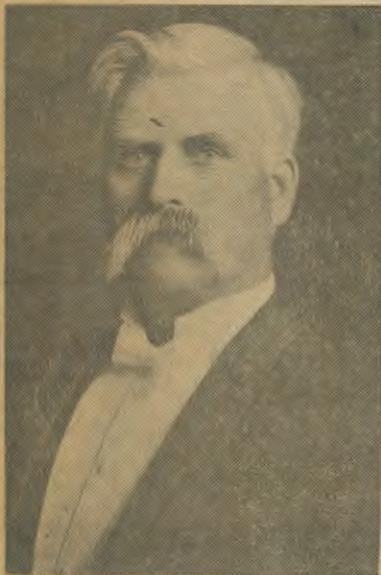
— Underverkens t inte över. F. d. senato på sin tid var du och McCarthy och begic att begära dennes hj sökte återval, har g vändning igen och om folk som blir ka lagstiftarnas kommitt sina medborgerliga omskurna. Han erkä att han bara pratade han skylldes f. d. guvern för kommunistisler. Om hans bikt är ä ra en annan politisk r väl framtiden utvisa. Mera nästa vecka.

Svensk-Tacomas musikhistoria

När man studerar de gamla urkunderna från pionjärtiden här i Tacoma, märks det att det var inte bara det materiella som fängade landsmännens intresse. Av efterlämnade tillfällighetspoem finner vi, att vitterheten stod tämligen högt bland dem, och så snart som organiserad verksamhet kom till stånd omhuldades både sång och musik.

I föregående krönikor har vi sett, att en kör existerade i Svenska lutherska kyrkan redan 1889 under ledning av P. O. Peterson. Om den fanns tidigare är inte bekant. Under det närmaste decenniet blev flera frikyrkoförsamlingar organiserade, inom vilka den musikaliska delen av verksamheten inte försumrades.

Vid Valhallaföreningens möte 5

P. O. Peterson

juni 1889 rapporterade en kommitté, som fått i uppdrag att insamla pengar för inköp av instrument för en hornmusikkår, att det fanns \$460 på hand med \$20 utestående. Valhalla Military Band kom till stånd och existerade under växlande öden till in på det nya seklet. P. O. Peterson var dirigent. Han måste haft Jobs tålamod med att lära pojkarna att blåsa efter de instruktioner som medföljde varje instrument. Härvarande avdelning av musikernas fackförening blev bildad inom denna grupp. Och vi undrar om någon haft reda på det.

Efter åtskilliga års tystnad kom Svea Band till stånd 1911 med Peterson som dirigent. Då hade Peterson tre fullvuxna söner med i ledet, Oscar, Ray och Harry. Emil Bertle och Nels Parson, som tutat i den gamla kåren, blev med Frank Anderson, som hade ryktet om sig att vara den bästa tuba-blåsaren i trakten, var med en kortare tid. Andra som sällade sig till gruppen var Carl och Leonard Svedberg, John Nelson, Albert Anderson, Gunnar Blomberg, Ed Ahlskog, Pete Hagström m. fl. Kåren fyllde sin plats väl, och medlemmarna var städse villiga att medverka vid alla tillställningar och

Antagligen uppträdde tillfällighetskvartetter tid efter annan, men det ser ut som om först efter sekelskiftet försökte man på allvar få ihop en manskör. I mars 1902 inkom en begäran till föreningen Valhalla från den svenska manskören att få begagna föreningens orgel för sina övningar. Det finns ingenting som intygar, att kören hade någon längre tillvaro. Omkring 1904 ser det ut som om någon sorts kör haft övningar under ledning av Alfred Sundell. Resultat tycks dock ha uteblivit, ty i augusti 1905 tog Valhalla initiativet att få en manskör till stånd. En kommitté, bestående av herrarna Alf. Sundell, E. Bertle, Otto Carlson, Chas. Williams, F. Ekberg och Pete Holmgren, tillsattes.

Ett par möten senare rapporterade Ekberg, att utsikterna för en manskör var goda, och vid ett senare möte rapporterade Alfred

Martin Carlson

Sundell, att Valhalla Manskör hade börjat öva under ledning av professor Ole Bull. Denne var violinist och försökte att öva in de olika stämmorna efter felan. Det gick visst inte vidare bra, så P. O. Peterson tog över och behöll befattningen som dirigent, tills en prof. Hedberg, som anlant och tagit befattning som organist och körledare i Lutherska kyrkan, åtog sig uppdraget.

Kören domnade dock av efter något år, men uppstod igen som Swedish Glee Club omkring 1909 med George Johnson som dirigent. Han var en känd sång- och musik-

ledare av norsk börd. De gamla sångarna Bertle, Sundell, Peterson, Landström, Hultén, Larson, Person, Berglund och andra fick förstärkning av nya förmågor som anlant, Elof Lindbeck, O. Norgren, C. Hellström, A. Högberg, B. Norblad, Austin Peterson, Martin Carlson, Gust Björklund m. fl.

Liksom sina föregångare tynade även denna kör bort. Men under sin tillvaro hann den dock vara med på en sångarfesten som hölls

te tappat, och på hösten 1912 hade de fått ihop litet mer än en dubbelkvartett och började öva under George Johnsons ledning. Omsider växte antalet till över 20 sångare, och Thule Manskör organiserades. Denna kör var sedermera aktiv till framåt mitten av 20-talet.

George Johnson avgick som ledare efter någon tid och efterträddes av Martin Carlson, som anförde tills prof. Per Olsson, som blivit kallad som organist och körledare i Lutherska kyrkan, kom till Tacoma. Under de två år, som Olsson dirigerade kören, växte den i både resurser och anseende med blev vanligtvis inbjuden att medverka, när stadens stöttepinnar ställde till med något större evenemang. Thule blev bl. a. inbjuden att sjunga inför stadens handelskammare, och när Elks-orden högtidligen invigde sitt nya tempel var kören med på programmet.

Thule deltog i sångarfesten som hölls i samband med utställningen i San Francisco 1915. När det blev fråga om, var nästa konvent skulle hållas, steg en av de äldre medlemmarna av kören — han hade blivit litet på kulan — helt resolut upp och bjöd sångarna att hålla

sångarfest i Tacoma om två år. Det var kanske tur, att gubben fått litet för mycket till bästa den gången. Annars hade nog ingen haft mod att göra det. Som tiderna då var, orkade ingen med några större utsvävningar.

Oroligheterna i Europa hade var smått om både pengar och arbete. Allehanda försök gjordes att få ihop nog mynt för körens resa till San Francisco. En del av pojkarna kunde ha tagit sig fram och tillbaka på egen hand, andra icke. Det felande beloppet upplånades i en av stadens banker, och några av våra svenska affärsmän gick i borgen för detsamma.

När sångarna kom tillbaka från San Francisco, hade de inte bara lånet att klara av utan även arrangemangen för det kommande sångarkonventet att tänka på. Gustaf Larson hade blivit vald till ordförande för Pacific-divisionen av Svenska Sångarförbundet. Den utestående skulden klarades av inom kort, men det måste erkännas, att de flesta var ganska pessimistiska över utsikterna att hålla en sångarfest. Röster höjdes för att konventet borde uppskjutas på grund av tidsläget. Andra yrkade på, att konventet skulle förläggas till någon plats, där landsmännen var talrikare. Men det oaktat gick sångarfesten av stapeln på utsatt tid och ställe.

Från början var det uppenbart, att utan understöd från landsmännen i föreningar och samfund vore det omöjligt för de få av oss i Thule att gå iland med uppgiften. Det fanns åtskilliga affärsmän och professionella företagare i Tacoma på den tiden, som var villiga att slå ett slag för svenskheten, när det behövdes. På något sätt blev de organiserade för ändamålet. I början höll dessa herrar möte en gång i månaden, åt lunch och dis-

ganiserades, och dess huvuduppgift var att de lekamliga behoven blev tillgodosedda vid konventet.

Vi som var med i ledet övade, ordnade basarer och fäktade pengar var vi kunde. Prof. Olsson hade lämnat Tacoma för ett större verksamhetsfält i Seattle. Martin Carlson ledde kören en kort tid och efterträddes av prof. A. Waldemar Noren, pianolärare och organist i de två lutherska församlingarna på stadens sydsida. Noren var en virtuos på piano och orgel, men han erkände att hans erfarenheter som sångledare var minimala. Han förlorade snart intresset, och då övertalades H. P. Sæther, som var ledare för Svea Manskör i Seattle, att övertaga taktpinnen.

Under tiden arbetade det verkställande rådet under högtryck. Den drivande fjädern förutom F. Ekberg, som arbetade mest i det tysta, var nog pastor E. C. Bloomquist i Lutherska kyrkan. Det skulle bli sångarfest, och naturligtvis behövdes det sångare. Tacoma var bara en medelstor sångverksstad på den tiden. Hade inte heller någon större utställning eller annat större evenemang som vid de tre föregående sångarfesterna i Portland, Seattle och San Francisco. Vi visste, att vi kunde lita på körerna i Seattle och Everett att bli med. Portland gav inget klart besked om de ämnade komma mangrant eller inte. Från Spokane lät det som om kören skulle utebliva. Detta var ju en misräkning, för det var bekant, att inte allt för många ämnade komma hit från San Francisco.

(Forts.)

En kört hade existerat i Spokane och den hade deltagit i sångarfesten i Seattle och varit verksam efteråt. Den inbjöd sångarna till nästa sångarfest, men det blev något trassel och evenemanget måste inhämmas, fastän åtskilliga förberedelser hade gjorts. Om kören i Spokane var aktiv var inte heller så klart. Man beslöt att sända pastor Bloomquist dit för att se hur läget var. Han lyckades visst sätta liv i de döda benen, ty Spokane var ganska väl representerat vid sångarfesten.

Sångarna började anlända och inkvarterades på Tacoma Hotel. Valhalla Temple var högkvarteret. När chefdirigenten Axel Pihlström från San Francisco höjde taktpinnen hade en anseelig skara vitmössor samlats. San Francisco var inte fulltaligt representerat, men Portland var där en masse. Och utom körerna som nämnts tidigare kom en dubbelkvartett från Coos Bay, Ore.

Som vanligt blev det ju en smula knaggligt med samsjungningen att börja med. Pihlström stampade och svor. Både rock och väst kom av, han stred tappert så att svetten lackade. Krage och rosett slungades i ett hörn. Men det tog sig, och snart var gubben vid bättre humör. Tills vi började att öva med orkestern. Den betan blev betydligt värre än den första. Särskilt i "Olav Træggyasson": Här är grunden, papadado. Dra åt hel-

Alla Thulepojkar, dantag, var skakis hela torsdagen för hur sakerna skulle gestalta sig. Vädret, som vi oroats över i veckotal, såg lovande ut. Konsersten skulle hållas i Tacomas Stadion, med sittplatser för 35,000 personer. Skulle det bli möjligt att fylla det till 10 procent? När vi anlände till Stadion och såg folket strömma in, visste vi också att finanserna var tryggade.

Någon vidlyftig annonsering hade, man inte haft råd till. Tacoma hade fyra dagliga tidningar den tiden. Och kommittén hade placerat medelstora annonser i dessa. Alla lovade förstas ut ge en extra påstötning i notisspalterna. Det tog pastor Bloomquist i alla fall att få artiklar på första sidan i de två största och mest spridda tidningarna. Han uppvaktade redaktörerna, och utfrågade om de skrivit något. Jo då, de ha-

de något för femte eller sjätte sidan.

— Ja, men jag önskar att få det på första sidan — i fetstil och med klichéer.

Redaktörerna muckade, förstas, men pastorn fick sin vilja fram, och det bidrog nog till att få en publik på 14,000 personer den kvällen. Ett rekord som kanske står sig för en svensk konsert, åtminstone på den här sidan Atlanten.

En orkester på 20 man från musikernas fackförening fyllde alla anspråk. Missljuden som hörts under repetitionerna hade polerats bort, tack vare Pihlströms bemödanden.

Solist var madame Marie Sundelius från Metropolitan Opera. Hon tog publiken med storm. Vid det laget började publiken hämta bilar och tilläts att köra in på arenan under uppsikt av polisen. I stället för att applådera, satte de sina signalhorn i verksamhet. Fru Sundelius blev synnerligen road av denna erfarenhet och sade: "This is the first time I ever been honked!"

Det hela avlöpte utan missöden. Sångarna var i god form, och kritiken blev synnerligen gynnsam.

Nästa kväll hölls en konsert i Seattle inför fullsatt salong. Det hela avslöts med en utflykt till Point Defiance Park på lördags-eftermiddagen och bankett på Hotel Tacoma på kvällen. Som en gård av aktning för pastor Bloomquist bevistade de sångare som ännu var kvar i staden högmässan i Lutherska kyrkan följande morgon, där menigheten bereddes en särskild njutning vid aftonsången, när fru Sundelius deltog med ett par svenska sånger.

Allt hade gått i lös. Finanserna hade lämnat ett överskott. Denna summa användes till inköp av en uppsättning av Nordisk Familjebok, som donerades till Centralbiblioteket till minne av sångarfesten. Bockerna lär ännu finnas i referensrummet därstädes.

Efter denna ansträngning togs en välbehövlig vila för att pusta ut, innan man började se sig om efter en annan ledare. Som transportmedlen då var, tog det alltför

övningar och konserter. En kompetent ledare var svårt att få tag på. Skriftens ord besannas nog i sådana fall: Många äro kallade men få utvalda.

Slutligen beslöts att undersöka möjligheterna få pastor Bloomquist att åtaga sig befattningen. Efter åtskillig tvekan åtog han sig att fylla platsen temporärt, tills någon ledare anmälde sig. Han kom att fylla vakansen i nästan fem år. Man kan våga anta, att det var en krävande uppgift för en man i hans ställning. Knappast någon av oss var kyrkmänniskor. Jag betvivlar att det någonsin har funnits en kör, som fått stå i som vi gjorde under övningarna. Då kom prästrocken av och ibland även kragen. Allt kallprat var utslutet.

Kören deltog i sångarfesterna i Portland 1920, Seattle 1922 och, vad som var kvar av kören, i Everett 1924. Pastor Bloomquist avsåg sig dirigentskapet 1923 och Seattle, som dock snart tröttnade, och George Johnson tog över. Intresset var dock på retur, och kören domnade av efter sångarfesten i Everett 1924.

Under sin verksamhetstid gav kören årliga konserter, medverkade vid svenska tillställningar, både kyrkliga och andra. Utom Marie Sundelius presenterades andra sångare och sångerskor av rang, såsom Inga Örner, Joel Mossberg, Edna Swanson ver Har, Marie Sundelius Zent m. fl. Dessutom flera lokala förmågor, bland dem fru E. C. Bloomquist, Agnes Svenson, Martin Carlson, Bert Norblad, W. Jones. Jones var walesisk börs och walesare är ju kända som sjungande folk. Han tyckte om sällskapet och kom ofta med övningar och medverkade som solist vid flera konserter. Han lärde sig sjunga solot i "Vikingarna" på svenska, vilket ju är en ganska krävande uppgift.

Vasa Manskör organiserades inom härvarande vasalogue och under dess beskydd omkring 1918. Kören hade för det mesta ett talrikt medlemskap och uppträdde på logens tillställningar och utflykter. Martin Carlson var dess ledare under hela dess tillvaro.

Bland medlemmarna hade kören en hel del förmågor som fyllde sin plats väl som amatörskådespelare, och deras soarer och spex var vanligen väl besökta.

Vasa Manskör deltog i sångarfesterna i Portland, Seattle och Everett. Efter ett visst avtynande dog också den kören sotdöden i mitten på 20-talet, och dess tillgångar och inventarier tillvaratogs av vasalogen Norden. Med förbehåll att om en ny kör eventuellt kom till stånd inom en närmare framtid-skulle dessa tillhörigheter överlämnas till den.

Vid det här laget är det inte lönt att göra några "post mortems". Faktum är, att det inte var rum för två organisationer av samma slag. I längden tröttnade allmänheten på att underhålla två sångsällskap. När det sedan måste läggas på kvantitet i stället för

efter. Försök gjordes visserligen att bilda en kör av de två som avsomnat. Men det stannade vid de första försöken. Några av pojkarerna övade under Carl Andersons ledning och uppträdde nu och då i början av 30-talet. Ett fruktlöst försök gjordes för några år sedan att återuppliva en manskör inom Valhalla. Men det var lönlöst. De gamla sångarna hade blivit gråhårmän och låtit harporna hänga i pilträden alltför länge. Svensk manskörssång har sjungit sista versen här i Tacoma.

Systrarna inom vasalogen Norden började inöva sånger för några särskilda tillställningar, och omsider kom en damkör till stånd. De höll ihop ganska länge. Kanske en 10—15 år, tills fru Carl Anderson, som var ledare, flyttade till Portland, Ore. Sista gången kören uppträdde var vid den svenska julottan i Bethelkyrkan 1954.

En svenskfinsk blandad kör bildades här för första gången för en 45 år sedan, och den har varit mer eller mindre aktiv ända sedan dess. Syskonen Carl och Leonard Svedberg och fru Matilda Howes har varit med under alla dessa år. Ursprungligen tillhörde kören den då verkande Svensk-finska Nykterhetsföreningen, som senare uppgick i Runebergorden. Martin Carlson var ledare i flera år, och senare har fru Linnea Gord-Jensen fört taktspinnen.

Under seklets första decennier fanns i Tacoma nio sammanslutningar som sörjde för landsmännens andliga behov, där sång och musik hade sin beskärda plats. Samtliga församlingar avsvenskades under senare hälften av 20-talet. Lutherska församlingen var störst och följaktligen fanns där bättre resurser och större röstmaterial. En större piporgel anskaffades ganska tidigt och var placerad på läktaren i den gamla kyrkan, som brann ner. Den gamla orgeln skänktes till dotterförsamlingen i South Tacoma.

Församlingen hade för det mesta organister av professionell rang, men församlingens egna förmågor tjänade också tidvis. Pastor och fru Bloomquist var mycket musikaliska och under de 15 år de var verksamma inom församlingen gjordes stora framsteg på det musikaliska området. Pastorn kunde hålla en predikan, spela ett orgelsolo och sjunga ett solo vid samma tillfälle, om det knep. Utom den stora kyrkokören var dam- och barnköer ständigt verksamma under fru Bloomquists ledning. Någon organiserad manskör fanns aldrig, men pastorn kunde alltid slå ihop en kvartett eller dubbelkvartett, närhelst situationen så krävde. Gust Björklund, Austin Peterson, Frank Lief, Martin Carlson, Ferdinand Forslund och flera andra togo del. "Stod vid källans klara väg" var alltid ett populärt nummer. Alltid var det någon som kunde den förut, dessutom lämnade sången rum för åtskilliga nyanseringar och motogs alltid med stort bifall av publiken.

I Missionsförsamlingen sjöng

alltid en blandad kör även en manskör. Jag erinra mig om ett par som gavs av de förmågorerna från församlingen Puget Sund. Om någon organisation kom till bekant. Församlingen mågor trakterade orsamt ledde sången. installerades i början. Leonard Anderson, en musiker som då var, var den första orgel-

Den numera upplösta församlingen hade större medlemskap gen aldrig någon strängband furnerad musikaliska njutning mankomsterna. ungdom gav årligen vanligen biträdd av "College of Puget Sound". Manskör medverkade gånger.

Jag är mindre beredd som timade inom församlingarna. Och då pas, att någon av luckorna i denna b Frälsningsarmén sp sjöng med vad som Tidals fanns en tän sikkår. Ibland ba Nöden har ingen l bättre fick en kor trumma duga.

Åtskilliga musiker nella mått ha funnit männen. Framstas nas prof. Olof Bul som kapellmästare Redan 1869 hade l nom när han gjor med sin violin inf consins legislatur. Hälsingland. Han de svenska kretsar slutet av sin levna och mer sällade sig nen. Vid sångarf han mycket behj skaffa orkestern musiken.

Prof. Axel Hed känner jag inte ti det sports att han rad organist från Han övergav ju n ningsmannayrket i Seattle i många

Prof. Per Olsson examinerad organ landet och hade Sverige och Tysk American Guild of de varit organist tana-församlingar vid högre lärover lände hit.

Åtskilliga av d tionerna har skap sångens och mu Men det är ett a en annan histori generationen, son skogen till bygg materielle till des kovran. Men de sig kulturella vä hågkommas.

"Sweden Model for a World", av Hudson Strode, utkom för åtskilliga år sedan. Först i dagarna fick jag tillfälle att ta del av innehåll. Jag ämnar inte skriva någon recension. Antagligen finns boken i de flesta bibliotek, och den rekommenderas till dem som önskar närmare kännedom om Sverige, dess historia, kultur, geografi, resurser och nutida förhållanden. Särskilt de yngre generationerna, om de till äventyrs hyser någon känsla för sin börd, borde här finna en hel del av intresse.

Boken är om möjligt mera utförlig än Marquis Childs "Sweden, the Middle Way", även, om man på sina ställen får intrycket att författaren lägger på en smula tjockt, så som han prisar allting.

"Vårt land är fattigt, skall så bli, för den som guld begär", kan väl knappast sjungas med någon större uppriktighet numera. Författaren påstår: "Mera guld har tagits ur Boliden under två decennier än allt guld man funnit i Alaska."

Att Mark Twain vistades tre månader vid dr. Källgrens hälsoinstitut i Sanna, Småland, år 1899 i sällskap med sin familj för att söka bot för en sjuklig dotter, torde ej heller vara mera allmänt bekant. I ett brev till en god vän påstod han att han aldrig kommer att få se sådana solnedgångar på den här sidan himmelriket som de han sett i Småland. Amerika, Italien, tropikerna har ingen aning om, hur en solnedgång bör vara.

* * *

I dagspressen läste vi, att den schweiziska damföreningen här i stan — med det för svenska öron konstiga namnet Helvetia — i dagarna firar sin 50-åriga tillvaro. Vad jag fäste mig vid var, att föreningen räknar 268 medlemmar, alla fruar eller döttrar till medlemmar av den manliga föreningen Swiss Society.

Under åren har jag haft tillfälle att stifta närmare bekantskap med schweizare. Och när man varit ibland dem har det varit iögonfallande, att de yngre generationerna är mer intresserade av sin börd än någon annan folkgrupp jag känner till — även om den ena av föräldrarna kommer från en annan grupp.

Jag har funderat på den saken mer än en gång utan att komma till något resultat. Här är ett folk som under århundraden låg i luven på varandra på grund av religiösa och politiska motsättningar.

Riktigt enade blev de för några och åttio år sedan. Allt gammalt groll ser nu ut att vara glömt, och banden som håller dem tillsammans är starka nog att väcka de yngre generationernas intresse.

Annars så är det nog ett folk med ungefär samma dygder och brister som vi andra dödliga. De har ju rykte om sig att vara mycket skickliga urnaktare och finmekaniker. Men de flesta som jag har träffat har i varje fall sysslat med mejerihantering eller haft större eller mindre hjordar av boskap. De är ett idogt och arbet-

kostn är god, och så är aptiten. Vanligen därför att allt produceras på hemmaplan. I de flesta hushåll är en källare med flera fat av jäst Äppelvin en nödvändighet.

Är det bröllop, begravning, utflykt eller något annat av betydelse kommer man man ur huse. Om man måste tillryggalägga ett par hundra miles betyder föga — man räknar med att hinna hem till mjölkdags i alla fall. Gubbarna spelar "yassa", ett spel som är nära släkt med pinocle, medan de tuggar på wurst och kas (ost) eller smuttar på äppelcider eller schwartzes, som vi kallar kaffe-kask. De yngre har sitt. När det spelas upp till dans, går det undan i krokarna. Skandinaverna säges dansa fort. Men här blir man ohjälpligt efter, om man försöker dansa efter deras låtar.

Schweizarna är ett trevligt folk. Men vad de besitter som kan ha en damförening med sådan numerär och få de yngre med sig, har jag aldrig blivit klok på.

Utan Rubrik

Redaktören uttryckte sin förvåning i en ledare för en tid sedan över att f. d. guvernören i vår grannstat som nu är inrikesminister tillstyrker Hawaiis upptagande som delstat i unionen men ställer sig avog till Alaskas önsknings i det avseendet. Ja, "då ä unli hä du", som masen sa: Vilket endast bevisar, att trots all makt och ära så är dessa herrar blott marionetter för de intressen som tillsatt dem.

Visserligen så har jag aldrig hunnit skåda Alaska utan får basera tankegången på tillgängliga uppgifter. Territoriet är i varje fall en del av denna kontinent, har o-mätliga naturliga tillgångar och en något så när homogen befolkning. Motsatsen finns i Hawaii.

Man blir förstas inte auktoritet på ett område, därför att man tillbringar några veckors semester där, men vissa förhållanden är i ögonenfallande och kan ej undgås, när de betraktas på ort och ställe. En sorgligt bekant f. d. senator var en gång i Hawaii i bara tre dagar och hann att räkna ut, att det fanns så många kommuniter där, så att territoriet var på långt när moget att bli en stat i unionen. Delvis kan jag då giva denne herre rätt, för många mindre tilltalande förhållanden kunde iakttagas, vilka kunde bli ypperlig jordmån för den läran. Mig veterligt så har jag då aldrig sett en livslevande kommunist, så om det fanns sådana där eller ej övergår mitt bedömande.

Hawaii är subtropiskt, palmer, växer, träd och buskar blommar i de mest brokiga färger. Klimatet är behagligt, och en semester på öarna är ett minne för livet. Man får dock för många påminnelser om att vissa saker är ur led, att för mycket av det gamla feodalväldet existerar ännu och at-

togs av flottan att skjuta prick på under senaste kriget. Hawaii är störst av öarna. Oahu den med största befolkningen. Övriga öar är Maui, Kauai och Molokai.

Av befolkningen så är där två procent rasrena hawaiiier, 12 procent av blandras, 32 procent kaukasier, 33 procent japaneser, 10 procent filippiner och 6 procent kineser. Resten av befolkningen utgöres av en Perssons Blandning av alla raser. Stamföräldrarna till den nuvarande generationen blev inskeppade under den fria företagsamhetens glansperiod för att jobba på plantagerna för 15 cents om dagen. Befolkningen är såhunda så heterogen som den kan bli, och den vita rasen är i minoritet.

Endast färgad arbetskraft ses på plantager och för det mesta även på sockerbruken och ananas-kannerierna och bor vanligen i sina egna byar. Nuförtiden så är arbetarna tämligen väl organiserade, och bostads- och sundhetsförhållandena tämligen tillfredsställande. Turisttrafiken är betydande, men den största industrin är nog arméns och flottans förläggningar. Man riktigt boxnar, då man ser alla dessa regementsplatser, flygfält, baracker och rader av magasin förutom flottstationen med hundratals skepp förankrade samt verkstäder av alla slag. Utan allt detta är det möjligt att ekonomin på öarna bleve allt annat än lysande. Någon ekonomisk fördel blir det nog inte för oss, om territoriet blir stat. Det har påståtts, att Hawaii är första linjen i vårt försvar. Om Hawaii nu blir stat, hur långt ut i Stilla havet måste då frontlinjen flyttas? Ut till öarna i det s. k. "trust-territoriet" eller kanske ända över till Japan? Jag bara undrar. Att göra Hawaii till stat kan nog ha sina fördelar men det har troligtvis ändå flera nackdelar.

* * *

I sällskap med distrikt- och vice distriktsekreteraren i Distriktet No. 13 av Vasa Orden besökte vi lagen, Skogsbörmmans i Preston årsfest för ett par veckor sedan. Anna och Carl Anderson är ju veteraner inom distriktstyrelsen och är storbekanta överallt. Jag fick ju en underordnad syssla vid senaste distriktsmötet och var en smula angelägen att få göra bekantskap med bröder och systrar i Uppre Preston, som ser ut att ha mera energi och viljekraft än resten av oss genom att bygga ett nytt ordenshus sedan det första bldhärjades. En trevlig afton tillbragtes. Ett gott program presterades, och vi tackar för det vänliga mottagandet.

Att vi kom på villovägar höj ill historien. Efter att ha färdats över bergen varje sommar en eller flera gånger för att hälsa på hos släkten i Kittitas-dalen trodde jag mig vara välbekant med omgivningen. På senare år så har ju vägen blivit förbättrad och ömslagd, och man tappade bort en del av de gamla platserna. Men nu ann vi både Preston och High Point igen. När vi kom till sin tid, och jag blev upplyst

Orienten domneras av den senare. Hur mycket demokrati som finns eller hur politiken kontrolleras bäst att låta vara osagt, för satte jag mig inte in i. Jag territoriets legislatur, som s manträdde i Iolani Palace, den såg föga förtroendeingiva ut. Det är nästan beklämnande tänka sig att ifrån denna kunde komma två senatorer ett par kongressmän, vilka kom att ha inflytande på vårt väl ve här på fastlandet.

Man hörde rykten om "the Five", som lär kontrollera all livet. Hur mycket som är så kan väl menige man ej lätt utska. En av dessa familjer, en rättare ett bolag, har monopol "vattenfronten" i Honolulu så som på de största och bästa tellen på den berömda Waikiki Beach. Stamfadern var svensk.

När vi köper ett hus eller fastighet här på fastlandet så det helt naturligt att marken är mer eller mindre monopoliserad. I Honolulu hör det undantagen. Marken måste ar deras. Det finns undantag, då den följer med gravationsmen det är så märkvärdigt att ra skyltar och plakat förkuddet för hugade spekulanter. glunkades om, att de gamla sionärerna skodde sig så väl, deras ättlingar än i dag kan det med ro.

Utom sol och regn finnes naturliga tillgångar vare sig der eller ovan jord på öarna, och regn är oundgängliga för de da industrier, som utgör huvudringarna: socker- och ananasling och "processing". Jordm är en röd vulkanisk aska. B som bedriver de ovannämna irtrierna, har stora arealer på öarna. Ön Lanai äges rubb stubb av ett ananasbolag. En na ö, Niihau, har ägts av en milj ända sedan 1863, då en skänka köpte ön för \$10,000 av Kamehamea den fjärde. Dit är mer ingen människa utan ä garnas samtycke. Öriket bestå sju befolkade öar. Den ätt Kahoolawe, brukade ha en be ning på två personer men

Lord, fill my mouth with
stuff, but close it when I've said

Most speeches could be im-
cutting. The speaker's throat is f

Ist 'President,' Hanson, Died 175 Years Ago

By JERRY KLEIN
WASHINGTON. (NANA)—Few people will take note of the fact, but Saturday, Nov. 22, will be the 175th anniversary of the death of the first President of the United States—and it wasn't George Washington.

While most of us consider Washington to have been our first chief executive, many others—especially in the Washington area—say America's very first President was an almost unknown gentleman named John Hanson.

Hanson died at his home in nearby Frederick County, Md., on Nov. 22, 1783, shortly after retiring from the most responsible position in the U.S. government.

"John Hanson was the first President of the United States," according to Rep. Barrett O'Hara (D-Ill.), one of Hanson's chief supporters. "He was recognized and proclaimed head of our government when Cornwallis surrendered his sword to Washington at Yorktown," he says.

Hanson's wife, Jane Contee Hanson, even was recognized as the first lady of the land," the congressman claims.

Active in Movement

This little-known chief executive was born in Maryland in 1721. One of 10 children, he spent his early years in an atmosphere of revolution, for already the colonies were seething with rebellion against Britain and some men were secretly discussing revolt against the crown.

"Living in this atmosphere, it was but natural that young Hanson took to politics," according to Maryland Sen. John Marshall Butler, another Hanson supporter.

The future President won himself a seat in the Maryland House of Delegates, or Colonial Congress. There he was "elected term after term."

Raised Troops

On the eve of the Revolution, in 1774, Hanson presided over a meeting in which Frederick County resolved to come to the aid of Massachusetts—virtually under occupation by the redcoats. And the following year, when "the shot heard round the world" echoed from Lexington and Concord, Hanson quickly raised two companies of troops and marched them north to resist the British.

He also organized patrols of minute men to guard Maryland and in Frederick, Md., he built gun factory and barracks to bolster the Colonial cause when full scale revolution broke out.

Hanson was then in his 50 too old perhaps to shoulder musket, but not too old to fight for a central, independent government for all the American Colonies.

Served in Congress

His efforts moved from the local to the national level when in 1779 he was first elected to brand-new Continental Congress in February, 1781, he took seat for a second term, and in November delegates from the Colonies unanimously elected Hanson president of the Continental Congress.

With the war for independence still raging, there was no opportunity for the people at large

to have a hand in selecting a national leader. But Hanson was the first president of the congress to be elected to that post for a definite term and hence has often been called the first President of the United States.

Recognized as Chief

"March 11, 1781, the date of the adoption of the Articles of Confederation, fixes the date of the real beginning of the United States," in the view of Rep. O'Hara. Hanson's selection as president followed this date, and so he was the first chief executive.

Soon afterward, even George Washington wrote Hanson a letter in which he declared: "I congratulate your excellency on your appointment to fill the most important seat in the United States."

Hanson was responsible for the first official American communication using the constitutionally authorized title, "President of the United States in Congress assembled." It was in a message to King Louis XVI shortly after he took office.

Vårt folk går aldrig i flock, och det är kanske en bidragande orsak till att landsmännen och deras ättlingar aldrig gjort större intrång på det politiska området i dessa trakter. Trots numerären. Norrmännen ser ut att vara mera livade för saken — men det påstås ju, att de är närmare besläktade med irländarna än vi är.

Politiska klubb av alla färger har nog funnits här genom tiderna. Något större inflytande på menige man syns de då ej haft. I början av seklet, tills några orostiftare från det politiska uppvaknandet därhemma började anlända, var nog den åskådningen tämligen allmän att republikanerna hade den enda saliggörande läran. Demokraterna hade ju ställt till med panik på 90-talet. Bland skandinaverna var det nog svårt att finna någon, som ville bekänna att han var demokrat. Utom dr. Quevli här i Tacoma. Att något monopol på goda tider inte finns, lärde vi ju 1929.

En svensk republikansk klubb hade en sporadisk tillvaro i Tacoma från seklets tidigaste skede, tills bubblan brast. At slutet kristnades den visst om till John Ericsson Republican League. I spalten "Looking Backward" i dagtidningen ser vi att klubben hade tjänstemannaval i mars 1908. Alltså för 50 år sedan. G. Pahrson blev ordförande, och övriga ledamöter var Swan Samson, C. F. Erickson, E. Stenberg, A. Christofferson, J. M. A. Hulten, F. A. Lynn och John Carlsson. De var rivande karlar allesammans, som ristade runor som ännu kan skönjas här i vårt sam-

hälle. Christofferson och Hulten var de enda som någonsin sökte en plats på valsedeln. Christofferson var en perenn kandidat, som nog hade en viss vänkrets, men aldrig stor nog att bliva vald. Han var en "trader" och

hän få flera politiska ämbeten. I flera år var han superintendent för gatudepartementet, och gator och gränder var då i det bästa skick de varit i stadens historia.

Christofferson var värmlänning och hade lärt sig trädgårdsmästaryrket i sin ungdom. Han var med och lade ut Wrights Park under sina tidiga år här i Tacoma. Hulten lät uppställa sig som kandidat till endera county- eller city commissioner, men då han ingen hade som körde ångvälten för sig, så kom han ju ingen vart.

De andra gubbarna var i politiken för ro skull. Samson uppträdde ofta som s. k. "stump speaker". Fastän han aldrig sökte något politiskt ämbete för sig själv, så hjälpte han dock flera landsmän att bli utnämnda till politiska ämbeten. Samson var ägare till flera fastigheter nära stadens centrum, och ett hotell bär ännu hans namn.

Pahrson var närking och innehade en finare skrädderiaffär. P. var mycket svensksinnad och var en ledande själ i alla svenska företag.

Stenberg var advokat. I sin ungdom hade han lärt sig bleckslagar-yrket innan han slog sig på studier och ändrade levnadsbana. S. var född här i landet och behärskade ej svenskan. Han brukade säga: "I can hear the noise, but I can't understand the sound."

Erickson var byggmästare, och många av de byggnader han uppförde står ännu kvar. Han var sörmlänning och anlände till Tacoma redan 1885. Tillsammans med brodern Hjalmar innehade han även en större måleriäffär.

Carlson var verkmästare i den då välkända byggnadsfirmen O. F. Larson, som uppförde många av stadens skolor och andra offentliga byggnader. Han var den förste av de ovan nämnda att gå hädan. Han avled 1916 och hann ej öppna 50-årsaldern.

Lynn var född här i landet men behärskade svenskan obehändrat. Han innehade olika restauranger i stadens centrum och vistades senare i Olympia.

Detta är ju ett stycke historia också, även om den är knapphändig. Några protokoll eller andra handlingar blir det väl knappast möjligt att uppdra. Men det vi vet visar i alla fall att de försökte på bästa sätt visa, att de var intresserade medborgare i adoptivlandet.

* * *

Avbasningen som nyligen riktades häråt togs med jämnmöd. Mönstret har alltid varit detsamma, när, var och hur språkfrågan kommit fram. Reflexionerna som gjordes var blott en revy av vad som passerat sedan den första heta debatten hördes omkring 1914. Otidigheter och personliga utfall lämnas åt dem som finner det förenligt med sin heder och bildning att fara därmed. Genom tolkning, prejudikat och annat kan vilken lag som helst med åren förlora sin betydelse. Sak samma vad som

står i boken. Kanhända de paragrafen ej har tydelse som förr. De gamla svenska upplagorna tillbaka och vtuell då än nu. Man har att de nya stadgarna av distriktet av den de sammanslutningen ta konvent följer oskriptet närmare än. Så kanske man ej är ta på området. Det h till god ton att öppet hemlig sammanslutningheter, sedan man alla har givit ett Och så kommer ej a

Resten av utgjuter dährän. Utom "ekot". de urlakaren begagnar och sätta dit det ord ett mindre kraftigt användes i manuskri saken må ni nu gör man hand.

För övrigt har man i allmänhet är mycket att få behålla sina il ket påminner om ta smålandsmetropol som talien och fick se fiko protesterade, att det ga fikkonträd. För de som var betydligt stö

Valhallaförening samband med sin årsfest den 31 de sta medlem, Pete hans födelsedag: född i Linsälls fö jedalen den 29 d ynglingaår flyttad diksvall, där han dareyrket. Därifr till Stockholm och sitt yrke till 1883, rade till Amerika kors vistelse i N han till Tacoma i ma år. År 1888 e sammans med f Pahrson en skrädd bedrev tillsammans

Med Valhallafö de han sig i juli liga med Holmg aldrig under alla sjuk, han har al terats till förenin nehaft många f inom föreningen i dess verksamhe år sedan, då han på grund av äldre Under sin vist ingick han 1877. Agnes Hellström barn. Han är nu dotter på 2405 N lyckönska heders 100-årsdag!

— Vädrets ma vasalogens julfes dan på fredagsf man tät kring ne Sound. Men på tio gånger värn porten efter den radio och TV, att absolut nödvändi så var det bäst

Steve prantar . . .

Husfriden i Einar och Mae Olunds lugna hem stördes söndagen den 18 jan., när ett 20-tal av de närmaste vännerna stormade in och tog huset i besittning. Anledningen var att herrskapet Olunds i dagarna firat 15-årsjubileum som äkta makar. Eftermiddagen tillbragtes i gemytligt samspråk och med sällskapsspel. En läcker lunch serverades, och på de närvarandes vägnar överlämnade fru Evelyn Becklund en present med några väl valda ord.

Einar är från Sundsvall och anlände till Tacoma i början på 20-talet. Mae är född och uppväxt i Duluth och anlände hit ungefär 20 år senare. Efter åtskilliga besök i den forna hemstaden tillstår Mae, att hon numera är för det mesta glad att vara "ifrån" den trakten. Vi önskar paret lycka och framgång i fortsättningen!

Från ett litet månadsblad vi får från en sammanslutning kan vi inte låta bli att saxa det följande:

"År 1923 möttes i Chicago en grupp av världens mest framgångsrika finansärer. Där var disponenten för världens största stålbolag, disponenten för gas- och elektricitetsstrusten, den största spekulatören på vetemarknaden, direktören för börserna i New York, direktören för Banken för internationella affärer, en medlem av presidentens kabinet och den största björnen på Wall Street. Till sammans kontrollerade de mera rikedom än Onkel Sams kassa. Tidningar och tidskrifter tryckte deras biografier och uppmanade det uppväxande släktet att följa deras exempel.

25 år gick förbi. Disponenten Charles Schwab vid stålbolaget var död, bankrutt. Gas- och elektricitetsmagnaten Samuel Insull hade dött utfattig i ett främmande land, där lagens arm inte kunde nå honom. Vetekungen Arthur Cutten dog utrikes, bankruttmäsig. Börsdirektören Richard Whitney hade just kommit ut från fängelset i Sing Sing. Internationella bankens direktör Leon Frazer hade begått självmord. Statsrådet Albert Fall blev benådad från fängelset, så att han fick dö i sitt hem. Den största björnen på Wall

Street Jesse Livermore begick självmord."

Moral: Allt är inte guld som glimmar. Dessa herrar lärde nog konsten att göra pengar, så länge det varade. Men det är föga troligt att de lärde sig konsten att leva.

Pränt om
Ditt
Och
Datt

Av Stephen Forslund

Ur Washingtons historia

Medan man snokar lite varstans i hopp om att finna något av intresse om våra tidiga landsmän härute, så händer det att man på samma gång tecknar ner andra intressanta händelser från vår stats tidiga historia. Man frapperas mest av, hur ung staten Washington är, jämförd med den övriga världen, och hur fort utvecklingen har gått.

År 1853, när Nicholaus Delin byggde sin lilla vattendragna mölla ungefär där Pacific Ave. och Wakefield Drive möts här i Tacoma, fanns det endast 3,965 vita människor i Washington-territoriet, som just hade utklivits från Oregon. Nicholaus får ju vanligen äran att vara den första landsmannen som vågade sig hit. I han lilla arbetslag, fyra man, fanns dock en Pete Anderson, så kanske han hade en landsman till sällskap.

Redan 1849 fanns det en soldat vid det nyanlagda Fort Steilacoom som hette Runquist, och det är väl inte otroligt att han var svensk. Fortet var beläget på den plats, där asylen nu ligger. När värvingstiden var slut, öppnade Runquist en smedja i det närbelägna samhället med samma namn. Hans yngste son avled för endast några år sedan.

Tysken Johan Jacob Astor anlände till Fort Astoria år 1811 för att bli i stånd att konkurrera med det engelska monopolet för hudar och pälsverk. Det blev en tvekamp mellan de amerikanska och engelska intressena. Hudsons Bay-bolaget försökte på alla möjliga vis att avskräcka amerikansk inflyttning till dessa landamärens för att bevara Oregon-territoriet åt engelska kronan. Från amerikansk sida blev parollen: "54-40 or fight."

Slutligen, år 1846, kom de närgorlunda överens om gränsen ge-

nom det s. k. Buchanan-Packenham-fördraget, som fastställde den till 49-de breddgraden. Hudsons Bay-kompaniet förlorade därigenom sina egendomar söder om gränsen och processade i årtal om ersättning för desamma. År 1869 beviljade äntligen kongressen ett anslag på \$650,000 för dess fordringar.

Fort Vancouver anlades 1825 av Hudsons Bay. Ungefär samtidigt högs en stig därifrån till Cowlitz Landing, nära det nuvarande Toledo, där älven korsades med båt, och därifrån forsatte stigen förbi Olympia till Tacoma

Nämliga boag anade Fort Nisqually 1833 i backarna som vetter mot sundet, strax söder om nuvarande Fort Lewis. För ett kvartssekel sedan flyttades de kvarvarande byggnaderna till Point Defiance Park i Tacoma, där fästet restaurerades till sitt i det närmaste forna utseende.

År 1836 bringade Hudsons Bay-bolaget ångaren "Beaver" runt Kap Horn för trafik på sundet.

Olympia kom till 1846 och kallades Smithfield till 1849, då samhället fick sitt nuvarande namn. Den första tidningen i territoriet utkom där 1852.

År 1855 hade Nicholaus Delin fått nog av sitt företag. Om sågverket gav någon vidare vinst diskuterades än i dag. Kapaciteten var endast 2,000 fot bräder per dag — om ingenting gick sönder. En skuta som kom för att hämta en last virke fick ligga i veckotal och vänta, innan nog hade sågats att fylla lastrummet. Rödskinden var även besvärliga, både nyfikna och närgångna. Ibland måste man slå igen och mota dem därifrån, när gruppen blev för stor och kom för nära sågen.

Men det fanns också några vänligt sinnade indianer. Nicholaus var oförsiktig nog att låna dem ett muskedunder och ammunition. I gengäld skulle de förse Delin och hans arbetslag med kött. Han hade ingen aning om, att de illmariga indianerna hade gömt undan en hel del ammunition, att begagnas vid lämpligt tillfälle, då de hoppades kunna förpassa de vita inkräktarna till de sälla jaktmarkerna. De vita blev dock varnade i tid, och de flesta flydde till Steilacoom. Efter den betan kom Delin aldrig mer tillbaka. Möllan såldes senare till en John Perkins. Om Delins landområde gick med i köpet är icke uttrönt. Han hade en s. k. preemption claim på 640 acres. Taco-

mas nuvarande bangårdar är belägna på detta område.

År 1864 kom den första kontingenten "Mercer-flickor" till Seattle. En del av dem hade blivit änkor eller föräldralösa genom inbördeskriget. År 1866 kom professor Mercer med 95 till. Alla flickorna hade fått en god uppfostran och alla var ivriga att ta del i uppbyggandet av yttersta västern.

Mount Rainier bestogs första gången 1870. General Hazard Stevens och P. B. Van Trump nådde toppen det året. Gen. Stevens var son till territoriets förste guvernör som dödades i slaget vid Chantilly under inbördeskriget. Samma år började man bygga Northern Pacific-järnvägen från Kalama till Tacoma. Om man började öster ifrån på samma gång har jag för tillfället ingen uppgift om. Jag erinrar mig, att det finns en skylt efter vägen inte så långt från Duluth, Minn., som meddelar att där började man bygga banan. Årtalet har jag glömt, men jag har för mig, att det var åtskilliga år tidigare.

Härute bestod arbetsstyrkan järnvägsbygget av en hel del ser. Men det fanns nog land där också. Svensken John Eder hade hand om räsläggning. Han blev senare lokomotivförare och de senare åren av sin liv var han trädgårdsmästare i coln Park.

Territoriet hade nu en befolkning av 23,995 personer, mer än dubbelt så många som de första åren, som fanns 1960.

Staden Spokane Falls anlades 1872. År 1873 blev bandelen mellan Kalama och Tacoma färdig. Tidigt blev det en finansiell kris i landet. Och N. P. måste inte betala betalningarna, och banbygget måste avbrytas. Detta försenade utvecklingen av Washington-territoriet och försenade nog antalet av hundratals landsmän i dessa trakter. N. P. hade inte Tacoma som ändpunkt för järnvägen. Detta förgrymmade pionjärerna i Seattle till den grad, att de ville bygga sin egen järnväg ut, till en början med doneretskraft.

Tacoma började bebyggas först på 50-talet. År 1869 fick någon sorts municipalrättigheter. Järnvägen beslöt dock att inte bygga ett nytt samhälle ett par mil från Tacoma om den första bebyggelse kallade platsen New Tacoma. Detta blev en fejd mellan de två hällena fram till 1881, då de manslogs.

Redan 1876 hade man skrivit grundlagarna för att bilda stat i unionen. År 1878 beslutades en vädjan till Förenta staternas kongress för dessa rättigheter. Kongressen slog dock dött till den gången. Befolkningen tredubblats under detta decennium, och 1880 fanns det 75,175 personer i territoriet.

År 1881 nådde järnvägen till Spokane Falls, och det naturligtvis stora festligheterna sedan nådde banan Tacoma över en massa kurvor över i Aret därpå blev Stampede-tåg klar för användning.

Första tåget som ångade till Tacoma hade en svensk lokförare, Nic Lawson, som såg till om gottlänning till börden. Han meddelade snart järnvägsstyrelsen att båten och innehade sedan flera politiska befattningar i Tacoma. Han förbindelse med landsmannen intressen hade han aldrig.

Arvid Rydström var chef för tåget, när sista bandelen byggdes. Han fick också äran att vara på det första tåget. Rydström var också bofast i Tacoma och sin död verksam som byggtreprenör.

Man måste ju fara en del på att komma till det första tåget, men det oaktat tog sig många landsmän hit. Redan i början på 80-talet började det bli ordning på rad verksamhet bland de första svenska lutherska församlingarna organiserades 1882 av Peter Carlson. Två år senare grundades Valhalla-föreningen till stöd för slutet av decenniet organiserades en baptist- och en mission-

Vem är vem bland Vasadistriktets organisatörer 1912?

Här ovan återges ett at fotografi av gammal årgå vilket mr Albert Dahl överlat till Svenska Arkivet. Bilden om så- jan är ju intressant i enbart ns-kriptionen "Organisngsmöte för Distriktslogen Pa North- vest No. 13, Seattle, 12". Men nog skulle dess värde

ligt större, om med fotot följde namnen på dessa personer, som genomförde ett för svensk verksamhet i Nordvästern så viktigt steg. Vi hoppas att någon bland våra läsare kan identifiera distriktstiftarna. Ett bra sätt är att

på bilden här ovan, numrera på Perna och sedan på en se- lista skriva ned nummer, och hemort. Sänd in uppgifterna till Svenska Posten, som är till att namnen arkiveras tillsammans med originalfotot. Det måste finnas hundratals så- klara gruppfoton, gamla och nya,

från föreningar och försam- Nordvästern runt. Varför in- da in dem till Svenska Ar- Glöm inte att i den mån möjligt uppge namn på av- personer. Arkivet tar hand- tona för all framtid — i pr- go föreligger det risk för en vacker dag kommer bo-

Steve prantar

Signaturen Recks meddelanden från Svea Manskör ger upphov till många angenäma minnen från den tid då sångarfanan höjdes i de flesta av våra svenskbetonade samhällen här på kusten, och körer och sångarbröder stod i nära förbindelse med varandra. Ett flertal av dessa sångare har kanske för länge sedan sjungit sin sista sång. Det är nu mer än ett kvartssekel sedan man hängde harpan i pilträdet och tappade kontakterna. Men Gedlund, Hult, Rödd, Loftman m. fl. i Seattle, Appelgren, Holt, Broddie och andra nere i Portland bevaras i tacksam hägkomst.

Everett-pojkarna kände jag till utseendet, men det hindrade inte,

att det blev moro när vi kom tillsammans. Av gamla Thulekören, som stod för sångarfesten 1917 här i Tacoma, märker jag att det är högst fyra av oss kvar i livet, och bara Gunnar Blomberg och jag ännu kvar i Tacoma. Den gången drog vi en publik på 14,000 personer vid konserten i Tacomas Stadium. Nästa kväll så var The Arena i Seattle fylld till sista plats vid den andra konserten. Marie Sundelius var solist. På den tiden tillhörde hon stjärnorna vid Metropolitan Opera i New York. Vi hoppas att den kommande sångarfesten nästa år blir en sjungande succes, och kanske att det blir av att vara med på ett hörn.

— Frågan om vilken av våra distriktsmästare i Vasa Orden var yngst till åren under tjänstetiden blev föremål för diskussion nyligen. Vi vet, att allas vår Bert Nord är en av de yngsta. Men en del gamla stofiler var unga också en gång i tiden. Green, Swanson och Pearson, som var de tre första, var knappast 30 år någon av dem. En var visst bara 27. Lindgren, Dahl, Nels D. Nelson och Otto Grandström var nog inte heller i landstormsåren, knappast i andra uppbådet, när de tjänade. Inte heller Sig. Anderson, Asp-lund eller Carl Anderson, som kom senare. Syster Martha Pearson var väl bara 28 — systrar blir aldrig äldre — och en del av de övriga kände jag inte vidare, utom Otto Carlson, som var över 50.

— The writer happens to be on the committee charged with the task of revising and rewriting the by-laws of the Pacific Northwest District of the Vasa Order. A Master Copy has been prepared, and such changes as we are aware of have been incorporated. Further progress by the committee is stymied at present by the fact that G. L. officers and members of the G. L. Ex. Board have failed either through tardiness or neglect to supply such pertinent information as we have asked for, and been promised earlier.

In the meantime the old by-laws remain in force until repealed by the District Lodge. The way it looks from here it seems that it would not be wise for the local lodges to invest too heavily in printing new by-laws. Any approval of such by-laws submitted by the District Ex. Board will obviously be contingent upon the policies which will finally be adopted by the District Lodge.

Steve.

Jag vet inte vem som döljer sig bakom signaturen "Reck", men tack för blommorna i alla fall. För 40 år sedan verkade två svenska manskörer här i Tacoma. Och det är nog en av orsakerna att det gick kaputt med alltsammans. Före 1905 hade det gjorts sporadiska försök att bilda en kör. Då tog Valhalla-föreningen i med hårdhandskarna. Man tillsatte en kommitte som fick i uppdrag att gå ut på gator och gränder och tvinga sångare att komma in. Gruppen bytte namn åtminstone tre gånger. Kärnan i den höll i varje fall samman, och mot slutet av 1912 fanns ungefär en dubbelkvartett kvar.

Då beslöts att ta nya tag, kören antog namnet Thule och började värva medlemmar. Jag blev med kort därefter. Sämjan var god och det gick bra några år. Men det finns ju alltid primadonnor, som ställer till trassel, när de inte får sin vilja fram. Så gick det här, och en del drog sig tillbaka. Thule hade dock fältet för sig själv något år. Då organiserades en andra kör, fast det knappast var av behovet påkallat. Köreerna verkade dock jämsides ganska framgångsfullt några år. I mitten på 20-talet dog de sottedöden ungefär samtidigt. I längden fanns varken röstresurser eller understöd, så att det räckte till för båda. Mot slutet av decenniet försökte vi att taga vara på spillrorna, men det gick inte heller. Och nu har harporna hängt i pilträden alltför länge.

Det var operasångaren Abraham Lundkvist, vanligen kallad "Lunkan", som gjorde "Du gamla, du friska" populär. (Efter en massa om och men blev det "Du gamla, du fria" efter unionskrisen.) Som da capo sjöng han alltid tredje strofen, såges det. Om den var skriven av originalförfattaren eller kommit till sigare,

vet jag inte. Jag var vid tämligen späd ålder, när jag fick följa med mina föräldrar på en konsert. En skäggig gubbe klädd i skörtrock sjöng "Du gamla, du friska", och så tredje versen efter det applåderna tystnat. Om det var "Lunkan" eller någon annan minns jag inte. Versen fastnade dock i minnet. Men när jag klämt i med den någon gång, har jag alltid blivit upplyst om, att det inte finns någon tredje strof.

Ahléens översättning av "Aloha Oe" var mycket lyckad. Sägningen är att drottning Lilioukalani fick inspirationen till dikten en gång, när hon red på hästryggen över Pali Pass på ön Oahu. Egentligen är den dock baserad på en äldre dikt, "The Lonely Rock by the Sea". En Charles E. Wilson gav den dess engelska dräkt. Tysken Henry Berger satte melodin.

Enda gången jag sett en bild av författarinnan var i Iolani slott i Honolulu. Där hänger hennes dammiga porträtt bland de andra monarkerna. Någon skönhet tycks hon inte ha varit. Jag undrade, hur en sådan ful, och av allt att döma knarrig, käring kunde ha åstadkommit ett så känsligt poem.

"Reck" undrar om de engelska sångernas plats vid en svensk sångarfest. De har nog sin plats, och det har alltid funnits rum för dem. Det gäller dock att göra en viss urskillning. Engelskan är ett förträffligt affärsspråk, men mindre klingande, när det gäller sång. "Aloha Oe" blev nog det minst lyckade numret vid senaste sångarfesten. Tvivelaktigt är att sången lämpar sig för en stor manskör. Det är väl inte heller att begära att en hop nordbor skall kunna ges sången med samma känsla som polyneser, som sjunger allting dämpat och nästan mumlar orden.

Också ett argument för den blivande högerkörningen i gamla landet, från en landsman som är här på besök:

"Järnvägarna kör åt höger, flygplanen flyger åt höger. Och en ko viker alltid av till höger, när hon irrar ut på en väg."

Tacoma, Was

Steve Writes

The editor of our local newspaper seems to be very troubled over the plight of our hospitals and claims there is an average loss of \$1.58 per patient in these institutions. He predicts that the problem is to get worse, but has no answer to the problem, except to express a mortal fear of a devaluation. He states that the cost of the hospitals has been obviated by the growth of prepaid insurance plans, but admits in the same breath that the cost of plans is presently out of the pocket of one out of every four families.

Some years ago I made a inquiry about how this problem was handled in Sweden, where we have had public medical care for the last 200 years or more, in my estimation antedates the Marx by at least 100 years. I presume that the biggest advancements in this field over the last fifty years.

It seems that the hospitals operated on a provincial basis under the direction of the provincial legislature. I have the report of Kopparbergs Läns Landsting for the year 1950. This report shows a provincial subdivision comprising a population of 270,000 people, roughly that of Pierce County here in Washington. This area has four major hospitals. The largest has a capacity of 500 beds. The other three have a capacity from one to two hundred beds each. All the major hospitals have a complete medical staff, including specialists. There are also minor hospitals, strategically located, with from six to 30 beds each, most of them with a 20-bed capacity. The larger of these minor hospitals have a resident physician in charge, and the smaller ones are attended by the district surgeon with a head nurse in charge.

The fee in all of these institutions is three crowns per day, the first 10 days in a ward, no questions asked, 2 crowns per day for the next 20 days, 1.25 per day thereafter. If accommodations are needed outside, the prices are correspondingly higher, but include all hospital care, including surgery and medicine. The operating expenses at these hospitals vary. At the major hospitals it runs from 10 to 27 crowns per day and per patient. The difference between the charged the patient and the operating cost is absorbed by taxes.

The taxes levied by the provincial legislature for this and other activities under its jurisdiction are on a graduated basis. A

Other activities supported by these taxes are two TB sanitariums with 240 beds, 59% occupied; seven epidemic hospitals with a total of 198 beds; eight nursing homes for the disabled and for chronic cases, total capacity 200 beds; several children's homes; 80 visiting nurses; a program of dental care; 14 ambulances; two schools for adult education; a program for vacations for mothers, besides subsidies to several cultural activities.

There are 1,800 persons employed by the "landsting." The budget for 1950 was over 19 million crowns. It was almost surprising to note that the first item in the budget was a balance from the previous fiscal period of 2½ million crowns. 200,000 crowns were collected from various endowment funds.

I think this is an enviable record, and any open minded person should be able to learn a great deal from 200 years of experience, even the lamenting editor. The Swedes may not be such square-heads after all.

Steve.

TACOMA, WASH. — Nyligen mottog Eric Nilsson ett exemplar av Värmlands-Tidningen och några rader från den välkände spelmannen Adolf Miller, som varit bosatt i dessa trakter ett halvsekel men sedan några år tillbaka bott i Karlstad. Av allt att döma njuter Miller livets glada dagar, trots att han nu är över 80 år. Enligt tidningen var 3,000 till 4,000 folkpensionärer samlade till fest i Munkfors, där Miller och en annan spelman i samma ålder svarade för musiken. "De satte fart på livsandarna med sin stråkmusik och får stå som goda representanter för dagens ungdomliga pensionärer."

Miller meddelar också, att han besökt en släkting i Sunne. "Dit kom det också två pojkar med stora dragspel. Då blev det musik. Dom drog på så jag kunde knappast höra min fiol. Det sades dock, att den skar igenom. Men katta ho sprang neråt gäle."

I sin ungdom spelade Miller på Skansen i Stockholm. Han nedtecknade även en del gamla låtar från Värmland, satte noter och utgav ett häfte av dem. Till yrket var han maskinarbetare. Största delen av sin tid här var

ADOLF MILLER

han anställd på den nedlagda Defiance-möllan som sågställare och reparatör. Han tillhörde våra svenska föreningar och även Värmlandsgillet i Seattle. Miller var alltid villig att medverka på programmen, och publiken fick aldrig nog att döma av applåderna. Hur många resor han gjort till gamla landet sedan han lade upp, har jag inte hållit räkning på. En gång försökte en släkting att få honom att bosätta sig i Florida. Där stannade han inte länge. "De där vissne palmera är väl inte någe te tittle på", avgjorde han. Av konterfejet i tidningen ser han inte ut att ha åldrats en dag sen vi såg honom sist. Vi hoppas han får njuta av livet ännu i många år.

* * *

I L. D. S.-kyrkan i Seattle sammanvigdes miss Carol Wardell, dotter till mr och mrs Rand Wardell i Edmonds, och mr Arne Lindström, son till Elof och Karin Lindström i Tacoma, lördagen den 24 aug.

Arne är utexaminerad från U. of W. 1962 och är anställd i en revisionsbyrå i Seattle. Det nya hemmet redes i Edmonds, där paret redan inköpt en ny villa.

* * *

Betty Noreen Helland, dotter till mrs Orville A. Helland, och Alexander G. Bennett, son till mr och mrs Robert Bennett, vigdes i Första metodistkyrkan i Bremerton lördagen den 17 aug. Brudgummens mor är f. d. Ruby Lund, dotter till framlidna makarna Gottfrid och Hilda Lund, på sin tid så verksamma i våra svenska kretsar, särskilt inom Vasa Orden, där hr Lund en tid även tjänstgjorde som distriktssekreterare.

* * *

Jag trasslade bort mig i de irländska namnen, när jag skrev att min brorson är anställd på Gallaghers Pharmacy i Ballard. Det är på Laffertys Pharmacy,

Det var knytkalas i Bethelkyrkan häromkvällen. Moe mad å go mad, sades det. Vi kom för sent att smaka anrättningarna. Efter måltiden visade pastorn ett antal färgbilder från herrskapet Larsons färd till Skandinavien förliden sommar. De flesta var från Sverige, tagna av pastorn och sonen Robert. Som varande gammal färgbildsentusiast får jag gratulera herrarna till de utmärkta resultaten. Det är inte alltid lätt att få bilder som projicerar väl.

Efteråt fick jag en liten pratstund med pastorn. Var en smula nyfiken att få veta mera om den avbrutna resan på Göta kanal, då ångaren "Diana" körde på grund nära Stånguddens fyr i Lurö skärgård i Vänern. Det var visst en olycksresa från början till slut. Först fick de ligga i stiltje i 12 timmar ute på Östersjön på grund av dimma. Sen fick fartyget maskinskada och de fick ligga i Karlsborg i fem timmar för reparation. Sen var det visst en sluss eller två som gav sig till att krångla.

Strax före midnatt väcktes passagerarna av ett våldsamt brak. Pastorn hade en aning om vad som hänt och skyndade sig att stänga hyttventilen. Paret fick på sig kläderna i en hast och skyndade upp på däck. I förvirringen var många där bara i sina nattdräkter. Båtens nödsignaler väckte fyrvaktaren, som kom ut med en motorbåt. Med hjälp av ett par fiskare, som han fått med sig, lyckades de få båten i lä, så att de kunde ta av passagerarna, 15 åt gången, trots stark nordanvind och meterhöga böljor. Vid fyratiden på morgon var alla; 50 passagerare och en besättning på 18 man på det torra. Lyckligtvis hände katastrofen bara 700 meter från fyrtornet och litet i lä. Bara några hundra meter därifrån slog bränningarna över skär, som kunde ha blivit de ombordvarandes öde.

Det blev trångt i fyrvaktare Walter Anderssons bostad. Fru Ruth kokade kaffe och försökte göra det så bekvämt som möjligt för de skeppsbrutna. De var genomfrusna. Babels förbistring rådde, ty de flesta var utlänningar.

"Diana" gled av skäret och började vattenfyllas. Fyrvaktaren fick en tross ombord och lyckades bogsera haveristen in i en bukt med sandbotten. Då blev det möjligt att börja rädda bagaget, fast vattnet stod meterdjupt i hytterna på mellandäck. Väskor och andra tillhörigheter flöt omkring. Något av provianten kunde också räddas, så de skeppsbrutna fick litet till livs. En fyrvaktarstuga kunde ju

inte ha mat på hand för 70 soner.

Vid sextiden på morgonen lände livräddningsbåten "Fimar Branting" och förde de räddade till Läckö, varifrån fördes med buss till Lidköping. Om herrskapet Larsons forts med buss eller båt till Göteborg glömde jag fråga. Jag antog att de instämmer i det gamla trycket: "Den reisen glemmer jag aldrig."

* * *

Det blir Leif Erikson-fest i coma även i år.: Onsdagen 9 okt. kl. 6.30 e. m., då middag serveras i Normanna Hall, och S. K. St. Kl. 8.15 börjar utmärkt program. Inträdet middag och programmet \$1.50, programmet enbart cents. Alla välkomna!

Svensk arbetarrörelse i USA

För Svenska Posten av Stephen Forslund.

Frisinnade sammanslutningar, var en ganska vanlig företeelse i våra svenskbetonade samhällen här i landet för några årtionden tillbaka. En början gjordes redan på 1890-talet i de östligaste staterna. Men det var först in på det nya seklet, efter det politiska uppvaknandet därhemma i Sverige, som hitkomna emigranter i större måtto började befatta sig med sociala och politiska spörsmål. Och synnerheten var detta fallet efter stora kraftmätningen i Sverige 1909, storstrejken, då många fann sina utkomstmöjligheter i Sverige kringskurna och fann det rådligast att emigrera.

Lika fåglar skockas, säges det. Och det var helt naturligt att de som anlände till USA bevarade sina ideal såväl som sina tidigare intressen i den nya miljön. Språk och medborgarställning omöjliggjorde anslutning till de redan existerande organisationerna, och dessa förhållanden gav impuls till bildandet av egna klubbar. Något intrång på den politiska skådebanan blev det väl knappast, utan sammanslutningarna var nog för det mesta endast diskussions- och sällskapsklubbar. Bildning och nykterhet stod vanligtvis på programmet, vilket i viss mån torde ha utövat ett fostrande inflytande på medlemskapet, även om de mötte föga förståelse från tidigare anlända landsmän.

Denna verksamhet utgör ett stycke svenskamerikansk kulturhistoria, och vi är tack skyldiga Henry Bengtson, tidigare redaktör och ekonomichef för en liberal tidning i Chicago, som med sin bok "Skandinaver på vänsterflygeln i U. S. A." har räddat något av händelserna från denna tid undan glömskan.

Författaren gör inga som helst anspråk på att detta är en komplett historia över denna gren av landsmännens tidigare intressen, men han har på ett lättläst sätt lyckats framställa en del intressanta interiörer. Bilderna är för det mesta från Chicagos horisont, och med få undantag är personerna obekanta för de flesta av oss härute på västkusten.

Den organiserade rörelsen nådde sin kulmen för över 30 år sedan, när ytterlighetsgruppen kom på kuskbocken, och det hela fick en snöplig ändalykt. Egendomligt nog kanske man här också kan spåra orsakerna till de sentida störningarna i en helt annan sammanslutning. Fältet är ett annat, taktik och lynne enahanda.

Ett par bekanta namn förekom med dock. Ett av dem är Frithiof Werenskjöld, som ännu torde vara bevarad i färskt minne hos många svenskar. Fast av norsk börd så såg han ut att trivas lika gott bland svenskar som bland sina egna landsmän. Han var född i ett rikt borgarhem. Familjen kom dock på obestånd, och han fick redan under barnåren ta upp kampen för tillvaron. Han seglade på världshaven och var med på skilda äventyr, innan han blev resetalare och agitator för folkrorelserna i Skandinavien i början av seklet. Han hamnade till slut ytterst på vänsterflygeln, och blev på sin tid utvisad från både Sverige och Norge. Efter ankomsten till Amerika intog han dock en mera moderat hållning, och under de senare åren av hans liv togs hans förmåga som talare mest i anspråk av nykterhets- och andra opolitiska organisationer.

Nils R. Svenson är ett annat be-

kant namn. Tillsammans med Bengtson tillhörde han redaktionen av den förutnämnda radikala tidningen under några år före 1920, då han återvände till Sverige. Dessförinnan var han bosatt i Seattle en tid och tillhörde då en frissinnad sammanslutning. Vi minns honom som en mer än vanligt begåvad människa med ett obändigt lynne. Han kom ständigt i gräl med sina gelikar i både tal och skrift. Hemkommen till Sverige blev han redaktör för ett ultraradikalt blad i min hemort, men drabbades snart av en svår sjukdom och dog tämligen ung.

Andra som var verksamma i de frissinnade kretsarna på den tiden var Edvard Mattson, som återvände till Sverige efter något år. Där blev han omsider förtroendeman för gruvarbetarförbundet, och är bl. a. omnämnd i Marquis Childs bok "Sweden the Middle Way". En annan var Arthur Hellström, som senare för österut och bosatte sig i Chicago, där han avancerade till verkställare vid ett större företag och sedermera blev egen industridrivare i större skala. Åtskilliga andra minns vi till utseendet, fast vi har glömt namnen.

Tacoma, Wash., hade också sin beskärda del av frissinnade och radikala klubbar under årens lopp, fast ingen av dem ens hann trampa ut barnskorna. Nästan med var väg som anlände var det alltid någon som hade en talande tunga och ville reagera mot tjuvsamhället. Sedan den första ivern hade lagt sig, fann de vanligtvis nya intressen, och det var få som anslöt sig till de befintliga organisationerna. Långa Amandus, som varit både gardist och ungsocialist i gamla landet, och några andra ståtade bl. a. med en knapp med

Amandus mera tolerant, som kom på god fot med källborgarna. Jag tror att han t. o. m. slutade med att kalla sina antagonister för "Scissor Bills".

Hörnan på 14th och Pacific i Tacoma var ganska svenskbetonad en tid. En landsman ägde en hel del av byggnaderna i närheten. En del var ju bara ruckel, andra något så när i stil med tiden. Dessutom hade han just uppfört stans första skyskrapa. På hörnan utgavs den svenska tidningen. Där fanns en svensk bokläda, som sålde biljetter till gamla landet eller brandförsäkring, om man

var egnahemsägare. Där fanns en platsanskaffningsbyrå, också ägd av en landsman, som vanligen kallades "Slavhandlarn". Och så var det åtskilliga yrkesmän inom skro- och beklädnadsbranschen, både anställda och privata företagare. Och så, förstås, en mängd syltor, där man kunde vara säker på, att om inte värden själv var svensk, så fanns det en svensk kypare. I det grannskapet kunde man alltid räkna med att träffa en landsman.

Men hörnan hade också en annan sida, särskilt framemot aftonkvisten. Då kunde man med fog säga, att stadens Forum var beläget där. Allehanda läror, både från de politiska och de andliga lägren, hade där sina talesmän. Man såg många intressanta typer, men det enda som i detta sammanhang intresserar oss är att en grupp brukade sjunga mindre andliga sånger ur en liten röd bok: "You'll get pie in the sky when you die", "Workers of the world, awaken" med flera sånger skrivna av vår legendariske landsman Joe Hill. Han hette egentligen Josef Hillström, var från Gävletrakten och kom till Amerika något år efter sekelskiftet. Han var diversearbetare och kom snart i beröring med den på den tiden så förhatliga IWW-organisationen. Engelskan måste han ha lärt sig ovanligt fort, för han började snart att strö ut dikter på detta språk och blev inom kort den nvs-nämnda organisationens älskingspoet.

Under sina vandringar anlände han i sinom tid till Salt Lake City. Där blev han brännmärkt som en uppviglare och en samhällsfarlig person. När ett rånmord begicks en januarinatt 1914 riktades misstankarna mot Joe Hill. Trots bristfälliga bevis dömdes han till döden. Och trots att svenske ministern i Washington och själve president Wilson lade sig ut för honom blev arkebuseringen verkställd. I allmänhet anses det, att det var ett justitiemord. Hills avskedskvåde är kanske betecknande. Ture Nerman har gett det dess svenska språkdräkt:

Mitt testamente, det blir kort, för jag har inget att ge bort. Er gråt, min släkt, blir utan lön — en sten som rullar blir ej grön. Min kropp? Ack, får jag som jag ber,

låt den till aska brännas ner!
Låt glada vindar ta ett fång

re till yrket, hade på sin-tid t hört en svensk frisinnad samma slutning här i stan. Sedan ha han förenat sig med en avdelning av Socialist Labor-partiet. Men en missionärs nitiskhet förde hans idéer till torgs på gathörnan där han som oftast stod på en st och talade och spridde broschyrer och flygblad. Han var nog snällänning eller skåning, så lät det i varje fall med de skorrändena. Hans engelska var ibland möjlig att förstå.

Olson ställde till med ett sabalkalorum en gång, när han var med som vittne inför en domstol för en god vän, som försökte i sina medborgarpapper. Domaren frågade Olson, huruvida han var "devotedly attached to the constitution of the U. S. A." Svaret var att han respekterade den, men hans tycke fanns där en hel del brister. Vänner fick inte sina papper och domaren gav order om att Olsons skulle konfiskeras.

Det här hände i en tid innan man hade miljonärer som fackföreningspampar, och fackföreningarna och vänstern stod på tämligen god fot med varandra. Dessa tog upp saken, och Olson fick sina papper tillbaka. Om vännen nånsin fick sina vet vi inte. Domaren, som fiskat i grumligt vatten åtskilliga gånger och varit privata göranden och låtanden alltid framstått i en fördelaktig dager, började intressera de högre myndigheterna, som undersökte lite närmare. När det började osa hett, fann han för gott att begära avsked, för det var väl bättre att fly än illa fåkta.

Olsons bana slutade dock sorgligt. Det var hans vana att om kvällarna sitta i timtal på något kafé och studera broschyrer och tidningar. En kväll fann man honom i ett bakrum på en restaurang med avskuren strupe. I hans fickor fann man detta meddelande: "Livet som en löneslav är icke värt att leva. Jag önskar att bli begravnen av samhället hellre än av hamnarbetarförbundet." De som kände honom bäst, ansåg att han varit konstig en längre tid. Hans arbetskamrater såg dock till att han fick en ordentlig begravning.

En annan färgstark person var dr. C. Martin Carlson (inte att förväxla med sångledaren med samma namn) som hade samma politiska åskådning som förutnämnde Olson. Han hade visst trampat ut barnskorna här i Tacoma och lärt sig bleckslagaryrket. Under en tioårig bortovaro hade han blivit chiropractor. Carlson var en ypperlig talare men proklamerade aldrig sina åsikter på gathörnen. Han var något intresserad av sin härstamning och deltog tidvis i arbetet inom våra svenska föreningar, tills han igen lämnade orten.

Tiden har gått och några politiska sammanslutningar, vare sig liberala eller konservativa, hörs ej av mera bland landsmännen. Nu utgör den sortens verksamhet ett helt avslutat kapitel som, tack va-

Ar 1889 blev territoriet delstat. Samma år fick Seattle och Tacoma elektriska spårvagnar. Seattle blev också drabbat av en stor brand det året. Aberdeen fick stadsrättigheter 1890. Olympia valdes till statens huvudstad det året. Ellensburg och Yakima tävlade om den äran. Staten hade nu en folkmängd av 357,232. Fyra gånger så många som 1880.

Det blev hårda tider i början av 90-talet, men ändå gjordes vissa framsteg. Washington State College etablerades, likaså lärarseminariet i Bellingham. Great Northern-järnvägen kom fram till Seattle 1893. Samma år kunde man telefonera "long distance" mellan Seattle, Portland, Spokane och Tacoma. Mot slutet av decenniet upptäckte Länneberg, Lindblom och Brynteson guld uppe vid Nome, Alaska, och det blev rusning dit.

Seattle fick se den första bilen år 1900. Det var en elektrisk sådan, som drevs med batterier, och den väckte uppståndelse när den kördes nedför Second Ave. med en hastighet av 20 miles i timmen.

Spokane fick en Stanley Steamers som sin första bil. Tacoma fick också, ungefär samtidigt, en bil av samma märke. Ägarens namn kan jag inte erinra mig just nu. Men han hade i varje fall en gårdskarlar som var skåning och han fick lära sig sköta bilen. Så i första chauffören i Tacoma var svensk.

Ar 1904 blev det otägligt att köra igenom Seattle, om bilen inte var försedd med en bjällra, gonggong eller vissla. Ar 1906 fanns det 763 bilar inom staten, men det tog till 1915, innan staten satte nummerplåtar på dem.

Någon gång 1906 var det en tävling mellan ett av N. P:s snälltåg och en bil över sträckan Boise, Idaho, och Spokane. Bilen körde den 92 miles långa sträckan på den då otroligt korta tiden av 4 tim. och 50 min. Viktet var 5 min. snabbare än tåget. Ar 1909 kördes den första bilen över Snoqualmie Pass, vilket måste ha varit något av en bragd med de vägar och bilar, som fanns på den tiden. Jag erinrar mig, att jag drog en lättadens suck, då jag nådde krönet 11 år senare.

Slagskeppet "Nebraska" gled av stapelbånden vid Morans skeppsvarf i Seattle 1904. Samma år lades en telegrafkabel mellan Puget Sound och Alaska, och man fick direkt telegrafbindelse med det territoriet. 1907 blev det panik på penningmarknaden, och det gjordes affärer med s. k. Clearing House Certificates, i dagligt tal nämnda "scrip", i brist på pengar. Järnvägarna var ännu stadda i utveckling. North Bank-banan mellan Spokane och Portland blev byggd 1907 eller däromkring. En järnslänning vid namn Frykholm hade äran att vara lokomotivförare på "the golden spike train", då släggarna möttes. Chicago Milwaukee-banan nådde Puget Sound 1909.

Kvinnorna fick rösträtt i staten Washington 1910. Det blev politiska omvälvningar i både Seattle och Tacoma det året. Genom omröstning blev borgmästarna Hi Gill i Seattle och Fawcett i Tacoma skilda från sina ämbeten, men 1914 blev dessa herrar omvalda med stor majoritet. Så fort ändrar folk sina åsikter. Vad orsaken till omvälvningen var i Seattle har jag inte reda på. I Tacoma var det flera orsaker — och i politiken händer det att folk får underliga sängkamrater. Kyrkfolket var missnöjt

med de moraliska förhållandena. Krögarna, som var en makt i samhället på den tiden, var förbaskade på Fawcett för att han drevt igenom en förordning som förbjöd traktering i krogarna. Det inverkar ju på inkomsten.

Pete Sandberg upplevde sin speciella glansperiod vid det här draget, och det är inte tu tal om annat än att han var en kaxe i samhället. Han ägde åtskilliga salooner och hotell, ett grosshandelsföretag i spritvaror, stans enda skyskrapa m. m. Han blev utpekad som det svarta färet, som var ansvarigt för samhällets låga moral. Karikatyrer i tidningarna — en konststart som var mer vanlig då än nu — visade honom i alla möjliga situationer.

Fredsporten uppe vid Blaine invigdes 1914 till minne av hundraårig fred mellan USA och Canada. Jitney Buses blev synliga på gatorna i de större samhällena, till stor förgäelse för spårvägsbolagen. Att få åka bil långa sträckor för en femcentare var en upplevelse för de flesta. Den förste som försökte sig på den affären i Tacoma var Oscar Peterson, f. d. borlängebo liksom jag själv.

Vid en folkomröstning antogs ett rusdrycksförbud inom staten. Krögarna fick ett års nådatid att klara upp affärerna, och den 31 dec. 1915 blev staten snustorr. Under de närmast följande åren var det dock tillåtet att sända efter tre quart-flaskor sprit varje 20 dagar, om man tog ut ett särskilt tillstånd från myndigheterna, och det var köbildning dagligen för dessa "permits".

Medlemmar av den då verksamma organisationen IWW företog en agitationsresa från Seattle till Everett sommaren 1916, och möttes av organiserat motstånd, när båten lade till vid hamnen. Det blev skottväxling. Två poliser och fem IWW-medlemmar dödades och 48 personer sårades.

Ar 1917 förklarade USA krig mot centralmakterna. Camp Lewis byggdes; 70,000 acres exproprierades och donerades av Pierce County till ändamålet. Bron över Columbia-floden mellan Vancouver och Portland öppnades för trafik, likaledes Lake Washington Ship Canal.

Vapenstilleståndet kom den 11 nov. 1918, precis på den 29:de årsdagen av Washingtons inträde i unionen. Arsdagen därpå blev det en skärmytsling mellan krigsveteraner och IWW vid en parad i Centralia. Tre veteraner dödades, och

Folkräkningen 1920 gav staten en befolkning av 1,356,621. Folkmängden i städerna var: Seattle, 315,312; Spokane, 104,437; Tacoma, 96,965; Everett, 27,644; Bellingham, 27,585.

"Det larmande 20-talet" med hembränt och hembryggt och kväsarfjällor som klippte sina fagra lockar var ett intressant skede. Politikerna upptäckte en ny skattekölla och började ta ut en encentare per gallon bensin som förbrukades i bilarna. För vägnaderhåll, sades det. Ungefär samtidigt blev det lagstadgat, att man måste inneha körkort för att föra bil. Några större formaliteter var det inte att få ett sådant, men vi pungslogs på en dollar för att avlöna statliga trafikpoliser, som då blev synliga efter vägararna.

Staden Longview anlades i mitten på decenniet, och de första trafiksignalerna installerades i Seattle vid det draget.

Under detta årtionde stod nog svenskheten i sitt flor i dessa trakter. Under de första åren anlände den sista stora vågen av emigranter från gamla landet. Våra sammanslutningar nådde de högsta medlemssiffror de nånsin haft. Vid sina tillställningar kunde de alltid glädja sig åt fullt hus. Olle i Skratthult och Skrällbom med sina sällskap var ute på turnéer i de svenskbetonade samhällena och från gamla landet kom det åtskilliga artister och även en del taskspelare att underhålla oss. Radion låg ännu i sin linda, så det fanns en viss åtrå att få lite andlig spis ibland. Mot slutet av årtiondet började svenskan bortläggas som officiellt språk i församlingarna, men föreningarna höll fast vid det i många år därefter.

Bubblan brast 1929, och det blev panik i landet. Alla har vi väl våra egna hägkomster från den tiden. Konkurer och fallissemang hörde till det alldagliga. I förtvivlan över att ha vägrats nödhjälp plundrade en skara arbetslösa en livsmedelsaffär i Anacortes. Men trots de hårda tiderna gjordes en del framsteg. Kraftstationerna i Bonnevill och Grand Coulee började byggas, aliehandas nödhjälpsarbeten sattes i gång. Statens lagstiftning röstade för att upphäva det nationella rusdrycksförbudet, och gjorde på samma gång, 1933, 3.2-procentigt öl lagligt.

Spårvagnarnas tid var också över. I Spokane ersatte man dem med bussar redan 1931, i Tacoma blev det 1938, innan man åkte på spårvagn sista gången. I Seattle ersattes de med elektriska trådbussar året därpå.

"Galopperande Gertrud", som den långa, smala bron över sundet i närheten av Tacoma kallades på grund av sina svängningar när det var blåsväder, föll i spår på hösten 1940, endast någon månad efter det den tagits i bruk.

1941 kom det andra världskriget, och med alla krigsindustrier som blomstrade upp blev det brist på arbetskraft, och folk från alla hörn strömmade hitut. Detta vållade vissa problem, som kanske in-

te fått sin lösning än i dag. Ni man t. ex. far igenom det forskandinaviska grannskapet i Tacoma, ser man hur den färgar-rasen övertagit kontrollen.

Ar 1944 hördes rykten om att stora hemliga byggnationer pågick i ökenområdet i östra delen av staten. De skulle kosta en hel miljard. Få hade en aning om, att i tomforsknigen kommit så långt att atomens kraft kunde tas i bruk och att därmed ett nytt tidsked var i antågande.

Med fredsslutet minskade verksamheten inom krigsindustrierna. Men sedan dess har en massa ny industriier kommit till, och folkvandringen hitut ser ej ut att avtaga. Folkräkningen 1950 gav staten en befolkning på 2,378,963. Vid det här laget beräknas det att vi nått 2,750,000 — ett stort språnge från de mindre än 4,000 som fanns 1853. Hundra år är en en försvårig tidsperiod, men blott ett ögonblick jämfört med den övriga världen. Under de hundra åren har vi upplevt ångans och elektricitets tidevarv, vad den nya atom-åldern har i sitt sköte kan vi inte ens gissa oss till. Det kanske tar en ånde med förskräckelse.

Man studerar det flydda för att i någon mån spå framtiden. Några slutsatser kan inte ens de lärda lägga fram. Ett är dock säkert: att utvecklingen kommer att gå lika fort i framtiden som den har i det förflutna.

Detta är en axplockning från de ordnade anteckningar och klipp. Kanske bjuder det på föga av allmänt intresse. Från en vildmark har vår stat utvecklats till vad den nu är. Och våra landsmän har sannerligen gjort sitt i dess uppbyggande, ända från början.

Makarna Carl och Olga Lindskog, som ådrog sig allvarliga skador i en bilkrock på Ruston Way på gravmyckningsdagen, är betydligt på bättringsvägen men de vårdas fortfarande på Tacoma General Hospital. Carl börjar ta sig fram på kryckor en smula, men det torde nog dröja ett tag ännu, innan han blir aktiv igen. Vi är gamla kompisar och har jobbat för samma firma i snart 40 år. Carl står för den mekaniska avdelningen, och jag för gjuteriet.

— Vid senaste vasamötet valdes Elof Lindström, Olof Carlson, Erick Kalja och Elsie Person att representera logen Norden vid det stundande distriktsmötet i Vancouver, B. C. Logens representanter på kommittén för den gemensamma utflykten till Five Mile Lake lördagen den 7 aug. rapporterade att allt är klappat och klart för evenemanget. Den ende de inte lyckats göra några arrangemang med är Jupiter Pluvius — men de hoppades på det bästa.

— Säg i senaste numret av Posten att en Signora T. A. Hanson var delegat till en kongress med Sons of Italy. Ingenting nytt under solen! På sin tid tillhörde jag Progressive Italian Society. . .

— Beklagat att vi var bortresta och ej fick tillfälle att höra Egnar Holmström, när han uppträdde här i Tacoma. Om han påminner om Jussi Björling är väl inte så underligt. Jussi är av en gammal finnsläkt. Jag kände hans

farföräldrar väl hemma i Borlänge. Om de var svenskfinnar eller finlandssvenskar, det vet jag inte. Jussi hade en farbror, Jonatan, som var målare. Han var också en sångare av rang och ofta solist för Stora Tuna Manskör. Edward Johnson, president för Svenska Sångarförbundet i Amerika, sjöng i den kören samtidigt, ävenså John Chellman, tenor i den berömda Chicago-kvartetten, så populär i USA för ett kvartssekel sedan.

David Björling, Jussis far, kom hit till landet i unga år. Enligt sägnen kom han in på en saloon, fick sig en dram och började sjunga. Det var visst i San Francisco, om jag minns rätt. Någon hörde honom och hjälpte honom på traven så han fick studera sång. Efter att ha uppträtt i sekundära roller på Metropolitan i New York kom han hem omkring 1906. Gjorde flera turnéer genom Sverige och en eller två hit till landet. Sista gången hade han Jussi och dennes två yngre bröder med, när de var bara småpojkar. De uppträdde i de flesta svenskbetonade samhällen i östern och mellanvästern men kom, så vitt jag vet, inte hit ut till kustenl.

— Detta är ungefär allt jag näppå hjärtat den här gången. Fjärde juli-helgen firades vid vår lilla röda stuga vid Johnson Point. Om något stortart försiggick här i byn så har jag inte kläm på det. Förr i världen brukade folk vallfärda till staden för helgen, i all synnerhet våra timmerhuggare, som kom till stan för att roa sig. Någon "Monta Mara Festo" anordnas inte mer, och timmerhuggarna är en typ som har försvunnit, precis liksom Albert Engströms kolar därhemma. Numera far folk åt alla håll, och det tog ett par tre dagar innan trafiken på gatorna blev normal igen. Om folk har det trevligare eller är mer förnöjda nu med alla sina bekvämligheter, är en annan fråga. Jag tror att en gammal svarting i mitt arbetsgång slog huvet på spiken, när han filosoferade som så: "Each succeeding generation gets smarter — and weaker." Steve.

Språkfrågan i föreningarna

I ett av de senaste numren av Svenska Posten märktes det, att ännu en sammanslutning funnits för gott att övergeva modersmålet och övergå till landets språk vid sina sammankomster. Det är alls ingenting märkvärdigt med det. Bara ett tidens tecken. Inte något märkvärdigare än när jag såg en svart skönhet som körde en liten bil häromdagen. Vid närmare påseende var det en Volvo.

Det är nu mer än ett kvartssekel sedan språkfrågan var aktuell inom både sekulära och kyrkliga sammanslutningar. Så nämnda förening var jämförelsevis sent ute. Det hindrade i varje fall inte, att man tycks ha rört i ett getingbo igen — om man nu efteråt lyssnar till ekot. Att det är nödvändigt att uppröra sinnen vid ett sådant tillfälle har alltid förväntat oss. Om läget är sådant, att en ändring är nödvändig och fördelaktig, borde ändringen kunna ske lika lätt som när man växlar på sin bil. Mig veterligt, har det aldrig funnits någon paragraf i reglerna för våra samfund och föreningar, som föreskrev något visst språk. Eller förbjöd en talarre att yttra sig på vilket språk som helst. Huvudsaken var väl, att han blev förstörd. Men det finns ju alltid välmenande bråkmakare, som ovillkorligen måste gå utvecklingen i förväg och ändra paragrafer, som aldrig funnits, eller förordningar som endast existerar i deras egen inbillning.

Personligen har jag varit närvarande några gånger, när den här frågan har varit på tapeten. Det stående argumentet har alltid varit, att det var nödvändigt att övergå till landets språk för att få ungdomen med. För övrigt kan jag komma ihåg åtskilliga både löjliga och lustiga argument, som dragits fram. Men det har alltid

Jag minns mig, att det blev en hel del gny i en församling, när en extra stämma hade kallats för att fatta beslut i den här saken. Man hade haft en pastor som var född på den här sidan av Atlanten, och han hade en särskild förmåga att kunna behandla båda språken med samma lätthet. Under en tioårsperiod hade man gradvis övergått, tills det nu bara hölls ett par gudstjänster i månaden på modersmålet. Den nye herden måste på pock få bort dem med detsamma. Fast han erövrat den vita mössan i gamla landet och anlät hit vid ganska mogen ålder och endast fått en del av sin skolunderbyggnad här. Han påstod, som en Anita Ekbergs föregångare, att han hade svårt för att uttrycka sig på modersmålet, emedan den församling i Minnesota, som han förut betjänat, endast begagnade landets språk. Att hans svenska var ojämförligt bättre än hans engelska, och att i synnerhet ungdomen hade roligt åt hans besynnerliga uttryck, tordes visst ingen tala om för honom.

För att vara en sammanslutning

av detta slag blev debatten ganska varm. Man både ville och ville inte. En grosshandlare t. o. m. citerade Tegnér för att stödja pastorns ståndpunkt. Det höll på att gå på tok, när en skolflicka läste upp en kria, som hon skrivit och först skrot över, att hennes morfar var prost i gamla landet, men senare påstod, att man måste ta bort svenskan ty ungdomen skändades att tala om för sina bekanta att de gick i en svensk kyrka. Då gick ett dövt sorl genom församlingen, och jag tror inte att flickan ens kom till slutet av krian.

De upprörda sinnena lugnades något, och man kom fram med någon sorts medlingsförslag till slut. Åtskilliga som kände sig kränkta av vad som sagts kom aldrig tillbaka, andra gick och blängde på varandra. På det hela taget hade det nog varit behagligare för pastorn under den tid han tjänstgjorde, om han inte varit så het på gröten den gången.

Med få undantag har de svenska föreningarna gått kräftgången de senare decennierna. Medlemskampjer för att hjälpa upp situationen har vanligtvis lämnat ett negativt resultat. Språkfrågan har kommit upp, och man har gjort nödiga ändringar på det området, men framgången har ej blivit bättre för det. När man spørjer dem som deklamerat värst, varför deras egna arvingar inte kommit med här det svarats: Oh, they are not interested.

Det är alltid grönnare på andra sidan gärdsgården. En häst lär lämna den bästa beteshage för att komma åt några strån i dikeskanthen. En äldre förening tog steget, och en ansenlig skara söner och sönsöner till pionjärerna blev intagna. Någon större vinst för föreningen blev det i alla fall inte. En del fullgjorde sina finansiella skyldigheter för en tid. Men på ett år eller två fanns knappast

det, började dra sig tillbaka de tyckte att de gjort sitt och villiga att låta ungdomarna ver, eller om de ansåg att oroligt det som egentligen hållt hela samman, blev aldrig ett Faktum var, att det blev en slappning omedelbart. Det hågkommas, att när man ta någonting, så måste det ersättas med något annat — även om bara blir något slags surrogat.

Att någon större rekryterades andra och följande generationer för våra svenska föreningar. Past är möjligt borde man ha vid det här laget. I många fall kan man finna mera intresse härkomsten hos tredje och fjärde generationen än man finner den andra generationen. Mindre värdeskomplexet att föräldrar var utlänningar är i varje fall ta. I ett trevligt sällskap träffade jag häromsistens en jytte, som inte alls var ledsen för att far eller vem det nu var kommit till Tacoma från gamla landet slutet på 70-talet. Något engelskt ord kunde han också tala om på ren svenska v. karingen sa, när hon torkade katten under rumpan.

Hur riktlinjerna borde dragas för att tillvarata det intresset för fädernearvet som möjligen finnes är inte klart ännu. Att ändra tungomålet förslår nog inte för en renässans på området.

Steve.

Mrs Charles Sivear, född R. Bloom, avled den 25 aug. i Filadelfia, B. C., där hon varit bosatt sedan sitt giftermål för 45 år sedan. Sivear var född i Tacoma för 45 år sedan, dotter till makarna John och Olaf Bloom, som kom till vår stad i slutet på 1880-talet. Hon om av maken sörjes hon närmast av en svåger, George Burkman, Tacoma, systersonen Grant Burkman med familj i Eugene, C. flera kusiner och en talrik v. krets.

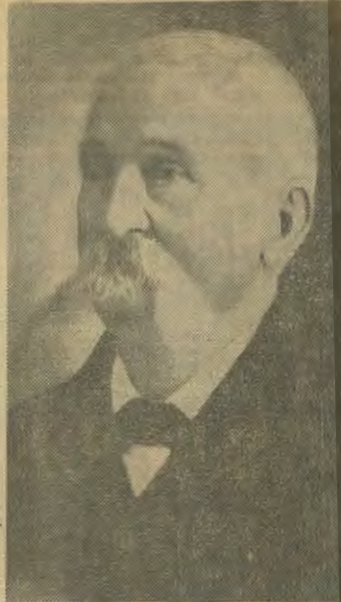
— Hr och fru L. R. Johanson från Kiruna, som hälsat på syskon och andra släktingar sedan i början av juli, anträdde hemfärden den 24 sept. via polarroute. Lasse och Nättan förvärvat en mängd nya vänner här, som med saknad ser att de lämnar. De fruktar, att när de länder till Kiruna, så har gud Bore redan gjort sitt intåg, det är inte något ovanligt att nio månaders vinter däruppe. Der vistelsen här har de berett tillfälle att få se åtskilliga av stat och ävenså ett hörn av Canada och flera kryssningar på det.

Lasse är en ivrig sportfisker och fastän fiskelyckan kunde varit bättre, så har han i varje fall dragit upp åtskilliga måddringar och laxar. De mindre tyckta småhajarna ej ett försök

2nd Valhalla Event Scheduled Saturday

CARL FREDERICKSON

CAPT. G. F. LINDQUIST

The second of three celebrations marking the 75th anniversary of the Swedish Order of Valhalla, oldest Scandinavian fraternal organization in this state, will take place Saturday night.

The public is invited to take part in this event, which will include dining, dancing and special entertainment and which is slated for a 7 o'clock start in Valhalla Temple, for 53 years a lodge landmark at So. 13th and K.

The first observance, last Sunday, drew 350 members, relatives and special guests. Highlight of the program was reenactment of once-secret rituals used by the lodge before turn of the century.

Climax Dec. 16

The three-part celebration will climax Dec. 16, just one day beyond the 75th anniversary date, when members only will participate. The celebration is being guided by Carl E. Frederickson, now completing three years as Valhalla's president.

It was in 1884 that a group of young Tacoma Swedes, headed by Capt. G. F. Lindquist, a Civil War soldier of distinction, formed a social and benevolent group. Known for a few months as the Freya Lodge, honoring the Nordic goddess of love and beauty, the more masculine name of Valhalla, the "hall of dead heroes" in Northern mythology later was adopted. The founders elected to remain apart from political and religious affiliations, and also continued independent of other fraternal organizations although national bodies wooed Valhalla for a number of years.

Membership always has represented many phases of life. Included are loggers and lawyers, doctors and carpenters, iron workers and publishers. Largely ritualistic at the start, most of

the lodge's involved ceremonies gradually were eliminated. In 1939 the group abandoned Swedish as its official language.

Benevolent Activities

From the beginning, Valhalla has stressed social and benevolent activities, according to Frederickson. "Picnics, dances, banquets, excursions and musical activities always have characterized the social side, while generous assistance to less fortunate members and to individuals at large is an over-recurrent theme found in lodge records," Frederickson said.

Members in recent years has stood at about 200, with many second and third generation descendants of original members now carrying on the Valhalla tradition. Today the rolls note 15 50-year members and many who have been in the lodge for a quarter century.

During its first 20 years the lodge met in various downtown halls. In 1906, with 700 people on hand, it dedicated a permanent home—the present building at So. 13th and K Sts. So great was the crowd on that occasion, recall veteran members, that the city building inspector forbade the committee to "admit another person." In many a Tacoma family, according to Frederickson, the rest of the family understands immediately that the lodge building is destination when one member says he is going to "the hall," although the official name of the structure is Valhalla Temple.

Hall Keeps Pace

"Along with the lodge itself, the hall has kept pace with changing times and recent renovations have made it as comfortable and attractive as any similar meeting place in the city," Frederickson holds.

Memories of many happy events in Valhalla Temple will be re-kindled next Saturday night when hundreds of Scandinavians climb the familiar stairs to the lodge hall and dining room to renew friendships and re-live the events of other days. Actually, few of these people will realize that participation in Valhalla affairs has been a contribution to Tacoma history—not a history of significant events but one of cordiality and friendliness. But

Swedish Firm At 609 Is World's Oldest

FALUN, Sweden (NANA) — With its 609th birthday just around the corner, the world's oldest business firm proclaims proudly that it has "undiminished power" as a "potent, living industrial undertaking."

To back up its pride, Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag—the Great Copper Mountain Mining Company—with headquarters here and in Stockholm, points to its potent record of undiminished earnings.

Dividends were 15 per cent this year and last, and 14 per cent the three years before that. Not once in the last dozen years have dividends been less than 12 per cent.

Stockholders pocket such profits despite the company's current policy of "expansion and reorganization of considerable magnitude," as one company official described it recently.

Expansion for Bergslags means even greater dominance of Sweden's economy than it has already achieved.

Used to Dominance

But the company is used to such dominance. For centuries it has played a crucial role in the nation's political life as well as forming a mainstay of Sweden's economic strength.

To gain revenue for his political operations King Magnus Erickson issued a royal charter of privileges in 1347. That charter, still preserved in the Bergslags archives, makes Stora Kopparbergs Bergslags the world's oldest company.

By its 300th birthday, this "cradle of Swedish industry" had gained an international monopoly of copper. The monopoly made Sweden rich and Sweden's riches made her powerful.

Swedish kings, to keep more copper at home and force the international price still higher, coined all their money from Bergslags copper during this period. Some coins weighed as much as 45 pounds, measured 28 by 18 inches and were worth "10 pieces of silver." A full set of these huge copper "coins" is still on view in the Bergslags Museum here.

During periods of Sweden's growth, the company was the nation's principal source of income. The country's leaders considered Bergslags the goose that laid golden eggs, to be developed and protected at all costs.

Copper Ran Out

Copper largely ran out at the company's fabulous Falun mine 250 years ago. Yet Bergslags is still laying golden eggs for its owners.

Capitalized at a mere \$24,000,000, it's net profit last year was nearly a quarter of that—\$2,774,000.

To achieve such profits, Bergslags has kept expanding and diversifying through all its more than 600 years. Today it is one of Sweden's largest steel producers, turning out 400,000 tons of iron and steel yearly.

It is also Sweden's largest manufacturer of newsprint, producing 120,000 tons annually in the nation's biggest newsprint mill.

Bergslags produces a major share of Sweden's timber, controlling 750,000 producing acres of timber. It owns Sweden's largest

The company is one of the country's largest private electric companies, generating one-twentieth of Sweden's electric power. It produces the pigment for the red paint that covers nearly every rural Swedish building—the famous "Falun red."

The concern is also a major producer of dozens of other products, including sulphuric acid, vehicle springs, limestone and lime products, wood pulps and chemicals.

Valhallas årliga makrillfrukost, som avåts förliden söndag, hade fullt lika många deltagare som i följ. Förutom makrill så fanns det skinka och ägg, potatiskorv och annat gott i matväg. Med Martin Carlsson som ceremonimästare gavs ett trevligt program efter måltiden. Sven och Hans Fredrickson och Axel Jacobson hade sina piglock med och underhöll med gammalandslåtar mellan talens rad.

Den nyss bortgångne Axel C. Anderson gav uppslaget till dessa frukostar under sin termin som ordförande för en 15 år sedan. Med åren har det blivit den trevligaste och mest upplupna tillställningen under året. Före frukosten hölls ett extra möte, och två nya medlemmar förenade sig med föreningen.

F. d. tjänstemän övar ihärdigt på den gamla tvågradiga intagningsceremonin, som kommer att presteras vid familjefesten i samband med 75-årsjubileet söndagen den 22 nov. Det blir antagligen sista tillfället att få se denna gedigna ceremoni.

* * *

I söndags eftermiddag blev det äntligen av att besöka Scandia Gaard. Wilbur och jag blev såta vänner med detsamma. Företaget har ju beskrivits mer än en gång i Svenska Posten, så kommentarer är överflödiga. Men Wilbur bad mig upplysa Skrällbom, att den där korpulente herrn som låg på taket och spikade papp nu blivit av med 30 pund och ämnar lägga av 20 till för säkerhets skull, så att han definitivt kommer ur den korpulenta klassen.

När vi var färdiga att lämna, så kom Wilbur springande och sade, att ett par herrar hade anlänt som han önskade göra mig bekant med. Namnen har jag tyvärr glömt al-laredan. En var i alla fall föreståndare för The State Historical Society och den andre var en högre tjänsteman, kanske ordförande. Vi fick en trevlig pratstund. När jag upplyste dem om, att statens äldsta svenska förening, Valhalla i Tacoma, stod inför sitt 75-årsjubileum, blev de strax intresserade och önskade vidare upplysningar. Jag meddelade att föreningens protokoll och övriga handlingar överlämnats till Svenska Arkivet; att dess kronika varit publicerad i Svenska Posten; att en översättning nu gjorts av dessa artiklar, vilken, jämte protokollutdrag till dato, kommer att ingå i en 75-årsrapport på landets språk, och att ett exemplar av denna rapport kommer att sändas till arkivet. Med detta såg de ut att vara nöjda och sade att de skulle hämta den närmare uppgifter från arkivet för sina samlingar.

* * *

"One gains more satisfaction from patting a man on the back than from standing on his neck. It is also true that there is more fun to be had in lifting a man up than in holding him down. We should all learn that happiness is bound up in helpfulness. By reaching out for bigger and better things we are lifting up others."

Det finns folk som fyller år lika som alla andra dödliga, men utan att bli något äldre till kropp eller sinne. En sådan är allas vår John Anderson, som den 7 nov. fyllde sina modiga 75 år. Dagen till ära samlades en skara av de närmaste vännerna i det Andersonska hemmet sistlidne lördagskväll för att fira högtidsdagen. En trevlig afton tillbragtes med sällskapsspel och andra upptåg. De flydda åren fick passera i revy i en "This Is Your Life"-historia.

John är hallänning till börden o. anlände till Tacoma redan 1903. Sin borgerliga gärning har han utfört som entreprenör inom betongbranschen. Han är medlem av Valhalla sedan 1905 och hedersmedlem sedan 1955. Han tillhör även logen Norden av Vasa Orden. Gift sedan 1914 med Viola Persson. Till familjen hör två döttrar, Viola och Eileen, barnbarn och barnbarnsbarn.

När vi var hos John Andersons och drog en spader häromsistens, kom John fram med ett litet häfte som han funnit i gömmorna. Det var ganska intressant, en programbok för Washingtons Skandinaviska Storloge av Godtemplarorden för sista kvartalet 1911.

Vid det draget började jag vara med i svängen här, och den lilla boken uppväckte många angenäma minnen. Att det var en annan tid med andra seder och andra vanor märks omedelbart på bokens innehåll. Emigranströmmen stod ännu i sitt flor, och nästan varje vecka anlände ungdomar från gamla landet. Det fanns inte många förströelser på den tiden—särskilt för dem som påverkats av genombrottsärens ideal därhemma. Godtemplarna hjälpte att fylla detta tomrum.

Medlemskapet i logen Enighet i Tacoma bestod uteslutande av ungdomar. Med ett par undantag: C. W. Johnson och P. A. Norder, ett par intressanta gubbar. Johnson tillhörde pionjärerna här i samhället, titulerades ibland C. W. Kärnmjolk, på grund av att han haft affär med den varan en gång i tiden. Annars så hade han lärt sig bleckslagaryrket i sin ungdom och var ölännning till börden. Han hade tillhört en godtemplarloge, som verkat här redan på 90-talet. Han deltog med iver i allt svenskt föreningsarbete till sin död någon gång på 30-talet.

Norder var en man närmare 60-årsåldern, när han anlände från Värmland något år före 1911. "Jag kom hit för att svalta ihjäl", brukade han säga, ty hans första försök att få något knög var visst mindre lyckade. I ungdomen hade han lärt sig skomakaryrket, men han hade hunnit med en hel del andra verksamhetsfält under åren. Han beslöt att bli sin egen och öppnade skomakeri i South Tacoma, en rörelse som han sedan idkade i många år. Trots åldern så behärskade han snart engelskan med ovanlig färdighet. Han hade även en stark poetisk ådra, och

Det tillkommer inte mig att försöka skildra godtemplarordens öden—endast en period då godtemplarna väl fyllde sin uppgift. Någon av de äldre, som ännu är verksam, borde fatta pennan och skildra hägmästerna för Svenska Arkivet. Antagligen måste det nu skrivas ur minnet. När förfrågningar gjordes för något år tillbaka, berättade en person som ännu innehar medlemskap, att en f. d. storsekreterare hade bränt upp storlogens gamla annaler för länge sedan.

Man åt vad som fanns och sjöng vad man kunde på den tiden. Något av professionell kaliber var uteslutet. Till det lekamliga hörde kafferep, väffelafnarn, "ple-socials", korvfester och dyläkt. Den andliga undfågaden bestod av sång och musik, föredrag, diskussioner i olika ämnen o. s. v. T. ex: Är socialismen till skada för nykterhetsarbetet? Vilken sjukdom är värre, svartsjuka, fyllsjuka eller sjösjuka? Bör kvinnans ställning i samhället vara lika med mannens? Är en fast karaktär medfödd eller kan den tillägnas? Beslutas att damerna i vår tid icke begagnar sig rätt av skottåret. Systrarna för och bröderna emot o. s. v. Kanske folk var mera munviga på den tiden än de är nu. Till det mera banala hörde "Sätta svansen på åsnan", skuggauktion, bondbröllop, trasafnarn etc.

Nu för tiden kan man undra hur en sammanslutning med en numerär som knappast räknade 1,300, mäktade utgiva fyra programböcker om året. Men det var väl annonseringen som gjorde susen, för intäkterna var vanligtvis små. Annonserna är också belysande för den tidsperioden. State Bank of Seattle, Norsk, Svensk, betalade 4 procent ränta på insatta medel. Emil Landquist gjorde vattentäta skor på beställning i nya godtemplarhuset. Svea Band and Orchestra i Seattle var villigt att furnera musik för alla tillställningar. K. Worseth, ledare; L. B. Larson, impressario. Virginus Hotel annonserade mode- och möblerade rum, med ångvärme, från \$2.50 till \$4.00 i veckan, eller från 50 till 75 cents per dag. The Annex tog endast \$1.50 per vecka, 25 cents per natt.

Nere i Portland var Lidell och Helmer agent för den svenska kolonien Newhem. "Köp 10 acres och bli oberoende." Elok T. Hedind var tandläkare där, allt arbete garanterat. Salanders Speceriaffär i Tacoma hade tre specialiteter: Varor av hög kvalitet, billiga priser och kvick leverans.

Axplockningen kunde fortsättas. Men det ovanstående kan vara nog. Det lilla häftet var en glimt av livet, när vi och seklet var unga—och även yttersta västern var tämligen ung.

Fröken Elin Eriksson fr. K. skoga, Värmland, är för närvarande på besök hos sin bror och gerska, David och Elsa Erikson i Mountain View-distriktet o. för Puyallup-dalen. Fröken Erikson åtnjuter några månaders dighet från sin befattning i Karlskoga lasarett, där hon anställd sedan är tillbaka. Redan gjordes per flyg över polaris och var i alla avseenden angenä.

Hon är synnerligen imponerad av Washingtons natur, och tyckte att folk här det bra på alla sätt. Det enda som hon inte beundrar är, att sjukväsendet inte bättre ordnat än det är, så folk kan få vård på ett lasarett när det behövs, utan att bli i kursmässiga. Karlskoga lasarett har 200 vårdplatser. Tender är därhemma är dock numera bygga mindre sjukhus, men för av dem och med smärre sjukhus.

Fru Frank Carlsson, också i Mt. View-distriktet, kom nyligen tillbaka från ett besök i den gamla hembygden, Vissefjärda i Skottland. Hon bringade färska hemningar från sin bror, fabrikschef Oscar Svensson, till bekanta som han träffade under sitt besök sommaren 1955. Fru Carlsson är synnerligen förtjust över hällandena därhemma och de stora framsteg som gjorts under senaste decenniet, sedan hon var där, var märkbara.

Syster och sväger Agda och Victor Lindbeck från Kelso in oförhappandes häromsistens hemväg från en två månaders tur till östkusten, där barnens familjer har sin hemvist för närvarande. Dottern Ina Daebler i West Cape May, N. J., och syster Edwin Lindbeck har f. n. lärarbefattning vid flottans skola i Newport, R. I. Detta var följande gången som Vic hade tillfälle se en del av sina barnbarn.

Besök gjordes även i New York City, Washington, D. C., och då upp till Maine, där Vic gjorde ett fruktölst försök att spåra några släktingar. På hemvägen

besöktes släktingar och vänner mellanstaterna och på platsen allmänt intresse.

På inbjudan av Mae och Ed Olund blev några av oss som kom hit till världen i slutet av augusti åter i tillfälle fira årsdagen tillsammans vid ras trevliga sportstuga vid L. Mason. Detta har upprepats många år nu, att det blivit en tradition att fira födelsedag tillsammans. Ett par trevliga dagar bringades där. Amasonerna hade inte tillfälle att hiva John Anderson i spåret den här gången. På om John och Viola så gjorde ett par veckors besök i Kodiak, Alaska, hos barn, barnbarn barnbarnsbarn under juli månaden.

En synnerligen korpulent trona kommer inseglande på king Smörgåsbord. Sade Gill Carlsson:

"Ser ut som om hon varit förut."

ma. Han har fiskat efter någon ting nytt i fiskedon, men säger att de har ungefär samma sortering av flugor och tafsar och annat behör därhemma.

Tack för besöket och välkomna åter!

— Det torde intressera åtskilliga av Postens läsare att David Tekse, dotterson till Swan och Anna Akeson, nu blivit stora karlen och konfirmerats i en luthersk kyrka nere i Atlanta, Ga., under sommarsens lopp. Dave föddes nere i de krokarna i början av andra världskriget. Sedan dess har han varit något av en vagabond och har vistats längre eller kortare tid i de flesta av staterna och Hawaii, där pappa har haft tjänstgöring.

För närvarande har överste Tekse kommandering vid Fort McPherson, Ga.

— Fru Gunnar Lundquist och dottern Nancy, som tillbringt sommaren i Sverige, anlände hem förra veckan. De rapporterar en trevlig sommar. Färden sträckte sig från Skåne till Angermanland, och de förklarar enstämmt, att det är vackert därhemma. Folk står sig bra och är mer betryggade än de nånsin varit.

Valhallas årliga frukost, som avåts för ett par söndagar sedan, rönfte måhända den största tillställning denna tillställning haft sen de startades för en 15 år sedan. Kökskommittén hade ordnat ett bastant mål av skinka och ägg, potatiskorv, makrill och alla tillbehör. En extra intagning hölls, och fem nya medlemmar förenade sig med föreningen. Med Martin Carlson, Jr., som ceremonimästare hölls ett glatt samkväm efteråt. Dessa tillställningar startades, medan Axel C. Anderson var ordförande. Borgerligen var han smed men han var också en mästare i att laga till makrill, som också ända sedan dess varit huvudrätten.

— John och Viola Anderson har i dagarna återkommit från ett besök hos en dotterdotter med familj i Salina, Kansas. Besök gjordes också i Lindsborg, där de fick tillfälle att promenera på "Swenson Avenue" och bese sevärigheterna där. Samtliga skyltar på affärerna i samhället har svenska namn. Svenskheten har satt sin prägel i de trakterna, så att andra folkgrupper i många fall har adopterat både svensk matlagning och svenska sedvänjor.

Besöket gällde i första hand att välkomna en ny telning, som anlände för flera månader sedan. Violas moder är ännu i livet, så den siste är femte generationen i rätt nedstigande led. Familjen härstammar från Tunadal vid Sundsvall och anlände till Tacoma 1908.

— Ett antal släktingar och vänner gjorde hemgång hos Bill och Ragnhild Forslund söndagen den 23 nov. med anledning av Bills födelsedag, den 60:de i ordningen, som inträffade precis på dagen.

Man tillbringade en gemytlig eftermiddag. Äldste sonen i huset, Harry W. Forslund, farmakologie kandidat vid årets avgående klass vid U. of W., var en av de 27 av 4,000 studerande som i dagarna tilldelats Phi Beta Kappas nyckel. Harry jämte fru Dorene och sonen Scott är bosatta i eget hem vid 143rd och Evanston i Seattle.

— Eric David Lindbeck anlände med storke den 26 okt till Newport, R. I., och välkomnades av föräldrarna Mary Ann och Edwin E. Lindbeck samt brodern Stephen. Morföräldrar är mr och mrs Petrus Person i Seattle och farföräldrar mr och mrs Victor Lindbeck i Kelso. Löjtnant Lindbeck, som de senaste två åren innehått en lärarbefattning vid flottans na-

vigationsskola i Newport, har fått uppbrottsoorder Long Beach, Calif., blir adressen någon gång efter nyåret.

Ola och Helen Mörk, 1739 W. 100th St., Seattle, uppvaktades i söndags i VFW Hall i Ballard av 250 släktingar och vänner från Seattle, Tacoma och andra orter omkring Puget Sound med anledning av att de i dessa dagar kunde fira sitt 25-årsjubileum som äkta makar.

Fru Jack Vick från Tacoma renderade vackert och känslofullt "The Anniversary Song", ackompanjerad av herr Vick, medan paret ledsagades till hedersplatserna av herr Harry Forslund, som förtjänstfullt fyllde platsen som aftonens ceremonimästare. Fru Erickson och O. Marvick från Tacoma, tärna och marskalk vid bröllopet, jämte makarnas trenne barn, Erling, landskapsarkitekt i Tacoma Planning Commission, och fru, Harold, student i Pullman, och Eleanor, högskoleelev, var även placerade vid hedersgästernas bord.

En födelsedagsklubb, som fru Mörk tillhör, hade hand om de kulinariska anrättningarna, och en utmärkt supé serverades. Eleonors klasskamrater i läroverket skötte serveringen. Under talens rad förklarade alla enstämmt, att det har varit ett privilegium och ett

nöje att få räkna Ola och Helen till den närmare vänkretsen, och man tackade för gott kamratskap o. önskade lycka i fortsättningen. En representant för The Womens Guild of Norse Home överlämnade ett fång röda rosor till Helen med några väl valda ord om hennes arbete inom denna organisation. En mycket ung dam dokumenterade sig som virtuos på piano, och till sist sjöng fru Vick "Romance" och "My Best to You". Efteråt trädde danses till frampå småtimmarna.

Ola är från Aandalsnäs i Norge och Helen från Luleå. Deras hem var i Tacoma till för något år sedan, då de bosatte sig i Seattle. Paret har en talrik vänkrets både i Tacoma-trakten såväl som i Seattle, som önskar dem lycka i fortsättningen.

Bland de barn som döptes efter högmässan i Bethel Lutheran-kyrkan av pastor Larson på påskdagen var tvenne sonsöner till Bill och Ragnhild Forslund, Scott Wilhelm, son till Harry och Dorene Forslund i Seattle — morföräldrar är mr och mrs Lincecum bosatta i Sacramento, Calif. — och Stephen Kent, son till Ruth och Walter Forslund, Pullman, Wash. Morföräldrar är mr och mrs Otto Sanden, Tacoma.

Som det ser ut, så kommer det att finnas en namne under åtminstone en mansålder till.

Steve.

Så en "dog fish" kallas håkärning på ren svenska — det hade vi inte kläm på förut. Men så gick den fisken aldrig varken i Dalälven eller sjön Runn heller. Annars ser det ut, som om de finns lite varstans här på klotet. Ingen som nånsin släppt en krok i vattnet här på Puget Sound torde ha undgått att bli bekant med fulingarna. Och nu har man funnit en metod att preparera dem för finsmakare. Men det är knappast troligt att någon får större aptit för den delikatessen i våra trakter.

På sina håll finns det nog folk, som inte ratar den födan. "Saimen" syns lika ofta som hamburger på kioskerna efter vägarna borta i öricket. Av pur nyfikenhet beställde jag en portion en gång. Det var någon sorts fisksoppa med härfina och meterlånga nudlar och några fiskskivor som simmade i skålen. Man fick ett par pinnar och en porslinssked, som i det närmaste liknade en gräddsna, att immundiga läckerheten med. När man upplyste, att det saknades färdighet att hantera dessa vapen kom modernare verktyg fram. Och med nog peppar och salt vore rätten inte så oäven.

Vad var det för slags fisk? Haj. Var hade de lärt sig konsten att laga till den så här? Men då kom orientalerna i dispyt, så om det var kinesisk eller japansk kokkonst blev inte utränt.

Nästa dag hade det arrangerats en fisketur ute vid Pearl Harbor. Vi skulle ut och fiska "ulua". Metoden är att få tag på ett annat slags fisk för bete och sedan köra för fulla muggar. Jag var den förste som fick ett napp, så förhoppningsfullt bevade jag in reven. Men döm om min besvikelse, då det satt en dog fish på kroken. Efter gammal vana tog man ändan på reven och svängde den omkring i luften på Point Defiancevis, så håkärningen kom av och för åtminstone 50 fot från båten.

Detta vållade protester och man ville veta orsaken till detta beteende. Well, det var ju en dog fish. Oh no, det var en shark! Mej lurar ni inte — vi kallar dem vid rätt namn där jag hör hemma. Och så tänkte jag på soppan jag ätit föregående dag och kände nästan kvälningar.

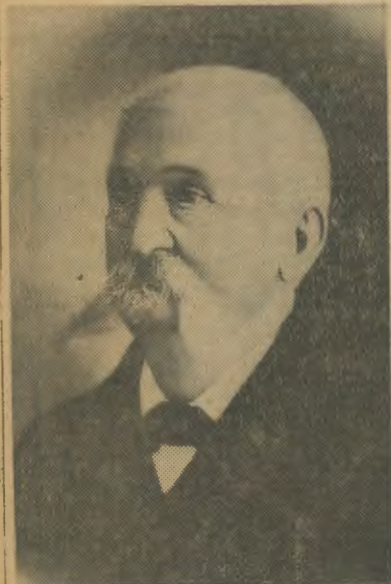
Jag hade dock tur nog att en ulua, innan vi kom in, och på sätt och vis ryktbar. Det visst en fisk som inte nappar dagar, efter vad jag förstod. I lär nå en försvarlig storlek, den här var bara 8—10 pund. Fiskelyckan blev bekant, lär gon ha fällt en sorgens sukt: "Ain't that something! Hei have been two years trying catch an 'ulua and never got. But Whitey Lindbecks unole comes here for a visit and gets the first time out!"

Det finns många arter av släktet kring öarna. Men inga den människotäande sorten. Er sägnen är de som finns av en lig släkt och ättlingar till en som var gudar. De utrotade farliga arten, då denna först intränga på deras område. Dri ningen hade sitt tillhåll i F Harbor, och kungen själv hade tillhåll i vattnen omkring Ka. Bland de gamla husgudarna, tillbads, var Kaneloe, som gav ket fisk.

Äldsta föreningen: Valhalla i Tacoma 75 år

Den 15 dec. 1884, då en liten grupp landsmän stiftade Valhalla, var Washington-territoriet mest en vildmark med en befolkning av knappt 100,000

Valhallas runor ristades i Svenska Posten för något år sedan. Vid det här laget finns ej mycket av historiskt värde att tillägga.

Kapt. G. F. Lundquist

var född i Göteborg den 14 aug. 1828. Han innehade en restaurang i New York City, när inbördeskriget utbröt. L. sålde restaurangen och tog värvning som menig i Fifth New York Volunteers. Deltog i 30 drabbningar. I slaget vid Manassas led hans regemente en förlust av 367 döda och sårade, den största vid något regemente. L. blev för rådhöghet och mod befördrad till korpral och sedan till kapt. I Tacoma hade han en tält- och markisaffär. Liksom flertalet veteraner från inbördeskriget hade han även politiska intressen. Han var Valhallas förste ordförande.

Föga anade väl den lilla grupp av landsmän, som den 15 dec. 1884 var samlade i ett rum på Svea Hotel i Tacoma för att bilda en förening för svenskar, att denna organisation skulle nå den stadgade åldern av 15 år. Om de ens tänkte på det. Washington Territory var då mest en vildmark med en befolkning på knappt 100,000. Järnväg hade nått så långt västerut som till Spokane men inte ut till kusten. Samhällen med några tusen invånare fanns här och där. Folket hade tagit sig hit på omvägar och kanske på obanade stigar. En samtida historieskribare påstår, att Steilacoom och Walla Walla var de mer betydande samhällena och verkliga syndens nästen.

Av allt att döma var smålänningar i majoritet i den lilla gruppen.

inte fanns många svenska kvinnor i Tacoma på den tiden.

Ändamålet med föreningen skulle vara både nytta och nöje, ömsesidigt bistånd vid sjukdoms- och olycksfall samt sammankomster nu och då till medlemmarnas trevnad. Föreningen fick det klingande namnet Freja. Allt gick ceremoniöst till på den tiden. Ordenskapiten stod i sitt flor, och inom kort beslöts det att omlägga föreningen till en hemlig orden med ceremonier, grader och annan utsmyckning. Då beslöts det att ändra namnet till Valhalla. En ritual, baserad på fornnordiska gudasagan, kom till. Medlemmarna turades om att ge varandra graderna, och alla nykomlingar måste förstås genomgå Nidungsselden.

Det var både med- och motgångar de första åren. Penningkrisen i början av 90-talet hade en hämmande verkan. År 1892 hölls inget mötte förrän i september, då man samlades för att uttröna, om föreningen skulle upplösas. Men man beslöt att ta nya tag. Det oaktagade medlemskapet sjunkit till 17 vid nyåret 1894. Man beslöt att sänka inträdesavgiften till en dollar och månadsavgiften till 25 cents. Det första halvåret därefter intogs 64 nya medlemmar. De nya krafter som då förenade sig med föreningen har haft sitt inflytande på verksamheten ända till våra dagar.

Det var rivande karlar som kom in. Ritualen omdanades, och man skrev både sänger och annat i avsikt att förbättra stämningen vid mötena. Under de hårda åren bistods landsmännen med både råd och död, sak samma om de var medlemmar eller inte. Vi erinrar oss en skrivelse, som vi fann i de gamla handlingarna, i vilken en utomstående tackar "de ärade men och kvinnor av Valhalla som öppnat dörren med en skerv til de nödlidande i tacoma velket jag är en". Det är en tradition, som aldrig har försumrats sedan dess.

Ett eget hem var ett önskemål.

Det tog dock ända fram till 1905, innan det blev slag i saken. Då inköptes en tomt. Våren därpå togs det första spadtaget, och i september 1906 stod Valhalla Temple färdigt för invigning. Företaget finansierades med medlemmarnas besparingar. På hösten 1914 inlöstes den sista reversen. Så vitt jag kunnat uttröna, är detta det enda företag av denna art i Tacoma där intressenterna fått 100 procent tillbaka på insatta medel. Det kan med skäl sägas, att det var de drivande karlarnas förtjänst, att de kunde överlämna en skuldfri byggnad och en stabil kassa till oss senare tidens barn.

Kulturella intressen har alltid haft sin plats i Valhalla. Redan år 1889 organiserades Valhalla Military Band under föreningens beskydd. Med Valhallas understöd verkade den kåren ända in på det nya seklet. Uppslaget till den första svenska manskören kom inom föreningen. Valhalla Manskör existerade bara ett par år, men den fick flera efterträdare, och Valhalla gav ständigt sitt stöd i en eller annan form. Större delen av den kommitte som arrangerade sångarfesten i Tacoma 1917 — då 14,000 kom och lyssnade till en svensk konsert — var medlemmar av Valhalla. Under årens lopp har många svenska artister och sällskap uppträtt under Valhallas beskydd. Ibland under föreningens värdskap, andra gånger i samarbete med de andra svenska föreningarna.

Att här i några korta drag ge en överblick av allt som utträttats under de flydda 75 åren är icke möjligt. Man kan endast söka gissa till hur stor den summa är som utbetalats i lagstadgad sjuk- och begravningshjälp samt i donationer under de gångna åren. Antagligen är det ett ganska högt sexsiffrigt tal.

Tiderna har förändrats, och samhället har i viss mån erkänt sitt ansvar för medborgarnas välbefinnande. För underhållning och trevnad finns nu mycket, som man inte ens drömde om för några årtionden sedan. "Nytta och nöje" har inte samma betydelse som förr. Det oaktagat är människan sällskaplig och än i dag är medlemsantalet närmare 300. Tidvis har antalet varit

större, ibland mindre. Och när man läser igenom matrikeln märker man, att alla är stadgade medborgare.

Vi har underlåtit att nämna namn i denna översikt. Under de 45 år man varit med i ledet är det många som strävat för föreningens ändamål och förkovran och

Carl E. Fredrickson,

Valhallas nuvarande ordförande, härstammar från Ukna i Småland och kom till Amerika 1925. Blev medlem 1929. Tjänstgjorde som ordförande en termin på 40-talet och har nu innehaft befattningen tre år i rad och med nit och förmåga skött föreningens affärer. Han är delägare i Puget Sound Plywood Co., ett kooperativt företag.

skulle förtjäna ett omnämnande men utrymmet tillåter det icke. D som nu står vid styret har kanske en ännu svårare uppgift än sina föregångare att uppehålla intresse

75-åringen har fyllt sin uppgift väl under de gångna åren och kommer att vara livskraftig i många år framåt. En offentlig födelsedagsfest hålles lördagen den 5 dec. — se annons. Vid det ordinarie mötet onsdagen den 16 dec. (ick den 19 som förut oriktigt nämnts) hoppas föreningen intaga åtskilliga nya medlemmar.

Steve.

SUNDAY, MARCH 1, 1970

Washington View:

Superhawk Jackson Suddenly Cautious

By A. ROBERT SMITH
Washington Correspondent

WASHINGTON — If anyone has wondered what in the world the McCarthy wing of the Democratic Party has to gain by challenging the entrenched junior senator from Washington State, Henry M. Jackson, for his superhawk views on American military and foreign policy, consider these curious developments of recent days.

On Jan. 30, President Nixon told a news conference he intended to expand the ABM system. Pressed for details, Nixon revealed that in addition to ABM sites to defend Minuteman ICBM bases, he would recommend this year ABM sites to defend major cities against possible Chinese attack.

This step, Nixon asserted, is "absolutely essential" and "is virtually infallible against that kind of potential attack, and therefore, gives the United States a credible foreign policy in the Pacific area which it otherwise would not have."

Now, less than 30 days later, Laird is asking Congress for much less than Nixon had declared to be essential. No area defense of cities will be attempted at this time. Only additional Minuteman bases will be defended.

Sen. Jackson, who was unquestionably instrumental in putting the ABM program through the Senate last August, immediately issued a statement:

"I fully support the President's decision to add to the defense of our Minuteman force . . . I have great doubt, however, of the wisdom of moving now to the thin anti-Chinese area defense."

In short, Jackson would not have supported what Nixon proposed as essential in January — but the senator fully supports what Laird finally presented to Congress in February, and certainly will work to get it authorized.

The word around town here is that Jackson's lack of support for the ABM city defense was influential at the White House, a compelling reason for backing off lest the ABM program be defeated in the Senate.

Party Challenge

effort was also a consideration. Certainly, if Jackson were defeated by a "peace" candidate it would be interpreted as a severe setback for the administration and its policies which Jackson has been defending.

A challenger is in the field, Charles Maxey, president of the Washington State Democratic Council, the rallying group for the McCarthy remnant. Maxey, a Negro attorney from Spokane, is blaming Jackson and his support of Vietnam war policies for the high cost of military programs and lack of attention to domestic problems.

Needs Dissent

Jackson is a notoriously anxious campaigner, visibly distressed unless confident he will get at least three out of every four votes cast; so while Maxey's primary challenge may not be considered a genuine threat by most political observers, it is not unlike Jackson to represent it — in his pleadings for support from party workers, financial backers, colleagues and, in this instance, the Pentagon — as a threat of great magnitude.

If public opinion and editorial opinion were solidly behind Jackson on his military views, he could easily dismiss the Maxey challenge. But he recognizes that that isn't the case.

A recent example of the sort of dissent that Jackson must take full account of was published in the Yakima Herald-Republic, an editorial "Plea to Scoop Jackson," by the newspaper's executive editor, Robert W. Lucas.

Lucas is a sophisticated writer, having been most recently a columnist and Washington bureau chief for the Gannett newspaper chain before returning to his native region. While here, Lucas covered the White House and the Pentagon closely.

'Fair Dealing'

"I have always liked and admired Scoop Jackson," wrote Lucas, "his accessibility, his easy humor, his cool competence. He is, in many ways, the archetype of the bright young man who chooses public service as a way of life, and then honors his office, the ne-

Expatriates Blamed For Heckling

WASHINGTON (AP) — Americans living in asylum in Sweden organized at least one of the recent demonstrations against U.S. Ambassador Jerome H. Holland, says Swedish Prime Minister Olof Palme.

Holland, a Negro, has encountered some hostile crowds and shouts of "nigger" in the weeks since his arrival in Sweden. At one point he was reported considering returning to the United States.

Palme arrived in Washington Wednesday for an eight-day private visit.

He said his government had investigated the incidents carefully, found only a "small group of extremists" to be behind them, and said in one instance they were Americans who had found asylum there.

A number of deserters from the U.S. armed forces have found asylum in Sweden.

Palme meets with Secretary of State William P. Rogers today.

Lodge Norden marks 62nd year

NOT
OCT 20
74

Lodge Norden, Vasa Order of America, will celebrate its 62nd anniversary with a 2 p.m. potluck dinner today in Yalhalla Temple. Members and families are requested to bring a hot

dish, salad or dessert. The lodge will furnish baked ham, coffee, tea, milk and anniversary cake. Mrs. A. Victor Johnson is in charge of the event.

A program will follow. May Bryant, an official of the 13th district, and board members will be special guests.

Pins will be awarded to John Frelin and Mrs. Eric Nilsson for 50-year membership. Mrs. Eric Kaija and Mrs. Ola Mork will be awarded 25-year pins.

Charter members active since 1912 are Mrs. Alva Pearson, Stephen Forslund, Leonard Svedberg and Carl E. Swanson.

INT 12-70
JAN

Write 'Dear Abby'

Dear Readers: In recent months, since I voiced my approval of sex education in the public schools, I have been deluged with letters from well-intentioned readers, urging me to reverse my stand.

"Look what happened to Sweden after they introduced sex education into their schools!" they cry.

I have received mimeographed "fact sheets" (some even distributed by church groups) stating that Sweden is now a "nation of degenerates — leading the world in suicides, alcoholism, divorce, and venereal disease."

I have been advised that "Stockholm is now the abortion capital of the world — that girls and women are flocking there for abortions because they are performed in hospitals with no questions asked."

These same sources inform me that in Sweden in the last two years, the incidence of rape has increased by 55 per cent!

The charge has also been made that "in Sweden the unmarried mother is glorified and rewarded. In fact, the unmarried mother enjoys the same social acceptance as the married mother."

If statistics bore you, skip this column. But if you are interested in knowing what changes have actually taken place in Sweden in comparison to other countries, the following will interest you.

These statistics were obtained from the United Nations World Health Organization, whose headquarters are in Geneva, Switzerland.

1. Sweden no longer leads the world in suicides — as she did 17 years ago. The most recent statistics show that Sweden now ranks ninth among the nations of the world in suicides. Among the European countries with higher suicide rates than Sweden are Austria, Hungary, Denmark, Czechoslovakia and Finland. (In 1968 there were more suicides per 100,000 population in the state of California than in Sweden.)

2. Concerning alcoholism. The people of France and the people of the United States both consume more alcohol per capita than do the people of Sweden.

3. Concerning divorce. The most recent statistics reveal that in Sweden one out of every six marriages ends in divorce. In the United States, the divorce rate is one out of every three.

4. Concerning abortion. An abortion may not be performed in Sweden unless an application is made, reviewed, and approved by the Royal Medical Board. This is the same system used in the United States by those states which have recently liberalized their abortion laws. Interestingly enough, the requirements for obtaining a legal abortion in Sweden are almost identical to those in the state of Maryland. In recent years, so widespread were the rumors of "easy abortion" in Sweden that many misinformed women did flock to Sweden, hoping to be accommodated, but were disappointed.

5. As for the alleged shocking increase of "rape" in Sweden, the most recent statistics are as follows:

For 1965 and 1966 the "arrest" figures per 100,000 population were respectively 37 and 78, showing a decrease of 10 per cent — not an increase of 55 per cent!

In a population of 7,847,395, this works out to approximately 1.1 per 100,000 in 1965 and 1.0 per 100,000 in 1966, one of the lowest rates in the world.

By comparison, the United States had 10,734 rape arrests in 1965, (or 5.36 per 100,000 population) and increased 7 per cent to 11,609 in 1966 — or 5.8 per 100,000 population.

6. The facts on venereal disease. The most recent statistics available are for 1967.

The number of cases reported for early syphilis per 100,000 population are:

Finland.....	2.8
United Kingdom.....	2.8
Sweden.....	4.3
Denmark.....	6.5
United States.....	10.8

7. While the unwed mother in Sweden is not regarded as a "social outcast," neither is she "rewarded and glorified." In Sweden children born out of wedlock are given the same advantages as children born into "families." The reason being that Swedes feel that no child should be made to suffer because his mother is alone, whether she is divorced, widowed or unmarried.

Most of us are inclined to accept as "truths" that which we have heard repeated over and over again. It is for this reason that I have checked out the facts, and present them to you in fairness to a much maligned nation — Sweden. — Very truly yours, Abigail Van Buren.

THE SWEDISH ORDER OF VALHALLA, will celebrate their 75th anniversary beginning with a family gathering on Sunday, November 22 at 3:00 p.m. to which you are invited. . . This gathering is for the members, their ladies and families, widows of late members and invited guests only. A typical Valhalla meeting of the last century will be depicted and the old degree work exemplified by a team of past officers. Refreshments and a sumptuous smorgasbord will follow. Complimentary to all attending.

A GRAND PUBLIC CELEBRATION, will be held on Saturday, December 5. Dinner at 7:00 p.m. Program at 8 o'clock. Dancing will follow. Tickets for the dinner and the dance are \$2.50 and are available in advance. For those who wish to attend the dance only, regular admission price will prevail.

At the regular meeting on December 19, new members will be initiated and the members will have a private celebration.

Your attendance at these functions will be appreciated.

Nixon to Be His Own Secretary of State

By RALPH MCGILL

ATLANTA — President-elect Nixon has said he will, in effect, be his own secretary of state. This is not a reflection on the very competent man, William French Rogers, who will be the cabinet appointee at "State." A president must, in a very real sense, make the decisions.

It is quite probable that Nixon learned from his years as vice president. Mr. Eisenhower chose not to be his own secretary of state. The late John Foster Dulles dominated the office. History is almost certain to conclude that he was one of this country's disasters and his long role of autocrat at

the diplomatic conference table.

While Rogers will not bring a great deal of baggage to the job, he has had a variety of experience on government and a modest amount in foreign affairs. His great asset is that he is a calm man, of common sense and intelligence. He is informed and interested in international affairs.

Learned to Listen

Nixon learned to listen to him during the Eisenhower years when Rogers was deputy U.S. attorney general and, in 1957, attorney general.

Indeed, it is at least a probability that had the Republican hierarchy listened to Rogers in October 1960, Nixon might have been elected President of the United States in November of that year.

In October of that year a young, just-beginning-to-be-known Negro minister, Dr. Martin Luther King, was arrested on a traffic charge. Results, predictable and perhaps inevitable in the "Old South" environment of the time, followed. "Justice" was swift. The charge was a very minor one. But after conviction in a county court, Dr. King was awakened at 4 a.m., handcuffed, and taken from the county jail to the state prison. It was an act outrageous in its obvious discrimination.

There was then a brief period when time seemed to stand still. Common decency and concern indicated that influential persons in the political campaign should protest the injustice done. Pragmatic politics cried loudly for action.

Pragmatists A-Plenty

There were pragmatists in both camps.

William Rogers, in the Justice Department, thought there should be a statement by the

GOP presidential candidate or the President. Most of the National Republican Committee favored the action. Southern Republicans were horrified. They said that if Nixon were to say anything it would cost Southern votes.

Nixon was willing. It was decided the President should speak. A statement was prepared. It read in part: "It seems to me fundamentally

unjust that a man who has peacefully attempted to establish his right to equal treatment free from racial discrimination should be imprisoned on an unrelated charge, in itself insignificant . . ."

Atty. Gen. Rogers urged it be sent. He was ready to take such action, as he could in his official capacity. But the Dixie protest was strong. There was delay.

While the GOP dawdled, Robert Kennedy and candidate John F. Kennedy acted. They, too, had strong Southern recommendations that they be silent. Other Southerners had urged them to speak out.

So it was that the forthright action against unreasonable injustice brought a torrent of votes to John F. Kennedy, especially in the large cities of the East and West.

Weeks later, President Eisenhower told a couple of friends that "it might have been that a couple of telephone calls had swung the Negro vote to the Democrats."

It would be unreasonable to suggest Nixon does not remember who offered the best advice.

År 70 och år 1970: Nitton sekel sedan templet i Jerusalem föll — Och nu?

Borlänge toppar olycksstatistiken

Nio trafikolyckor med dödlig utgång har under tiden 1 juni — 6 augusti inträffat i Kopparbergs län. Antalet skadade personer uppgår till 229 för samma tidsperiod. Olyckor med enbart egendomsskador har varit 278 och singelolyckorna 145. Sammanlagt uppgår antalet trafikolyckor under perioden till 442. Av dödsolyckorna har två inträffat under den senaste veckan.

Uppgifterna grundar sig på under trafikkampanjen "Tänk efter Före" förd statistik avseende tiden från kampanjens början 1 juni—6 augusti samt 30 juli—8 augusti. Kampanjen har grundat sig på följande betenden: 1. Vänstersväng, 2. Omkörning, 3. Utfart på huvudled.

Fördelningen på polisdistrikt, Avesta 40 trafikolyckor 30/7—6/8 totalt 442, Borlänge 4 totalt 98, Falun 5 totalt, 63, Ludvika 9, totalt 79, Malung 3, totalt 20, Mora 6, totalt 67, Rättvik 6, totalt 48.

Av olyckorna har 5 inträffat under senaste perioden och 42 totalt under hela kampanjen i samband med trafikreglering 4 respektive 3 under

I dag är Jerusalem den kanske mest aktuella staden i världen, en nyckelpunkt för frågan om krig eller fred i Mellanöstern, en helig stad för både judar, araber och kristna. För närmast 1900 år sedan stod Jerusalem också i brännpunkten. Den 6 augusti år 70 stormades templet av romarna och stacks i brand. Sedan dess har det aldrig återuppbyggts, men Klagomuren finns alltså kvar, och den vill judarna inte uppge.

Sedan den romerske härföraren Pompejus intog Jerusalem år 63 före Kristus, låg Palestina under romarrikets herravälde. De inföda judiska kungarna, exempelvis Herodes den store och Herodes Antipas, "regerade" på Roms villkor, och Jerusalem och Judéen styrdes sedan år 6 efter Kristus av romerska prokuratorer. För en krigisk grupp inom det judiska folket, de s.k. seloterna, spelade det ingen roll om de romerska härskarna utövade ett mildt styre eller om de sög ut folket. Seloternas mål var att skapa en självständig judisk nationalstat.

Olyckan ville att Rom under kejsar Neros regering tillsatte en prokurator, Gesius Florus, vars enda mål var att krama ut det mesta möjliga av det judiska folket. Under hans fögderi som varade mellan åren 64-66 bröt ett uppror lös i Caesarea och Jerusalem, vilket blev signalen för judiska förfärligheter i

Alla medlingsförsök misslyckades, och den romerska garnisonen nedgjordes till sista man av seloterna. Därmed var kriget mellan Rom och judarna ett faktum.

Till en början leddes de romerska operationerna av fältherren Vespasianus, men när han efter Neros död utropades till kejsare, lämnade han kommandot över de tre romerska legioner, som fanns i Palestina, till sin son Titus omkring 1 juli 69.

Inbördes fejd

Från judisk sida leddes kampen av seloterna, men de var inbördes oeniga. I själva Jerusalem som var centrum för det judiska motståndet, låg två av seloternas ledare, Johannes av Giskala och Simon bar Giora, i inbördes fejd. Själva templet hölls besatt av prästen Elazar och hans anhängare.

Omkring 1 april 70 började Jerusalems hemsökelsestid. Staden inneslöt av romarna, som byggde belägringsvallar runt om den. På vallarna ställde de upp väldiga stenslungor och började bombardera staden. I början av maj år 70 hade romarna erövrat stadens nordöstra kvarter, och därmed avskars judarna från varje möjlighet till proviantering. Svält och sjukdomar härjade i den inneslutna staden, men först i juli månad inställdes de dagliga offer-

Från klippan Masada fördrevs romarna av de judiska seloterna.

6 augusti stormades tempelområdet, och genom ett misstag — tvärt emot Titus' uttryckliga order — stacks templet i brand. Annu i september rasade striderna i Jerusalems västliga kvarter. Men när de både Johannes av Giskala och Simon bar Giora fallit i romarnas händer, motkommandot. Det skedde

sedan inte länge, innan de sista judiska motståndsmännen sträckte vapen.

Från Jerusalems sista förtrivlade strid går det som en röd tråd över den utsiktslösa kampen i Warszawas ghetto fram till dagens situation. Vid klagomuren begråter fromma judar sina döda, som 19 sekel. Men

Folkhemmets skapare Gustav Möller, död

STOCKHOLM (Sverige-Nytt). Förra socialministern Gustav Möller avled den 15 aug. i Stockholm efter en kort tids sjukdom. Vid sidan av Per Albin Hansson

nader, modern slet ut sig i sin kamp för att som tvätt- och skurgumma med dagsförtjänst på en krona rädda sig och barnen från svält.

Ur denna miljö växte Möllers socialpatos fram.

Under de drygt 20 år som han var socialminister byggdes den svenska socialvården ut på ett sätt som saknar motstycke. De allmänna barnbidragen, arbetslöshetsförsäkringen, den obligatoriska sjukförsäkringen med fri sjukhusvård och förbättringen av folkpensionerna var bara en del av de reformer Möller genomförde.

Han intog en ledande ställning inom det socialdemokratiska partiet och ansågs givna som efterträdare till Per Albin vid dennes hastiga bortgång 1946. Men partiet ville ha en yngre ledare — det blev Tage Erlander.

Gustav Möller blev socialminister, när Hjalmar Branting bildade regering hösten 1924, och

(Forts. å sidan 5)

var på den bortgångnes begäran borgerlig, och ende talaren i Folkets hus var f. statsminister Tage Erlander, som hyllade den bortgångne som visionär och stridsman, som kämpade mot fattigdom och nöd och som Väl-

en stor svensk, har gått bort

Gustav Möllers kista drogs av unga SSU-are från Folkets hus till Norra Bantorget.

färds-Sveriges byggare framför alla andra.

En dubbel manskvartett sjöng "Stilla skuggor". Kistan bars ut till en katafalkvagn som fördes till Norra Bantorget av en vakt unga SSU-are. Till fots närmast efter följde Tage Erlander och Olof Palme, statsråden Sven Andersson och Sven Aspling m. fl. Processionen skred mellan täta, tysta åskådardlar runt kvarteren och passerade bl. a. Hjalmar

Brantings grav på Adolf Fredriks kyrkogård, där det var så mycket folk att fanorna i sorgetåget inte kunde sänkas.

Så gjorde man halt vid Branting-monumentet på Norra Bantorget, där Olof Palme talade. Han sade bl. a.:

"Gustav Möller upphörde aldrig att drömma stort. Han lät sig inte bindas av den dagsaktuella situationen. Han höll levande visionen av det goda, framtida samhället, han avvisade inget som ouppnåeligt eller omöjligt. Vi skall fortsätta och fullfölja hans verk, ty detta samhälle är inte färdigt", lovade statsministern innan kistan lyftes in i den väntande bilen för att Gustav Möller till sist bara skulle tillhöra sina närmaste. Fanorna sänktes.

GUSTAV MÖLLER

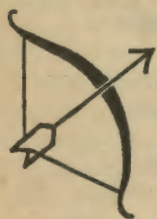
framstår han som den egentliga grundaren av det svenska folkhemmet.

Möller var född i Malmö 1884. Fadern dog när han var tre må-

Den siste sver

Dr Amandus Johnson från Långasjö har ägnat en förnämlig levnadsteckning av Albin Widén. I ett företal hyllar också prins Bertil den märklige svenskamerikanens gärning. Om denna och boken skriver fil lic ULF BEIJBOM.

JORDBRUKARNAS FÖRENING

Amerikakännaren och författaren Albin Widén har i sin senaste bok ritat intresset på en av de få ännu levande svenskamerikaner,

svenska emigrationsepojkar med utvandringen i massemigrationens växten bland smålänningar och Kanabec i Minnesota. Nybyggarsonen hugga i med alla de göromål som en själsfrämling långt senare skulle bli manen om utvandrarerna gnetig och seg som K. hade dessutom en begäring sig uttryck i små okuvliga läslust. Därför en sensommarmorgon få tillhörigheter och mot Minneapolis. Men snart slut och han kör för att klara sig; derlige Amandus sökte de bönder vars kor mjölk.

vars levnadsöde har ett budskap till moderna människor. "Amandus Johnson, svenskamerikan (Norstedts) har biografin kallats — ett bättre epitet vore "Den siste svenskamerikanen".

Amandus Johnsons yttre livskontur har en hel del av den gamla Amerikadrömmens ingredienser: Den utom äktenskapet födde smålandspojken som vid tre års ålder emigrerar tillsammans med morföräldrarna till Minnesota, emigrantpojken vars begåvning och okuvliga bildningsbegär för honom genom college och universitet, den svenskamerikanske professorn som gör en banbrytande forskningsinsats samtidigt som han skapar ett svenskamerikanskt museum och slutligen den hyllade auktoriteten som pryds med hedersdoktorat, ordnar och kunglig välvilja. Men bakom detta glansfulla yttre, som gjort den nu 93-åriga Amandus Johnson till en av Svensk-Amerikas mest kända män, möter vi en storslagen människa med helt andra egenskaper än dem svenska generalkonsuler i Amerika brukar applådera.

Amandus Johnsons liv är tillräckligt långt för att omspanna hela den

I Minneapolis skrev svenska missionstaben "college" och fick de hövde för att komma Adolphus College i St. skulle alltså bli en av detta läroverk transformen till predikstolen. plugghäst och mest började emellertid tvivrocken erbjöd den Erfarenheter från somriat och augustanafoll och intolerans avskrä med Amandus öppna

FOR LOWEST FARES

to

SCANDINAVIA

Join one of our group flights

CALL OR SEE

CARL L. HELGREN

WHERE-TO-GO TRAVEL SERVICE

1410 5th Ave.

SEATTLE

MU 2-1955

Seattle och Omnejd

Om ditt
och datt
av Merrill
Rylander

BELLEVUE, WASH. — Det är tyst och stilla här på kullen ovanför Vasa Park. Frun har åkt in till den lilla staden som ligger vid Elliot Bay — jag tror att namnet är Seattle efter en gammal indianhövding. Frun skulle in för att öva med en del andra fruar i vasalogen Klippans intagningsstab som skall medverka vid distriktkonventet nu på lördag den 5 i Tacoma.

Jag har ingenting alls emot, att fruarna kommer tillsammans nu och då — bara de låter bli

då de hörde det. Nu sedan friherre Skrällbom utnämnt mig till Vasa Vista konsul, ansåg jag att det var bäst att vi ger oss iväg söderut för att klara upp det hela. Inte tror jag att jag får samma lön som alla storgubbarna nu får, men frun och jag lämnar glada i hågen. När tid och tillfälle ges, återkommer jag i SP.

Nytt från Odd Fellows

Den 15 sept. 1905 instiftades Anchor-logen N:r 221. Ordinarie mötesdagen blir den 17 sept., och då kommer årsfesten att firas. Det blir ett intressant program. Överstormästaren såväl som flera f. d. storlogetjänstemän väntas närvara. En historik över Anchor-logen kommer att föredragas av f. d. stormästaren Ike Slaybaugh, medlem av Anchor-lagen.

Det janssonska utvandräventyret står få händelser i svensk historia efter ifråga om dramatik och spänning: "Profeten" sänder sin kunskapare Olof Olsson till Amerika, där denne finner ett Kanaans land i västra Illinois; med länsman i hällarna skidar Jansson likt en sentida Gustav Vasa genom Dalarna mot Norge, varifrån han undef falskt namn emigrerar; efter klarsignal från Olof Olsson utvandrar bara under 1846 ca 1.200 mestadels välmående bönder från Hälsingland, Västmanland, Dalarna och Uppland; med skeppsfieber och kolera som ihärdiga följeslagare börjar de hårt decimerade utvandrargrupperna anlända till Knox county, Illinois, där nybygget Bishop Hill, uppkallat efter "profetens" födelseort Biskopskulla, anläggs.

Denna av myndigheter och tidningar hårt kritiserade utvandring skulle alltigenom ha kunnat beskrivas som tragisk om inte "janssarnas" kunskapare Olof Olsson haft sådan tur i valet av bosättningsområde. Illinoisprärien strax öster om Mississippifloden räknas nämligen till världens bästa jordbruksbygder. När Olsson kom var den buffelbetad vildmark, men kolonisternas träplogar hade snart blottat den svarta myllan för sådd. De första bostäderna, ett 30-tal jordkuler, gjordes i ordning, en glänta i skogen fick tjänstgöra som Janssons kyrka och kring Edwardsån uppfördes kvarn och såg. I triumferande ordalag kunde snart den svenska utvandrarhistoriens första Amerikabrev tillkännage att "Ordet är fullkomnat för oss och alla våra motståndares profetior äro om intet. Ty landet vi intagit är stort... och det flyter utav mjölk och honung."

Historien om Bishop Hill kan indelas i tre perioder, grundningstiden 1846—1850, blomstringstiden 1850—60

Bland gravstenarna på kyrkogården i Bishop Hill finns också denna över Eric Jansson, född 19 dec 1808, mördad 13 maj 1850.

och nedgångstiden 1860 — nu. Grundningstiden präglades helt av profeten Janssons idéer om en ny samhällsordning, präglad av kristen egendoms gemenskap. Den man som historien försatt med epiteten "galen och hänsynlös", visade sig ha förmågan att inte bara hålla samman sitt av utvandringens strapatser märkta folk utan också

omsätta idéerna i verklighet. "Allting hettes vara samfällt och den ene hade icke mer än den andre. Behöver någon kläder så är det blott att gå... till förrådet... Ingen arbetar mer än han vill men alla lever i den tron att ju flitigare man är desto mer får var och en vid delningen." Gentemot detta vittnesmål står följande passage ur ett annat dokument "Folket är som livegna, de måste gå efter klockan, 6 om morgonen ringes till bön, som varar till 8 à 9, sedan till frukost. När det ätits ringes det till arbete och på lika sätt går det till middag och kväll."

Först efter Erik Janssons död — han mördades 1850 av en utbrytare från kolonin — fick fliten och företagsamheten fritt spelrum. Jonas Olsson blev nu ledaren som med hjälp av den knipslige affärsmannen Olof Jansson gjorde Bishop Hill till ett lysande ekonomiskt företag med majs, lin och hudar som specialiteter. Nu kunde "profetens" storslagna planer för Bishop Hill börja förverkligas. Man byggde en administrationsbyggnad, som inte stod ett guvenörspalats efter i storlek eller skönhet, i samma nyklassicistiska stil byggdes postkontoret, och de väldiga bostadshusen i fyra våningar var på sin tid USA:s största byggnader väster om Chicago. Från det hypermoderna hotellets utsiktstorn kunde gästerna blicka ut över Bishop Hills väldiga ägor, som 1858 värderades till 719.000 dollar.

Denna endast med mormonhistorien jämförbara expansionsperiod fick ett brått slut med 1857 års ekonomiska panik. Man befann sig helt plötsligt vid ruinens brant och beslöt två år senare att upplösa egendoms gemenskapen. "Profetens" storslagna visioner hade därmed bragts till ett snöpligt slut. Men Bishop Hill övergavs

inte utan behöhl sin karaktär genom ett sekel.

Olov Isakssons och Sören Hallgrens bok ger övertygande bevis på hur rikt källmaterialet kring Erik Janssons utopi är. Med några få undantag står de pompösa tegelhusen än i dag kvar i Bishop Hill, ett nästan överskådligt arkivmaterial har på ett mirakulöst sätt klarat sig mot 100 års eldsvådor och vindsröjningar, "bishophillsvenskan", hälsingedialekt, talas ännu vid högtidliga tillfällen och den svenska emigrationshistoriens Grandma-Moses, Olof Krans, har nu tack vare Olov Isaksson lyfts fram ur oförtjänt glömska.

Det märkliga var nämligen att "janssarna" hade en konstnär av samma extraordinära halt som nästan allt annat i Bishop Hill. På sin ålders höst satt Olof Krans och tänkte tillbaka på människorna och händelserna i Bishop Hill; med naiv realism och utsökt färgkänsla reproducerade han sina minnen på ett hundratal dukar.

Boken om Bishop Hill är ett medryckande vittnesbörd om den svenska emigrationens pionjärer som också var, dess särtingar ifråga om religion, begåvning och handlingskraft. Nästan allt vad som tidigare skrivits om "janssarna" har haft negativ udd. Det är därför på tiden att vi nu fått denna utomordentligt vackra bok som med Sören Hallgrens avslöjande fotografier och bröderna Olov och Folke Isakssons objektiva texter gett oss nya möjligheter att vinkla in sanningen om Bishop Hill. Detta är ett pionjärarbete som öppnar vägen för en framtida doktorsavhandling om Bishop Hill.

Olov Isaksson

SUNDAY, DECEMBER 28, 1969

Mork to Be PLU Prof

Erling O. Mork, who last week resigned as assistant to Tacoma's city manager, has been appointed director of community projects and assistant professor of political science at Pacific Lutheran University.

Mork, 34, will be in charge of several of the school's com-

ERLING MORK

munity action programs, particularly the Tacoma Area College Consortium.

Has U.S. Grant

The consortium has just received an \$87,250 grant from the U.S. Department of Health, Education and Welfare to carry out the first phase of a project promoting better environmental quality in the lower Puget Sound region.

PLU, the University of Puget Sound and Tacoma Community College are members of the consortium. Mork has served as chairman of the group since it was founded.

The new project calls for the formation of some 100 listening and response groups, coordinated with other Puget Sound area projects, to promote environmental quality.

Native Tacoman

Mork, a native of Tacoma, has been assistant to the city manager for two years. He joined the city planning department in 1957.

In 1961 he began a two-year job with the planning department of Santa Clara County, Calif. He returned to Tacoma's department as an associate planner in 1963.

Mork is a graduate of Lincoln

High School and Washington State University. He will join the PLU staff after his resignation from the city becomes effective this week.

Ny idé om första svenska utvandrarerna till Texas

Emigrationen har på sistone blivit ett populärt ämne bland forskarna. Den ena doktorsavhandlingen avlöser den andra.

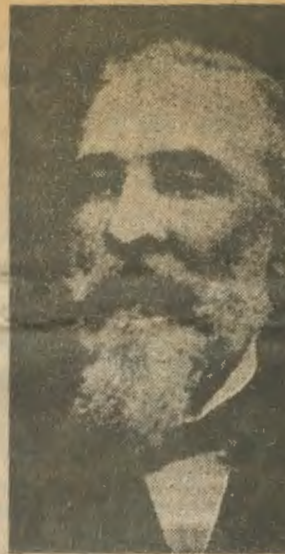
Emigranterna från Barkeryd i Småland till Texas är välkända genom bland annat artiklar Carl Starckenberg, Nässjö och Hans Hägg, Eksjö, tidigare ägnat dem. Nu har en annan nässjöbo, Thomas Erixzon genom att studera tidigare litteratur och forskningsresultat samt granskning av utflyttningsböcker och husförhörslängder i Barkeryd gjort en noggrann kartläggning av denna märkliga utvandring, inledd redan på 1830-talet. Resultatet har lagts fram som betygsuppsats i historia vid universitetsfilialen i Växjö.

De resultat Erixzon kommit till stämmer i stort med vad som förut är känt men bilden har breddats. I det sällskap på ett 100-tal personer som 1867 avreste från bygden till Texas fanns även andra än barkerydsbor. En tredjedel av dem hörde hemma i Barkeryd, resten kom från grannsocknarna Forserum, Järnsås och Malmbäck.

Utvandringen från bygden kulminerade åren 1867-71 kring de svåra nödåren. Men anmärkningsvärt är, påpekar Erixzon, att den första stora gruppen reste innan missväxten satte in. Här kan man direkt spåra resultatet av barkerydssönerna S Swensons och hans bror Johan Swensons i Långåsa värningskampanjer. Erixzon drar slutsatsen att de flesta av dem som gav sig iväg skulle ha gjort det även utan påtryckningar. Men inte så snart och inte i så helt dominerande grad till Texas. Minst en fjärdedel av all utvandring från Barkeryd åren 1862-74 gick dit. Enligt Erixzon bosatte sig 192 sockenbor där.

Mest var det drängar och pigor som reste. Cowboylivet, skönt utmålat av värvarna, lockade. Det magra Småland var hårt att leva i på den tiden.

S M Swensons betydelse för emigrationen från Barkeryd kvarstår, fast han något har mist den gloria som tidigare omgett honom. Texas behövde arbetskraft, inte minst efter slaveriets upphörande, att skaffa den var en bra affär.

S. M. Swenson, emigrant red ledde strömmen från Barkeryd till Texas.

fortfarande i hög grad le bygden.

Thomas Erixzons uppsat värdefullt bidrag till känn om de faktiska förhållanden

John H

Erixzon har också varit från i Barkeryd. Byn Hallhult 74 till de flesta, d Långåsa och Lätta gav sig iväg, förutom parten var mellan Fram på 1870-tal vandrigen, troligen ende på depression tog ny fart under tiondena men tunn ut. Den avtappning som påbörjats redan Swenson emigrerar värva folk hemifrån 25-tal från Barkeryd. Men kontakten mellan dem som stannade och dem som stannade makt hölls. Utvandring

SW & M TRIB Jan 20 - 71

Vettig lönepolitik

»Regeringen kan inte längre sitta som neutral åskådare vid avtalsförhandlingarna. Den måste ingripa och se till att vi i Sverige får en vettig inkomstpolitik.»

Bankdirektör Lars-Erik Thunholm visade vid sitt besök hos Börssällskapet ingen större respekt för den »heliga ko» som avtalsförhandlingarna mellan de två stora på arbetsmarknaden, SAF¹ och LO, alltid har varit.

Även om det hittills varit en tradition att regeringen inte ingriper i dessa förhandlingar kan det finnas anledning att granska frågan närmare, vilket hr Sträng också gjorde i TV efter hr Thunholms framträdande.

Sedan många år har vi som åskådare kunnat följa det intressanta och spännande skådespelet: Buden läggs fram, diskuteras, kommenteras, avfärdas, sammanbrott, »jarlen» rycker in, förlikning och ett avtal skrivs under. Arbetsfreden är räddad!

Men hur går det med samhällsekonomin i sammanhanget? De negativa konsekvenserna av karusellen försvinner i kölvattnet när de stora parterna ångar fram.

Det finns ingen som tjänar på att löner, priser och skatter trissas upp.

Om vi säger att sedan karusellen snurrat färdigt löntagaren fått ett löneyft på 10 procent så innebär inte det att hans reella behållning blir så stor.

Visserligen får han kanske mer pengar att handskas med, om inte den stigande skat-

teskalan åter upp det mesta, men priserna på vad han köper stiger också. Företagen måste ju kompensera sina högre lönekostnader och höjer priset på sina varor.

Sen tillkommer risken att hr Sträng anser köpkraften vara för stor med tanke på det samhällsekonomiska läget och kommer med någon extra skattebelastning.

Följden blir slutligen att löntagaren mycket snart finner att han inte fått det bättre utan att han för den nya högre lönen inte kan köpa mer än före lönehöjningen. Han blir missbelåten och det bäddas för oroligheter på arbetsmarknaden. Stämningen trissas upp till nästa avtalsomgång. Och allt upprepas på nytt.

De enda som kan dra fördel av denna situation är våra konkurrenter. Genom att det blir dyrare för de svenska företagen att tillverka sina produkter måste de höja sina priser och följaktligen försämras konkurrensförmågan.

Detta har vi inte råd med, allra minst i dagens läge. När vi går mot en konjunkturavmattning är vi speciellt känsliga.

Om löntagarens reella ökning stannar vid 2 procent, varför skall vi då tvunget upp i 10 procent? Skillnaden försvinner ju ändå för löntagaren och blir en onödig belastning för näringslivet.

Är brunnen tom, så finns det inget vatten hur törstiga vi än är.

GÖTEBORGS-POSTEN

INT JAN. 25 1971

David Lawrence

Labor Monopoly Long Has Flourished, With No Outcry Being Raised Against It

WASHINGTON, D.C. — Many paradoxes are present in the economic life of America nowadays. But there is none in which the reluctance to apply reform is so widely ignored as in the exercise of enormous power by the large labor unions. Rarely does any businessman speak out on the subject. Not often does anybody in Congress come forth with the suggestion that labor be treated like business and that union monopolies be subject to the same treatment as the antitrust laws have required for several decades in dealing with corporate monopolies.

But at last a prominent business executive has spoken up to say that the power of labor unions must be curbed if inflation is to be curtailed without resort to wage and price controls. R. Heath Larry, vice chairman of U.S. Steel Corporation, in a speech before the Economic Club of New York on Wednesday, declared that the big unions revealed their real power and their contribution to inflation by their ability to force higher wage settlements at a time when unemployment was rising. He pointed out that wage trends within the non-unionized sector recently began to respond to reduced job opportunities and lower profits, "but not so in the unionized sector."

MORE COMPETITIVE

Mr. Larry also asserted that it is important for the United States to become more competitive in world markets and that, if wage costs are allowed to continue to rise, American manufacturers will not be able to match the prices of products made in other countries and will lose the opportunity to sell goods in various parts of the world.

Because of the relative silence maintained on these phases of the labor-union problem, very little has been done to prevent wage costs from reaching extreme heights without any real advance in productivity. Mr. Larry said that the rate of increase in labor costs per man-hour in manufacturing has been gradually going up, and has more than doubled the long-term average rate of gain in output per man-hour. He declared

the period between 1969 through 1969, Japan, Germany, France, the Netherlands, Sweden, Italy, Canada and the United Kingdom all surpasses the United States in terms of their annual rate of improvement in output per man-hour. He added that our rate of rise in unit labor costs exceeded all the foregoing countries with the exception of Canada.

PRESSURE

American companies have felt the increasing pressure from lower-wage foreign competition and are finding it more and more difficult to meet. Improved productivity is, of course, one of the answers. But, in the words of the U.S. steel executive, "Improved productivity alone won't solve our problem." In his view, the remedy may be "somewhere between revising the union bargaining structure to help it become more responsive to marketing forces" and "embracing permanent and enforceable controls."

Analogies have been drawn from time to time between the power of large labor unions and the power of big companies to exert an effect on competition. But the Congress has never attempted to pass any law to restrain the imposition of high wage costs which the major companies in an industry can afford to pay but which drive the smaller ones out of business, thus giving an advantage to the leading corporations that they would never be permitted to get even by mergers.

What, it will be asked, is the reason for the fact that Congress has kept its hands off this phase of the monopoly problem in America? It is because the labor unions have managed to mobilize political influence in such a way that they can bring about the defeat of members of Congress who cast their votes in opposition to union labor's wishes.

For years now, the law has prohibited labor unions themselves from making contributions to campaigns for federal offices or from using any part of a worker's dues for political purposes. But this has been circumvented by the establishment of committees which are set up under the auspices of unions and are indirectly responsible to them. Such committees do their solicitation among labor union members, and the latter know very well that they are expected to participate in the drives that are made to raise funds for political campaigns. Members of Congress often owe their election to the support of these organizations.

(Copyright, 1971)

Looking Backward

75 YEARS AGO—FEB. 17, 1898

Forty men employed at the Tacoma Mill Co. walked out at noon. They struck for an advance of 16 2/3 per cent or for \$1.75 per day. They have been receiving \$1.50. The strikers claim that the cost of living has advanced and, therefore, they think they should get more pay.

Fifty acres of the lands of the Puyallup Indians were sold yesterday at auction. There was a fair-sized crowd but only two men were inclined to pay the prices asked. Two 25-acre tracts were sold at \$20 and \$25 per acre.

Swedish Gals a Bit More Equal

WOMEN

Sweden (AP) — Equality still is a goal, but there are strong tendencies toward new views on sex

Now say they at a board meeting in their home look after the Camilla Odh family min-

striving to choose equal careers, but "I think men are better," she adds. Women in Sweden are controversial long before they were first the polls. It is significant that the "woman" has become the "man" or even the "question."

DIFFER

speaking for the democratic government, think equality is being achieved by changing the rules. Views differ; interpret the rules. The role of children, in love and in the "diffuse quality manhood," they lead out to mean anything. Ministers in Sweden started using the "women power" are, at least in fitting themselves to the action. It does not think to be any point in action.

It is a great step in the direction," she said. A great deal of attention is now on low-income women's problems solved without an "stility."

MINISTERS

The equal-pay principle in government service was established in 1947. The women had been able to apply for certain government ser-

vice where before no women were allowed.

Since 1961, the established national church, the Evangelical Lutheran Church, has been ordaining women as ministers. But only about 30 Swedish ministers have chosen that as a career.

Swedish women in industrial work were given their formal rights in 1960, when the largest trade union, ILO, and the Swedish Employers' Confederation agreed to introduce equal pay for men and women doing the same job. During the following five years, special pay scales for women in collective wage agreements were abolished.

It was only after this agreement had been reached that Sweden ratified the ILO convention on equal pay.

So much for the letter of the

law. Reality is a great deal more grim for Swedish career women.

One example: For every \$20 earned by a 35-year-old male shop assistant, a 35-year-old female shop assistant earns a little less than \$15, even if they are both working at the same place, doing more or less the same job, a recent survey disclosed. And, of course, since these jobs are low-salaried — even for women — most shop assistants are women.

"Equal pay is not enough, we must get equal work," Mrs. Odhnoff said.

"One thing which has to be done, and is done in this context, is to speed up the building of day-care centers. This has increased by 30 per cent during the last year, but the

lines of waiting parents are still longer than ever."

PREFER CENTERS

In 1967, a survey on the need for day-care centers showed between 70 and 90 per cent of all mothers preferred to leave their children in centers rather than with private families.

Every second mother would prefer professional work to being a housewife if acceptable care for her children could be provided. But faced with the prospect of having to pay a private baby-sitter of unknown experience, many give up their plans.

According to one count, Sweden loses \$120 million a year on women not participating in

the economy. The discrimination factor is estimated to count for half of that.

But, ask some conservatives, aren't women more ambitious than men in their professional lives? Is she is under stress from the double role as housewife and worker, doesn't a woman have a more negative attitude toward her work? And do women absent more frequently than men?

The Swedish Council of Personnel Administrators found these answers:

—Women in general are more appreciative toward their work than men. They experience their work as more interesting and engaging. More cases and are more content with bosses, salary

TACOMA NEWS TRIBUNE AND SUNDAY LIDOR

information regarding the situation in their place of work.

—Women are more satisfied with their working hours than men. This, however, is to some extent due to the fact that shift work is often adjusted for women because of their pressing double roles as both housewives and professionals.

—Women do not show larger absenteeism than men.

NEWSPAPER SURVEY

About a year earlier, a survey carried out by the afternoon paper Expressen, asked employment exchange agencies about the views they encountered among prospective employers. Some of them were:

—You cannot ask a woman to run around doing errands —

you have to have that.

—A man cannot handle a house. He just does the dust or the dirt.

—Men are good at technical. Except, handling a switch that you have to woman.

Though progress is slow, Swedish women enjoy various recreational areas. One Ingrid Garde-Widell last year was appointed of the Supreme the first woman ever the country's top leader.

The greater problem, however, that of women's salaried jobs, mar-

LESS Laundry & DRY CLEANERS

T.N.T. Sept. 30 '70

Au Paire Pair of Tacoma Girls Cooked up Stay in Sweden

By EVE REYNOLDS

America's loss was Sweden's gain when a pretty pair of Tacoma girls, Suzie Soldin and Linda Erickson, decided to stay in Sweden as "au paire" girls following the conclusion of a student tour of Europe some 14 months ago.

Au paire is a French term, which, loosely translated, means to work for a family as a domestic.

The two girls, who planned for many months to visit the countries of their Scandinavian ancestors, went to Europe in July of '69 on a two-month National Student Travel Association tour. At the conclusion of the tour, with their return trip ticket money assured, they decided to stay in Europe on their own for as long as they could.

The first two months in Amsterdam proved a real test.

"We walked holes in our shoes and our money limited us to a can of tuna fish, two slices of bread, an apple and cheese each day".

Luck Broke

Even on this meager diet they had only enough money for two or three more days before their luck broke and they managed to get jobs in a rest home for old people. This enabled them to get enough money together to get to Sweden.

In Uppsala, Sweden, they worked as au paire girls: Susie for a journalist, his wife and two children; Linda, for a doctor, his wife who was a teacher and their two sons.

Their household duties included all the cooking and shopping and for this they received their room and board

—News Tribune staff photo

Suzie Soldin and Linda Erickson

Housekeepers in Sweden

and \$90 a month — tax free. They also learned more about the customs, the language and the differences in between the Swedish and American ways of life than they would have in years of school.

"Ten years of college wouldn't have taught us as much," says Suzie, the 24-year-old daughter of Mr. and Mrs. Evert Soldin and a graduate of Western Washington State College.

Linda is the daughter of Mr.

and Mrs. Chester Erickson and will return to Washington State University as a junior studying medical technology. She is 23 years old.

Even Walk Together

There were many things the girls liked about Sweden—particularly the more relaxed attitude of the people which enables them to enjoy life and to spend more time with their families.

"They really do a lot of outdoor things together," said Linda. "They go hiking, skiing, even walking together a lot; they seem to enjoy family life more than we do here."

They also reported that they could go anywhere they liked without male escorts, and no one thought it strange. The girls always felt perfectly safe walking home at night, no matter how late.

They do not think that Sweden's socialistic government is so great even though it has practically eliminated the class system.

"The young people have a 'why try' attitude," the girls said.

"There are no really rich or poor families; the standard of living is very high. All families have appliances like ours, and there are supermarkets, etc. But, taxes are even higher than ours," said Linda.

"The men are more aggressive than American men, and more courtly and mannerly," both girls agreed, "We liked this."

"And men as well as women are more fashion conscious, all over Europe," said Suzie.

Fad Conscious

"They pick up fads really fast," said Linda, "they read everything they can about the Americans, whom they think are all rich, and copy our music, dances, clothes, etc."

"The Swedes are more liberal about their drug laws, but much more strict about drinking. Anyone caught driving if he has been drinking has his license taken away. So people go to parties in cabs, or else one person will just drink soft drinks so that he can do the

driving. A custom Americans would do well to adopt."

The girls were impressed with the educational system which moves faster than in the United States. It includes more academic subjects, and at least three foreign languages.

Language proved no barrier for the girls, because everyone speaks English in Europe as the girls discovered while touring in Italy, France and Germany. They fully intend to return some day when they have enough money.

The girls' trip was financed by their parents and their own savings. They started out with about \$2,000 each — \$1,500 for the tour and \$400 for return tickets.

They also had relatives whom they could visit. Linda has cousins, Mrs. Maja Westerberg, in Umea, Sweden, and Mr. and Mrs. Rauno Rintala, in Jakobstad, Finland. Suzie visited cousins in Borlange, Sweden, Mr. and Mrs. Lennart Mix.

They fully recommend the experience for anyone game enough to try it, but suggest going with someone, not alone . . . in their words, "A pair of Americans equals two au paire in Europe."

Erlander and heir apparent Palme (left): With an assist from the Soviets

the U.S. But whether Franco's inflationary logic would make any more sense to Hubert Humphrey or Richard Nixon than it has to Lyndon Johnson remained open to serious question.

SWEDEN:

One More Hurrah

All summer long Sweden's fatherly Premier Tage Erlander wore the dogged air of a man fighting without any real hope to stave off disaster. And with good reason. For almost without exception pollsters and pundits agreed that, after 36 years in power, Erlander's Social Democratic Party was about to be resoundingly repudiated by Swedish voters.

The prophets of doom seemed to have both logic and statistics on their side. Economically, Erlander's regime was in trouble: high production costs were inhibiting Sweden's vital exports and the unemployment rate was running 2.2 per cent of the work force—a figure that would delight any U.S. Administration but which in welfare-minded Sweden is regarded as unbearably high. But even more important was the widely expressed conviction that Erlander and his socialist comrades had simply been in office too long. A similar feeling elsewhere in Scandinavia had already led to a general right-wing trend: in both Norway and Denmark voters recently installed "bourgeois" governments after three decades of socialist rule. And all signs were that the Swedish electorate had the same goal in mind; in the country's last formal test of opinion, the local elections of 1966, the Social Democrats had lost heavily.

New Race: Then, the men in the Kremlin came to Erlander's aid. The Soviet tanks that rumbled into Czechoslovakia on Aug. 21 turned the Swedish election campaign into a brand-new race. On one side, the Swedish Communist

Party (which held a potentially pivotal eight seats in Parliament) suddenly lost its appeal to the country's 625,000 new voters—many of whom are highly radical in outlook. On the other, prudent, middle-aged Swedes who had been flirting with the idea of voting for the bourgeois parties began to wonder whether, with Europe in crisis, it was really a good time to change horses. The result was that when Swedes finally went to the polls last week they gave Erlander, a hulking, ex-encyclopedia editor, a solid mandate in what in Sweden constitutes an electoral landslide, the Social Democratic share of the total vote jumped from 42.8 per cent to 50.9 per cent.

All this was, of course, immensely gratifying to Tage Erlander, who, after 25 years as Premier, was still thirsty for one more hurrah. But since Erlander, who in 1967, has promised to retire from office within the next year, the real beneficiary of the Social Democrats' triumph seemed likely to be his heir apparent Education Minister Olof Palme. Palme, 41, is a strong leftist who precipitated a crisis in U.S.-Swedish relations last February by marching arm in arm with the North Vietnamese ambassador during an anti-American demonstration.

Palme's radicalism (which he attributes to the things he saw twenty years ago when he spent several months drifting around the U.S., sleeping in flop houses and arguing politics in bars) is deeply ingrained and there seems scant doubt that he will carry out with a vengeance his party's promise to increase government participation in Swedish industry. Quite clearly, Palme hopes to consolidate his position by the next general election, already set for 1970. For the moment, however, he was still deferring to Tage Erlander who, on the morning after the election, gleefully announced: "I hear we made the front page of The New York Times—and for once the story wasn't about Swedish sin."

Faces and Mixing Nevada Places And Tacoma By Rod Cardwell

NEVADA AND WASHINGTON have this in common: A thirsty supply of beer drinkers. And that cheery, beery fact really hit the spot with Tacoman Walt Forslund when he arrived in Reno. Until he discovered he couldn't buy Heidelberg, the pride and joy of Carling Brewing Co., where he's a plant engineer. What he COULD buy, though, was something you just don't mention in Carling circles. Namely, Olympia. So there stood Walt in his motel room, on the phone to his Tacoma office, asking how things were going in his absence. "By the way," he said to his office, "I'm standing here drinking an Olympia." Shocked reaction at the other end—as Forslund smilingly sipped his suds, a can of Coors from Colorado . . . Faithful Forslund and his wife were among a handful of Tacomans encountered by your correspondent during his recent swing through the sagebrush country. (I came home with a pocketful of memories, which is about all you can expect to bring back from Reno, I understand.)

MEMORABLE STATEMENT by Forslund after a foray into downtown Reno: "It costs a lot of money to live. I hope it's worth it." . . . The Wayne Zimmermans also were there (he of The News Tribune photography staff). And it was Wayne who mused, after surveying the razzle-dazzle 24-hour glitter of casino lights, "What I wouldn't give to have the neon sign concession here."

Legenden Ahrenberg:

Jet tyckte Ahrenberg gick alldeles för fort för att förarna skulle kunna lära sig att "flyga", men segelflyg ägnade han sitt intresse på ålderns dar. Det var riktig flygning det, menade han. Så sent som 1959 erhöi den 70-åriga piloten segelflygcertifikat.

Från styrman till kapten efter bragd på Grönland

Albin Ahrenberg, flygpionjären, blev genom årens lopp den man som hela svenska folket sammankopplade med ordet flyg.

Till många platser vallfärdade folk för att "få gå upp med Ahrenberg" — på 1930-talet hörde det nära nog till allmänbildningen att ha flugit en tiominutersrunda med den så berömda Albin Ahrenberg, bohemen och friskusen.

Nu är Ahrenberg borta, men hans minne skall länge leva kvar och om hans bedrifter skall det talas i många, många år ännu. I sin bok "Ett flygarliv" har han på sitt eget oeffterhärmliga sätt berättat om strapatser han råkat in i, strapatser som han klarat men också strapatser som till och med blev denne viking oövervinnerliga.

Man räknar år 1909 som det svenska flygets egentliga födelseår. Det var det året som flygbaronen Carl Cederström erövrade det första svenska flygcertifikatet i Frankrike och han följdes snart av en rad andra svenskar, bland dem Henrik Hamilton, Olle Dahlbeck, Lars Fjällbäck, Tord Angström, Allan Jungner och Gösta von Porat. Men ingen av dessa skulle tillnärmelsevis nå sådan berömmelse som Albin Ahrenberg.

Ahrenberg föddes på ett båtsmanstorp i Arby i Småland 1889 och började 12 år gammal arbeta i gruva i Höganäs. Men större äventyr lockade ynglingen, han kom in vid flottan, avancerade snabbt och vid 21 års ålder blev han Sveriges yngste styrman. Vid slutet av första världskriget placerades han vid marinens flygväsen och hade därmed hamnat i sitt rätta element som det skulle visa sig.

För vildhjörnor

Den 9 januari 1919 är en av de första märkesdagarna i den så prokiga flygarkavalkaden. Den lagen stegade han in i ett kommandorum på flygskolan. Om den plisoden har han berättat:

— Det fanns ett 10-tal piloter Sverige på den tiden. Vi var 80 som sökte den gången — fyra kom in, däribland jag. De

som hade bästa betygen i varje ämne — utom uppförande. Jag hade fyra av tio uppförandepoäng. Flygarjobbet passar bara för vildhjörnor!

Sedan de fyra flygspiranterna kvitterat ut sin utrustning — läderjackor, stora goggles och allt annat som hörde till på den tiden — kände de sig mogna för en rond på stans krogar. Då'n efter skulle allvaret börja. . . Ahrenberg var den förste som skulle upp i ensamt majestät, ville glänsa förstås, och tyckte sig urskilja sin bästa vän på isen. Två störtdykningar gjorde han mot den inbillade vännen, som vid det tredje försöket visade sig vara skolchefen. Unge Ahrenberg sa' upp sig med anledning av skämtet, men skolchefen nöjde sig med att skälla ut Ahrenberg efter noter.

Året därefter — alltså 1920 — utnämndes denna vildhjörna till förste flyglärare. När han då skulle ge sin första lektion bar det sig inte bättre än att planet tappade motorn, men Ahrenberg redde upp situationen och både lärare och elev klarade sig helskinnade från äventyret. Efter den lektionen döptes Ahrenberg till "Olyckan", men han skulle få vara med om betydligt svårare situationer och klara dessa också.

1942 övergick Ahrenberg till civilflyget; blev flygplatschef och lärare i Malmö. Vid ett tillfälle skulle han flyga en passagerare från Stockholm till Malmö. Passageraren tyckte emellertid att det gick för långsamt och efter ett dygn föredrog han att ta tåget från Linköping. Men den enwise Albin Ahrenberg fortsatte, blev omkörd t o m av godståg, men landade i Malmö efter fyra dagar. Den förste som mötte på flygplatsen var passageraren.

1927 är ett annat märkesår. Det var då Ahrenberg kom på idén med rundturer och uppstigningar över hela landet. Man räknar med att omkring 170.000 människor fick sitt luftdop i hans maskiner. Totalt under sin flygkarriär gjorde Ahrenberg inte mindre än 85.000 uppstigningar, ett snyggt inofficiellt världsrekord.

Amerika-försöket

En kommersiell linje Sverige—USA över Island var nästa stora idé. 1929. Men det skulle visa sig att dåtidens plan inte tålde de enorma påfrestningarna. Island nåddes utan missöden i ett enmotorigt Junkersplan vid namn Sverige, men där måste motorn bytas och efter flera misslyckade startförsök kom man inte i väg. Efter en månad efter start

Grönland, men måste uppge alla försök att nå Labrador.

Sista försöket höll på att sluta med en verklig katastrof efter åsknedslag i planet. Elden släcktes med hjälp av en reservdunk vatten, 3 liter kaffe och 2 flaskor portvin (!), man kom åter till Ivigtut och lät nedmontera planet.

1931 utförde Albin Ahrenberg sin kanske mest uppmärksammade flygning. Han startade då den 29 april från Malmö i en AGA-Junker tillsammans med radiotelegrafisten Ljunglund och mekanikern Sigurd Malm för att undsätta meteorologen Augustine Courtauld, som i december året innan lämnats kvar i en hydda på Grönland för att göra observationer under vintern. Den 7 maj hittade man efter en riskfylld flygning Courtauld och hans expedition, kastade ned proviant till de nödställda och dirigerade sedan en räddningsexpedition med hundslädar till platsen.

Befordrad av kungen

Vid hemkomsten till Sverige hyllades Ahrenberg entusiastiskt. Han erhöi Svenska Luftfartsförbundets förtjänstmedalj i guld — kamraterna fick den i silver — och under folkets jubel yttrade statsminister C. G. Ekman: — Jag har konungens uppdrag att meddela Er, herr Ahrenberg, att konungen med erkännande av Er mod och Er rådighet beslutat utnämna Er till kapten i marinen.

En sådan utnämning — från styrman till kapten — är något fullständigt unikt i vår moderna militära historia och lär inte ha förekommit tidigare på 300 år!

1955 slutade Ahrenberg flyga, men fortsatte med liv och lust med segelflygning. Han hade dessförinnan under andra världskriget tjänstgjort som sakkunnig vid Flygförvaltningen. Bland annat ledde han arbetet med omhändertagandet av 348 nödländade amerikanska bombplan, plan som plockades sönder bit för bit, mixades samman igen och återfärdades.

Ingen är Ahrenberg främmande, ju krångligare en uppgift tedde sig, desto mera intresserade den honom. Ganska typisk är också hans kommentar sedan han som 70-årsuppvaktning bjuddits på en tur i jetplan:

— Inte lär sig pojkar att flyga i såna här maskiner. Dom går på tok för fort.

Men inte heller i den situationen och vid den åldern kunde Ahrenberg hålla sig i styr, han skulle till varje pris utföra en

Gathered by the Spirit

The General Synod, 1820-1918

During the colonial period in North America, Lutherans made up about 5% of the total population and were scattered along the entire Atlantic seaboard from Nova Scotia to Georgia. Some sense of belonging together was provided by the personal leadership of Henry Melchior Muhlenberg. Unity was also given organizational expression when the "Ministerium of North America" was formed in 1748, but the name was more of a hope than a reality.

In 1786, Lutherans in New York and New Jersey formed their own synod; and, in 1803, Lutherans in North Carolina did likewise. The old Ministerium was increasingly reduced to a Pennsylvania synod when the Ohio Synod was formed in 1818, the Maryland and Virginia Synod in 1820, and the Tennessee Synod in the same year.

To overcome this divisive tendency, it was proposed to unite the separate geographical units once again in a national body. It was just a century and a half ago next week, in October of 1820, that a constitution was drafted for this GENERAL SYNOD, which became an instrument for carrying on the work of the church in its time.

After almost 100 years of existence, during which more and more state synods were added, the General Synod gave up its life in 1918 to participate in a larger union of Lutherans. This was the United Lutheran Church, which in turn contributed, in 1962, to the formation of the even larger Lutheran Church in America.

Clearly, there is nothing permanent about ecclesiastical structures. They exist to make the proclamation of the Gospel as effective as possible in a given time. When circumstances change, it is often necessary to devise new patterns of organization. However, it is not to these but to the Gospel that we owe the unity and continuity of the church.

Weekly Church Bulletin Service • © 1970 by Fortress Press • Litho in USA

... The Holy Spirit
has called me through
the Gospel, enlightened
me with His gifts,
and sanctified and
kept me in true faith.
In the same way,
He calls, gathers,
enlightens, and
sanctifies the
whole Christian
church on earth,
and keeps it united
with Jesus Christ
in the one true
faith

Lundgrens Honored At Banquet

THE LUNDGRENs

Dr. Bror Lundgren, 60 years the pastor at Central Baptist Church, and Mrs. Lundgren were honored at a banquet and anniversary program Friday evening.

The Rev. Floyd Bergfalk and Dr. and Mrs. Phil Benson, of Los Angeles, longtime friends of the Lundgrens, were present. Bergfalk served as moderator.

In appreciation of the Lundgrens' service to the congregation, the church has a June trip to Sweden for a June trip to Sweden for the couple. Dr. Lundgren was born in Sweden and emigrated to the United States when he was 16 years old.

He became the pastor of Central Baptist in 1951. The membership was 712, and Dr. Lundgren has the longest pastoral service of any church in the General Conference.

Dr. Lundgren will give an anniversary sermon today. Mr. Bergfalk will speak at 7 p.m.

ALDER'S PIONEER CENTENARIAN — Children gathered Thursday to help their mother, Mrs. Mathilda Hedborg, oldest living pioneer of the Alder area, mark her 100th birthday at the McKenna Home for the Aged. Swedish-born Mrs. Hedborg, who once kept a cow in the center of Tacoma, homesteaded with her late husband at Alder in 1898. Her son, Curtis, right, still farms the homestead, and daughters, Mrs. Jesse (Sadie) Cronkhite, left, and Mrs. Dorcy (Ida) Nagley, live in Alder. The youngest daughter, Mrs. Lloyd (Helen) Gilbert, of La Grande, could not be present for the picture.—News Tribune staff photo.

At 20, Mathilda Hedborg Said She'd Reach 100--and She Did

By ERNA BENCE

When she arrived in Tacoma from Sweden at 20, Mathilda used to say she would live to be 100. Thursday Mathilda, since 1898 Mathilda Hedborg, passed her centenary milestone with a family celebration at McKenna Home for the Aged, where she has lived the past two years.

In the midst of flowers, cake, a shower of cards and gifts, someone asked her, "How old are you, grandma?" "Twenty!" she announced. A couple of years ago she would have said, "Once I was sweet 16!" recalled a daughter, one of her four

children who all were present to celebrate with her.

Mrs. Hedborg will be honored at open house March 23 at the home of her son-in-law and daughter, Mr. and Mrs. Dorcy Nagley, of Alder, where relatives, friends and neighbors will drop in for coffee and birthday cake.

Mrs. Hedborg was born at Oster-Forsae, Sollefteo, Sweden. Losing her mother as a child, she was reared by an aunt in Dalarna, Central Sweden.

Meanwhile, her father, Erick Anderson, had come to America and bought property at the south end of Ohop Lake, where Mrs. Orville Smith lives now. It was a long, daring journey for a young woman in 1889, but Mathilda set out for America to join him, by ship to New York, then by rail to Tacoma. The trip took about three months.

After visiting her father, she returned to Tacoma and rented a house at 3707 S. M St., where she sublet rooms to other working girls and worked in Tacoma area homes while she learned

One of the homes where she was employed became a stopping point for a young Swedish-born homesteader named Henry Hedborg when he came down from his 160-acre place at Alder to buy provisions in Tacoma. Romance ensued and the pair quietly married in Tacoma May 6, 1898.

Trees at the homestead were so tall and so thick the Hedborgs could see the sky only by looking straight up, Mrs. Hedborg has often recalled. Their home was a two-room log house lined with hand-split cedar. Guests slept in a loft reached by an outside ladder.

"Mother worked side-by-side with father in clearing the land," her children recall. "She kept chickens, milked cows, separated the cream and took it in the wagon to put it on the train for Tacoma, and made all our clothes."

In her neighborhood, Mrs. Hedborg was famous for two things; the garments she turned out with her busy knitting needles, and her harmonica music.

Mr. Hedborg, who would have been 102 now, died in 1942. For

Curtis Hedborg

Curtis A. Hedborg, 79, Survivors include of Route 2, Box 228 in sisters, Mrs. Ida Na Eatonville, died Friday. Eatonville, Mrs. He was born in Alder. Hoem of Port O

Mr. Hedborg, who was a farmer, cattle raiser and a road builder for logging companies, also taught violin in Eatonville. and Mrs. Helen Gil La Grande; five st Lester and Thoma of Puyallup, Ben L Forks, Larry Lonn

He was a member of the Alder Community Club and the Ohop Grange. He was past commander of the Eatonville post of the American Legion and a veteran of World War I.

Survivors include sisters, Mrs. Ida Na Eatonville, Mrs. Hoem of Port O and Mrs. Helen Gil La Grande; five st Lester and Thoma of Puyallup, Ben L Forks, Larry Lonn py Camp, Calif., and Lonn of McKinn Calif., and several grandchildren. Powers Funeral in Puyallup is in c

She is the only living charter member of Nisqually Rebekah Lodge 233, where she was noble grand in 1920-21. Before moving to McKenna, she was active in the Alder Community Club, Nisqually Rock Club and the Grandmothers Club.

Mrs. Hedborg had four sisters, four half-brothers and two half-sisters, one still living in Sweden at 91.

Her son, Curtis Hedborg, farms the family homestead at Alder and has kept the 160 acres intact. A daughter, Ida, and her husband, Dorcy Nagley, live over the fence now after years in Illinois; the Cronkhites came back from Alaska to live in Alder; and youngest daughter, Helen, and her husband, Lloyd Gilbert, are at nearby La Grande. There are four grandchildren, 12 great-grandchildren and 10 great-great-grandchildren

U.S. Stumbling in Asia May Corrupt Our N

By WILLIAM L. RYAN
Associated Press Special Correspondent

The United States stumbles clumsily from bad to worse in mainland Asia until its activities threaten to corrupt American society itself, in the opinion of one of America's most distinguished historians.

One of a historian's jobs is to call attention of one generation to the mistakes of another in hopes of preventing a repetition of costly error. One of the reasons Barbara W. Tuchman undertook her latest book, she says, was to demonstrate her view that the United States has failed to learn from its errors, that it is repeating them and that its whole approach to Asia is based upon profound misconceptions.

These misconceptions, she told an interviewer, led first to failure of what her book called a "supreme try in China" during and directly after World War II. Having failed there, she feels, the United States proceeded to repeat its mistakes in Vietnam and elsewhere, operating on the theory that any regime no matter how unpopular, is worthy of American help if it calls itself anti-Communist.

CHANGE OF PACE

Mrs. Tuchman worked 3½ years to produce her latest work, "Stilwell and the American Experience in China, 1911-1945," to be published next week by Macmillan and Co., New York. It was a change of pace for her, away from the subject of Europe in the World War I era, the theme of such widely acclaimed books as "The Guns of August" and "The Proud Tower." Mrs. Tuchman, now a grandmother, knew China as a young woman before the war, but for her this book was more difficult than the others.

Americans are familiar with Europe, old and new. But China for many Americans is unknown territory. It was necessary to be careful to explain

strange terms, to deal with the vast complexities of mysterious old China and yet avoid getting bogged down with detail. She did a remarkable job of it.

Mrs. Tuchman produced a lively history of a fateful period in American and Asian history, a work with a number of melancholy messages for Americans. She demonstrated again a magic talent for bringing history alive with prose as easy to read as a mystery thriller. Gen. Joseph Stilwell, whose life story is inextricably entwined with America's misadventures in China, comes alive again as tough-minded, irascible, down-to-earth, cantankerous Vinegar Joe, as his admiring GIs called him. It is a fascinating story of a bluntly honest Yankee officer confronted and infuriated by the blandly Oriental attempt of

Chiang Kai-shek to bend the United States to his will.

"Stilwell was a man who had a complete disregard of personal ambition," she told the interviewer. "He was almost an anti-ambition man, and he didn't think highly of himself."

The book traces the involvement of the United States from the time Stilwell went there in 1911 as military attache after the revolution toppled the Manchu Dynasty. Deftly stitched together, the story of Stilwell in the war years trying to get Chiang to cooperate leaves the reader toying with a whole series of tantalizing "ifs" about the modern development of that enormous over-populated and much-abused country.

Mrs. Tuchman talked to the interviewer by long distance telephone from the Pasadena, Calif., home of one of her three daughters. As she spoke she kept a grandmotherly eye on 2-year-old Jenny, one of two granddaughters, who could be heard in the background occasionally voicing approval of what was being said.

Despite her devotion to her family, Mrs. Tuchman manages to get away almost daily for a full day's work when she is at home in the East.

TRAINED EYE

She looks on U.S. Asian policy of yesterday and today with the eye of the trained historian.

"In Asia," she told the interviewer, "we operated from two misconceptions. The first is that we can shape the destinies of Oriental nations. This led us to support Chiang to the bitter end, even though we knew his was not only an inept regime, but a corrupt and dying one. Not only did we fail to contain communism by this, but we made bitter enemies of the new Chinese who came after Chiang. We failed as a

result of our rigid support of a government which had no popular backing."

Did the United States learn anything thereby? Evidently not, Mrs. Tuchman feels, if Vietnam is an indication. Again it was, she says, a question of supporting unpopular regimes in the endeavor to contain communism.

THE TRAGEDY

"The second misconception was that we could stop communism by helping the Bourbons. We can't. What we must do is strengthen our own society. Communism is like a disease; it attacks a rotten body. The tragedy is that all we have done is now working against our own society."

Perhaps, she suggests, the United States acted as it did in China from innocence or ignorance in that first major U.S. involvement in mainland Asia, "but surely we should have seen, after that lesson, that Vietnam would not only be worse but that it would be all wrong. We have not only repeated those errors but we are compounding them."

The U.S. involvement became even more complex, she says, because of what she agreed was a "perfect example of an Oriental snow job." That is an important theme in the book: the impact of the svelte, cultivated Mrs. Chiang Kai-shek on Americans during her wartime visit in quest of more aid.

RED CARPET

By the time Mrs. Chiang was finished with the U.S. public it would have given her anything. By then the Roosevelt administration, which had happily rolled out the red carpet, got the idea that she might be a monumental allied headache and could scarcely wait to see her leave.

"We had the notion of China as a democracy," says Mrs.

Tuchman. in mind th and Chris China. Bu to our kin was to Ch "Mme. beautiful other sm Chinese, art of

AP World Spotlight

Sweden Worries About Common Market, Arg Troubles Over Economy,

Swedes in Danger Of Being Left Out Of Trade Bloc

By BRACK CURRY

STOCKHOLM, Sweden — High prosperity and full employment are what you find in Sweden today. But there is creeping inflation, too, and the nation is gripped by fear that the good time it has enjoyed since World War II may be replaced by a hard fight for economic survival.

For prosperous Sweden faces the prospect that it may be isolated from the booming European community developing from the Common Market. This could lead to a political and economic crisis here.

What will happen if this nation of 7½ million is excluded from the six-nation Common Market which may eventually embrace Britain and other countries?

Heartsearching questions and comments come from steel and farm workers and from bankers and industrialists reflecting the acute concern of Swedes over this prospect:

Worry About Jobs

"Will there be a crisis and will I lose my job?"

"Many small industries will be killed off and the big industries will be hard hit."

"Sweden will be squeezed in the middle. Norway and Denmark will be trading with the West and Finland has heavy trade with the East. We'll be caught in the middle."

"Our living standard depends on our exports. Sweden will be weakened if it cannot play a part in the development of the continent."

"If Sweden is kept out of the Common Market, fruitful Nordic cooperation, which has been developed since the end of World War II, might come to an abrupt end. We would face a lonely future."

They Want In

Sweden, like neutral Austria and Switzerland, is seeking association with the Common Market. But there is opposition, because these countries are politically neutral. There is some concern in West Europe that any such association would dilute the political aspects of the treaty of Rome, the charter of the Common Market.

Some West European leaders insist the neutrals cannot have it both ways: They cannot benefit from economic integrations without accepting the drastic limitations accepted by the other Common Market partners to sovereignty in commerce.

So the outlook for the three neutrals' membership in the Common Market is doubtful. And Sweden thus faces the prospect of isolation from the economic community that may one day embrace close to 300 million persons.

Money-Short Argentines See Gloom Ahead

By ROMAN JIMENEZ

BUENOS AIRES, Argentina — "I have never joined a strike in my life, but this time," said resentful Juan Andres Correa, a 24-year-old clerk in the Argentine law courts.

"This time" should be Aug. 1, when a nationwide 48-hour general strike has been decreed by restive leaders of the powerful General Confederation of Labor (CGT) to emphasize the growing discontent of economically pinched Argentines.

Correa is not a member of the CGT. But his salary has not been paid for more than two months now, and his wife has just had a baby. His trouble is minor compared to that of a growing number of workers laid off by metallurgical and textile plants.

Most Argentines — and even

would be hit. Nearly 80 per cent of Sweden's exports of agricultural products go to West Europe. The Common Market countries alone take 40 per cent. Within the Common Market, tariffs on agricultural products will be gradually abolished, giving the entire market area a uniform agricultural policy.

So Sweden will pursue the quest for associate membership in the growing West European trade bloc. But all political parties agree this country will not apply for full membership involving acceptance of political obligations.

Sweden, a neutral since 1815, considers its neutrality the bulwark of peace and political balance in the Nordic area. Premier Tage Erlander's government maintains that any change, however small, of Sweden's present foreign policy might lead to a change of the status quo in Scandinavia. In the government's view, this neutrality helps Finland to maintain its delicate position between East and West.

Prefer Neutrality

There is no doubt that the Swedes, if they must choose between the Common Market and neutrality, will take neutrality and with it an economic isolation almost as acute as that of the country during World War II. If this happens, one astute observer predicts: "Sweden will become more and more leftist in its domestic policies if a hard fight for economic survival develops outside the Common Market. Big government will become bigger. Huge public works projects probably will become necessary to sustain employment."

"If we are blocked from Europe we'll have to do more business with the East, with Africa, China, South America and the underdeveloped countries. These

Ett "öppet brev" från Svenska Klubb

Vid Svenska Klubbens ordinarie möte, onsdagen den 10 okt. beslöts att sända brev till senatorerna Warren G. Magnusson och Henry Jackson och till utrikesminister Henry Kissinger innehållande en önskan, att de använder sitt inflytande för

att återupptaga normala bindelser med Sverige och skicka och mottaga ambassadörer. Brevet var format av Svenska Klubbens ordförande, Josef Oscarsson, och som följer:

The Honorable Henry Kissinger,
Secretary of State
Washington D. C.

Dear Sir,

The relationship between the United States and Sweden be traced back to the journeys of the Vikings to the New World or to the founding in 1638 of the colony of New Sweden, the first permanent settlement of what is now Delaware and Pennsylvania.

The most significant event in this relationship is perhaps, Benjamin Franklin, Minister to France, met in Paris on March 1783, with the Count Gustaf Philip Creutz, the Swedish Ambassador, to sign what was to become the new nation's first treaty of friendship and commerce.

Since then, the bonds between the United States and Sweden have grown stronger, and they have been further strengthened by the fact, that today practically every citizen of Sweden has some relative in the United States.

It is therefore with regret and sadness we note, that the relations between our countries have been interrupted. Fully aware of the reasons for this drastic change, we feel, despite some differences of opinions and some unfortunate expressions of criticism, there are many more areas that unite our peoples than keep us apart.

The Swedish Club with its 7,600 members deploras this situation and takes the liberty in requesting your kind, and if you deem appropriate, action, so that once again, without further delay, normal diplomatic relations between the "friends" may become a reality.

Bert Holm
Secretary

Sincere
Josef Os
Pr

Oct 24/73

TNT
JAN. 24
70
An Editor's Outlook

Movie Motives Suspect

Swedish Pacifism Is Opportunism at Home, Revolution and Sex for Export

By JENKIN LLOYD JONES

TULSA, Okla. — The TV set in my Washington hotel room went haywire during the Oakland Raiders-Kansas City Chiefs game so I finally got around to seeing this undress movie, "I Am Curious (Yellow)." Unlike Jackie, I figure I might as well admit it. I don't have the social position to maintain.

If they award any prizes for a amateurish boredom "Curious" gets a diamond tiara, for the nudity and sex are tasteless and the conversations interminable. It is really an endless home movie in which, at long intervals, a boy and girl drop into the hay.

However, it purports to depict the swinging youth of Sweden and it appears to be aimed at their counterparts in other countries, particularly the U.S.A. So the film says three things that are interesting:

1—Military service is evil, and in case you are invaded the enemy can be adequately handled by civil disobedience and sabotage.

2—Idealistic youth cannot stomach the murdering American aggressors in Vietnam.

3—Even if Communists appear to be oppressive they are only acting that way to speed a better life for the downtrodden.

GANDHI TACTICS

This passive resistance bit seems to be based on the naive theory that if Gandhi's followers confounded the British with it the tactic would work with anyone. They might ask the ghosts of the millions who meekly walked into the boxcars and were chuffed away to Dachau, Auschwitz and Ravensbruck. It is a toss-up whether Ivan the Terrible would have laughed louder at passive resistance than Hitler

The conviction by many Swedes that wars can be won without fighting them may spring from the fact that their country has managed to sit out all wars for the last 156 years. Swedish self-restraint is famous.

They were careful not to annoy Hitler even after he brutally invaded and terrorized their cousins, the Danes and the Norwegians. The Swedes sold the Nazis steel and eventually agreed to transport German troops on their railways. In short, der Fuehrer found them good neighbors.

SWEDISH 'COURAGE'

But don't get the idea that the Swedes are not capable of righteous indignation. They have exploded with fury at the evil American war in Vietnam. They have welcomed our military deserters. They have raised \$40 million for Hanoi. Their foreign minister has marched in a parade denouncing the United States.

Anyway, "I Am Curious," etc., has quite a sequence showing clear-eyed Swedes demonstrating before the U.S. Embassy, and displaying the placard showing the Napalmed child. But much more interesting is the interview between a round-heeled heroine and a visiting Russian poet.

The girl, through a woman interpreter, asks why the Communists haven't delivered freedom of speech, assembly and general protest, and the poet patiently explains that a degree of compulsion is necessary for humanitarian reasons.

You see, he says, the ignorant and hungry masses can't wait 300 years for the slow evolution inherent in capitalism to give them a better life. They must make the grade in 30. In order to achieve this speed some regimentation is necessary. Liberties will be returned as soon as possible.

THE MESSAGE

Maybe I was the only guy in the house who didn't grasp the advantages of this short-term loan of liberties for the great blessings of universal literacy and prosperity. After half a century of Russian communism, which is 20 years more than 30, I was wondering how come these liberties hadn't been handed to the Russian people and why the compulsion is tightening.

The fascinating thing about "I Am Curious (Yellow)" is that it may be quite a bit deeper than it looks. The brazen couplings are guaranteed to produce indignation and word-of-mouth advertising, and this will pack them in.

The Message: Free nations are foolish to arm themselves. The United States policies are responsible. Communism

A Backward Look At Vietnam War

By CLAYTON FRITCHEY

WASHINGTON — Not in a mood of sour recrimination, but in a forthright effort to learn from past mistakes, America should welcome a conscientious post-mortem on the whole Vietnam episode, once the proposed cease-fire is signed and sealed.

Whether it's welcomed or not, however, it is already evident that there is going to be one, so it can only be hoped that it will be more than an exercise in making partisan points. After all, it used to be Lyndon Johnson's war before it became Richard Nixon's.

Nations, like humans, learn the hard way — when they learn at all. So, when we get a little more perspective, the first question perhaps should be this: Will the future destiny of South Vietnam, in the light of the Nixon peace formula, be very different than if the United States had never intervened in the first place?

More than seven years ago, before former President Johnson began sending U.S. ground forces to the region, it appeared that the indigenous National Liberation Front (Viet Cong), backed by North Vietnam, was headed for a role in the government of South Vietnam, possibly even a decisive one, with unification of both north and south a long-range possibility.

MUCH THE SAME

Today, under the terms of the Nixon-Hanoi agreements, there is every reason to believe that the ultimate end will be much the same which, of course, is why President Nguyen Van Thieu has been accusing Washington of selling out to the Communists.

Nixon and his eloquent spokesman, Henry Kissinger, naturally deny that they have conspired with North Vietnam to sponsor a Communist-tinged coalition government for the south. They refer to the proposed tripartite superstructure of "concord" as merely an "administrative" body, but both Hanoi and Saigon agree that it is the beginning of the end for the Thieu government.

Premier Pham Van Dong of North Vietnam says, "Thieu must resign before the elections. He is a finished man." And Thieu's radio answers: "Whatever you

back to the Stone Age. And now, after all this horror, a U.S. disengagement that leaves the Communists in a stronger position than they were when we intervened.

The Saigon generals can hardly be blamed for wondering if Mr. Nixon's negotiated withdrawal is any better for them than an unconditional pullout. The latter, at least, would not have imposed on Saigon a "coalition" arrangement, nor would Thieu have been forced to recognize the Viet Cong as the legal government of much of South Vietnam.

Had the United States pulled out and unilaterally soon after Nixon became President, Saigon would have had to contend with only limited North Vietnamese forces then in the south, but the proposed cease-fire will leave 14 North Vietnamese divisions occupying Thieu's territory.

BACK IN BUSINESS

Moreover, the Viet Cong, which was in a shattered state after the enormous cost of the 1968 Tet offensive, is now in business again throughout most of South Vietnam. More than 100 hamlets on the outskirts of Saigon itself are presently under Communist attack.

The Nixon-Kissinger claim is that their agreement with Hanoi gives the Thieu government at least a "chance" to survive, but is it a materially better chance than could have been had three or four years ago, even if the United States had disengaged without a negotiated agreement?

Finally, from Thieu's point of view, would South Vietnam be much worse off if Sen. McGovern were President? After all, McGovern is not proposing to partition the country, to set up coalition election machinery, or legalize the Viet Cong. He just wants to withdraw, and let the Vietnamese run their own affairs.

The conservative weekly, *Human Events*, fears that "the Administration has conceded so much to Hanoi that South Vietnam's chances of preventing an eventual Communist takeover cannot be considered very high..." The respected London Telegraph concurs, and adds: "Nobody — except Mr. Nixon — would choose to call this

Swedish Smorgasbord Chef To Introduce Hamburgers

By HELEN FELKER

She introduced Tacomans to the grandeur of the Swedish smorgasbord; now, she hopes to introduce to the Swedes the ultimate American appetite appeaser — the hamburger.

She is Mrs. Maja-Lisa Benson, who departs shortly for her native country, Sweden. During her 20 years here, she opened and operated a restaurant featuring Scandinavian foods and later became executive chef at the Tacoma Elks dining room.

A believer in the Zodiac signs, Mrs. Benson feels this is the time in her life to make a change.

"I think astrology has a lot to do with one's life," she said. "Astrologers can determine the luckiest days for beginning various enterprises and the best locations for building. An astrologer advises me on the casting of my horoscope. You know, life changes every seven years.

"My dream is to introduce the American hamburger in Stockholm, and I am working on the name for the place. According to numerology, if you are going to open a business, there should be lots of threes and sixes in the name itself. That spells success. There is always the right time to open. Nothing happens by chance; it is by exact law."

Mrs. Benson's years at the Elks Temple included the planning, buying and controlling of the kitchen.

"Sometimes I think I am married to the Elks Temple," she explained. Her specialty is hors d'oeuvres, for which she has won awards in culinary art shows.

Her first job in Sweden, at the age of 14, was at a delicatessen. Then followed a painful illness. She contracted rheumatism, which confined her for months. "I made up my mind I would walk again, and promised God I would never complain."

Coming to the United States in 1947, she stayed with relatives in Renton who treated her like a daughter.

"My uncle, Gus Backman, started the Lucia Bride celebration in the Northwest which you read about.

"In Seattle my first job was at a Danish restaurant where I helped with the smorgasbord. Then, in 1951, my husband, the late Hen-

—News Tribune staff photo by Bruce Kellman

MRS. MAJA-LISA BENSON

opened The Viking in South Tacoma. One of our most notable guests was Prince Bertil of Sweden, who visited this country in 1958. Luncheon was served to 170 guests.

"The following year President Dwight Eisenhower visited his brother Ed Eisenhower at his home on American Lake. One day I was standing in the kitchen of The Viking making Swedish apple cake when the President came in, and we were introduced. I also met his son, John.

"Soon afterwards I met Fred Waring; for his dinner I designed a centerpiece in the form of a guitar. It was made of liverwurst. The centerpiece was a ham decorated with culinary sheet music, for which I used strips of looks for the notes

which Mr. Waring composed for Dwight Eisenhower when he became President. Being a sentimentalist, the musician let tears come into his eyes when he saw it.

"Soldiers from Ft. Lewis often came to The Viking while I was there, and they took news of our cooking back to Korea with them. Returning soldiers became our customers, too.

"My last day in America will be Aug. 10. This is a wonderful country, and I have been very happy here. I leave a little memento for the Tacoma Elks Temple. I started the Lucia Bride celebration there, and I hope it continues."

July 27/72

A-12—
TACOMA NEWS TRIBUNE T

Obitu

Adolph Miller Dies in Sweden

Adolph P. Miller, 91, a former longtime Tacoma resident, has died in Karlstad, Sweden, where he moved 10 years ago.

Mr. Miller, known for his musical ability here, was particularly noted in Sweden for his melodies based on previously unrecorded Swedish rural folk music. Mr. Miller also wrote a novel that was published in a Swedish newspaper.

During the 50 years he lived in the Tacoma area, Mr. Miller worked in the lumber industry.

Included among his survivors in the Tacoma area are a son, Jerry A.; a sister, Mrs. Anna Maria Swanson; two grandchildren; and three great-grandchildren.

Anti-ROG 14-72

Sweden Ups Aid to Bombed N. Viet Areas

STOCKHOLM (AP) — Swedish aid to North Vietnam will total \$64 million over the next three years, says Lennart Klackenberg, under-secretary in the Foreign Office.

The government is also releasing \$30 million earmarked for rebuilding after the war because of the disastrous situation caused by the U.S. bombing offensive, Klackenberg said at a news conference Sunday night.

Klackenberg returned recently from a visit to North Vietnam as the head of a government commission.

Swedish aid to North Vietnam has been totaling \$15 million a year but since 1970 \$10 million of this a year has been put into the fund for postwar assistance.

Fabian Månsson, agitator, rallare, hedersdoktor

"Vi hyllar Fabian Månsson" stod det på plakat i årets första majtåg. På Hasslö i Blekinge skärgård avtäckte Olof Palme ett monument över Fabian.

Fabian Månsson föddes på Hasslö för 100 år sedan, närmare bestämt den 20 januari 1872. Han var en av de färgstarkaste personligheter i den svenska arbetarrörelsen vilket redan hans många yrken vittnar om: fiskare, bonde, grovarbetare, bodräng, sjöman, rallare, frälsningssoldat, journalist, agitator och riksdagsman.

Fabian blev så småningom hedersdoktor (i Uppsala 1932) Men han var helt självlärd. Det var efter självstudier han 1899 började medarbetar i ett par småtidningar. 1904 blev han journalist i Arbetarbladet i Gävle.

Dessförinnan hade han 1903 varit med om att i oppositionen mot Hinkel Bergegrens ungsocialister starta ett nytt socialdemokratiskt ungdomsförbund. Han medarbetade i dess tidning Fram och framträdde flitigt som agitator.

1911 valdes han in i socialdemokratiska partistyrelsen. Han var med om att bilda Socialdemokratiska vänsterpartiet 1917, men återvände redan 1923 till socialdemokratin.

In i andra kammaren kom han 1912. I riksdagen var han speciellt intresserad av tull- och försvarsfrågor. 1917 kom han med i bevillningsutskottet.

Historierna från Fabians riksdagstid är många och färgrika. Legendarisk är hans replik till Andersson i Ovanmyra, som ville beskära rösträtten: "Vet hut! Vet sju dubbelt hut!"

Fabian var som sagt också frälsningssoldat under en period. Under hela sitt liv var han religiös. 1919 kom han med i psalmbokskommittén, och under inflytande av sin vänskap med Nathan Söderblom blev han också allt mer erkännad mot

svenska kyrkan. Men han stod den frikyrkliga rörelsen närmare, och verkade bl.a. inom psalmbokskommittén för att med svenska kyrkans sängskatt införliva en rad kända och uppskattade frikyrkosånger. I boken "Rättfärdiggörelsen genom tron" (1916) ville han skildra socialdemokratins "religiösa förhistoria" som enligt hans åsikt just var historien om väckelsen under 1870-talet och i början av 1880-talet.

Hans varma religiositet hindrade inte att han använde ett mustigt språk, ett språk som inte riktigt hörde hemma i de religiösa kretsarna. "Jag skall bli slav' Nej, så djävlar anamma", börjar hans berömda "Stridssång" (1903). Och från hans tid som frälsningssoldat berättas det, att han en gång, då några ynglingar störde mötet, röt till "Nu ska jag be till Gud att i fem minuter få tjäna Satan". Varefter han tog av sig rocken och gick i sin röda armétröja ner och kastade ut ynglingarna. Därefter återvände han till plattformen och fortsatte lugnt sin predikan.

Fabian Månsson var under hela sitt liv mycket intresserad av svensk historia, speciellt av bondehistoria. Där hade, menade han, både den moderna demokratin och socialdemokratin sina rötter. Hans historiska författarskap omfattar "Sancte Eriks gård L-III" (1922-26), "Gustaf Vasa och Nils Dacke I-II" (1928-30 i del III posthumt 1948), "Folkvandringens historia" (1937) och "Vikingatidens historia" posthumt 1939). Hans "Skrifter I-VII" utgavs 1938-48.

Om Fabian kan man läsa mer i t.ex. Fredrik Ströms "Fabian. En bok om Fabian Månsson" (1948) och i Zeth Höglunds "Fabian Månsson" (1951). Lagom till första maj utkommer också på Tidens förlag "Fabian Månsson och bondesocialismen" av Per Meurling.

Zeth Höglund, då revolutionär, hörde fö till Fabians närmaste

FABIAN MÅNSSON

vänner, men han beundrade också reformisten Branting. På vänster-socialisternas kongress 1919 ägde följande republikskifte rum.

Fabian: "Ponera att borgarklassen uppgav sitt motstånd i morgon dag och lämnade fältet fritt för en revolutionär regim Skulle Zäta och Kilbom då våga gripa samhällstömarna?"

Kilbom svarade genast: "Ja utan tvekan".

Det var utan tvivel det svar Fabian väntat, ty han dräpte genast till:

"Ja, då vore det synd om er, ty inom få veckor skulle Stockholms arbetare trampa ihjäl er i hungerns raseri.

Fabian Månsson avled den 9 januari 1938. Urnan med hans aska fördes till hans barndoms ö, där hans hustru krossade den och blandade askan med Hasslös jord. Den blekingska arbetarrörelsen hyllar honom nu genom att resa en staty över honom. Inte om statyn men om den levande, fängslade och färgrike Fabian Månsson skriver Per Heurling: "Fabian står där bland socialdemokratins portalfigurer, kantig och tvärhuggen, idel svensk granit och ingen annan lik i många hänseenden gammaldags, men i andra en originell tänkare alltfjämt värd att lyssna till".

Tacoma Tradewinds

Clipper Left, Steeb Stayed

By BRUCE JOHNSON

The time was 1893. Clipper ships were king and so was New Tacoma with its new, Renaissance-styled City Hall. Down on the waterfront were miles of docks, laden with lumber, wheat and other goods being exported to the four corners of the world.

Into this flourishing scene came a man by the name of John Tennent Steeb. Three years earlier, he had established a shipping agency at Port Townsend but Tacoma was replacing that city as Puget Sound's No. 1 port and, so, to Tacoma Steeb came.

Today, the J. T. Steeb and Co. is still very much a part of Tacoma's maritime scene, being the oldest, continuously active steamship agency here. There was a long period when the Port of Seattle outgrew Tacoma as Tacoma had outgrown Port Townsend. But, unlike Port Townsend, Tacoma didn't fade completely from the picture and while Steeb in 1916 moved his headquarters to Seattle, the office in Tacoma remained in operation.

And, unlike Port Townsend, the Tacoma shipping has made a magnificent comeback in recent years. The old, private docks along the southwest side of Commencement Bay either have disappeared or continued to decay but new Port of Tacoma terminal facilities on the tideflats have generated a fast-growing business in general and bulk cargo handling.

It is in the latter case that Steeb and Co. benefits, at least concerning its steamship agency part of the business. Steeb represents a number of shipping firms operating tankers and other bulk carriers. It is in the bulk carrying business, particularly, where the southwest side of Commencement again may become an active terminal area.

"I wouldn't be too surprised to see the shipping activity coming back this way in addition to what is happening in the tideflats area," said Carl Swenson, vice president and manager of the firm, who operates from Steeb's Tacoma office in the Perkins Building. "I think the natural deep water along the southwest side of the harbor holds the promise of a good future for Tacoma.

"I think the port commission and staff have done a very good job in attracting business," Swenson said. "The volume is definitely increasing for us here. I think there's a future

here in general and container cargo handling as well. Seattle has pretty well reached the saturation point and Tacoma will get much of the future growth."

Swenson has been with Steeb since 1946, all of the time as manager. Born in Seattle, Swenson eventually came to Tacoma. The president of the firm, Miles Nelson, was born in Tacoma but moved to Seattle. How's that for cooperation?

While serving as agents for ships coming here and to Seattle as well as Portland is the most obvious facet of the business, there are three other sides of the operation as well. The firm serves as customs brokers for a variety of steamship agents, it represents firms in import shipping and it serves as foreign freight forwarders for exporters. There are seven persons in the Tacoma office.

Steeb himself was quite a social figure in Tacoma's early 1900s. He served as the consul here for Chile and Guatemala as well as Hawaii — before it became a U.S. territory. He later moved to Seattle where he died in 1944.

Clipper Ships Load Lumber During 1890s
Tacoma Business Deteriorated But J. T. Steeb and Co. Remained

TACOMA, WASH. — Först och främst: Ett högljutt Hurra och Gratulationer till den nya Vasakommendören Harry F. Fabbe! Erkännandet borde ha kommit för länge sedan.

● Ett välkommen hem igen till fru Anna Anderson, som i dagarna återbördats till sin hem- och barndomsstad efter 18 års bortovaro.

● Valhallas årliga frukost — den 31:sta i ordningen — avåts söndagen den 19 nov. Vid ett kort möte förenade sig åtta nya medlemmar med föreningen. Sven Fredrikson stod för arrangemangen. Tillslutningen var den största på flera år. Mästerkockarna Al Blixt, Lindström samt Dick Carlson m. fl. nästan överträffade sig själva med vad som fanns på borden den här gången. Med Marty Carlson som MC presterades ett program. John Blixt och Eric Freed medaljerades för 50-årigt medlemskap. De nya medlemmarna introducerades. Jämte två veteraner, John E. Nelson och undertecknad, båda med 58-årigt medlemskap.

Sven och Hans Fredrikson hade sina piglock med, och med Gus DeBock på saxofon och Marty vid pianot presenterades sprittande hemlandstoner.

Stämningen var animerad. Flera av bröderna höll korta anföranden och berättade anekdoter. Sen blev det tillfälle för dem som var hugade att dra en spader, som antagligen varade till in på småtimmarna — och jag menar småtimmarna.

● Samma eftermiddag hölls svensk högmässa i First Lutheran Church, utlyst att vara den sista i den församlingen. Därmed avslutas den epoken. En försvarlig menighet var närvarande. Pastorer E. Arthur Larson och Lyndon Murk från Bethel-församlingen officierade. Ytterst få prelater kan mässas som pastor Murk. Pastor Larson predikade över dagens högmässotext. Runebergskören under ledning av Carl W. Svedberg medverkade med två grupper av sånger. Det är alltid en fröjd att få lyssna till denna vältränade kör. Den har förstärkts med flera nya röster, bland dem pastor Murk och fru Anna Anderson.

Efteråt blev det kyrkkaffe, då det blev tillfälle att träffa gamla bekanta och stifta nya bekantskaper. Bland de senare var en kvinnlig utbyteselev fr. Stockholm, som tillbringat ett sko'år vid Puyallup High School — men hennes namn har jag

● Luciafirandet har blivit en tradition hos härvarande Elks Club. I likhet med svunna år anordnas en sådan festlighet d. 12 dec. för medlemmar och deras gäster. Tillslutningen har brukat vara kring tusentalet. Det beklagas att Maja Lisa Benson inte är här att ta hand om anordningarna i år. Men samma meny som under föregående år utlovas — med både lutfisk och gröt, glöggen inte att förglömma.

Menyn är avfattad på riktig

NOV 29 72

svengelska. De har varit alltför frikostiga med prickarna över a och o. Studentskor från Pacific Lutheran University kommer att utföra Luciatablån. Det är synd att det inte finns nog samhörighet och energi inom våra tre svenska föreningar, så att de kunde gå tillsammans och ställa till med en hejdunderande Luciafest, när firandet blivit så populärt i rent amerikanska kretsar.

● Som vanligt blir det julotta i Bethel lutherska kyrkan på So. 54th och I St. Närmare detaljer genom annons i ett kommande nummer av SP.

TACOMA, WASH. — Logen Norden firade sitt 60-årsjubileum d. 29 okt. i Top of the Ocean under stor tillslutning. Borden var dukade i de svenska färgerna med ljus och blommor, och det blå havet som bakgrund genom de stora perspektivfönstren gav ett vackert intryck. Bordsdekorationerna hade utförts av vår talangfulla ordförande med hjälp av en del medlemmar.

Mötet öppnades av ordf.

Thelma Johnson. Pastor E. Arthur Larson läste bordsbön. Flaggsaluten leddes av Shirleyann Sargent. Celeber och långväga hedersgäst var distriktets nye mästare Gordon Swanson med fru från Missoula, Montana. Andra gäster var GLD Dick Wright med fru Ing, VDM May Bryant med make. Vid honorärbordet sågs även logens nyutnämnde distriktdeputerade med fru. Många av distriktstyrelsen hade också infunnit sig: DS Evelyn Lindquist, VDS Mary Näström, DMC Harold Vaughn, Vasastjärnans repr. Henning Anderson samt Millie

Stiftelsemedlemmarna Carl Swanson, Steve Forslund, Leonard Svedberg, Alva Person och Adina Carlson blev särskilt hyllade med anekdoter ur deras liv, utförda av Bea Neslund, Shirleyann Sargent och under-tecknad samt Elmer Sellin.

50-årsnålar utdelades till Gunnar Anderson, Edwin Liss, Hilma Brandström och Gerda Karlson. De två sistnämnda kunde ej närvara på grund av sjukdom.

25-årsnålar mottogs av Elsie Person, Esther Dahl, Freda Amanda Johnson.

Certifikat för lång och trogen tjänst överlämnades till Ellen Nilsson, kassör i 26 år; Elsie Person, finanssekr. 23 år; Ruth Nelson, v. ordf. och sjukkommitten; samt Axel Johnson och Hilma Person. F. d. ordf. fick mottaga förtjänstmärken.

Steve Forslund gav en översikt av logens historia. "Miss Sweden", Paula Molund, var eskort.

Underhållningen bestod av Pacific Lutheran Universitys folkdansare under ledning av prof. Audun Toven. En s. k. "barbershop"-kvartett sjöng o. Sven Fredrikson spelade ett par låtar på dragspel som en särskild hyllning till sin faster, stiftelsemedlemmen Alva Person.

En gemytlig stämning härskade. Jag tror att vi länge ska minnas denna 60-årsfest.

● Glöm nu inte logens basar den 26 nov.!

Pränt om Smått Och Gott

Av Stephen Forslund

TACOMA, WASH. — En korrespondent i SP trodde, att om Dalakören hade börjat sitt program med en fosterländsk sång, så hade nog månet öga tårats. Kanske så. Själv höll jag på att bli en smula sentimental, när spelmännen drog på med Frisells Gånglåt, som jag hörde så ofta i min gröna ungdom.

Frisell var en bygdespelman, som hörde hemma i grannsocknen Mockfjärd. Han var specialist på gamla låtar och var bäst känd som "Fjärs Anders". Han och två döttrar utgjorde en trio, som ofta var anlitad vid tillställningar i hemorten.

Stockholmsmasarnas konsert i Seattle var en upplevelse. Alla de färgrika dräkterna fägnade ögat. De olika numren utfördes med takt och precision. Gruppens scenvana var beundransvärd, och ingenting tydde på att de var en grupp amatörer.

Tack för att ni kom!

* * *

Valhallas junimöte fick en ganska god tillslutning för den här årstiden. Det var ingenting av större vikt på dagordningen.

Det rapporterades, att mångåriga medlemmen Charles Quarnström, som varit bosatt i California de senare åren, nu vistas på ett ålderdomshem i Cloverdale. Fru Quarnström avled för något år sedan.

En tyst minut iaktogs till minne av framlidne Erik Larson, föreningens äldste medlem, och

för Arvid Norby, som omkom genom drunkning vid Neah Bay.

Dick Carlson fick dörpriset, och som vanligt blev det en trevlig sexa efter mötet.

I en tidskrift noterades det, att National Weather Service årligen utdelar ett Rev. John Campanius Holm-pris till amatörmeteorologer, som är byrån behjälpliga med observationer. Under fjolåret utdelades 25 sådana pris.

Johan Campanius Holm och Israel Fluviander var de två första svenska präster som kom med guvernör Johan Björnson Printz till Nya Sverige-kolonin i början av 1640-talet. Under åren 1644-45 gjorde Campanius-Holm dagliga väderleksobservationer och bokförde dessa.

Nu räknas han som USA:s förste meteorolog.

Ett annat "först" sågs som spaltfyllnad i lokalbladet häromdagen:

"Piporglar gjorde sitt intåg i USA i början på 1700-talet. Episkopalkyrkan i Port Royal, Pennsylvania, och Svenska Lutherska Kyrkan i Philadelphia importerade de två första."

Så det var inte bara timmerkojorna, som svenskarna var först med, som det ser ut.

Steven Hopkins avliden

STOCKHOLM (Swedish Information Service). — Den amerikafödde journalisten och dokumentärfilmaren Steven Hopkins har avlidit i Stockholm, 41 år gammal. Han var född i Philadelphia.

Hopkins, som var bosatt i Sverige sedan 1956, var först redaktör för Industria International och ägnade sig sedan åt film och gjorde bl. a. TV-serien "Face of Sweden".

Obituaries

G. E. Nyman, P For 60 Years, D

Gustave E. Nyman, 84, who had retired in July 1971 after 60 years as a printer with The News Tribune, died Tuesday following surgery Friday. For more than half a century, he had lived at 1954 Day Island Blvd. W. Private memorial services were held Wednesday at his home.

Born in Noorkoping, Sweden, he came with his parents to New York City when he was 9 years old and lived first in the "Hell's Kitchen" immigrant district. As a boy, he took his first job filling

sacks of coal them to cu high in tene Then he beca Lord and Tayl Store at \$2.50 er he worked boy in a firm famous Nellie sonally hired h He began hi reer with the Swedish langua in New York six 10-hour day \$7.50.

FRIEND C

The Nyman fa Tacoma in 190 Mr. Nyman's was young Hen shared his love two have been neighbors for years.

Mr. Nyman v for Samuel Per News, then in Building, for \$4 ing money to ta drafting and from a c school. He contin newspaper after which founded T bune.

During World inting to b technical engine schooners buil Foundation Ship World War II turned to shipbu ing his knowled tion and sea studying library building has bee Once, in part Foss, he designe 60-foot schooner, as skipper on voyage to Califor

COMMODORE

In its early ye man was a co Tacoma Yacht more than 60 y been active not coma Typograp but in the ship workers, technic and draftsman here.

In memoirs w written for his g Mr. Nyman desc

Services Held

Private services for Gustave E. Nyman, 84, who died Tuesday following surgery last Friday, were held Wednesday. Mr. Nyman had retired in 1971 after 60 years as a printer with The News Tribune.

Why a Vietnam Veteran Turns

By KATRINA DYKE
PHILADELPHIA (NANA)
— In the summer of 1963, Ronald Ferrizzi, 14-year-old son of a Philadelphia policeman, hiked 110 miles with his Boy Scout troop along the Appalachian Trail from Reading, Pa., to the Delaware Water Gap.

At the end of the six-day trek, the group staggered into a luncheonette and each ordered a half-gallon of ice cream.

Eight years later, Ron can still taste that ice cream. It is one of his few "pre-Vietnam" memories that remains strong.

"When you come back, you can't communicate," he said recently from his bed in the Veterans Administration Hospital here, where he was recovering from hepatitis. "No one knows what you're like anymore. You lose the ability to love.

EVERYTHING SHATTERED
"So much happened in one year. Everything I was taught to believe in was shattered — morals, church, democracy, humanity."

He is separated now from his wife, who is expecting their second child. He is wrestling with memories that 2½ years after his return from Vietnam are still too vivid.

There are memories of the

70 to 80 Vietnamese he killed — Many of them unarmed. Memories of a lush countryside he helped to destroy.

And memories of the outstretched arm of a buddy in a burning helicopter. An arm that fell off at the socket as Ferrizzi grabbed it.

VIET VET

Out of the hospital and living on Army medical disability pay, he is devoting his energies to the activities of the Vietnam Veterans against the war.

Ron Ferrizzi grew up in Pennsylvania, oldest of five children in an unusually close family.

When Ron was 8, he joined the Scout troop at the local church.

His father signed up as a troop leader. Philip Ferrizzi feels scouting had a strong influence on his son's life.

"It was a quasimilitary upbringing," he recalled recently, adding of the father-son relationship:

"Ron was my firstborn. We did everything together, played ball together, went camping together."

PALS

"They weren't father and son. They were pals," says Kathleen Ferrizzi, Ron's wife.

Says Ron, "Like most sons who are lucky enough to have a father who is good

and decent, I listened to him."

But one thing his father never spoke of that had always fascinated Ron was the elder Ferrizzi's Navy experiences in World War II.

"By the time I was about 10 and able to go to the library alone," recalls Ron, "I began reading about World War II."

He decided he wanted to be a Navy pilot. "From the time I was very young, I was careful of my eyes so I would make it to flight school," he remembers.

LIFEGUARD

For the essay required to become an Eagle Scout, he wrote about being a Navy pilot. During his high school summers, he worked as a lifeguard at a nearby naval base, spending nights on base whenever he could.

Although the pilot dream diminished during his last years in high school, Ron still felt military service was the way to be "a true American, a patriot fighting for his country."

He graduated from high school in June 1966. That November he enlisted in the Army.

In October 1967, he and Kathleen Keegan were married. One month later, Ron celebrated his 19th birthday in South Vietnam.

NEVER KILLED

Just before he left, he recalls his father telling him, "Son, I was in a war five years. I saw a lot of shooting. But in all those years and those I've spent in the police department since then, I never took a man's life.

"Remember that that man has a family, a soul, and a mind just as you do. He doesn't want to die just as you don't want to die."

"I wanted to keep that in mind when I got to Vietnam," said Ron. "But you can't. You'd go crazy if you did."

A helicopter crew chief in the 1st Air Cavalry Division, Ron was responsible for keeping his helicopter in shape. On missions, he operated a machine gun.

HIS MISSION

His unit's mission was to seek out enemy command posts. Flying low, they looked for "anything from a machine gun sticking out of a

If they just stood there, we'd try to interrogate further, but we couldn't stay too long because we were a target. So most often, we'd shoot."

'D BE A JUNKIE'

Although heroin was not then available — at least not in Ron's unit — marijuana was.

"Without marijuana, I would never have survived the would never have survived the brutality and intense death," he recalled. "This was the only escape from the military. You couldn't go to sleep without getting stoned.

"If I were in Vietnam today, I'd be a junkie in two weeks."

The year his son was in Vietnam was hard on Philip Ferrizzi. During those 12 months he worked "four and five jobs — just to make those 24 hours a day go by."

But in March 1968, Ron was awarded the Silver Star. His father was proud.

The Army report commendation said that Ferrizzi's helicopter landed near an Army aircraft that had crashed and was burning in enemy territory. Ferrizzi ran to the downed plane and was wounded by enemy fire while trying to remove the mortally wounded pilot. He managed to return to his helicopter despite "intense hostile fire."

As Ron recalls the incident:

"We were flying out to an area where we had spotted a rocket position. In the hurry of preparing, the other chief, Bob, and I got in each oth-

Logen Norden 233, VOA, Tacoma, firar
60-ÅRSJUBILEUM
Söndagen den 29 okt., kl. 2 e. m.
Restaurang TOP OF THE OCEAN

2217 Ruston Way

Middag och Program, \$4.50

Medlemmar och gäster välkomna,

Reservationer: ELMER SELLIN,

433 13th St. S.W., Puyallup, Washington 98371

Tel., 848-1410

1972

SAT JULY 26/72

GULDGRUVORNA

Seattle, Wash.

Under första åren av detta århundrade intill början av andra världskriget var guldgruv-industrin i Alaska liksom över allt på jorden i full verksamhet men har nu förlorat all betydelse. Både som guldsökare och gruvägare voro svenskarna mycket livliga och av främmande nationer utanför U.S. gav nog Sverige ett större antal guldsökare än något annat land. Som driften de gruvor var guldet kom som "placer gold" lades ner om vintrarna medförde det att i månaderna oktober och november hotellet i Seattle, Wash., fylldes med gruvfolk från Alaska. Savoy Hotell vid second ave var den tiden ett förnämt och omtyckt vinterboställe för Alaskans och sammaledes var Northern på hörnet 1st och Washington St. Savoy finnes ännu i dag, men den forna staden har försvunnit. Hotellet är nu ägt av japaner och hotel Northern har upphört att existera. Ovannämnda hotellet äro endast några av de mest bekanta i gångna åren. West Coast Mineral Association i Seattle, Wash, med gamla anor från flydda åren hade den tiden flera svenska medlemmar. Emellertid har även den Association fått kändedom av senare årens förändringar och jag är antagligen nu den ende svenske medlem.

Möjligen är orsaken till att jag nu mot min vilja blivit secretary, treasurer av W.M.A. och kanske anledning därtill är hoppet att därmed svenskar vill sluta sig till associationen. Är nog en fåfängd önskan ty jag har endast ett fåtal bekanta bland mina landsmän!

Flera norrmän äro medlemmar av W.M.A. och bland namnen finnes lawyers, ett flertal gruvingenjörer och ämbetsmän i U.S. Bureau of Mines samt personer från olika affärsföretag. Alla äro riktiga gentleman utan minsta snobberi.

Var en riktig överraskning när jag läste att Reinhold Ahleen lämnat San Francisco, Calif. för att bosätta sig Utah! Tror det är endast ett år sedan Ahleen i ett brev uttalade sin klagan över värmen i Mormon staten och önskade tillbaka till San Francisco viken.

Ahleen har ju vistats många år i Californien och vad klimatet beträffar tycker att han skulle valt en annan plats än Utah. Naturligtvis känner Ahleen till Napa Valley som icke endast har ett angenämt klimat utan också är berömt för sina vindruvor som ger bästa vinet i Nordamerika. Christian Brothers, ägt av Katolska kyrkan har antagligen största tillverknigen av viner i hela Californien.

Herr Ahleen är ju en stor beundrare av statsminister Palme i Sverige och således kan förväntas av Ahleen att i sina bönor han skall bedja om Guds hjälp för Palme nästa riksdagsmannaval. Enligt senaste Sveriges Nyheter anses Palme ha svaga utsikter i nästa val vilket ej är att undra på! Han vill avsätta konungen och troligen försöka upphöja sig själv till landets regent. Också i allt annat försöker Palme att omändra och har lagt sin näsa i blöt rörande U.S. något som han verkan förstår eller har med att göra.

-Bertil.

TACOMA, WASH. — Den välkände spelmannen Per Adolf Miller har nyligen avlidit i Karlstad i en ålder av 91 år. Han var maskinarbetare till yr-

PER ADOLF MILLER

ket och var anställd vid den nu nedlagda Defiance-möllan som reparatör mesta tiden av de närmare 50 år, som han vistades i dessa trakter. Sedan han dragit sig tillbaka, gjorde han flera resor till gamla landet — det sista besöket har nog varat i mer än tio år.

Det var som violinvirtuos som Miller blev mest bekant. Musiken var hans liv, och han lade både kropp och själ i den, då han uppträdde. Han var samlare av gamla folkmelodier, och häften av låtar som han nedtecknat har utkommit i Sverige. I sin ungdom spelade han på Skansen i Stockholm. Den gamle spelmannen har gått till ro. Vile han i frid.

Miller efterlämnar en son, Jerry, barn och barnbarnsbarn samt systemen fru Fritz Swanson i Tacoma.

* * *

Innan fru Maja Lisa Benson flög hem till mor och systrar i Sverige, blev hon föremål för en lång artikel i dagstidningen, med konterfej. Det noterades, att medan hon innehade Viking Restaurant, fick hon bl. a. som gäster välkomna prins Bertil samt president Eisenhower med fru och sonen John, Fred Waring med flera.

I Sverige ämnar hon viss lansera ett företag, som skall specialisera på amerikanska hamburgers. Och vi önskar henne framgång.

* * *

Fru Heilborns Stockholmsbrev läses med intresse. Det senaste är dock i behov av litet korrigerig.

Första försöket att utgiva en svensk tidning på amerikansk mark gjordes av konstförväntan Anders Gustaf Öbom i New York år 1851. Han utgav bladet "Skandinavien", som hade en tvåårig tillvaro. Han var något av en äventyrare, och hans rätta namn torde ha varit Napoleon Berger.

Nästa försök att utgiva ett svenskt blad gjordes av pastor Tufve Nilsson-Hasselquist, som utgav "Hemlandet, det Gamla och det Nya" i Galesburg,

Illinois, i januari 1855. Tidningen skulle utkomma varannan vecka och innehålla nyheter från både Sverige och USA, kyrkonotiser och religiösa artiklar. Senare samma år utgavs från samma redaktion "Det Rätta Hemlandet" en uppbyggelse-tidning i luthersk anda.

"Minnesota Posten" utkom i november 1857 med Eric Norelius som redaktör. Bladet blev inte ens årsgammalt. Med konkurrensen blev det en fnurra på tråden mellan de två prelaterarna, vilket dock slätades över, när samtliga tidningar sammanslogos med pastor Norelius som redaktör det första året.

Om "Hemlandet" utkom i Red Wing, Minn., eller i Galesburg att börja med är inte så klart. Sedermera flyttades utgivningen i varje fall till Chicago, där "Hemlandet" upplevde sin storhetstid, medan emigrationen stod i sitt flor, och uppgick i Svenska Amerikanaren år 1914.

* * *

Det var väl ingen hemlighet, varför det blev nödvändigt för den flitigaste bidragaren till den svenskamerikanska pressen att byta vistelseort. Därför var det inte vidare vackert av gossen

Quiet Fox Island Had Lively Past; Museum Tells All

By ERNA BENCE

As far as anyone knows, there has never been a four-footed fox on Fox Island. But the man for whom it was named, John L. Fox, an assistant surgeon on the Wilkes Expedition brig Peacock, is known to have stepped ashore.

He could not have foreseen that the island was to play a key role in the development of the Puget Sound region nor that its varied history would be told in the Fox Island Historical Society Museum which today holds more than 1,300 items.

So priceless are the irreplaceable displays and the 41 great albums of island history painstakingly copied from handwritten records that the society wants to build a modern, fireproof museum to house them. They have launched a campaign that has become a consuming interest of the islanders who unite in pride of their legacy of history.

The museum now is housed in the south room of the old Fox Island schoolhouse, a short distance south of the former ferry landing and the old Fox Island Trading Co. store, a landmark for generations of island visitors which now houses a bait business.

Year-around museum hours are 2 to 4 p.m. Saturdays, more frequent during vacation time, and at any time by arrangement with curator Cecil Fassett.

Constant changing of displays, bringing to them the spark of imagination, has become the life interest of Fassett, a retiree, who has been close to Sound activity since his boyhood. He observed the race between Fox Island and Vashon island each spring to bring the first strawberries to the Northwest Grocery where he worked at 13th and Commerce in Tacoma.

QUERY PAYS OFF

Fassett never stops thinking museum wherever he goes — and it pays off. Recently, while shopping in a

South Side discount store, he casually asked — "You don't ever have any used display cases, do you?" He was given a roomful of them in good condition and worth hundreds of dollars, for free.

What makes Fox Island so rich in history? It's had everything — agriculture, industry, shipping and even an Indian reservation.

Pioneers were early in recognizing their historic wealth. They organized the "Fox Island Historical and Library Association" in 1897, with Mrs. A. J. Miller as president; Mrs. D. M. Booker as vice president, and E. G. Miller as secretary-treasurer.

This organization, with a membership of sometimes more than 100 — remarkable for its time — continued until 1915, keeping meticulous records which now are a graphic history of the era. Some members came from other areas, passenger boats making extra trips just for them.

Today's society, which founded the museum, was formed in 1959 under sponsorship of the Washington State Historical Society, with Dr. Harold V. Hoover as president. Jack MacDuff is president for 1972; C. J. Richmond, vice president; Mrs. Harriet MacDuff, secretary; and Mrs. Ron Berntsen, treasurer.

The Fassetts' daughter, Mrs. Lois Miller, the new li-

Volunteers Work in Fox Island Museum
Curator Cecil Fassett Stands at Right

brarian, has been putting in uncounted hours on the albums, and Mrs. Winnifred Paul, historian, on authenticating the data. But most credit is given to Mrs. Elsie Schmidt, former secretary, and her co-workers, who worked tirelessly organizing the albums of information.

THIRD NAME

This includes the fact that "Fox" was the third name given to the island. The Indians called it Batil Merman, and early Spanish explorers called it Rosario. The island was one of many places in the Northwest that Wilkes named for members of the expedition — such as Point Fosdick for Gunner's Mate Stephen Fosdick.

Island records for the period 1841-1850 are sparse, but it is known that local Indians traded peacefully with the English at Ft. Nisqually and other trading posts.

In 1853, however, the Americans at Steilacoom, following some differences with the Indians, organized a militia and, aided by Gov. Isaac Stevens, established a reservation on Fox Island then ordered all Indians in the area to go there or be treated as hostile.

Indians who were still living until recent years recalled the period...

ett annat svenskameri-
skt blad.

tt föremålet för gallan re-
vilade i sin grav gjorde in-
puset smakligare. Eftersom
avlidne i årtal medarbe-
i den tidningen med en
ström av både poesi och
a, är det förvånande att
s. k. Urlakaren inte hade
aning om, vad situationen
atligen var och eliminerade
mest osmakliga delen av
utelsen.

SAT- OCT 18-72

GAMLA MINNEN:

Seattle, Wash.

Senaste numret av Vestkusten innehöll ett vackert fotografi av Alexander Olsson, tidningens förre redaktör samt en intressant beskrivning över Olssons liv som tidningsman. Som 21-årig tryckeri-elev från Onsala i Halland anlände han 1889 till San Francisco, Calif.

Efter en tid blev Olsson ägare av tidningen Vestkusten som var Californiens enda tidning på svenska och hade Ernst Skarstedt en kortare tid som delägare i utgivandet. Genom sina böcker om svenska nybyggare i staterna Calif, Oregon och Washington, har Skarstedt utfört ett historiskt arbete som han säkert aldrig fått tillräckligt erkännande för. Skarstedts namn och livsgärning skulle vara bekant för alla svenskar på Amerikas västkust.

Som utgivare av tidningen Vestkusten i San Francisco skapade Alex Olsson sig namn av en utmärkt redaktör det till alla sina landsmäns belåtenhet han fullgjorde till sin död 1952. Ovannämnda artikel i senaste Vestkusten var införd som ett 20-års minne av redaktör Olssons bortgång. En broder till honom. John Olsson lever ännu i San Francisco i god hälsa och i en ålder av 92 år. Vestkustens nuvarande utgivare Karin W. Person tror jag är släkting till avlidne redaktör Olsson och hon gör allt hon förmår i försöket att vidmakthålla tidningens utgivande.

Läste också i Vestkusten det Lutherska Ebenezer församlingen i San Francisco i år firar 90-årsdagen av sin tillvaro ty den 10 aug. 1882 räknas som början av svenska kyrkans grundläggande vid Dolores gatan.

Minns ännu mitt besök i den kyrkan söndagen den 27 maj 1923, en vacker solskensdag. Kyrkan var till trängsel fylld av åhörare ty vår berömda svenska fröken Elsa Brandström, också känd som Sibiriens Ängel var på besök i SF och hon skulle i kyrkan giva ett föredrag om krigsfångarnas liv i Sibirien. Var ett mycket intressant tal som lät åhö-

Hennes fader General Brandström var under första världskriget Sveriges ambassadör i St. Petersburg, vilket nog blev en hjälp till hans dotter att som sjuksköterska få vistas i krigsfångars läger. Fröken Brandström åtföljdes under sin Amerikaresa av en yngre och vacker grevinna, Ellen Douglas.

Tillbringade Julen 1915 i San Francisco. Gick på kvällen den 26 december till en festlighet av Logen Tegner av Vasa Orden som gavs i Pacific Building i Oakland. Hade en mycket trevlig afton och dansade med Marien Ohman en vacker flicka som bedårande sjöng "När drivan smalt på Mora strand och det blev ljust och vår".

Jacob Nordendahl i Castro Valley, Calif., har skrivit många intressanta brev i Folkets Röst och hoppas att få läsa flera av honom. Gör härmed en vänlig anstötning till Herr Nordendahl att om han äger ett fotografi från sin anställning vid Norrlands Dragoner visande honom i den blå uniformen med plym på den vackra

hjälmén borde det insändas tillsammans med brev för intagande i Folkets Röst.

Har gjort en uppmaning till Svenskarna i Californien att göra deras bästa i att hålla de Svenska tidningarna vid liv. I detta avseende hoppas det ej anses som självberöm av mig om här omtalas de tidningar och tidskrifter jag under åren prenumererat på. Har läst Svenska Am. Tribunen i Chicago sedan 1912 och Svenska Posten i Seattle, Wash, från 1926. Hade första åren namnet Svenska Journalen och utgav en bilaga på engelska till vilken jag fick prenumeranter när jag vistades i Alaska. Swedish American Monthly av Svenska Handelskammaren i New York tog jag också till den slutade utkomma. Har tillhört American Swedish Historical Foundation i många år och är också prenumerant på Vestkusten i San Francisco samt Svenska tidningar i Vancouver B.C. men den senare har ej anlänt för en lång tid. Från Sverige under 1930 åren tog Vecko Journalen som den tiden innehöll mera intressanta nyheter än vad den nu har. Var också läsare av Svensk Jakt samt Svenska Kalendern som också har slutat utkomma. Alaska sportsmen har jag också läst i flera år, samt en del gruv och militära tidskrif-

75 YEARS AGO — NOV. 4, 1899

Articles of incorporation were filed with County Auditor Spike by the Tacoma Clothing Co. with \$10,000 capital stock. The company was formed by several men who recently returned from the Klondike and who acquired possession of the

vel.

Ovanstående är ju ej något särskilt berömvärt ty jag har erhållit full ersättning i mycket intressant läsning och dragit mitt lilla strå som hjälp till fortsättandet av Svenska Tidningar här i landet. Således kan jag med jämnmot taga anklagelsen i stadens svensk-tidning och av en gammal ettrig gubbe i Tacoma, Wash. det jag är en mycket dålig svensk. I Seattle Post Intelligencer hade jag gjort uttalandet att som varande Svensk skämde jag för de råa anfall på Amerikanska Ambassaden i Stockholm som gjordes för några år sedan.

-Bertil.

SAT. FEB 16 72 Välfärds-Sverige finns inte och ombonade tryggheten blir tråkig

Välfärdssamhället, vad är det för fel på det, är en fråga som ofta ställs. Sweden Now, Swerigetidskriften på engelska, har låtit frågan gå vidare till 17 kända och okända svenskar. Vi gör här några korta utdrag: Gunnar Helen: Bara en sak enligt min uppfattning - att det inte finns! C.H. Hermansson: - Det finns inte, utom kanske för en liten överklass! Axel Iveroth: - Grundprinciperna är det inget fel på! Men utbyggnaden av välfärdssamhället skapar problem med resurser och målkonflikter. Gunnar Björck: - Beskattningen av dem som gör jobbet har stigit till en mördande nivå! Björn Gillberg: - De ännu ofödda generationerna får betala för vår höjda lev-

nadsstandard och miljöförstöring. Olof Palme: - Välfärden borde fatta tillfredsställelse genom betet. Vi måste ändra tonen från välfärd i efterhand till preventiv välfärd. Sven Stolpe: har aldrig upplevt en sådan av företag i konkurs, arbetslöshetssiffrorna slår rekord, mot och intellektuell upplösning har in. Thora Skoog: (förtidspensionerad) - Tempot har ökat i kerna, ackordshetsen har ökat, datic Ferveio: (invandrare i Sverige säger man inte hej granne. Sverige är inte alltid mot främlingar. Lisa Nilsson: rabarnsmamma, m.m.) - Vi arbetare betalar för alkoholen och narkomaner. Peter Forst (ekon.stud.) Jag tror inte att längre kommer att vilja arbeta att nå en högre ställning.

Sweden NOWs Ruth Link motsats till de svenskar som kritiskt på sitt eget land har outsiders syn - jag är amerikan men väl bekant med svensk hälle. Och jag måste bekänna ambivalens, dvs. dubbelhet i minning. Kan jag skilja landet i människor som gjorde det till det är? För det jag beundrar i detta komplicerade land förnuftiga, logiska, välorganiserade tryggheten - leder, omplanterade en person, till en ohygglig trygghet.

Fabian Månsson var en färgstark folktalare, här iförd sin rallarhatt under ett valmöte 1935.

100 år sedan folktalaren i rallarhatten föddes

Årets 1 maj-firande i Blekinge blir ovanligt. Det blir ett enda stort demonstrationsmöte och det förläggs till Hasslö utanför Karlskrona.

På Hasslö föddes för 100 år sedan Fabian Månsson, en av arbetarrörelsens färgstarkaste pionjärer.

Fabian Månsson växte upp i ett fiskarhem. Han blev rallare, riksdagsman, författare och fil hedersdoktor.

Fabian Månssons sätt att agitera och hans minst sagt fria umgängesformer gjorde honom till en folkets gunstling. Om detta har det skrivits åtskilliga spaltmeter och flera böcker.

Nu skall alltså ett monument resas på hans födelseö. Och minnet av Fabian skall firas med ett för hela Blekinges arbetarrörelse gemensamt 1 maj-firande.

Arbetare kommuner, kvinnoklubbar, pensionärsföreningar, fackföreningar etc har satsat pengar till monumentet.

Största insatsen har pensionärsföreningarna gjort, säger ombudsman Gunnar Brånstad. Bland dem finns ju många som har personliga minnen av Fabian. Sammanlagt har vi fått in 130.000 kr. De tiotusen som fattas är snart i hamn.

Hasslö kommun har satsat 5.000-10.000 kr för att anlägga den park där monumentet skall stå.

Bildhuggare Hjalmar Råstorp i Lönsboda arbetar sedan något år med det jättelika monumentet (2,5 meter högt). Det är Fabian utthuggen i svart granit. Och i känd pose: Fabian Månsson sitter på en stol med ena armen över stolsryggen. Den fria handen är knuten och vilar mot hans ena knä.

Fabian Månsson föddes den 20 januari 1872 i en oansenlig fiskarstuga på Hasslö. Han var äldst av fem syskon. Redan fyra år gammal kunde han läsa. I skolan, har han själv sagt, gick jag bara i sex veckor. Han läste helst på egen hand.

Fabian var, berättar de minnesgodas, en märklig blandning av realist och drömmare redan som liten pojke. Han var redan som tonåring på det klara med att vetande och kunskaper var vägen till frihet för alla, politisk och ekonomisk.

Han var 16 när han började som grovarbetare vid fästningsarbeten i Karlskrona skärgård. Så blev han stamanställd, frälsningssoldat, rallare, journalist och politiker.

Han var en av initiativtagarna till socialdemokratiska ungdomsförbundet 1903. Då var han redan en känd talare och agitator. Den väldiga gestalten med den bredbrätade rallarhatten och storkavajen blev vida omtyckt för sitt mustiga språk och sitt okonventionella framställningssätt.

Fabian Månssons stora intresse var historia. Hans böcker om Vasa-

I flera stycken är hans liv som hämtat direkt ur baron von Munchausens underbara äventyr. Fabian var med om jordbävningen i Messina, han flög i ballong över Öresund. Vid ungturkiska revolutionen i Konstantinopel var han en hårsman från döden.

Fabians liv var också stilla stunder och samtal i små ordenshus och kapell, där han försökte lära bönderna läsa historia — och Bibeln.

Men även religiösa turneer hade dramatiska inslag. Och Fabian var en armstark karl och inte främmande för nappatag med dem som störde. Det berättas en gång hur ett gäng slagskämpar störde Fabian i en predikan. Fabian bad snabbt till sin Herre:

— Käre Gud, var neutral i fem minuter nu, så ska Du få se på själve fan.

Sade han och slet av sig storkavajen och gick ner och rensade lokalen från bråkstakar.

Fabian blev gärna långrandig när han kom in på något ämne som fascinerade honom och det gjorde det mesta. En gång kom han till ett litet ordenshus som saknade belysning. Han började tala i den fullsatta lokalen vid full dager, men det hann bli mörkt och Fabian fortsatte att tala.

Plötsligt avbröt Fabian sitt tal och frågade rätt ut i mörkret:

— Är ni kvar?
— Det kom ett rungande ja, och Fabian fortsatte att tala till sin andäktigt lyssnande publik.

Politikern Fabian Månsson vann sina stora framgångar via journalistiken. 1904 blev han medarbetare i Arbetarbladet i Gävle, och några år senare invaldes han i socialdemokratiska partistyrelsen. Åren före första världskriget var han en av de främsta bland partiets agitatorer.

När han invaldes i riksdagen för Gävleborgs län var han redan en politisk profil. Tull- och försvarsfrågor var hans käpphästar. Även i riksdagen använde han sig av åskådningsmaterial: limpor och lädervaror, exempelvis, när han skulle påvisa tullarnas eländiga verkningar.

Fabian var en fritänkare även politiskt. Det hörde liksom till pjäsen att han skulle bryta med sossarna och bli med i det nybildade vänstersocialistiska partiet 1917.

Men när detta tenderade att bli kommunistiskt gick han tillbaka till det politiska fadershuset.

Partidisciplin och enighet ville han dock aldrig erkänna.

— Enighet, sa Fabian, finns bara på idiotanstalterna och på kyrkogården.

'TREKANTSAMHÄLLET'

Hans ideala samhälle var vad han kallade Trekantsamhället, en kombination av liberalism (för hantverkarna), socialism (för vissa arbetargrupper) och kommunism (för bönderna).

— Det tycker ni förstås är dumt snack, men det beror på att herrarna inte läst historien tillräckligt, sa Fabian.

Hans tal blev ofta långa, detaljrika och ibland tröttande. Men när det kändes tjockt i luften kunde Fabian bryta mitt i en eldande mening och säga:

— Nu tar vi fem minuter bakom husknuten, så börjar vi om på nytt.

Fabian var rädd för maktberusning hos de ledande. Om Hjalmar Branting, som han beundrade mycket, sa han:

— Han är de fattigas Moses. Han är Josua. Han är lagtavlorna. Han är Sinai berg och mannat i öknen. Men blir han för mäktig så måste han stoppas. Ingen får bli större än Gud. Eller bli Gud. Hur djävulen skulle det då gå?

Fabian var till allt annat också ekonomiskt sinnad. När riksdagen skulle besluta om anslag till en präst för agitation mot mormonerna kom Fabian på en lysande ide, tyckte han.

— Varför lägga pengar på en präst som skulle väcka människors tvivel och ses med lömska ögon i stugorna. Låt oss i stället införa en utredande artikel om mormonismen i vår 14-öresalmanacka.

— Almanackan läser man i alla små hem, för man måste ju veta när Stjärna kalvar. Folket tror mer på almanackan än på präster, sa Fabian.

På tal om kossan Stjärna: Fabian lyckades aldrig som bonde trots dyrbara och lovvärda försök.

Men som historiker och författare lyckades han så bra att han 1932, sex år före sin död, valdes till fil hedersdoktor vid Uppsala universitet.

Men i telefonkatalogen stod det genom åren i järnvägsarbetaren Fabian Månsson.

— Varför inte doktor, sa någon.

— Har man flera titlar väljer man den finaste, replikerade Fabian.

Jan 3 - 73

What Happened to Kissinger Hope VN Peace Was at Hand?

By LOUIS WIZNITZER
Christian Science Monitor News Service

PARIS — What happened to dash Henry Kissinger's hope that peace in Vietnam was at hand? What went wrong? What made the Americans renege — as the North Vietnamese see it — on the agreement reached by Dr. Kissinger and North Vietnamese Politburo member Le Duc Tho in October?

Before answering these questions, one line of speculation should be dismissed. There is no evidence whatsoever here of Dr. Kissinger's having gotten out of step with President Nixon. When he drafted the October agreement with Le Duc Tho, he did not go one inch beyond the President's instructions.

The negotiations were in fact frequently interrupted to allow Dr. Kissinger to report back in detail to the President and to get a new flow of instructions. Thus President Nixon, though not physically present in Paris at the time, participated directly in drafting the agreement.

The agreement followed very closely Dr. Kissinger's 1969 article in the American quarterly Foreign Affairs with which Nixon must have been familiar.

NEVER QUESTIONED

Further, in messages to North Vietnamese Premier Pham Van Dong subsequent to Dr. Kissinger's conclusion of the draft agreement in Paris, Nixon never once questioned the text of the agreement but asked only for a postponement of its signing.

The first sign of trouble with the October agreement came when Dr. Kissinger landed in Saigon and met, not so much with President Thieu — whose power to obstruct Mr. Nixon's policies informed observers here consider nil — but with "U.S. officials" as he called them in his Oct. 26 news conference.

These officials included Ambassador Ellsworth Bunker, a staunch Thieu supporter; Gen. Creighton W. Abrams Jr., U.S. Army chief of staff; and Vice Adm. Noel A. Gayler, U.S. commander in chief in the Pacific.

According to reliable sources here, the military took a look at the freshly drafted agreement and did not like what they saw. Chalmers Roberts, for many years Pentagon correspondent for the Washington Post, expressed their feelings when he wrote, "The deal makes the survival of a non-Communist regime in the South very problematic."

CONDITIONAL

At any rate, the Joint Chiefs in the Pentagon, according to this interpretation, made their approval of the October draft conditional on a respite of several weeks to permit an airlift of unprecedented magnitude to furnish the Saigon regime with whatever equipment it needed for its survival. This included 30 C-130 transports, 90 A-37 light-attack jet aircraft, 120 F-5 fighters, scores of helicopters, and tons of ammunition and communications equipment.

These deliveries, from Hanoi's point of view, constituted a first act of "cheating" by the Americans since Hanoi had agreed to the October draft on the understanding that it would be signed no later than Oct. 31, and that the military and political status quo in South Vietnam would not meanwhile be changed.

say, they are ready, at a moment's notice, to sign.) They were merely taking necessary precautions since Dr. Kissinger himself had warned them that bombings would be resumed. "And they will be savage bombings," a high-ranking North Vietnamese official quoted him as saying.

It was in fact not until Dec. 11 that Hanoi and the Viet Cong came to the conclusion that far from making a last-ditch stand for President Thieu, the Americans had in fact completely reneged on the October draft and were merely looking for an excuse to break off talks.

WHY SO CLOSE?

What brought the North Vietnamese and the Americans so close to an agreement that had eluded them for so many years? Above all, it must be recognized that the Kissinger-Le Duc Tho draft reflected the military situation on the ground — as do most agreements at the end of hostilities. In this case it was a stalemate.

But beyond that, Le Duc Tho made on Oct. 8 two concessions opening the way for Dr. Kissinger and himself to agree on a draft. First, Hanoi dropped its demand for President Thieu's ousting from office and the immediate installation of a coalition government in Saigon. And second, it agreed to separate the military from the political settlement.

In fact, Hanoi and the Viet Cong — with these concessions — stopped demanding at the negotiating table what they could not get in the field. The Americans, for their part, also stopped demanding what they could not get in the field — the removal of North Vietnamese troops from the South.

In order to understand why Hanoi made these concessions, it is necessary to look back at what had gone before.

In 1970 the "pacification" program had dealt heavy blows to Viet Cong cadres in the South and reduced them to a shambles. As usual, Hanoi and the Viet Cong carefully planned their countermove. It came last spring in the guise of a large-scale military offensive carried out by large units supported by tanks, artillery, and armored personnel carriers.

SUCCESSFUL

Contrary to most Western assessments, this offensive was largely successful in terms of its real aims. For 25 years now, Western newsmen and bureaucrats have judged the other side's moves in terms of Western concepts and more often than not misinterpreted them completely.

This year's offensive was not meant to occupy cities or to hold on permanently to large areas of territory but to lock the best Saigon regiments in battle long enough to allow thousands of Viet Cong cadres to reinfiltate populous sections of the country and reorganize their infrastructure. By September they had done just that and were thus in a strong position, politically speaking, and able to make concessions.

But there was also another side to the coin along with this short-term strategic weakness in the North. It had to do with a cutback in Soviet military supplies. This would not be felt in the months immediately ahead but would certainly be in two years' time.

IN VC TERMS

Thus Hanoi felt that it was

a tripartite government, in which they would have a voice.

CONTROL PLANS

There can be no doubt that ultimately they hope to take control of the South and unify the country. But that is a long-range project — they talk of 5 to 10 years — to be carried out essentially through political means.

But on Dec. 11, they decided that the Americans had gone back on the scenario that was to make all this possible, beginning with an early cease-fire. What brought them to this conclusion was Dr. Kissinger's revival of the demand — as they interpreted it — that the North Vietnamese concede to the Americans what the Americans had not been able to win in the field: the removal of North Vietnamese troops from South Vietnam. Admittedly this was not directly demanded by Dr. Kissinger but (in North Vietnamese eyes) was implicit in his insistence that the draft agreement spell out the need for both Vietnams to live in peace and deny North Vietnam's right to interfere in South Vietnam.

As they say it, he was challenging more clearly than ever before the 1954 Geneva accord's commitment to a single unified Vietnam to which they say the United States had subscribed in the draft agreed to in Paris in October.

ONLY ROAD

Confronted with these new demands, they say, they chose the only road open to them short of breaking off the talks. They put their October concessions back in their pockets and made once again their pre-October demands: that President Thieu be removed from office; that the United States put a tripartite government in power in Saigon; and that their political prisoners be freed simultaneously with the American POWs.

According to the North Vietnamese, Dr. Kissinger leaped at the "excuse" and flew back to Washington, where he hastened to blame them for the breakdown of the negotiations. As to the charge that captured documents show North Vietnam was about to launch a "major military offensive" after the cease-fire, they deny it flatly.

For a few weeks last fall, President Nixon seemed to have detached the United States from the long-range political future of the Saigon regime in exchange for a short and medium-range certainty of its survival. The North Vietnamese and the Viet Cong had sacrificed short-term political progress in the South in exchange for possible long-range progress. Thus a solution, acceptable to both sides, while carrying risks for both sides, was at hand.

WASHINGTON (AP) —

The State Department has informed the Swedish government that the new ambassador-designate from Stockholm "should not come to Washington at this time," U.S. sources said Friday night.

The State Department had no official comment but sources said privately that the action is another in a series of expressions of American displeasure over Sweden's persistent criticism of the U.S. bombing of North Vietnam.

Sweden had planned to send as ambassador Ynve Moller, editor-in-chief of the Socialist newspaper Arbetarbladet and also a member of the Swedish Parliament.

According to sources, the United States has nothing against Moller personally and the decision to ask him to remain in Stockholm for the time being was related entirely to Sweden's energetic opposition to the U.S. policy in Vietnam.

Last Saturday, Swedish Prime Minister Olof Palme made a statement comparing the bombing of North Vietnam to Nazi massacres in World War II. Acting Secretary of State U. Alexis Johnson immediately summoned the present Swedish ambassador, Hubert de Besche, to the State Department and delivered what was described as the bluntest protest ever made to a non-Communist diplomat.

The Nixon administration also has shown its displeasure by keeping the U.S. Embassy in Stockholm without an ambassador since Jerome H. Holland left his post six months ago.

In addition, charge d'affaires John C. Guthrie has been recalled to Washington for an indefinite period, leaving the embassy headed by the No. 3 officer, Arthur J. Olson.

this society do much
DEC 30 72
New Swedish
Envoy to U.S.
Unwelcome

Statsminister Olof Palme, adoptivdottern Britta Segerski och bildhuggaren Hjalmar Råstorp framför den avtäckta statyn.

Fabian Månsson i sten på Hasslö

- Jag har känslan av att en stor förmån när jag får förklara detta monument invigt. Så sade statsminister Olof Palme när han den 1 maj avtäckte statyn av arbetareplonjären Fabian Månsson på Hasslö i Blekinge skärgård. 100 år efter sin födelse har den stridige och lärde Fabian blivit monument i sten utanför sin egen födelsegård i Ubbeboda. Arbetarrörelsen i Blekinge har samlat in de 146.000 kr det kostar att få honom på plats.

Det blev också en stor dag för arbetarrörelsen i ett av landets minsta län när statsminister Palme inför 4.000 åskådare lät tackelset falla från den väldige Fabian. På något sätt var det som om en liten son talat vänliga ord till en stor far. Fabian Månsson sitter nu invid vägskälet i Ubbeboda 12 ton tung i ett enda block av svart tiabas, en vulkanisk bergart, som kan jämföras med hans egen styrka. Olof Palme verkade för dagen en aning tunn, liten och sliten.

Car arbetarkämpar från den

ALLSTE TAXICHAUFFÖREN i Göteborg Bengt Johannesson, Utbynäs har pensionerat sig. Han är 80 år vid det här laget och tycker att han har gjort sitt. Omkring 400.000 mi. har han kört i sin dag. Han tog körkort 1927 och allt sedan de s har han kört bil.

blekingska skärgården stod högtidliga och uppstäckta när det väldiga barska stenhuvudet blottades.

- Fabian var en av de största agitatorerna vi haft, sade statsministern.

Och den saken tycktes de församlade och då framför allt de äldre gärna vilja stryka under med skärpa. Det sägs ju att ingen blir profet i sitt eget land, men fråga är om inte Fabian Månsson har blivit det på sin egen ö.

Däremot hade man i åhörarleden nog väntat sig litet mer av statsministerns förstamajtal. Men fränsett välgångsönskningar till Willy Brandt hade han inget nytt att komma med, trots att han förklarade att första maj är den dag, då de socialdemokratiska politikererna har möjlighet att tala direkt till folket och slipper att slussas ut via "tidningar och övriga massmedia med borgerlig dominans".

Glada var emellertid öborna på Hasslö att statsministern kom till deras förstamajfirande. Båten som förde honom och en lång rad partifunktionärer och andra Fabian-vänner från Karlskrona hade så många passagerare att den gick in i hamnen på slagsida. Mer än en Hasslöfiskare med generationers samlade erfarenheter av båt och sjö tyckte att det var mest tur att allt gick bra.

Svensk julotta i Bethel-kyrkan.

TACOMA, WASH. — Svensk julotta firas även i år i Bethel-kyrkan på So. 54th och I St. Se annons. Under församlingens 58-åriga tillvaro har aldrig en jul gått förbi utan att det har hållits en svensk otta i Bethel, fast det är ett 40-tal år sedan församlingen nödgades sluta med svenska som församlingspråk.

Vi hoppas att landsmännen uppskattar församlingens bemödanden att uppehålla denna tradition och fyller kyrkan till sista plats i likhet med föregående

DEC. 13 - 72
ende år. Tacoma-bor torde ej ha någon svårighet att finna helgedomen. De som bor utom staden och kommer in på "fri-vägen" norr- eller söderifrån, tag 56th St. cutoffs och fortsatt en 7-8 kvarter österut till I St., och vik där av ett kvarter åt norr. De som kommer på Pacific Ave. behöver bara finna So. 54th St. och vika av åt väster och köra 7 kvarter upp till I St.

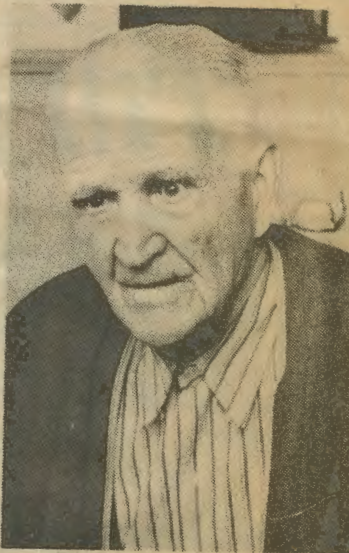
● Gustav E. Nyman avled nyligen i en ålder av 84 år. Han var född i Norrköping och kom som 9-årig med sina föräldrar till New York City, där familjen var bosatt i en stadsdel som numera får heta Hells Kitchen.

Nyman kom tidigt i förvärvsarbete och blev sätarlärling på Nordstjernans officin. År 1905 kom familjen till Tacoma, och här fick han arbete i dagspressen och fortsatte i typografyrket tills han i juli 1971 drog sig tillbaka. Båtar och segling var hans varm. Genom korrespondens och självstudier blev han en rutinerad skeppsarkitekt och tjänstgjorde som sådan vid varv under båda världskrigen.

Smånotiser från skilda håll.

Steve Forslund i Tacoma har alltid kämpat för bevarandet av av svenska traditioner.

Han har också en egen tradition: Varje jul sänder han in avgiften för en årsprenumeration på SP som gåva till någon som han inte ens känner. Vi vet att det är en julklapp som uppskattas.

F. valsaren Johan Konrad Akerlind, Box 8527, Ryttagatan, fyller 94 år i morgon. Han bor i det hus som han byggde 1909 under lockouten. Bland hans kamrater, som då var arbetslösa fanns det både murare, snickare och målare.

Han är född i Söpnarby och började i Domnarvets järnverk då han var 14 år, 8 månader och 10 dagar. Han har fört böcker i hela sitt liv och gjort ett sammandrag av dem med redovisning av timlön och årsförtjänst år från år.

Vi fick skriva av några siffror:

År	Timlön	Årsinkomst
1894	8 öre	193:25
1900	27 öre	793:48
1910	50 öre	1.166:00
1920	2:06 kr	4.205:72
1930	1:38 kr	2.772:34
1940	1:45 kr	2.720:85
1944	1:70 kr	3.855:20

När han pensionerades hade han arbetat i 50 år, 7 månader och 15 dagar och totalt uppburit 119.963:17 kr.

Sammanställningen har tilldragit sig stort intresse. När han

skogsgebo st
te med skogsödsling stö
fall. Föraren, en Borlänge
dor medan planet blev hel
a med sitt plan skulle göra
har planet överaskats av
ind som ibland sveper läng
planet då det gjorde ett hä
erner Aero i Leksand.

SWENSKA POSTEN

Swedish Post

FOHSLUND
RIDGEWOOD
AV 12
50786
TACOMA
WA 98405

AMERICAN POPULATION OF THE PACIFIC NORTHWEST

Lösnummer: 15 cents
Onsdagen den 7 februari 1973, Portland, OR (Wednesday, February 7, 1973)

Flitig pyroman

STOCKHOLM. — En pyroman härjar sedan juli förra året i Akersberga utanför Stockholm.

Den 21:sta branden utbrö nyligen i ett källarutrymme — det var den sjunde branden efter nyår.

Rekordkollekt för svenska kyrkan

STOCKHOLM. — I Sveriges kyrkor insamlades första söndagen på det nya året drygt 5 milj. kr. till kyrkans mission.

Kyrkomissionen hoppas i år få in minst 19 milj. kr. för att ge andlig och materiell hjälp genom kyrkor i Afrka och Asien.

"Lilla Nobelpriset" till Gyllensten

STOCKHOLM. — Författaren tillika bitr. professorn i histologi vid Karolinska institutet, Lars Gyllensten, har tilldelats Litteraturfrämjandets stora pris på 50.000 kr., även kallat "Lilla Nobelpriset".

1.200 omkom i trafiken

Antalet i trafiken dödade eller skadade personer minskade 1972 enligt Statistiska centralbyråns preliminära statistik med 4 proc. jämfört med 1971.

Leder en kurs i horage, Alaska

Ett av de intryck jag har fått under mina intervjuer är, hur väl svenskarna kommit överens om att följa. De har både

Red. Harry F. Fabbe lämnar Svenska Posten

Harry F. Fabbe, Svenska Postens redaktör, har tagit avsked från sin post. Anledningen var delvis att han för länge sedan passerat pensionsåldern och delvis bristande hälsa. Svaret för S. P. har nu lagts på Ben Ekbäck, en ung örebroare, som anlände för några dagar sedan från Sverige, för att övertaga redaktörskapet.

Om Fabbe fått råda, så hade detta meddelande om hans pensionering varit ungefär allt han hade tillåtit att man skrev om honom vid detta historiska skifte. Och eftersom H. F. F. varit outplånligt förenad med den svensk-amerikanska pressen i nära ett halvt sekel, tillhör han historien.

Hans medarbetare och vänner hade haft planer på en liten avskedshippa, men H. F. F. tackade nej. Ingen middag, inga tal, inget fjäsk. Detta är Harry F. Fabbe.

Men nu, då han inte längre sitter i redaktörsstolen och därför inte kan klippa bort lovord om honom i detta manuskript (vilket han gjort vid tidigare tillfälle), måste han dock till slut finna sig i att vi fjäskar en smula för honom, och i tryck ger honom det erkännande, som vi tills nu bara mumlat om mellan oss själva.

Harry F. Fabbe har styrt och regerat över S. P. med en fast hand sedan han någon gång på 20-talet återvände till Seattle efter en tids vistelse i Alaska. Till stor del har svenskheten här ute i västern bevarats, tack vare honom och S. P. Han såg slutet på den ena efter den andra av de svenska tidningarna. Tidningsdöden har varit stor o. de få återstående bladen tvingades att använda engelskan vid sidan om svenskan för att kunna existera. Men inte Svenska Posten. Aldrig. Han resonerade som så, att i en svensk tidning använder man sig bara av svenskan. Punkt!

Naturligtvis uppskattas Fab-

HARRY F. FABBE

bes stora insats i bevarandet av svensk kultur av alla svenskar här ute, och de flesta av oss vet att fastän han länge varit sjuk har han fortsatt sitt arbete som redaktör och tyopgraf och allt. Vi beundrar hans viljekraft och pliktkänsla. Att hans arbete inte gått obemärkt i Sverige, vet vi genom rapporter om honom och hans lilla tidning i den svenska pressen, vilken endast gav honom höga lovord.

Erkännandet för ett väl utfört livsverk kom också från Hans Maj:t Konungen som genom Prinsessan Christina vid hennes besök i Seattle i höstas dubbade honom till kommandör av Vasorden. H. F. F. var riddare av samma orden sedan några år tillbaka. Den nya högre utmärkelsen var därför ytterligare bevis på betydelsen av hans insats för svensk kultur.

Vi kommer att sakna dig Harry. Men vi har ingen skinande orden att fästa på ditt bröst. Allt vi kan ge dig för ditt osjälviska arbete är ett varmt och innerligt tack med en förhoppning om att du får njuta länge av din nya frihet. Vi har emellertid en liten gunst att be om från dig; låt oss höra från dig då och då i S. P.

Gunnar Nordström.

"Christmas Plates"

ROYAL COPENHAGEN	BING & GRONDAHL	RORSTRAND
1968 — \$25.00	1968 — \$25.00	*1968 — \$150.00
1969 — \$20.00	1969 — \$20.00	1969 — \$ 15.00
1970 — \$16.00	1970 — \$16.00	1970 — \$ 13.00
1971 — \$15.50	1971 — \$15.50	1971 — \$ 12.00
1972 — \$15.00	1972 — \$15.00	1972 — \$ 16.00
		Set of 3 for \$185.00

Mother's Day Plates

ROYAL COPENHAGEN	BING & GRONDAHL
*1971 — \$45.00	*1969 — \$150.00
1972 — \$12.00	1970 — \$ 16.00
	1971 — \$ 12.00
	1972 — \$ 12.00

* First Edition

M.O. or Cashier's Check only to: MARGARET LUNDH, Box 99096, Seattle, WA 98199

Utsedda sändebudet i Washington betecknas som Palmes språkrör

SAT MARCH 7/73

På erfarenhet och fakta grundar säkert ambassadör Hubert de Besche sitt påstående när han diplomatiskt säger att en förbättring av förhållandet mellan Förenta Staterna och Sverige är beroende av utvecklingen i Vietnamkonflikten. Denna diplomatiska formulering klarlagd kan betyda att de Besches efterträdare, journalisten och riksdagsmannen Yngve Möller inte kommer att inbjudas av den amerikanska regeringen att tillträda en post i Washington förrän USA:s engagemang i Indokina är avvecklat.

Det praktiska arbetet i förhållandet mellan Sverige och USA har inte berörts av svårigheterna på det diplomatiska planet. Personligen har jag dock en känsla av att det bl.a. har blivit svårare att träffa upp-
görelser och få kontakter men jag är övertygad om att krisen mellan

AMBASSADÖR DE BESCHE

USA och Sverige tar större och mörkare proportioner i Norden - främst i Sverige - än den gör i USA, framhåller ambassadören.

de Besche är nu i Köpenhamn och har där överlämnat sina kreditivbrev till drottning Margrete.

Till dess Sverige får en ny ambassadör i Washington leds ambassaden av ambassadrådet Leif Leifland.

Någon officiell framställning från amerikanskt håll om att man över huvud taget inte skulle vilja se Yngve Möller som ambassadör i Washington har inte gjorts. Detta sade utrikesminister Krister Wickman häromdagen med anledning av en sådan uppgift i Danmarks radio. Där citerade man "diplomatiska kretsar i Washington". Enligt dessa skulle USA inte gärna se Möller som svensk ambassadör, bl.a. därför att han skulle utgöra "ett språkrör för statsminister Olof Palme personligen".

MARCH - 7 - 73 Demokratisk senator: Sverige inte neutralt

I en intervju med Sveriges Radio 24 februari uttalade demokraternas biträdande gruppledare i senaten Robert Byrd från West Virginia stark kritik mot statsminister Palme. Han sade enligt pressreferaten att han trodde att Palme genom sin vietnamkritik skadade bilden av sitt land som en pålitlig neutral nation - "och jag vet att ert land är stolt över att vara en pålitlig neutral nation".

Senator Byrd, som ansåg att Palme med sin kritik sökt locka svenska folkets uppmärksamhet bort från dess egna problem, sade vidare bl.a.:

— Jag anser inte att Sverige skall agera som medlare i någon internationell dispyt där USA är inblandat, eftersom jag inte anser Sverige vara ett neutralt land längre.

Byrd ansåg USA berättigat "enligt varje tänkbar diplomatisk måttstock", att begära att Sverige inte skall sända någon ambassadör för närvarande.

— Förbindelserna mellan USA och Sverige kommer inte att förbättras av att "Onkel Sams tänder sparkas in, vilket hr Palme tydligen tycker om att göra", sade den amerikanske senatoren också enligt referaten.

— Palme har gjort samma misstag som många andra välmående personer — att peka fingrar åt USA, att kritisera USA, medan man inte ser något fel hos den andra sidan.

— Jag tycker hans uttalanden var en illvillig provokation, en ärerörig kritik och jag är starkt berörd av detta.

Byrd bedyrade att han var förvissad om att majoriteten amerikaner delar hans uppfattning. Han trodde samtidigt att "det här kommer att läkas med tiden, men så länge som Palme tycker som han gör kommer saker och ting att förbli som de är".

"En annan sak" med Sverige, säger Rogers

Förbindelserna mellan USA och Sverige kommer att förbli kylslagna. Det sade enligt TT-UPI utrikesminister William Rogers vid en presskonferens 15 februari.

Relationerna med Indien har däremot förbättrats sedan enligt Rogers premiärminister Indira Gandhi — som i julas kritiserade USA:s bombningar i Vietnam genom att ifrågasätta om något sådant skulle ha tillåtits om offren hade varit européer — genom vissa förtydliganden glatt Washington.

USA:s nye ambassadör i New Delhi, Daniel Moynihan, har avrest till Indien sedan hans avresa uppskjutits p.g.a. USA:s missnöje med Gandhis uttalande, meddelade Rogers.

FEB. 28 73

Staten "dubblar" Bach Mai-insamling

Regeringen skjuter till samma belopp som allmänheten skänker till den pågående insamlingen för återuppbyggnad av sjukhuset Bach Mai i Hanoi. Det avslöjade utrikesminister Krister Wickman 15 februari. Man har dock satt ett tak för insatsen av statliga medel på 10 milj. kr.

Pengarna tas ur de biståndsramar för humanitär hjälp som redan är beslutade i riksdagen.

☐ Sammanlagt hade insamlingen 19 febr. kommit upp till drygt 1,7 milj. kr.

☐ Borås kommunfullmäktige har beslutat anslå 75.000 kr till insamlingen. Beslutet fattades efter lång debatt och votering. Fullmäktiges borgerliga ledamöter hävdade att beslutet var olagligt.

FEB - 28 - 73

Scrapbook - Stephen Forslund

1.8

Early Tacoma Swedish History - Newspaper clipping
From Tacoma, WA, English & Swedish
published about 1963 - 1975

Subjects

Names

Valhalla lodge - Tacoma

Joe Hill ✓

Vasa warship

Alfred Bexelius ✓

US Politics, Swedish Politics

Pastor E. Arthur Larson ✓

Tacoma Lucia's

Stephen Forslund ✓

Vietnam War

Ernie Pyle ✓

Lucia-calendar

Robert Purinton ✓

Czrling-Heidelberg Brewing Co

John Sweeney

First Lutheran Church - Tacoma

Hj. Edgren ✓

Schuster Parkway - Tacoma

Harry Fabbe ✓

Tacoma General Hospital

Nicholasus Delin ✓

Union Depot - Tacoma

Wright Park - Tacoma

Bonneville Hotel - Tacoma

Tacoma Tribune

Tacoma-Seattle Interurban

Fidelity Building - Tacoma

Places

Stockholm Sweden

Names

Tacoma, WA

James Sales

Dien - Bien - Phu (INDOCHINA?)

Erling Mork

Borlänge, Sweden

Henry Bengston

Sterlacoom

Anderson Island

Scrapbooks of Stephen Forslund

1.10

Newspaper clippings, mostly in Swedish, from
Tacoma and Western WA about early
Swedish history in the area, Swedish Politics
Some clipping from Swedish papers
published about 1960 - 1962

subjects

Sweden - political
Siljansnäsarn
Vikmanshyttans bruk
Hedemora Verkstäder
Sjöters yxfabrik
Domnarvets Järnverk
Smedjebacken
Titanic
Emigration - Erik Jansson - Bishop Hill, Ill.
Söndvikens Järnverk
Valhalla - 80 year Anniversary
Alcan Highway

Places Augustana Church

Leksand, Dalarna

~~Larbo, Dalarna?~~ - Location of Vikmanshyttan?

Dalarna Bergsmännen?

Dalälven

Location of Smedjebacken?

Tacoma, WA

Minneapolis, Minnesota

Names

Richard Nixon/Eisenhower
Stephen Forslund
Hruke Berggren
Liss Olof Larsson

Lina Sandell ännu främst i Sionstoner med dess 700 sånger

Ton och mission hör samman. Varje andlig rörelse i vårt land, och i andra länder, har präglats av sång.

Det sades ju om Luther, att han sjöng fler till himlen än han predikade dit (vem som nu kan avgöra detta). Men en sak kan man slå fast; sången hör till den kristna tronns väsen, som ett medel med vilket man bedriver mission och som en källa till egen uppbyggelse.

Det är detta som gör att varje andlig rörelse har sin sångskatt.

Dels är sångerna ett resultat av samfundets eget liv, de är födda av och i detsamma, och dels är de sådana som man tagit över från andra samfund.

Evangeliska Fosterlandsstiftelsen har en lång och rik sångbokstradition. Samfundet bildades ju 1856 och omedelbart uppstod behovet av en egen sångbok, som kunde tjäna väckelsen. De två som fick uppdraget att snarast få fram en sådan sångbok, Bernhard Wadström och Lina Sandell, var inte heller sena när det gällde att ge sig i kast med uppgiften.

Redan 1861 presenterades en sångbok med 225 sånger och den fick namnet Pilgrimsharpan. Sångboken omarbetades och utvidgades och 1889 kom den nya sångboken, Sionstoner, som då hade 550 psalmer och sånger. Detta och mycket annat av stort intresse står att läsa i förordet av den nya utgåvan av Sionstoner, som nu föreligger. Nu har sångernas antal stigit till 700!

LINA SANDELL HÅLLER STÄLLNINGEN

Med stort intresse tar man del av författar- och kompositörsregistret, som ju ger en god bild av innehållet. Författarregistret, som omfattar 16 sidor, har med - naturligtvis - klassiker som Johan Olof Wallin och Lina Sandell. Ingen sång- eller psalmbok kan för övrigt gå förbi dessa båda giganter. Lina Sandells

vis har den som fått nr 75 i Sionstoner blivit en signatur. Kristus vandrar bland oss än sjungs i alla samfund!

Bo Setterlind har blivit representerad genom en text, likaså Lewi Pethrus och Einar Rimmerfors. Givetvis är inte här meningen att räkna upp en rad författare som med en eller flera texter fått plats i den nya utgåvan. Den skiljer sig inte från andra sångböcker i det avseendet, att den är gränsöverskridande när det gäller författarnamn.

På kompositörssidorna är givetvis Oscar Ahnfelt den dominerande. Hans ande svävade ju över den sandellska epoken och satte sin utplånliga prägel på den tidens andliga sång. Och hans värde har inte devalverats. Bland nutidskompositörerna, som inte är särskilt många, kan nämnas Olle Widestrand och Bertil Wallin, för att nu ta ett par.

Lina Sandell var med och skapade den första sångboken redan 1856.

Vad som är intressant och som i varje fall inte artikelförfattaren

Han hade seglat för om masten

*Han hade seglat för om masten som en man uti många år.
Han hade gått med förskjutning i lasten, från Frisco till Singapore.
Han hade seglat med fransmän och briter och med dem som betalt honom bäst.
Han hade slungats mot Sydjyllands klitter en gång i en storm från nordväst.*

*Hans rum var den gråa skansen, och hans bädd var den hårda koj hans hem var den mörkblå Atlanten i storm, som i dyning loj.
Hans dröm var en annan skuta en annan kock och kapten.
Två flickögon bakom en ruta som han sett vid kvällslampans sken.*

*Hans liv var de tusen haven det var rus på en snuskig krog:
Ett slagsmål, en dans med en Eva, som tog hans pengar och log.
En ändlös kedja av vakter när stormen ligger i,
en törn vid ratten där akter en stormnatt när skutan låg bi.*

*Men så en dag det hände det var i en Kinahamn.
Då kom där en skuta han kände som bar hembygdens namn.
Han blev lite röd om kinden, när skeppet med ens föll av och flaggan slog ut för vinden, den flagg som han en gång höll av.*

*Han såg den, fast svart av röken och blekt av tröpkernas sol.
Han hörde den fladdra likt göken, som i hembygdsskogarna gol.
Och den var gul som ett skälvande klänge han sett i en flickas hand.
För första gången på länge, han mindes sitt fädernesland.*

*Han mindes då en röd liten stuga någonstans i ett hölje skyggt, där höga trädstammar buga sig inför så skön en bygd.
Han hörde flickskratt från logen och en välbekant dragspelslåt.
Han mindes en gång uti skogen, och slutligen brast han i gråt.*

gatan och dess omgivning. Kru-
massokarnevalen är Sveriges enda
riktiga karneval. Den tros ha sitt
ursprung i den tid då vallionska
smeder och järnbruksskarbetare in-
vandrade till de uppländska bruks-
sambällena. Den 13 januari, tjugon-
dag Knut, går Gimbororna man ur huse
för att delta i eller besöka den
histiska maskerade i Bruksallen.
Under skritt och skrän, till vissel-
pipors flut och i fladdrande fackel-

vara med uppköparen av järnet.
der slutet av januari ha attärens
pergslagen och därför skulle man
fari sätta fart på hyttorna i feb-
ge. Bergsmännen skulle i feb-
delsefulla marknaderna i hela Sve-
lässan i Örebro en av de mest be-
alva tiden. En gång var Hinders-
amböver. Nu nöjer man sig med
en 19 januari och fortsatte en vecka
par det tradition att massan började
gatan och dess omgivning. Kru-

DEC. 2 '73

Tacoma 100 years ago

stated,
on Com-

Cowlitz and Columbia rivers to Portland.

s glorious
e Tacoma
ally bitter
towns, in-
ad appar-
me Puget

STARTING AT KALAMA, crews built the first 25 miles of track to Evaline in 1871, extending north 45 miles to Tenino the following year. The final 40-mile section was completed into Tacoma in 1873 and the line went into service on Dec. 16.

o Tacoma,
Sound had
and worse
on foot, by
witz Land-
of Toledo
connecting

The Pacific Tribune chronicled the driving of that last spike with its lead story that day.

"A deafening shout went up from the assembled hundreds as the last blow of the hammer resounded."
The local line was part of a trans-

continental line planned by the Northern Pacific which had been authorized nearly a decade earlier by President Lincoln.

But like many other transcontinental railroads, Northern Pacific had the occupational tendency for bankruptcy, and it wasn't until 1883 that the connecting east-west route was completed.

Despite this valuable connection to the east, Tacomans still rankled that Puget Sound-bound traffic and freight had to first pass through Portland.

BUT THEN IN 1887, with completion of the Stampede Pass switchback over

the Cascade Mountains, rejoicing Tacomans found that the situation had been reversed; westbound trains passed through Tacoma before continuing south to Portland.

When the first transcontinental train over the Cascades chugged into Tacoma on July 3, 1887, it touched off a three-day celebration that coincided with Independence Day and must have rivaled Mardi Gras and V-J Day combined.

Thus at last, Tacoma finally had its direct railroad link with the east. And now a century later, Tacoma is one of the West Coast's major transportation centers, a tribute to the vision of those early settlers.

TIME MACHINE

By CAROLINE KELLOGG

IN NOVEMBER 1898, The Tacoma Daily Ledger reported: There are few passengers who ride in Tacoma streetcars who have any idea of the money required to keep the roadbeds in good repair. All they notice are the conductor who demands the fare and motormen who insist on stopping in the center of a large mud puddle. But gangs of workmen are constantly busy, and the Tacoma Railway & Power Co. pays out about \$3,000 a month to keep up the roadbed.

Tacoma changed from the clank of old-fashioned streetcars to the purr of motor coaches in June 1938. Thousands of Tacomans attended the final rites for the trolley, and many of them took the last streetcar ride. There was band music amid a carnival atmosphere in downtown Tacoma, but a note of sadness hung in the air at the passing of the streetcar.

IN 1898, THE CHIEF OF POLICE said he police force of Tacoma was the most

poorly paid of any force in cities along the coast or adjoining states. Patrolmen in Tacoma received only \$50 per month while in Portland, Seattle and Spokane they received \$70 per month.

Today the average policeman in Tacoma receives approximately \$1,000 per month; salaries will go up in 1974.

RHODES BROS. advertised in 1923: "Before you decide on the Christmas phonograph, you'll want to compare Victrola, Sonora, Brunswick and Cheney models. Prices: \$150 to \$320; \$5 down. In the same year, Sherman, Clay & Co. advertised Steinway pianos at \$925, player pianos were \$395 and up and upright pianos were selling for \$295 and up.

Stereos today may be bought for \$39.95, \$49.79, \$189, \$278, \$447 — almost any price you care to name. A medium-sized Steinway grand will cost \$7,500, player pianos can be had for \$1,795 and a well-restored upright piano is \$1,000.

TNT Dec 2 '73

Turn-of-the-century streetcar named 61

KARL RICHARDSON, president of the Tacoma Retail Trade Bureau, said Tacoma merchants expected to do the biggest Christmas business in history in 1948. He said the shelves of Tacoma stores would be jammed with attractive gifts as they had not been since 1941. All retail stores agreed to remain open until 9 p.m. on the last few days before

Christmas.
Rohn Burgess of the Tacoma Association says in spite of the energy crisis downtown departments are expecting a high volume of Christmas sales in 1973. And many stores will be open every night until 9 p.m. several times of the year as well as during the Christmas season.

TACOMA WASH. Valhalla-föreningens januarimöte var ovanligt välbesökt. Fyra nya medlemmar intogs. Meningen var att föreningens tjänstemän för det 89:e verksamhetsåret skulle ha installerats, men som diverse sjukheter drabbat både nyvalda och återvalda tjänstemän och förhindrade deras närvaro uppsköts ceremonien till nästa möte. Efter mötet blev

det en trevlig hippa med förfriskningar.

Victor J. Hedberg, som i mer än 60 år var fästad vid Tacoma Daily Index, har avlidit i en ålder av 82 år. Tidningen publicerar alla legala notiser och nyheter och kallas vanligen "the courthouse paper". H. började vid tidningen under collegeåren. Blev omsider redaktör och delägare i företaget. Han drog sig tillbaka för ett par år sedan. Han var son till makarna John Hedberg, som invandrade hit från Småland i slutet av 1880-talet. Hedberg d. ä. jämte brodern Magnus innehade på sin tid en av de större skoaffärerna här i stan. H. sörjes av en son, barnbarn och barnbarnsbarn. Samt en broder o. fem systrar.

Efter en längre tids lidande har Ralph M. Lindskog avlidit i en ålder av endast 55 år. Tills han drabbades av en tärande sjukdom tillhörde han ingenjörstabens vid Boeings. Efterlämnar maka, tvenne döttrar samt barnbarn jämte föräldrarna Carl och Olga Lindskog i Tacoma. Våra djupaste sympatier går till de sörjande.

Carl och jag var knutna till samma bolag i över 40 år. Förestod var sin avdelning vid företaget, fick mycken beröring med varandra och drog oss tillbaka samtidigt.

● När jag var till St Josephs Hospital och besökte Clarence Person, som har litet besvär med fortkomstledamöterna blev det tillfälle att träffa ett par landsmän som tillhörde besättningen på M. S. Parella. Soråkade ut för en storm utanför kusten för ett par veckor sedan. Både skepp och besättning blev illa tilltygade av störtvägarna.

Flera av besättningen fördes till lasarettet. Kvarvarande ännu är Alf Lindberg, styrman ombord, en gemytlig skåning från Malmö och Claes A. Ahnsgård, matros som härstammar från Göteborg. Träffade även en dam, Corinne O'Reilly, som tillhörde besättningen. Hemmahörande i Australien. Hon var återställd nog, så att hon kunde flyga hem en av de närmaste dagarna.

Parella har kommit till borg men går uteslutande i trafik mellan Australien och Amerikas västkust.

● Andra som haft längre eller kortare lasarettvistelse de senaste dagarna är Vic Johnson och Len Svedberg. Ett par andra som hamnade där ofrivilligt var Sven Fredriksson och Karl Sund. De skulle ut och fiska en av de kallaste morgnarna vi hade och råkade halka av dockan vid en Marina. Som de var tungt klädda, orkade de ej ta sig upp själva. Föreståndaren hörde deras nödrop, men det var för

FEB 7 73

mycket för honom också att få upp dem, så han ringde till brandkåren. Så innan de anlände blev pojkarna ordentligt kylslagna. De lindades i filtar och kördes till lasarettet, och om ett dygn eller två fick de komma hem. Är slutet gott är allting gott.

Steve

Biskopen tackade nej till bönemöte i Washington, D.C.

STOCKHOLM (SIS). — Biskop Ingmar Ström i Stockholm har tackat nej till en inbjudan att delta i USA:s representanthus och senats årliga "National Prayer Breakfast" tillsammans med president och fru Nixon. Biskopen motiverar sitt avböjande med hänvisning till "vad som händer i Vietnam".

Biskopen uppger att han uppmantat församlingarna i Stockholms stift att skriva till lutherska systerförsamlingar i USA och vädja till dem att förmå amerikanska politiker att kräva omedelbart bombstopp och förhandlingar om fred i Vietnam.

Äldsta svenska protokollet i USA

VÄXJÖ (Sverige-Nytt). — Den äldsta svenskamerikanska föreningen i USA, Swedish Society i New York, grundades i februari 1836, d. v. s. före den riktigt stora emigrationen från Sverige.

De äldsta protokollen från denna förening har nu deponerats på Emigrantinstitutet i Växjö. Föreningens ordf. sedan fyra år, fil. dr William Olson, har överlämnat protokoll från 1837 till 1859 till dir. Ulf Beijbom på institutet.

Anna Öst med några av barnbarnen, en ny generation av den musikaliska släkten.

Lärt mig älska Amerika, säger

Anna Öst åter hemma i Sverige

STOCKHOLM. — Efter en månads lång sångturné över den amerikanska kontinenten - från New York och Washington i öster till Los Angeles och Seattle i väster - har Anna Öst återvänt hem till Sverige och Märsta.

På Arlanda mötte släkten med rosor och Strandgårdsbröderna, dvs före detta alkoholister, sjöng De komma från öst och väst, som välkomstsång.

- Det har varit en fantastisk resa, säger Anna som på turnén haft sällskap med brodern Calle Öst och Hjalmar Jonsson från Bjuråker i Hälsingland samt pastor Erik Edin från Lewi Petrus stiftelse.

- Under den här tiden har jag lärt mig älska Amerika och det amerikanska folket, fortsätter Anna. Jag skulle hemskt gärna återvända. Men bosätta mig i Amerika kan jag inte tänka mig. Amerika är för stort för mig.

- Under turnén flög man inte mindre än 2.920 mil kors och tvärs över Amerika.

- Vi sjöng i narkomantyrkor, i vanliga kyrkor på hotell o s v berättar Anna. Den mest önskade sången var Hälsa dem därhemma och Den stora kärleken. Mest sjöng jag på svenska. Det var bara tre sånger jag behövde sjunga på engelska.

Ett kärt möte blev mötet med Jokkmoks Jokke. Helt oförhappandes stötte de ihop på ett hotell i Californien - vid frukostbordet.

Största andliga intrycket gjorde ett möte där helbrägdagörerskan Kathryn Kohlman meverkade.

Inte mindre än 7.000 människor deltog i mötet. Flera timmar före mötets början var det långa köer. Anna Öst med följe kom in tack vare Lewi Petrus.

- Många sjuka blev helade under mötet, det såg jag med egna ögon, berättar Anna.

Bland annat kom det en mamma med sin lilla flicka på 4-5 år. Flickan skakade i hela kroppen. Hon var helt ledlös. Men helt plötsligt - medan

Kathryn bad - skedde ett under. Flickan sprang glädjestrålade bort till sin mamma.

- I det ögonblicket fanns inte ett torrt öga i den stora salen, säger Anna.

- Det var underbart att möta Kathryn Kohlman. Så värdslig i yttre - sminkad och målad hon var - och ändå så nära. Det bevisar, tycker Anna Öst, att Gud inte ser till det yttre. Det är förresten ett genomgående drag hos kristna i Amerika, både pingstvännen och andra, att de inte ställer upp några etikettsregler. De är också mycket gladare under möten än vi här i Sverige.

En hälsning fick Anna Öst också med sig hem från alla svensk-amerikaner, en hälsning att föra ut via pressen.

- De lät hälsa, att efter Palmes tal så förändrades attityden mot svensk-amerikanerna och inte minst på arbetsplatserna. De känner sig därför djupt berörda på vår statsminister, slutar Anna Öst, som har med sig många och stora upplevelser från landet i väster.

STEN

FORSLUND
RIDGEWOOD
TACOMA WA 98405
9820
9820

OF THE PAGE
Lösnummer: 15 cents
SOUTHWEST
Portland, OR (Wednesday, January 17, 1973)

Hört och Hänt

Vem sade vad om bombningen i julhelgen av Nordvietnam.

För att ge en mera fullständig bild av vad statsminister Olof Palme och andra ledande svenska politiker yttrat beträffande den senaste tidens utveckling i den indokinesiska konflikten återger vi här några av de viktigaste texterna, sammanställda av Swedish Information Service. Palmes uttalande den 23 dec. 1972 har redan omnämnts.

Samma dag, den 23 dec., gav statsministern en presskonferens, vid vilken han tillfrågades om hans uttalanden om Vietnam innebar att svenska regeringen betraktade president Nixon som en modern Hitler. Han svarade:

"Nej, jag har inte jämfört politiker eller befälhavare. Jag har jämfört verkningarna för enskilda människor, våldet som en meningslös styggelse. Sedan är det väl otvivelaktigt såsom en Nobelpristagare sade till mig för ett par veckor sedan att Vietnam-kriget är den mest omvälvande händelsen i ameri-

kansk historia sedan inbördeskriget med djupgående konflikter, med djupgående effekter på en hel ungdomsgeneration i Amerika och i hela världen. Men ungdomen jämför ju inte med det förflutna. Den ser nuet och det är förfärligt nog."

På julafton sände statsminister Palme ett budskap till president Nixon av följande lydelse:

"Denna julafton känner jag den djupaste förtvivlan över det mänskliga lidande som fortsätter i Vietnam. Många gånger i det förflutna har människor
(Fort. å sidan 2)

By i Ekshärad har blivit dansk koloni

KARLSTAD. — Byn Brunnberg i Ekshärad har nu sålts av Uddeholms AB till en grupp danska familjer, huvudsakligen från Köpenhamn. Ekshärads kommun säljer dessutom gamla skolhuset till en dansk familj. Brunnberg blir därmed fritidsby för minst 20 familjer från Danmark.

Fantastisk Julklapp: 10 milj.

SKUTSKÄR. — Fabrikör Ivar Holmgren från Skutskär har fått sitt livs julklapp. Efter tio års processande har regeringsrätten gett honom rätt i en patenttvist. Domslutet innebär bl. a. att Holmgren torde kunna räkna med ett skadestånd på minst 10 milj. kr.

Patentet, som godkändes år 1963, gällde en ny metod att varmvalsa svetsade rör. Det väckte mycket snart internationellt intresse. En svensk firma överklagade dock genast patentet. Man gjorde gällande, att man redan hade patent på metoden i fråga.

Presskonferens om kampen mot brottsligheten: Fr.v. den nytillsatta kommissionens ordförande statssekreterare Ove Rainer, statsminister Olof Palme och justitieminister Lennart Geijer.

Regeringen utser kommission och råd mot brottslighet, nedbusning och porrklubbar

Regeringen tillsatte 3 jan. en parlamentarisk kommission för att lösa de omedelbara problemen i samband med den ökade våldsbrottsligheten. Kommissionen skall föreslå åtgärder mot bl.a. bank-, post- och butiksrån och hur man skall förbättra ordningen på allmänna platser. Samtidigt tillsatte regeringen ett centralt råd för samordning på längre sikt av samhällets brottsförebyggande insatser.

TACOMA, WASH. — Visserligen försökte gubben Bore att sätta krokben för Luciafesten på Elks Club och lade ett flertal tjockt snötäcke över nejden, men tillslutningen blev i alla fall närmare 600 personer. Vanligtvis brukar festen locka ungefär tusentalet. Klubben hade fått tag på en svensk köksa, en släkting till Maja Lisa, om jag förstod rätt. Så menyn blev likadan som under föregående år. Allt var ypperligt.

Programmet, som alltid utföres av studentskor från PLU, blev något försenat. Bussen hade slirat och kört i diket eller någonting. Medan vi väntade, underhölls vi av en manskvarter från nämnda läroverk. I sitt hälsningstal meddelade domare Bertil E. Johnson, som var aftonens ceremonimästare, att fru Maja Lisa Benson tidigare på kvällen hade ringt från Stockholm och språkat med klubbförreståndaren mr Rowan och bett honom framföra hennes hälsning till de församlade. Hälsningen mottogs med rungande applåder.

Luciabruden med tärnor och följe var lika förtjusande som under föregående år. De svenska sångerna fick ett tämligen rent och klart utförande. I år hade de också lagt sig till med ett par typiska stjärngossar, som verkligen höjde effekten av sången. Det var en god och givande afton.

* * *

En menighet som fyllde helgedomen till trängsel bevistade den svenska julottan i Bethelkyrkan, den mest stämningsfulla otta jag varit med om på många år. Verkligen värd att man kör lång väg för att få vara med.

Med pastor Murks vackra tenorröst är ju den liturgiska delen av gudstjänsterna alltid imponerande i den församlingen. Han tycks också få ett större svenskt ordförråd för varje jul. Pastor Larson läste texterna och predikade över "Julens underbara gåva" till en andäktig menighet. För min del tyckte jag: "I år är allting särdeles." Församlingssången var överväldigande, alla deltog i responserna. Runebergkörens harmoni var enastående. Körens medlemmar såg ut att följa varje rörelse av prof. Svedbergs magnetiska fingrar. Vid kyrkkaffet var det flera som också undrade om detta inte var den högtidligaste ottan vi varit med om. Från predikstolen gav pastor Larson åter ett erkännande för det tillmötesgående dessa ottor rönt från Svenska Posten.

* * *

Valhalla-föreningens nyårsbal fick god tillslutning, och stämningen var god. Vid midnatt serverades lunch och förfriskningar och efteråt dansades till fram på småtimmarna.

Nya tjänstemän valdes vid decembermötet, och de installeras vid nästa möte.

● Märkte ni att Karlsons Klister kom i klistret? Här förs produkten i marknaden under namnet Testors Glue. En ung

JAN-10-73

man blev förargad när priset på en tub gick upp från 15 till 19 cents och anmälde saken för höga vederbörande, ty det var mer än hans fickpengar tålde. Onkel Sam gjorde mål av saken och har stämt fabrikanterna och kräver \$150,000 i böter för att prishöjningen var mer än nuvarande restriktioner tillåter.

Jag vill gratulera vår nye red., Svenska Posten ser ut att ha kommit mera till livs, och flera nya annonsörer, vilket ju skulle kunna anses som livsblodet för en tidning och möjligheter att om en person skulle önska att skriva på engelska språket, så går det bra, det är ju det gamla ordspråket, man kan leda en häst till vattnet ..., man kan ju inte begära att den yngre generationen skall vara intresserad av att prenumerera på en tidning som de inte kan läsa, jag kommer väl ihåg när vi hade flera skribenter till tid-

ningen när det var möjligt att uttrycka sina känslor om en bortgångna släkting eller god vän.

Var snäll och läsa till min gamle vän K. Einar Carlson i Kingston, har ju som vi alla andra, blivit äldre, och om du minns så är han den förre ägaren av Consolidated Press och Svenska Posten, och kanske lade ut en hel del av sitt privata kapital för att behålla en svensk tidning i Nordvästern. Einar skulle inte bli glömd, han fick ju en trissa, men det skulle vara på sin plats med ett erkännande från den svenska och svenskintresserade allmänhetens sida här. Var särskilt glad att få höra från Steve Forslund
Logen Frihet forts. på sidan 2

Logen Frihet frots. från sidan 8 och masriket, han har en särskild stil i sina bidrag till tidningen, om man läser hans opus så behövs det ingen underskrift, det är Steves. Jag är litet avundsjuk att jag inte kan skriva så bra. Men ser du Steve i min barndom hade nöden ingen lag. det var nödvändigt att komma ut och förtjäna sitt uppehälle, vid 12 års ålder, än att gå i skolan.

Jag vill ta tillfället i akt och välkomna professor Ulf Beijbom och hans söta fru samt familjen till Seattle. Han blir hos oss en längre tid vid den Skandinaviska Avdelningen på University of Washington. Hade nöjet att tjänstgöra som hans chaufför för en tre år sedan, han var då ute för Emigrantinstitutet i Växjö. Välkommen och trivs så bra.

Chartermedlemmarna blir ju allt färre för varje månad, för en tid sedan sade jag, frun och vår gemensamma vän Anna Haroldson farväl till Lina Carlson, Lina var chartermedlem av logen Frihet, hon var från Nora socken, Västmanland. Var mycket aktiv inom logen och var medlem av Frihets "Drillteam" och på den tiden var vi alla filtiga. Sov i ro Lill-Tösen min. Fred Greenlund

Vasa Lodge noting 65 years

OCT 77

Three charter members will join 183 other members of the Vasa Lodge Norden 2233, beginning at 2 p.m. Sunday to celebrate 65 years in Tacoma. The potluck dinner will be served in the Valhalla Temple.

Elsie Odmark of Tacoma will make potato sausages.

The charter members: Ayla Person, 83, Orchard Park Nursing Home;

Leonard Svedberg, 91, Milton, and Steve Forslund, 85, 912 Ridge-wood Ave., helped found the local lodge in 1912.

Forslund is also the lodge's historian. Nine other members have been active for more than 60 years. They are Anna Anderson, Sigrid Carlson, Olaf Carlson, Ellen Ellison, Helmer Johnson, Arvid Lindgren, John Nelson, Edith Swanson

and Gertrude Sandin.

A Scandinavian music program will follow the dinner.

Cinnamon topping

To make a good cinnamon topping for any nut bread, combine two tablespoons of sugar, one tablespoon all-purpose flour, one teaspoon ground cinnamon and two tablespoons melted butter or margarine.

Henry Kissinger villig dämpa oviljan mellan USA och Sverige

USA:s utrikessekreterare Henry Kissinger tog 29 nov. initiativet till ett möte med Wilhelm Wachtmeister, chef för svenska UD:s politiska byrå. Det är för tidigt att diskutera när nya ambassadörer placeras i Washington och Stockholm, konstaterar man på UD:s pressbyrå vid samtal med Göt.-Posten. Wachtmeister var dock optimistisk efter mötet med Kissinger i Washington.

Den diplomatiska krisen mellan Sverige och USA är vid det här laget ganska gammal och få tecken är talat för att den amerikanska regeringen överväger att åter sända en ambassadör till Stockholm.

Den 8 september lovade dock Henry Kissinger att se över den amerikanska politiken mot Sverige samtidigt som han skulle tillsätta vakanta ambassadörsposter. Mötet nu den 29 nov. kan möjligen tyda på att president Nixon och Henry Kissinger kan tänka sig att återta normala diplomatiska förbindelser trots att Sverige inte dämpat sin Vietnam-kritik.

Men sammanträffandet mellan Kissinger och Wachtmeister i Washington var på intet sätt planerat. Utrikesrådet Wachtmeister ingår i den svenska FN-delegationen och var i Washington enbart för att träffa bekanta från tiden på den svenska ambassaden där.

Wachtmeister bad samtidigt att få avlägga ett rutinemässigt besök hos Walter Stoessel, Europachef på State Department. Strax före det mötet fick utrikesrådet besked om att den amerikanske utrikes sekr. önskade träffa honom.

- Jag talade i omkring tio minuter med Kissinger, klargör Wilhelm Wachtmeister för TT:s USA-korrespondent. Han var mycket positiv.

På svenska ambassaden i Washington bekräftar man, att samtalet

fördes i vänskaplig anda. Man har där intryck av att Henry Kissinger försöker dämpa motsättningarna mellan USA och Sverige. Ambassadtjänstemän räknar med att få en ambassadör om en tid.

UD i Stockholm underrättades omedelbart om Wachtmeisters möte. På pressbyrån understryker man, att det är intressant att den amerikanske utrikesministern visade ett sådant intresse för utrikesrådet.

- Givetvis behandlades relationerna mellan Sverige och USA, erkänner en talesman för pressbyrån, som emellertid inte kangå in på några detaljer.

KISSINGER VISADE INTRESSE

Enligt uppgift skall dock varken aktuella namn eller tidpunkter för en utväxling av diplomater ha diskuterats. Man väntar, att USA tar första steget och utser Jerome Hollands efterträdare. Därefter kan svenska regeringen skicka en representant till Washington i stället för Yngve Möller, som Richard Nixon vägrade ta emot.

Loneliness Is Price Swedes Pay for Order

STOCKHOLM (AP) MONDAY: It is 3 p.m. and the moon is out, a first glance at Sweden. Gray, white and black from the air and gray, white and black on the ground, the world as seen through a coal chute. Dimness. An airport that could have been lit by a frugal grandmother, believing only in 30-watt bulbs.

No sounds, no usual airport hassling, and in the baggage room, only an electrical humming, a light coming on and valves popping out of the wall. How do you say please in Swedish, for please give me a hand with these bags? There is no precise word, the Swede standing alongside says. The language doesn't provide for it. Nor does the airport provide for porters. No porters, no noise, missing words. A country that turns its headlights on after lunch.

Outside, a nearly empty parking lot and buses spewing vapor like old steam locomotives before they rush the 40 miles into town. Through the window there is a suicide landscape: the same no-color scheme and an army of heavy trees stationed at the edge of the road, sentinels against the light.

TUESDAY: With a little illumination, Stockholm turns out to be mostly brown and ochre, buildings that date from some indeterminate year between the two world wars and mirror next to nothing about what might be going on inside. There is new construction everywhere, but it seems to have no relation to what was there before, its Baltic mood. Maybe the Swedes haven't noticed this. The only people outside are people going someplace, not looking up at the architecture or anyone else. "You felt you were shut out, didn't you?" a Swede will say a week later. "But that's the way most of us feel, too."

NO CLUTTER

The remarkable thing on a long trudge is the absence of clutter, so careful do the shopkeepers seem to avoid clutter in their display windows.

Arranged in the same neat way on teak shelves at the Svenska Institutet are sheets of paper on which the Swedes have compiled on themselves endless columns of information. The Institutet is the heart of Swedish narcissism, a trick mirror of statistics that you can turn any way you want.

For starters:

Average income of \$3,570, highest in Europe and second only to the United States; prices increasing at 18 per cent a year until frozen by government edict.

Marriages and the birth rate decreasing; abortions and the illegitimacy rate increasing; the balance of payment deficit approaching \$200 million. Church attendance down to 4.6 per cent of the population; alcoholism decreasing marginally, but drug addiction advancing to the point that there is one narcotics addict for every five certifiable drunks; every medical visit from an eye test to surgery costing only \$1.20 but taxes taking half of a single man's yearly income of \$12,000.

DOLLAR FOR SMOKES

And out on the street, the numbers you can see for yourself—a subway trip costing 20 cents, a pack of cigarettes a dollar, a steak five, admission to a live sex show \$15, and no special price for matinees.

WEDNESDAY—"That's it, that's it. What this country guarantees you is that you won't die in the street," says Agneta. She is 22 and a long distance telephone operator who calls herself a "freak"

"Picture me," Agneta said. "I'm sitting in front of a console with a lot of levers on it. If I push them forward, I can break into a conversation to say something like, 'Your three minutes are up.' But if I push them backward I can listen in and the people don't know it."

WHAT'S TO HEAR

"Now, I never listen in. First of all, it's technically illegal, but there's a better reason—you never hear anything in this country. When I started on the long distance domestic trunk lines I listened a lot. But what are people saying? How long it took them to drive to somebody's house, how much the shoes cost, how many cavities some kid has. Never anybody saying 'I can't exist without you.' I never heard anything sexy and I never heard anything interesting, even a little."

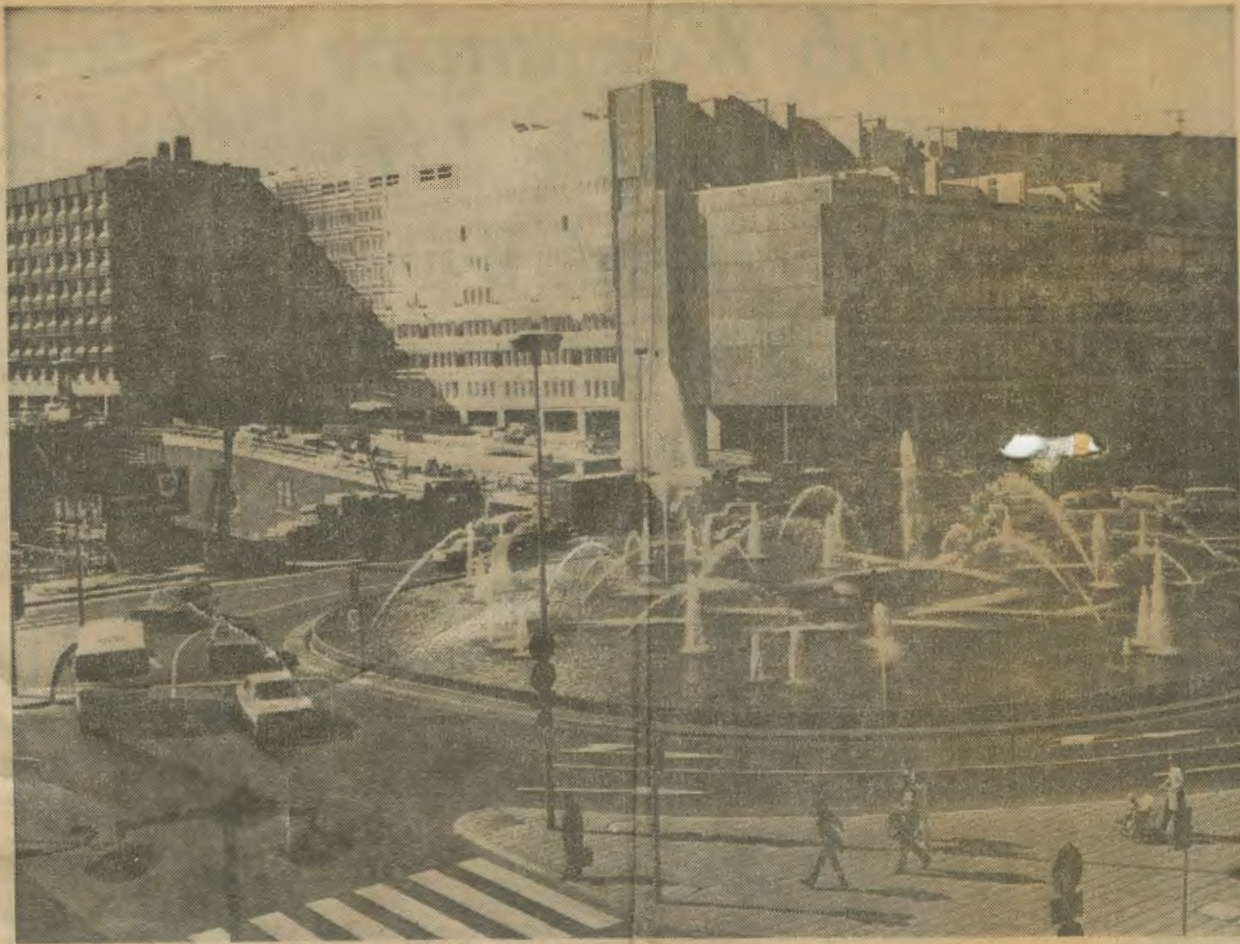
THURSDAY—In the middle of the strike that stopped the trains, closed the schools and the marriage registries and almost resulted in the lockout of Swedish army officers, people still talked about another strike, one by miners in Lapland in 1969. It was there, for a man like writer Per Olaf Enquist, that the myth of Sweden as a utopia of labor peace and reasonable bargaining ended. "The world just caught up with what was going on here this year," he said. "The fact is, Sweden's problems caught up with the rest of the world's, or fell back to the rest of the world's before people on the outside were fully aware of it."

The miners' strike in Kiruna, according to Enquist and other Swedes, was a new kind of strike in that it went essentially beyond the usual list of demands in strikes—wages, benefits, vacation time—and got into the problems of a society where the salaries and benefits are good and the vacations long. The question that was posed instead was what good was any of it if the workers felt that they had no influence on the course of their lives or on the policies of those who employ them.

MORE THAN MONEY

Olof Palme, the Social Democrat premier, has recognized the problem and says Sweden is not afraid to think now of moving toward utopia and beyond television sets and outboard motors. The word pronounced again and again is "jamlikhet"—equality; not just an equal chance, but a situation in which money will not be the final factor in creating and bidding for skills and talents.

Thomas Danielsson, who is associated with a trade union publication, said the teachers' and civil servants' strike "was the first clear reply of traditionally privileged classes to the loss of their centuries-old lead in having more money. 'What am I a teacher with a degree for if I don't make more money than an idiot who turns a lathe?' they're saying. That's where we are essentially, in Sweden, at a point where the tensions everyone works so hard to keep down in their private lives are coming out between the classes in a way it probably hasn't happened anywhere else before."

Stockholm's New Parliament Building

"The word 'I' is not very common in Sweden. I was told again and again in school not to use the word 'I'. We withdraw. And this is all part of it."

"Our biggest problem is the feeling that we have influence on the decisions that have to do with our lives. It is in every area of life."

SATURDAY, SUNDAY—Goteborg. The country's second city, with a Chicago-sized second city complex. "We're more like the English," a Goteborg man says. "We have a dry sense of humor, and we have less stiffness than those in Stockholm." He is asked what the average Goteborg resident does on a weekend. "Drink and—maybe—make love," he says.

There is good evidence to support the drinking claim. Liquor is sold only through the staterun system bolaget, a series of package stores. There are black lists on which alcohol offenders are excluded from making purchases. At one bolaget, there were long lines of people looking down at their feet or shifting furtively as if they were buying pornography instead of scotch. Perhaps because it implies a lack of self-control, there is something shameful about liquor in Sweden. In bars, a man who has drunk too much will get a cross look.

PRICES ARE UP

The rush at the bolaget off Goteborg's shopping mall is because the stores are closed Saturday night, probably the best way to keep drunkenness down. The government's other answer is to keep hard liquor prices up, while advertising for wine in full page newspaper spreads. "It's better for your health," the ads say.

There are no such government campaigns to limit sex. Swedes repeat endlessly that the pornography shops that have opened in their cities are essentially for foreigners, but the fact is that most of the pornographic novels on sale are in Swedish.

"We just don't make a fuss about sex," a Swede said. There is good reason to doubt, however, that if 30 years of sex education in schools have made Swedes more liberal, they have made them happier or more relaxed. The Stockholm newspaper Expressen has a sexual advice column written by a couple called Sten and Inge. The answers seem wise and gentle, but the questions are genuinely sad ones.

MONDAY—Christian Bratt is part of the establishment,

where things are so much easier."

He laughed and said: "I actually feel more at home in other countries. People are

much more friendly in Britain.

They help. We're a northern German tribe, stiff and pompous. All those awful people who talk about engineering at

lunch. So what if England has only 2 per cent economic growth; they do have 200,000 pubs."

Gunilla Fladda is tall and

blonde, a picture postcard Swede. She says she is uninterested in politics, but says she does not like people who lessly put down her country. She likes to travel overseas but finds Swedes who say they are happier abroad, "snobish rich people who remember days when their taxes were not so high and they lived a grand life."

She says her own life is an illustration that Sweden is a highly decent country, not one where she could have done what she's doing now.

Now 25, Gunilla married at 20 to a student and had three children. The eldest, Brigitta, was partially crippled so she will never walk normally and will need special attention all her life. The second child came shortly afterward. Gunilla never continued on university; she stayed home.

Gunilla was divorced and went to school to become a physical therapist.

Once she was officially a student, Gunilla had a rich life. She had cheap student housing for herself and her daughters. A student and a woman also they also provided day care for her apartment building for children so she would be free to study. Over holidays, she has the right to leave her handicapped daughter in special care so that she can have some time to herself.

South Tacoma shops — 1927

By **ROBERT C. CUMMINGS**
TNT Capital Bureau

OLYMPIA — Last week's story on the closing of the railroad shops in South Tacoma, a victim of the merger of the Northern Pacific and the Burlington Northern, must have caused a pang for anybody who lived there during the first 25 years of this century.

Accompanied by a story that Garceau's Department Store, one of the last of the family-owned businesses, had closed, it was quite a shock.

"The shops," as they always were referred to, and the Northern Pacific which owned them, made South Tacoma — literally.

MANY OF THE houses were built by the railroad. Two-story structures of the distinctive design, they nonetheless were identical in shape and size.

There were 12 houses on Junett Street in the double block between South 56th and 58th streets, and all except one had been built by the Northern Pacific.

Though changed somewhat in exterior appearance, most of them are still there. They were well-built.

As for their occupants, all except four of the families who lived in them were dependent for their living on the Northern Pacific shops.

Ask any people on any street where they worked, and four out of five would reply, "The Shops."

NOT ONLY DID the Northern Pacific, or the "NP" as it was best-known, build the town, it was its economic lifeblood.

The NP originally had named the community "Edi-

son," and as late as 1911, when I started grade school, many still referred to it as such.

Long after its annexation into Tacoma, it remained a close-knit community. Its houses scattered into prairie land to the north of South Tacoma Park and the Tacoma and Oakwood cemeteries, and to the south of Rigney Hill.

Wapato Hill on the east

and the South Tacoma Swamp, which bordered the shops on the west, formed natural east and west boundaries.

But it never was a "company town." The houses built by the railroad could be purchased by anybody. My father, who had a blacksmith shop on South Tacoma Way — then known as Union Avenue — owned one of them.

were family owned, just like Garceau's Department Store. There was Bain's Grocery, Snell's Meat Market, Ludwig's Drug Store, South Tacoma Steam Laundry, North Pacific Bank and Fairview Hotel.

Also family owned were the half-dozen saloons, which were located on Union Avenue north of 54th Street, until the state went dry in 1915.

Throughout the years, good and bad, the Northern Pacific shops remained the mainstay of South Tacoma's economy.

During World War I, many persons were lured to higher pay in the tideflats' shipyards. But many workers stayed. A few years after the war ended, they were glad they did.

WITH THE CLOSING of Garceau's, North Pacific Bank is about all that is left from those days. It has continued to grow with the community.

South Tacoma undoubtedly will continue to grow and prosper, as it has for close to a century.

But the NP shops and Garceau's gone, it never will be the same.

Future industrial park on site of South Tacoma railroad shops

Industrial park to replace BN shops

By **MARVIN BIDSTRUP**
News Tribune Business Writer

Burlington Northern, Inc., will close its South Tacoma railroad shops by July 1 to clear ground for a new industrial park with the potential of a \$10 million payroll.

The 150 people now employed in the shops will be offered new assignments as the operations are phased out over the next six months.

Richard A. Beulke, Burlington Northern's regional vice president, made the announcement Friday to the Industrial Committee of the Tacoma Area Chamber of Commerce.

The new development means South Tacoma may see a resurgence of industrial activity that eventually could create nearly as many jobs as existed

when the rail shops were at peak employment in the 1930s.

Burlington Northern plans to convert the 125-acre shop site into an industrial park large enough to ultimately accommodate 16 to 20 firms employing 800 to 1,200 people.

The development site is located on the old "Prairie Line," once the main line of the former Northern Pacific, now merged into Burlington Northern. The line is capable of carrying through-trains.

BN officials said they discussed the shop phase-out Thursday with various railroad-union leaders.

"Everyone will have a job offered to him," said Paul S. Griffith, BN's regional manager of labor relations.

But most of the employees will have to

move elsewhere to take the new jobs.

Griffith said new employment will be created at Everett for 22 carmen, a laborer and a clerk; five at Auburn for three carmen, a laborer and a blacksmith; 13 in Tacoma for 12 carmen and a laborer; 10 at Havelock, Neb., for carmen; 26 at St. Cloud, Minn., for carmen; and two at Livingston, Mont., for machinists.

In addition, five more jobs will be open at Havelock at a different time, for four machinists and a machine helper.

Out of a possible 15 employees remaining, BN expects some to retire on pension, and the rest may fill already-established jobs waiting to be filled "within this seniority district — Seattle, Everett, Auburn and Tacoma," Griffith said.

Beulke said the proposed industrial park could attract \$15 to \$20 million in new investment for warehousing, manufacturing, distribution and other facilities.

Sites will be sold on a lot-by-lot basis. Clearing to begin after July 1. Sites will be ready for construction about Jan. 1, 1975.

The development is expected to continue for five to 10 years.

Already zoned for heavy industrial use, the South Tacoma shops area, a mile west of the Tacoma state 5 — will be cleared of streets and utilities. It contains 28 miles of tracks of storage sheds and other facilities dating back to the early 1900s.

1973

MINNEN FRÅN STORA TUNA, DALARNA

Linköping, Sverige
Under en lång följd av år sände Victoria Erickson sina minnen från hembygden. Brevet kom från North Surrey, B.C., Canada. Gärna talade hon därvid om den glädje och trygghet hon kände vid samhörigheten med de sina. Och när dottern Inga förra året meddelade hennes bortgång förstod man saknade vara djup i den med åren alltmer vidgade familjekretsen. Ett av barnbarnen var Diane, som ofta lyssnat till mormor och hennes berättelse om det märkliga landskapet Dalecarlia i höga Nord. Diane hade sökt lära och förstå hennes modersmål. Sålunda bäres ett arv vidare som denna familj bland många andra emigrantfamiljer kan stå som ett exempel på. Det gäller kanske i förstone livssynen, värderingarna, som måhända ej bleknar så snart som ett kulturellt språkligt och annat arv med åren gör.

Victoria Erickson var född i Husnagens skola, Borlänge, 1886. Hennes far var *martinbetare* vid Domnarvets järnverk, modern lärarinna. Föräldrarna stammade från Säfsnäs finbygd. Från finnläkter där - kända vid namn - räknar L.O. skalden Dan Anderson sitt påbrå.

Denna familj tillhörde den sista vägen utvandrare som hade en topp in på 1920-talet i de svåra tiderna efter första världskriget. Att vi utvandrade berodde på arbetslöshet, berättar hon. Vi utvandrade från Falun. På tåget till Göteborg kom cirka 35 unga män, en del var från Sandviken. Mina första intryck av Canada var att det var så glest befolkat. Man kunde sitta på tåget 7-8 timmar och inte se en enda boning men skogar i det oändliga.

Antalet utdrag efter Victoria Ericksons brev omfattar o. 700, och av dessa fick Borlänge Tidning taga del. Av det urval tidningen gjorde väljes också till en del i det följande.

I min fars hem var vad de kallade pörte och stuga. I stugan stod vävstolen inne året runt. Allt skulle vävas till ett stort hushåll och kardas och spinnas ull och stickas strumpor till fadern och de tio pojkar. Min far kunde sticka strumpor själv. I stugan var också en stor bakugn i vilken de bakade och varje dag vintern igenom sattes in potatispannkaka. Det skulle de ha med längs kl. fyra.

"Aftaval" med rågmjölgröt äts senast kl. åtta. De hade en långbänk vid ena väggen och den var flitigt använt, sa far. Så hade de två hemmagjorda stolar, gjorda av en väldig trädstam. Hela runda stocken

Finns det gott om i hemtrakt. De kunde göra allting som behövdes i det dagliga livet. De hade långt till närmaste granne. Den ene byggde sitt pörte på en bergås, den andre på en annan höjd. Om dessa Säfsnäsfinnar hade något att säga varandra, så ropade de i näverlurar till varandra på kvällarna.

Min far och alla hans bröder var gudfruktiga män, de var uppfostrade så. Fars äldste bror for till Amerika när han var 20 år. Farmen som han odlade upp finns i Wisconsin. I den släkten är alla kusinernas barn lärare och lärarinna, tre är universitetslärare, en av min kusins söner är läkare.

Jag skrev en gång till tidningen Tribunen och frågade hur jag skulle få kontakt med mina anhöriga. Det var inga svårigheter alls, och så skrev jag till kusinerna på farmen och fick svar på svenska. Sedan har jag mött en hel del av dem. Vi skall mötas igen. Det är vanligt i Amerika och Canada att man tar reda på sin släkt och man vet att blodet är tjockare än vattnet.

Far berättade att finnstugorna oftast bestod av stugan, pörtet och bastun. I pörtet arbetades det med allt möjligt. Om de hade hästar och körning vintertid, så var det mycket att göra i ordning lappa och laga. Det hände ofta att de kom hem varannan dag, så där omkring kl. fyra när det redan var mörkt. Då skulle potatispannkaka sättas fram, mjölet måste man hushålla med. Ingen sådde vete där på den tiden. Stickor spänades, tändes och sattes mellan stockarna, men man måste vara försiktig med elden. Sådant lärde de sig redan när de satt i mors knä. Jag har hört att de slog eld med flinta och fnöske. Finnarna körde kol till smedjan och ända ner till Filipstad.

Det var en man som hette Löfkvis som bodde i Forssa. Han arbetade vid järnverket så länge jag minns. Om han fick en gitarr i händerna då glömde han allting annat. Vi brukade se honom sitta under björkarna vid Bullerforsen och spela. Han sa att han ackompanjerade till musiken från fallet. Där kunde han spela timme efter timme. Det samlades alltid folk omkring honom. En gång frågade jag honom om han verkligen hörde musik från fallet. "Vår säke om att om du vill höra musiker så kan du höra den", sa han.

En Flodakarl är vig och smidig. Han är liten till växten, därav ordet tasse. Rättvikarna är längst av dal karlarna. I Dådran som är kapell församling till Rättvik finns Sveriges största karlar och kullorn

är ovanligt långa. Korpral Blom som hade hand om Ornässtugan när jag var barn var över 7 fot lång. Av den släkten finns det barnbarn här i Canada. När jag och min far

Jag ser av ett brev att Lektorn märkt de vita björkarna. Falubjörken är alldeles snövit med de svarta ställen där kvistar stuttit. Och tänk så ofta jag jämfört björken här i Canada med björken i Sverige och Dalarna. Jag till och med försökte tvätta en björk på farmen en gång. Jag vet ingenting så vackert som stora björkar kring en boplatz. Det var så mycket björk planerat på Domnarvet. Aleer som var mer än hundra år gamla. Jag minns från barndomen att det var torra ibland om sommaren, och då bruka min far och de flesta bära vatten till björkarna, de fick inte torra. Vid Stora Tuna kyrka är det också mycket björk med alleer från landsvägen till kyrkan och till prostgården.

I Kvarnsveden finns en väg som aldrig blev riktigt byggd. Det sägs att folk som hade digerdöden trampade upp den när de sprang direkt ned i Dalälven. Det är en sägen jag hört som barn och senare också. Om någon nös sade "Gud hjälpe dig". En del sade prosit. Det gick också tillbaka till digerdöden. Det sägs att prosit (väl bekomme) sades därför att en nysning kunde förebåda antingen något gott eller ont.

Nattvardsvin skulle hjälpa mot lungkot, det hörde jag som ung jänta. Då dog ju hela familjen ut i den sjukdomen. En gårdsfarihandlare berättade att han tagit sitt nattvardsvin med sig i glas i mossan. Och bra vart han. Han var från Hedgårdarna inte långt från kyrkan.

Skyddspåse användes nästan alltid när barnet var litet. Det var för säkerhets skull, som det sades. I skyddspåsen skulle det vara små bitar av dopklämningen, den första blöjan, skjorta och lindeln, bara ett litet gryn av vardera. Så skulle det vara silver, guld, stål. Det fanns folk som hade påsen hängande kring halsen. Mor hade det i vaggan. Jag hade tre syskon yngre än jag, så jag har sett det.

Det fanns många som gick till Vidicke-Stina i min hemtrakt. Hon botade både folk och få. Hon gav örter och smörja till barn som hade "riset", som sedan kallades engelska sjukan. Hon använde också brännvin i sina mediciner. Jag minns en som hette Jöns Jansson. Han gick till henne för att han var dålig i benen och han blev bra. Hans syster som hade samma åkomma gick också dit och blev botad. Det var inte ovanligt att Vidicke-Stinas gårdsplan var full av hästar och åkdon och många patienter hade hon. Hon gjorde mycket gott medan hon levde. Det ligger något i örter som hon kände till.

En ung flicka som hette Elin Petersson och var 20 år hade dött. De unga satt vid kistan hela natten före begravningen med ljus tända. Elin var klädd som brukade gå till kyrkan

var år 1901, i En gång tidigare en pojke som hörde jag me Det var nog o som hölls i b passande verser ur bibeln.

När min fars hade de "doken" farbror om. Fin på selen vid Farbror Olle hem och hälsade 19 år yngre, de "doken" har ja det innebar. I dukarna rakt ne

Om kyrkbesök de neg när de k har sett det också under min skolt år gammal. Och förr i kyrkan namn nämnas. M av siden och hade fått både ten Fröman som fosterfar. Henneska kriget, så mi terad av prosten I kyrkan låg bok kvasten i knäna de på åbrodden jag sett när jag gi då var det många kvast. Den bestod ibland myrten. Kv sig inne i kyrkan Det såg jag senas

Jag minns en glänsman Andersson i kyrkan där. Kull i skorna, så de hö se, det skulle va att alla var i sin armar, röda livst gade kjolar. "Lar pressning av tyget gult. Det var 1898 dagen.

Tunaslätten var och ungdom. Då va byarna och de fl fick gå i kyrkan. likhet. Jag fick ny

den vackra kyrkan Det skall jag lå mor, två syster o familjegraven nå kyrkan. Min syster att du konfirmerar minns du var du s Visst minns jag, in o nej. Mor brukar är en skattkammare glädje av det du m plocka fram och men icke glömt."

Majors

"Kaffetären den bästa är av alla Jördiska Drycker" står det på svenska mitt inne i den engelska texten på ett vykort, som visar "Coffee Pot Water Tower", d v s vattentornet som har formen av en kaffekanna, beläget i Stanton, huvudorten i Settlementet Halland i sydvästra Iowa.

Världens största kaffekittel vattentorn i halländska Iowa

Detta vattentorn är känt som världens största kaffekanna!

Så står det tryckt på baksidan av ett vykort från staden Stanton i Iowa. Stanton är känt som den lilla vita staden, svenskstaden i Iowa, står det också på kortet. Jag fick det häromdagen från svensktätade bibliotekarien i Stanton, Alta Shogren, som inför julen varje år brukar sända en hälsning till HN:s läsare från platsen, som för drygt 100 år sedan koloniserades och byggdes av invandrare från Sverige. Som andlig och världslig ledare hade dessa en utvandrad drängseredsbo pastor Bengt Magnus Halland.

Sommaren 1970 firades hundraårsjubileet av stadens grundande, med festligheter som pågick i över

en vecka och som gav ett betydande ekonomiskt netto. En del av detta anslogs till att bygga om behållaren till stadens vattentorn. Eftersom Stanton är en svenskstad beslöt man sig för att den nya vattenbehållaren skulle få formen av en svensk kaffekittel. Kaffedrickandet var nämligen en sed som de svenska emigranterna tagit med sig till sitt nya hemland, och som befolkningen i övrigt i Amerika ofta såg som mest karakteristiskt för nybyggarna från Sverige.

- Vi har fått den största svenska kaffekannen i världen, och detta har nu blivit känt i hela landet. Folk reser hit från många håll, för att beskåda och ta bilder av vårt vattentorn. Mrs. Shogren berättar vidare bl.a. att vattentornet står utanför

norra sidan av kyrkogården i Stanton, den kyrkogård där pastor Halland och hans familj är begravda. Pastor Halland avled i början av 1900-talet.

För en tid sedan uppvaktade kvinnogruppen inom Mamrelunds lutherska församling - den församling som pastor Halland grundade för mer än 100 år sedan - pensionärerna på stadens ålderdomshem, som heter Halland Village, och bjöd alla där på en måltid. Man sjöng vid det tillfället också julsånger och -psalmer. Många av dessa har sjungits av stantonborna ända sedan de svenska pionjärerna slog sig ner här, skriver Alta Shogren. Två av pensionärerna på hemmet är förresten födda i Sverige, och de talar fortfarande svenska flytande.

Själv är Mrs Shogren en andra generationens svensk-amerikanska, och hon behärskar inte fädernas språk så bra. Hon talar och skriver helst engelska, men kan med ordlistans hjälp förstå svensk text.

I skildringen från hallandsstaden i den amerikanska mellanvästern berättas också om hur biblioteket under året genomgått renovering. Fru Shogren hade hjälp av flera unga flickor förliden sommar med att måla om lokalerna och ge dem en allmän make up. Själv har hon

Skåningen Oliver Linder hade gott huvud- men blev redaktör

År 1879 lämnade en Söderstats ~~ung~~ling sin fädernebygd för att söka mål för dad- och äventyrslust på andra sidan Atlanten. Han fann vad han sökte och förvärvade med åren berömmelse som tidningsman, diktare, och humorist. Och då detta skrivs har mer än 20 år förflutit, sedan han slutade sina dagar. Detta allt må motivera ett omnämnande av berörde skåning.

Han föddes den 29 mars 1852 och fick namnet Ola Andersson. Föräldrarna voro hemmansägare Anders Nilsson i Gylle och dennes hustru Elna Mårtensdotter. I Amerika kompletterade Ola sitt namn, och det blev då Oliver A. Linder. Han har i en svensk-amerikansk antologi berättat en del om sin ungdom och därvid gett något av både äventyrets och humorns glans åt de tidiga årens upplevelser i hembygden. Härom säger han:

"Jag kom hit till världen en lördag, varav synes, att de, som kallat mig ett söndagsbarn, ha haft orätt. Det var en eftermiddag, då bordet var avdukat. Jag protesterade och pockade på mat. Den vanan - att vilja ha mat - har hängt i mig alltsedan. Att jag vid födseln vägde 16 hederliga svenska skålpund anser jag vara en ganska hög vikt att omnämna. Mina föräldrar bestod av far och mor. Bondfolk. Det ligger således i blodet, att jag känner bondånger, när jag gjort något illa. Jag var lik de flesta barn i det, att jag växte till och blev äldre med varje dag. Kom i skolan och visade tidigt stort snille. Skolmästaren försökte piska det ur mig, men det hjälpte inte, utan jag har måst dragas med det alltsedan. Jag hade en rik fantasi och kunde dikta historier, som var fritänkare, påstod, att jag borde bli präst, men de andra voro mindre hädiska och höllo före, att jag av naturen ämnats till tidnings-skrivare. Man menade, att jag kunde konsten att ljuga...."

"En dag föll jag huvudstupad ned på tröskladans hårda golv utan att slå

OLIVER A. LINDER

mig ihjäl. Det visade gott huvud, och min far lät inbilla sig, att jag borde studera. Till den ändan fick jag i mitt 13:de år informator. I hela 17 dagar hade han hand om min uppfostran. Jag hade ett år förut debuterat i en tidning med några charader och i hemlighet skrivit vers i långa banor. Så fick jag helt oförmodat ett erbjudande att bli notisjägare för Trelleborgs Allehanda. Under åren 1877-78 försåg jag denna tidning med notiser och korrespondenser med det fägnessamma resultat, att tidningens prenumerantsiffror mer än fyrdubblades. Anspråkslös, som jag alltid varit, dolde jag mig under olika signaturer och undgick så den besvärande personliga popularitet som eljest skulle fallit på min lott. Jag undgick även därigenom en massa stryk...." - Om Amerika-åren tillägger han bl.a.:

"Sedan jag anläst till Amerika, har jag provat på litet av varje: farmaredräng, sjöare, redaktör. Till de svensk-amerikanska tidningarna har jag stadigt bidragit på vers och prosa allvar och skämt, med många godbitar och en del annat. Jag gör inte anspråk på att kalas poet. Mitt utseende skulle beljuga mig, om jag påstod något dyligt. Men mina verser ha icke desto mindre brunnit -

i många kakelugnar. I det borgliga livet har jag lyckats tämligen bra att göra mig okänd. Jag kan räkna upp millioner. Jag är rikt begåvad vad minne och aptit beträffar, och jag har samlat en nätt förmögenhet - av erfarenheter...."

Några viktiga data må tilläggas. Linder blev snart uppmärksam tidningsman. Före 30-årsåldern hade han hunnit redigera 5 olika svensk-amerikanska tidningar. År 1892 inträdde han i Svenska Amerikanarens redaktion i Chicago, och här kom han att kvarstanna i 44 år, till 1936, varav de sista 28 åren som chefredaktör. Under tiden medverkade han även i ett antal andra publikationer, i handböcker och uppslagsverk. Bl.a. sände han omkring 400 artiklar och notiser till Nordisk Familjebok. År 1890 utgav han en samling humoresker, "Glada grin", och 1967 en avhandling om John Morton. Senare, 1914, kom en större samling berättelser och dikter, "I Västerled" med många förnåmna diktalster. Linder hämtade under årens lopp vittgående kunskaper på alla vetandets områden och betjänade sig härvid av allt rikhaltigare referensmaterial, som han insamlade och katalogiserade. Detta var hans eget universitet, som väl ersatte de överhoppade studie-åren under ungdomstiden. Redan 1917 hade han samlat över 50.000 tidningsklipp och 15.000 tidskriftsartiklar samt därtill en porträtt-samling, upptagande 25.000 nummer - den största i svensk-amerikansk ägo enl. E. Skarstedt. Och samlingen av facklitteratur var därjämte betydande.

Med några stråfer ur O.A. Linders dikt "Drömsyn" vill jag gärna visa på, att hans hjärta under Amerika-åren ej förlorade banden med det skånska landet eller med de svenska värdena och minnena:

Linder hade i sin maka, fru Therese Fredrika, född Sennström, en god medarbetare. Hon var uppskattad som författare av noveller och uppsatser. Fru Linder var född i Grisslehamn den 24 jan. 1866 och reste 1887 till Amerika. År 1891 ingick hon giftermål med red. Oliver A. Linder.

Den svensk-amerikanska pressen, och dess framtid

Det följande är några avsnitt ur tidningen Expressens artikel "Slutet nära för den svensk-amerikanska pressen", tillsammans med mina kommentarer.

"Den svenska pressen i USA och Kanada håller på att överleva sig själv.

Det finns nio tidningar — med en total upplaga på mindre än 20 000 exemplar i veckan.

En svensk pressutredare jobbar nu med att försöka radda åtminstone en av tidningarna.

Tillfälligt försöker man hålla de nio tidningarna vid liv med en form av presstödd. Svenska UD stödannonserar för \$ 100 per månad och tidning. Det kostar skattebetalarna 55 000 kronor om året.

● En mera permanent lösning ska enmansutredaren Bruno Eneberg, 39, försöka åstadkomma. Han har presserfarenhet från Hufvudstadsbladet i Helsingfors, TT i Stockholm och veckotidningen Medborgaren, samt Det Bästa. Sedan 1969 har han jobbat på Svenska Informationskontoret i New York.

Eneberg till Expressen:

— Målsättningen är att åtminstone en av tidningarna ska kunna räddas och bli ekonomiskt oberoende. Kanske kan några av tidningarna bli kvar som avläggare. De kan använda den större tidningens basmaterial och ha eget lokalt material.

Orsaken till krisen är att läsarna håller på att dö ut. De flesta är en bra bit över 60 år. Redaktörerna — det är oftast enmansredaktioner — är ännu äldre.

Kjell Öberg, nu chef för invandrarverket i Sverige, gjorde för ett par år sedan en utredning om invandartidningarna i Nordamerika. Han kom fram till att det inte skulle finnas något läsarunderlag kvar 1975.

— Det är den utvecklingen vi ska försöka stoppa, säger Bruno Eneberg.

— Tidningarna måste försöka intressera nya läsarkategorier för att överleva. Amerikasvenskar i andra och tredje generationen, personal som jobbar i svenska företag i USA några år, stipendiater och studerande, kanske också turister.

— Tidningarna måste bättre spegla vad som händer i Sverige. Gärna bakgrundsartiklar och förklaringar till händelser i det svenska samhället."

Så långt artikeln i Expressen dessutom skirver man att alla tidningarna är konservativa, som bevis härför citerar man en ledare ur Canada Svensken, skriven av dess chefredaktör Thorwald Wiik, om det sk Norrmalmstorgsdramat.

I denna ledare argumenteras

det bli för återinförandet av spöstraff, m. m. Alltså den av en del omhuldade teorien att om straffet är tillräckligt avskräckande så minskar brottens antal o s v.

Varken jag eller Harry F. Fabbe kan hålla med om detta.

Men vidare i artikeln

Tidningarna är omoderna och tråkiga, materialet ofta nostalgiskt. De minsta bladen utkommer ofta oregelbundet.

Innehållet är berättelser från klubb- och föreningsliv på utgivningsorten, sammanfattningar av viktiga svenska händelser och landskapsnotiser m. kuriosaberättelser från utvandrarnas hembygd. **Plus artiklar som stulits med journalistens namn och dateringar ur svenska dagstidningar.**

UD och SIS i New York skickar varje vecka material till tidningarna om vad som har hänt i Sverige. Cirkulären utgör stommen i tidningarnas innehåll."

Att en hel del av detta är sant det vet vi alla innerst inne. Men jag kan inte hålla med om att en sådan svenskhetens förkämpe som Harry F. Fabbe — var en konservativ reaktionär — långt därifrån! Jag själv använder mig av artiklar ur två svenska dagstidningar, med vederbörandes tillstånd. Att ha kvar den ursprungliga journalistens namn och tidning, anser jag vara självklart, om inte annat som en ren hövlighetssak. Vi kan också peka på en annan sak eller två här — SP har under hela sin senare utgivnings-tid varit ett organ även för en hel del andra nyheter än bara "Landskapsnytt". Vi tog in den Svenska Klubbens i Seattle öppna brev, till de amerikanska myndigheterna. Vi har i den mån våra resurser det medger försökt att vara så allsidiga vi kan. En av anledningarna att vi klipper artiklar ur den riks-svenska dagspressen är att vi kan använda dessa utan att behöva sätta om dem! Om vi inte hade några lokala artiklar om klubb- och föreningslivet så tog det inte lång tid innan vi miste alla våra läsare. Jag anser att det är nödvändigt att vi får nya läsare, för att få det måste vi nog ta in en del engelska — men engelskan kommer inte att under några som helst omständigheter att ta överhanden. Vi är en svenskspråkig tidning och tänker att ha kvar svenskan! Jag efterlyser ännu en gång vår trogna läsekrets hjälp och kommentarer. Som ni alla förstår så vill jag först och främst ha reda på två saker: 1) Är ni villiga att fråga era barn och barnbarn under vilka förhållanden de skulle kunna tänka sig

att prenumerera på SP och på vilket språk de ville ha de artiklarna — svenska eller engelska. 2) Är ni själva intresserade av annat än landskapsnytt, tex artiklar om det sociala och politiska livet i Sverige? Om musik, teater, konst och litteratur. Kort sagt om kommentarer och andra sk tyngre nyheter. Och inte minst är ni villiga att i den mån så är möjligt gynna tidningens annonsörer och därmed ge oss större resurser. Jag väntar med iver på ert svar. Detta är en artikel skriven direkt vid sätmaskinen och jag ber om överseende om jag inte har uttryckt mig tydligt och klart nog. Till sist som en upplysning till Expressen, jag är faktiskt bara 41 år och har ingen som helst tanke på att ivra för spöstraff, eller att gå tillbaka till det system som sade "öga för öga, och tand för tand". De har aldrig lyckats förut och de kommer inte att lyckas igen!

Bengt Ekbäck

Favorite Port Found, Printer Nyman Retires

By ERNA BENICE

After roaming many of the world's ports during vacations, Gus Nyman has found his favorite port of them all. It's a pretty stretch of fine-gravel beach before his home on the outer rim of Day Island, where he and Mrs. Nyman have lived among friends for a half-century.

Finally, he's going to have his own time to enjoy it, for Gus has set his final galley of hot type, hung up his apron and retired from being a printer after more than 60 years with the Tacoma News, the Tacoma Tribune and the Tacoma News Tribune. At 83, he seems only 60.

Now, the familiar question: "If you were a lad of 9 again, coming to America from your native Sweden, would you again choose printing for your life work?" We sat talking before the vast window in the living room of the Nyman home, where muted colors emphasize the brightness of flowers and beach-side appointments outside.

The retired printer stared across at distant wooded shores of Fox Island and shook his white head. "I'd design ships," he said. Then he added, "I'm only a printer by accident, anyhow."

With his parents, Gustave E. Nyman left his native Noorkoping, Sweden, in 1898, bound for New York City, where they first lived in that legendary district known as Hell's Kitchen. Young Gus got a job in a grocery store where he filled bushel baskets with coal and trundled them up flights of stairs to customers living high in tenement buildings.

AD PAID OFF

Sorry to see such a little guy working so hard, a customer showed him an ad in a newspaper. The old Lord and Taylor Department Store, at 20th Street and 5th Avenue, wanted workers, and Gus was hired, without delay, as a cash boy at \$2.50 a week — paid semi-monthly.

His job had variety but little glamor. One day he was told to take some very

dirty glass inkwells to the men's room and clean them out. Gus figured he was doing a pretty good job of it when a dignified older man stopped to compliment him, then went on.

"Do you know who that is?" an awe-struck co-worker asked. "That's Mr. Lord!" Almost at once, Gus was promoted to the carpet department, where he rolled

out samples for customers to inspect.

One red letter day, he took samples aboard the street car out to a fine brownstone house in the Upper East Side where a "beautiful lady" wanted to see the carpeting in her home. A maid served Gus cookies and punch and the pretty lady gave him a job as office boy in a firm she owned in Brooklyn — The Iron Clad Manufacturing Co.

The lady was the famous Nellie Bly, then about 35 years old. "I came to love her like a mother," Gus recalls. But she went away and the job ended.

"Why don't you go down to the North Star (New York's Swedish language newspaper) and ask Mr. Johansson to give you a job?" Gus's mother suggested. He did, and Mr. Johansson did, and so young Gus's life took a permanent turn into the printing business.

NOT MUCH PAY

Gus's job was to hand-set the type for a 15- or 16-page weekly newspaper, also a 36-page monthly magazine; to wrap, deliver and collect for them — all in six 10-hour days a week, for which he was paid \$7.50.

"What do you do with all that money?" his boss asked one day. To young Gus, there seemed to be only one thing to do with it. "Oh, I take it home to my parents," he answered truthfully. The boss was so pleased he gave him a 50-cent raise.

In 1905, the Nyman family crossed the continent to Tacoma, where the nearness of the sound whetted the youth's appetite to learn more about boats. One of his first Tacoma friends in knee britches was Henry Foss. "We were both nuts about boats," Gus recalled with a smile, glancing over at the Foss home next door to the south. The two have been neighbors for 50 years and tell each other often how lucky they were to buy their beach land before prices skyrocketed as they have today. But that was years later.

"I always, most of all, wanted an education," said Gus. "That's one thing for which I have to thank the printing trade — one can scarcely set type year after year without learning how to use words." Gus saved his money and was able to buy courses in drafting and mathematics from the Scranton Correspondence School. That was before World War I.

Putting his experience to work, Gus went to work for the late Sam Perkins on the Tacoma News, in the basement of the Perkins Building. The pay was \$4 a day. At the same time shipbuilding workers were receiv-

The Tribune occasionally, too, when it was located between A Street and Pacific on 10th Street.

During World War I, Gus forsook typesetting to become chief technical engineer on twenty, 250-foot-long steam schooners built at Todd Foundation Shipyards where the Port of Tacoma is today. He turned a simple job into cabinetmaking and won high approval from officials. During World War II he again turned to shipbuilding.

STUDIED BOOKS

All that Nyman knows of navigation and seamanship, he said, he learned sitting in Tacoma Public Library and studying its books. And it stood him well later when he built and sold a stylish cruiser. In 1928, in partnership with Henry Foss, he designed and built a 60-foot jib-headed schooner which would cost \$60,000 today. Christened Miss Tacoma by Miss Dorothy Rothermel who held the title, the schooner set sail for California with Nyman as skipper.

Nyman was active in the early Tacoma Yacht Club, of which he is a former Commodore, and has been a member not only of the Tacoma Typographical Union for 60 years but the shipfitters', ironworkers', technical engineers' and draftsmen's unions at some time.

In the basement of the Nyman home, from where one walks directly onto the lawn and rockery, then the beach, Gus has a well-equipped metal and woodworking shop. He has built several pieces of fine furniture for his home, including a crystal teacart beloved by Mrs. N. At present he is working on a Chinese table for daughter Shirley (Mrs. H. Dean Pape) and family, who live in Eugene. There is a granddaughter and three grandsons.

Gus has written his memoirs for his grandchildren. It includes experience with horses; mining for gold at 20 below zero; cussing as he had to carry the heavy gold bricks to the bank, then cursing again when he lost it all; and the memory of running for the Legislature in 1947 and being nearly elected — but being glad he wasn't.

When he received his 60-year International Typographical Union pin, Gus would accept no accolades, saying "I want no honors for living so long."

To fellow News Tribune employes, Nyman is a living legend, a cornerstone of the newspaper. For decades he has set the most difficult little "agate" type, boxscores and tabulated settings for sports fans, and has told young editors, proofreaders

—News Tribune staff photo by Bob Rudalt

Gus Nyman on His Last Day

Oscar Stjerne — ett hundraårsminne

Den 17 februari 1873 föddes skalden Oscar Stjerne i Fryksände. Han var under 1900-talets första årtionden en av landets mest lästa diktare. Han växte upp i ett bondehem i brytnings-tiden, då det svenska bondesamhället konfronterades med den begynnande industrialismen. Emigrationen, väckelse- och nykterhetsrörelsen och inte minst det ökande tidningsläsandet började häva även avlägsna bygders isolering. Skogsindustrierna gav reda pengar; bytshushållningen ersattes av penninghushållning. Bondelivets förändring på gott och ont kom att återspeglas i Stjernes diktning.

Skrev dikter under skoltiden

I byskolan hade det visat sig att Stjerne hade lätt för att lära. Det bestämdes att han skulle sändas till "storskolan", d.v.s. Karlstads läroverk, dock först efter många om och men. Det var dyrt att hålla honom med mat, rum, böcker och terminsavgift, en nu glömd utgift.

I skolan gick det bra för honom. Mot slutet av skoltiden tappade han dock intresset för läxorna till förmån för Frödings, Heidenstams, Levertins och Selma Lagerlöfs diktning, som uppenbarade en ny värld för honom. Under hela skoltiden skrev han flitigt vers, t.ex. om episoder i kamratlivet och om hemlängtan. Som gymnasist fick han in dikter i stadens tidningar. Efter studentexamen 1893 slog han sig på universitetsstudier i litteraturhistoria, men efter en tid tvangs han av ekonomiska skäl att uppges dessa.

Blev tidningsman

Han återvände till hembygden och försökte leva på att sända bidrag till tidningar. En del där hemma var nu besvikna på honom, de hade hoppats att han skulle bli präst och tyckte inte att det var något rejält arbete att bara kunna hålla i "päen" (pennan). Emellertid observerades hans skrivelser, och de ledde till platserbjudanden. 1899 blev han fast medarbetare i Karlstads-Tidningen, bl.a. som ersättare för Fröding, som några år tidigare lämnat Karlstad. Stjerne stannade som redaktör på K-T resten av sitt yrkesverksamma liv. Han avled 1917.

Karlstads-Tidningen hade under Mauritz Hellbergs ledning nått ett betydande politiskt och kulturellt in-

arbeten av hans hand kom ut. Men livsoran hade stegrats och underblåstes av slitningar inom familjen. Påfrestningarna genom de ständiga flyttningarna hade varit hårda. Den ekonomiska motgången under depressionsåren hade han svårt att övervinna. Hårtill kom hemlängtan, både hos honom och hos hustrun, medan barnen däremot alltmer upplevde sig som amerikaner.

Hjalmar Edgren uppehöll under dessa svåra år kontakten med forskarkollegor och vänner i Sverige ännu intensivare än någonsin. Hans sätt att övervinna oron, säkert är samtidigt att i hans brev många gånger smög sig in, underförstått eller i klartext, undran och förfrågningar om möjligheter ännu funnes för en akademisk anställning, och då definitivt, i hemlandet. Hur stor hans glädje liksom hustruns, då kallelsen kom att som språkexpert och litteraturredigivare inträda i det av Svenska akademien nystiftade Nobelinstitutet!

Det blev något av en triumffärd

denna gång, tillbaka till Sverige. Stor mottagning i Stockholm, bosättning i Djursholm, glädje och tillfredsställelse inför den nya och intressanta uppgiften. Men då stod olyckan samtidigt för dörren. Edgren var hårt sliten, hjärtat försvagat. Den 22-åriga dottern Anna Mathilda drabbades av tu-

En bild av Oscar Stjerne från de sista åren av hans liv. Han arbetade då som redaktör på Karlstads-Tidningen

flytande. Kamplusten och framstegstron hos rösträttsivrarna var brinnande. Motståndet från dem som kände sina privilegier och hela samhällsordningen hotade var hårdnackat. Under unionskrisen 1905 svallade känslorna i Karlstad. Tidningen fick t.o.m. fönster krossade av aktivister som ville "tuka norrbaggarna", K-T hade ivrigt förespråkat en fredlig lösning. Miljön stimulerade Stjerne till politisk och social diktning, som uttrycker indignation mot orättvisor och baksträveri och tro på seger för rätt och framsteg. Dikten "Vårt eniga folk" 1905 rönt uppskattning bl.a. av Heidenstam.

Hembygdens och ungdomens diktare

I grunden var dock Stjerne ingen stridens man. Från den stormiga verkligheten sökte han sig i sin diktning tillbaka till barndomens och hemmets lycka, hembygdens fridfulla liv och hemfolkets enkelhet och rättframbet.

Högt och välsignat
över allt i världen,
rent och oförgätligt
är hemmets namn!

Den inbrytande industrialismen avsatte emellertid förfulande spår i landskap och bebyggelse, och den gamla bondekulturen banaliserades. I dikter, där han uttrycker sin sorg och oro däröver, framstår han som något av en miljövärdare långt innan detta ord var uppfunnet.

Hör huru skogarna klaga,
sucka och snyfta vid morden—
Klaga, min hembygd, klaga,
sörj, du är solkig vorden. . .

Det är i synnerhet de förbisedda, de fattiga och strävsamma, liksom de unga och obetänksamma, som har hans sympati. Maktbegär, penninghunger, förtal och beräkning och allt för stor försiktighet gisslar han.

Dikterna publicerades i tidningen. De blev snabbt populära och lästes vid fester och folkrorelsemöten. Själ-

honom, kom han ändock gärna, t.ex. till de stora ungdomsmötena, som sommartid anordnades av ideella organisationer och som samlade många deltagare.

Även om tron på livets goda makter präglar åtskilligt av Stjernes diktning, är den på det hela taget inte idyllisk. Glädjen förbyts ofta i sorg över människans hårda villkor, tillvarons ofattbarhet och dualismen i den egna själen. I några starka dikter biktar han sin uppgivelse inför Herren och ber om förbarmande. Även i en kort uppsats om Stjerne bör ett viktigt motiv till beröras: moderskapet och moderskapets lycka. Ur dikten "Maria" citeras:

Med mannen, som du älskade, ägde du
gemensamt
kropparne som törstade och blodet,
som sjöd,
men i själen bar du något, som du
ägede för dig ensamt,
för eterrent att skänkas i kyssars glöd
I din barm, i din själ stiga underbara
flöden
Maria, av allt som du skall skänka din
son

Stjernes diktning slog i hög grad an på samtiden, särskilt samlingarna "Sol och snö" och "Sångerna om hemmet". Hans böcker utkom i 30 upplagor eller bortemot 60.000 exemplar, mer än någon svensk lyriker dittills nått. Orsaken är väl att motiv och tankar motsvarade tidens smak, att innehållet var lättillgängligt, innerligt och äkta samt den välljudande versen. Men den omständigheten att mycket var så starkt tidspräglat gjorde, att han ganska snart glömdes av en större allmänhet. Dock finns det i hans diktning såpass mycket, som har giltighet även för vår tid, att han ännu har trogna läsare, främst i hemlandskapet, där särskilt hans diktning på värmlandsmål aldrig glömts. Men hans dikter har varit svåra att komma över, sedan den sista volymen, ett urval av hans dikter, gjort av prins Vilhelm 1943, blivit slutsåld. Till 100-årsdagen av Stjernes födelse har dock ett urval av hans bästa dikter

TNT

MARCH 8-74

Sea searchers find Monitor's 'grave'

DURHAM, N.C. (AP) — Duke University investigators say they plan to salvage pieces of the ironclad Union warship Monitor, which they claim they have located on the floor of the Atlantic Ocean about 15 miles south of Cape Hatteras.

The Monitor, considered the forerunner of modern battleships, sank in a raging gale off Cape Hatteras on Dec. 31, 1862, while under tow by the U.S.S. Rhode Island.

The warship, which had fought the Confederate ironclad Merrimac to a standstill nine months earlier at the Civil War Battle of Hampton Roads, was to be used to complete the federal blockade of the South.

The duel between the two is considered the first naval battle in history involving fully armored vessels.

Sixteen Union sailors were lost with the Monitor, a warship designed solely for operations in rivers and coastal waters.

The sunken ship has been the object of numerous searches.

James G. Newton, marine superintendent for the oceanographic program at the Duke Marine Laboratory at Beaufort, N.C., announced the discovery of the vessel Thursday.

He said it was confirmed to be the Monitor after five months of analysis of underwater television pictures, photographs and historical records.

The next trip to the ship's

location will be made this spring, supported by a \$20,000 grant from the National Geographic Society and with cooperation from the state, he said.

Newton said that on the spring trip, mechanical claws will be used to bring up pieces of the Monitor that have fallen away from the main part of the 172-foot-long wreck.

The ship was discovered at the end of a two-week search last August by the university's research vessel, Eastward.

Newton said the Monitor is "lying in 220 feet of water on hard sand and shell-strewn floor," beyond safe skin-diving range. He said it would be "extremely dangerous" to dive to the wreck because of the depth and a two-knot current.

The wreck lies at the edge of the Gulf Stream in an oblong depression caused by the current, which has scoured the area for a distance of 600 feet beyond the wreck, Newton said.

He said the search area was determined by replotting the track of the Rhode Island as she rounded treacherous Diamond Shoals, dreaded by sailors as the "Graveyard of the Atlantic."

One of the most positive pieces of evidence that the ship actually is the Monitor is a unique brass ring at the base of the turret, clearly visible in television pictures, Newton said.

Historical descriptions of the Monitor coincided exactly with the findings made in the search, he added.

Monitor, right, Merrimac duel — from J. O. Davidson painting

AP photo

After almost a century

Painful history — shops close

By **MARVIN BIDSTRUP**
TNT Business Writer

The Burlington Northern South Tacoma railroad shops lay silent today for the first time in almost a century.

More than 100 employes shifted jobs Monday to BN yards and shops in downtown Tacoma, Seattle, Auburn and Everett.

Only about two dozen materials-department employes and a few others remained at the South Tacoma shops today. They are all who remain from a work crew that numbered more than 1,000 when the rail shops were at peak employment in the 1930s. They will spend the summer cleaning up and shipping out remaining materials.

BURLINGTON NORTHERN announced last February that it would close the shops July 1 to clear ground for a new industrial park. It may be 90 days more before clearing begins. Sites will be sold or leased.

Arthur E. Hedlund, who has superintended the South Tacoma shops for the past nine years, walked among the big, empty red brick buildings in the sprawling yard Monday.

It was pretty sad, he said, to see it all go.

He pointed to a sturdy wall where weather has left its mark on the masonry.

"Those bricks have stood

through windstorm and earthquake."

HE GAZED far across the roofs at the shops' power-plant smokestack, standing sharp against the south-western sky. Early-day craftsmen had built it precisely octagonal, brick by brick. They took the pains to put a trim around the top.

"That's a beautiful stack," Hedlund mused. "The men who built that were good craftsmen."

Hedlund will transfer to BN's King Street facilities in Seattle.

Of the 100 or so workers who shifted workplaces Monday, 30 moved to BN's yards and shops in downtown Tacoma.

Fourteen of the workers retired as of July 1.

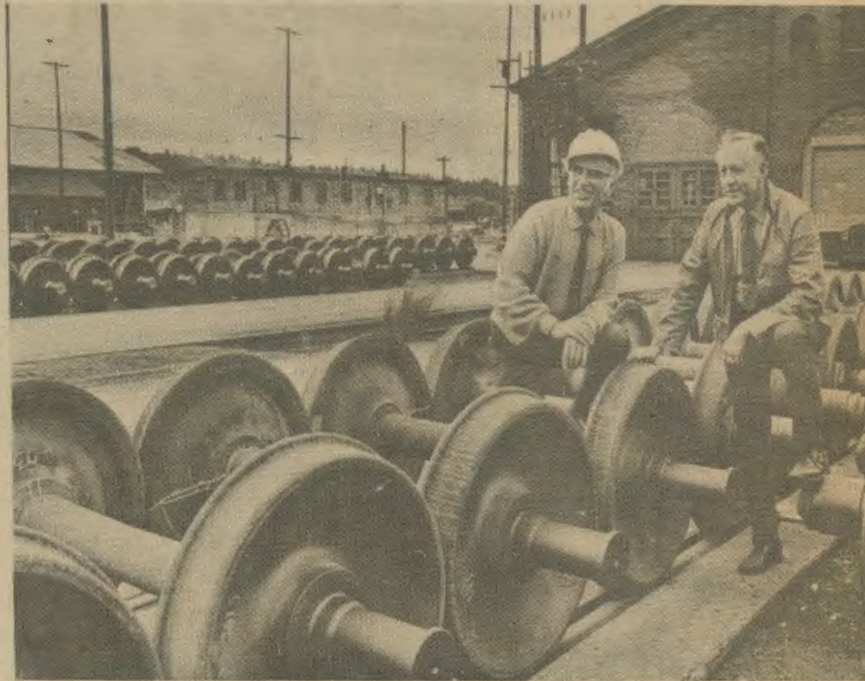
Alex Ostwalt, foreman of cars, will retire on Sept. 1 after 47 years of railroad-ing.

"My wife and I are going to see Australia next year," Ostwalt said.

THE SITE of the future industrial park lies on the old "Prairie Line," once the main line of the former Northern Pacific.

At the time BN announced plans for the industrial park, a spokesman said the old main line is capable of carrying through trains.

At the shops, a stack of old handcars stood forlorn. South Tacoma awaited a new era.

Staff photo by Bruce

Wheels stop turning for Ostwalt, left, and Hedlund

Staff photo by Warren Anderson

Garceau closed door on an era

over here — it's hard for them to get up to the (Tacoma) Mall."

GARCEAU'S CLOSED out its entire inventory in a going-out-of-business sale that lasted 10 days.

Miss Garceau had expected it to run another week but it didn't, and so on Saturday afternoon family, friends and customers gathered in the store to bid farewell to a business that grew up with South Tacoma.

And for Myrtle Garceau, a way of life that began when she graduated from high school has come to an end.

"You know, until I came down with arthritis in January I don't think I missed 10 days of work all the time I was here," she said.

"I think I'll just take it easy for a while. But I really feel funny about closing the shop down — like someone in the family has passed away."

South Tacoma pioneer emporium has closed doors after 71 years

By DAVE RORDEN
TNT Staff Writer •

The small, family-owned shops of the past are rapidly giving way to the larger, more impersonal establishments of today.

And Myrtle Garceau, sitting amid the now-empty shelves of the small South Tacoma apparel shop her father started 71 years ago, expressed sadness at the trend.

"There just won't be family-owned stores anymore," she said. "I remember in the early days, we had stools lining one side of the store so that customers could sit while they shopped. The big stores don't have anything like that nowadays; they just want to get you in and out as fast as they can."

That was never the philosophy at Garceau's Department Store, 5423 South Tacoma Way, which closed its doors for the last time Saturday.

MISS GARCEAU'S father began the business in 1903 as Ed Garceau & Son a block from its present location. A few years later, it moved to the South Tacoma Way address where it was to remain until it closed its doors.

Garceau's was ever a family affair. Ed Garceau died in 1941, but his nine sons and daughters carried on the business "one right after another." (One brother did "defect" to work at J. C. Penney's, however.)

Having your father own an apparel shop had its drawbacks at times, though.

"Whenever Dad had some

Staff photo by Warren Anderson

Myrtle Garceau closed door on an era

shoes in the store he couldn't sell, he'd just bring them home," Miss Garceau recalled, "and we'd have to wear them."

Many of Garceau's customers were women who lived within walking distance.

"We had a lot of elderly women who were regular customers for a long time," said Ruby Gooschin, Miss Garceau's assistant for 16 years. "They could just walk

over here — it's hard for them to get up to the (Tacoma) Mall."

GARCEAU'S CLOSED out its entire inventory in a going-out-of-business sale that lasted 10 days.

Miss Garceau had expected it to run another week but it didn't, and so on Saturday afternoon family, friends and customers gathered in the store to bid farewell to a business that grew up with South Tacoma.

And for Myrtle Garceau, a way of life that began when she graduated from high school has come to an end.

"You know, until I came down with arthritis in January I don't think I missed 10 days of work all the time I was here," she said.

"I think I'll just take it easy for a while. But I really feel funny about closing the shop down — like someone in the family has passed away."

Staff photo by Robert Rudst

Soldier, author Burton Andrus

*June 2 '74.
TNT*

Burton Andrus says he is about ready to do some serious work on his second book. If he keeps the promise it could be an interesting event for all of us.

Andrus' life hasn't been an ordinary one. It has been no 9-to-5, five-day-a-week kind of thing.

True, he spent from the First World War to well past the Second World War working for the same employer, the United States Army. But the jobs he had in those days weren't ordinary.

FOR INSTANCE, the quiet spoken former college professor was one of history's most famous jailers. Andrus, a retired Army colonel, was governor of Germany's Spandau Prison and chief security officer for the international tribunal during the war crimes trials that followed the Second World War.

As such he was charged with the care of some of history's most infamous people — Hermann Goering, Rudolph Hess and a host of others who helped Adolph Hitler bring the Nazi Party to power in Germany and then waged war against the world.

While that was nearly 30 years ago there is still a bit of unfinished business that bothers Andrus. "Rudolph Hess is still in prison. The only one still there."

IN THE early stages of the war Hess, the No. 3 man in Germany, parachuted into Scotland in what, he said, was an attempt to bring peace. Hitler disavowed him. The Allies did not believe him and on Oct. 1, 1946 Hess was convicted of "conspiracy to wage aggressive war and crimes against humanity." He was sentenced to life in prison.

FOR INSTANCE, the quiet spoken former college professor was one of history's most famous jailers. Andrus, a retired Army colonel, was governor of Germany's Spandau Prison and chief security officer for the international tribunal during the war crimes trials that followed the Second World War.

As such he was charged with the care of some of history's most infamous people — Hermann Goering, Rudolph Hess and a host of others who helped Adolph Hitler bring the Nazi Party to power in Germany and then waged war against the world.

While that was nearly 30 years ago there is still a bit of unfinished business that bothers Andrus. "Rudolph Hess is still in prison. The only one still there."

IN THE early stages of the war Hess, the No. 3 man in Germany, parachuted into Scotland in what, he said, was an attempt to bring peace. Hitler disavowed him. The Allies did not believe him and on Oct. 1, 1946 Hess was convicted of "conspiracy to wage aggressive war and crimes against peace." He was sentenced to life in prison.

At one point the prison had a daily population of 250. Some were found innocent. Some completed their sentences. Others were executed or committed suicide. Some others had sentences reduced until only Hess remains.

"He is being kept in solitary confinement," Andrus says. "Just recently they allowed his wife and son to visit him once a month. Once when I tried to get in to see him they would not allow even his former jailer in.

"I am very much disturbed that Hess is in solitary confinement — to which he was never sentenced — and also that he is still confined so many years after all the others have gone.

"HE IS PAST 80 and in ill health and he couldn't be considered a danger to any segment of society."

To bring about Hess' release Andrus has spent considerable time writing and talking to anyone who will listen on both sides of the Atlantic Ocean. But to no avail. He even wrote to Aleksei Kosygin, head of the Russian government. "I never received an answer."

But Andrus keeps at it. He says it is only the attitude of the Russians that keeps Hess confined. "We haven't brought the case to release Hess to the Russians forcefully enough."

Andrus' contact with the prisoners at Spandau produced the material for his first book which was published in England under the title "The Infamous of Nuremberg," and in this country as "I Was the Nuremberg Jailer."

WHEN HE writes the second one he probably will tell us more about the Second War days.

He might tell how he carried a knife tucked into his boot when he went into combat. The knife was intended to be used on German Gen. Sepp Dietrich who had directed the slaughter of unarmed Allied troops in one of the war's most horrifying incidents.

"I knew I was going to meet him. When I did I wanted to use the knife on him." But it didn't work out that way.

"When I did meet him, here he was a little . . ." Andrus fluttered his fingers under his chin, hunched over and gave an imitation of a giggling, begging man.

"He also was my prisoner at Spandau and it was my job to protect him."

Or he might tell what it is like to be part of five generations — from his grandfather to his grandsons — of a family to hold commissions in the military.

After almost a century

Painful history — shops close

By **MARVIN BIDSTRUP**
TNT Business Writer

The Burlington Northern South Tacoma railroad shops lay silent today for the first time in almost a century.

More than 100 employes shifted jobs Monday to BN yards and shops in downtown Tacoma, Seattle, Auburn and Everett.

Only about two dozen materials-department employes and a few others remained at the South Tacoma shops today. They are all who remain from a work crew that numbered more than 1,000 when the rail shops were at peak employment in the 1930s. They will spend the summer cleaning up and shipping out remaining materials.

BURLINGTON NORTHERN announced last February that it would close the shops July 1 to clear ground for a new industrial park. It may be 90 days more before clearing begins. Sites will be sold or leased.

Arthur E. Hedlund, who has superintended the South Tacoma shops for the past nine years, walked among the big, empty red brick buildings in the sprawling yard Monday.

It was pretty sad, he said, to see it all go.

He pointed to a sturdy wall where weather has left its mark on the masonry.

"Those bricks have stood

through windstorm and earthquake."

HE GAZED far across the roofs at the shops' power-plant smokestack, standing sharp against the south-western sky. Early-day craftsmen had built it precisely octagonal, brick by brick. They took the pains to put a trim around the top.

"That's a beautiful stack," Hedlund mused. "The men who built that were good craftsmen."

Hedlund will transfer to BN's King Street facilities in Seattle.

Of the 100 or so workers who shifted workplaces Monday, 30 moved to BN's yards and shops in downtown Tacoma.

Fourteen of the workers retired as of July 1.

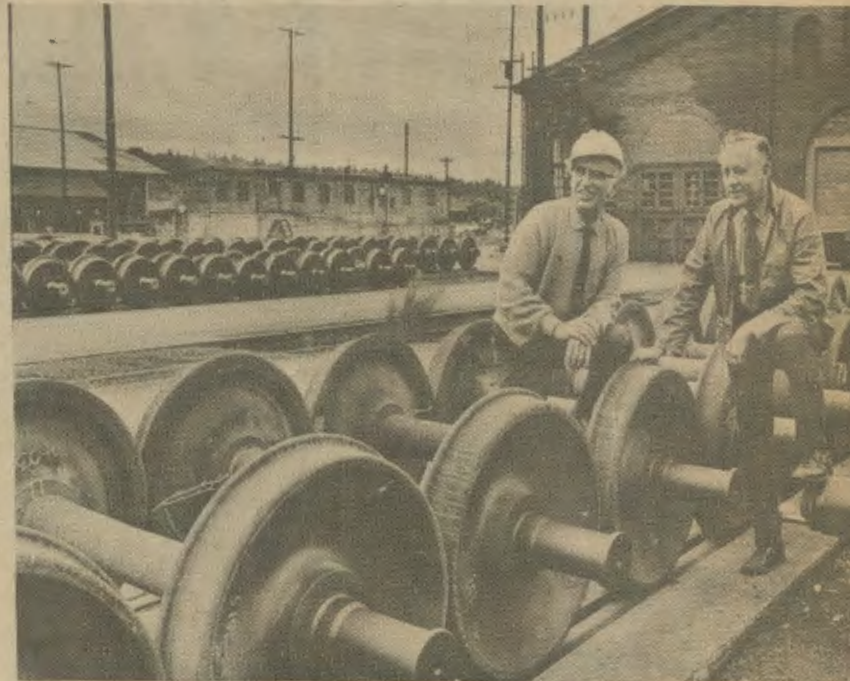
Alex Ostwalt, foreman of cars, will retire on Sept. 1 after 47 years of railroad-ing.

"My wife and I are going to see Australia next year," Ostwalt said.

THE SITE of the future industrial park lies on the old "Prairie Line," once the main line of the former Northern Pacific.

At the time BN announced plans for the industrial park, a spokesman said the old main line is capable of carrying through trains.

At the shops, a stack of old handcars stood forlorn. South Tacoma awaited a new era.

Staff photo by Bruce

Wheels stop turning for Ostwalt, left, and Hedlund

Staff photo by Warren Anderson

Garceau closed door on an era

over here — it's hard for them to get up to the (Tacoma) Mall."

GARCEAU'S CLOSED out its entire inventory in a going-out-of-business sale that lasted 10 days.

Miss Garceau had expected it to run another week but it didn't, and so on Saturday afternoon family, friends and customers gathered in the store to bid farewell to a business that grew up with South Tacoma.

And for Myrtle Garceau, a way of life that began when she graduated from high school has come to an end.

"You know, until I came down with arthritis in January I don't think I missed 10 days of work all the time I was here," she said.

"I think I'll just take it easy for a while. But I really feel funny about closing the shop down — like someone in the family has passed away."

MINNEN FRÅN FORNA TIDÉR

MOBERGS SVENSKA
HISTORIA

MAY 15 '74

Året 1921, när han var en känd yngling, utgav Vilhelm Moberg en svensk historia "Från Oden till Engelbrekt". En 50 år efteråt, nu en mogen och förnäm författare skrev han vad han kallar en andra del av denna historia, påbörjad för så länge sedan. Titeln på denna nya del är "Från Engelbrekt till och med Dacke". Det syns klart att båda delarna, utgivna av ynglingen och den prövade och hyllade författaren är stöpta i samma form. Båda visar en öm känslighet för svenska folket. Även titeln har en tillägnan "berättad för folket".

I förordet till den första delen skrev den unge Moberg, "Sveriges historia är dess allmoges. Den svenska menigheten är ämnet för min historia." I förordet till den andra delen utgiven 1971, klargör Moberg att han intager i sin historia "alla grupper och klasser av människor, som genom tiderna levat inom riket, från kungarna i samhällspyramidens spets till bönderna, torparna, de meniga soldaterna, tjänstehjonen, trälarna och de egendomslösa nere i botten. Eftersom denna botten utgör mer än nio tiondelar av Sveriges invånare så kommer den självklart att dominera berättelsen." Det är precis denna orientering till de oansenliga som skiljer Mobergs historia från de mera vanliga 'akademiska' historier, både i Sverige eller i något annat av världens länder. Det var folket i botten som Moberg tänkte på när han skrev, "Av svenska folkets underbara öden är inget märkligare och underbarare än detta: att de har förmått överleva dem alla".

Känsligheten för folket i bot-

ten och en motsvarande mistänksamhet av dem som sitter högt uppe kombinerar att göra denna historia, noggrant citerad och utforskad, vad vi i Amerika skulle kalla en "debunking" historia. Detta blir särskilt klart i allt som rör Gustav Vasa. Den ärade landsfadern, som för det mesta har varit mycket vänligt behandlad av historikerna får, under den begåvade Mobergs hand, byta roll till en förtryckare och tyrann. Detta sker mot en mäktig folklig bakgrund i avsnitt som "Det dagliga barkbrödet", "Skogen och folkfriheten", "Livet i byalagen" och "Kvinnorna utanför historien". I detta sista avsnitt hyllar han varmt kvinnornas tystlåtet heroiska roll genom tiderna med dessa ord: "Männen for bort för att fördärva liv, kvinnorna stannade hemma för att bevara liv".

Moberg medger att det finns imponerande och fascinerande drag hos människan Gustav Vasa. I några fall, säger han, blir dessa rent sympatiska. Som en ung junker i Dalarna var Gustav med i ungdomens nöjen och lekar, en adelsjunker bland andra. Han var mycket omtyckt av det motsatta könet, av både hustrur och jungfrur. Han var reslig till växten med blåklintsögon och "blommor i kinderna". Men han kom fram till och behöll makt som kung med föga hänsyn till givna löften. Utan tvivel gjorde han vad som behövdes, ärligt eller inte.

Ingen svensk kung, säger Moberg, har vetat så mycket om moderneringen som Gustav Eriksson Vasa. Han kände det verkligen infrån. Han visste när åkern skulle harvas, kornet skulle sås, höet bärgas och fåren klippas. Han skrev runt om i riket till bönderna och under visade dem i bruket av deras hemman. Bönderna, på sin sida, blev retade och förargade över kungens inblandning i skötseln av deras gårdar." De ansåg att de begrep dessa ting bättre än "Hans Nåde". Det är intressant att vi här har kanske första början av Lantbrukskolorna. Tillagt till kungens vetande om lantbruk var en

gurig jordhunger genom vilken han samlade till sig en fjärdedel av Kronans jord och nära en sjättedel av hela allmogejorden. Kungens egendomar ökade på detta vis. Om en bonde inte kunde betala sin skatt, som var hög, blev han avvisad och hans land taget av Kronan som var en och densamma som Gustav Vasa.

Gustav Eriksson Vasa var vald till Sveriges konung med stöd från dalkarlarna i hans hemtrakt. Snart efter valet ville de gärna bli kvitt honom. Detta gällde den eviga upprorsorsaken, allmogens tunga skattebörd. Det blev flera uppror. Året 1528 stämde Gustav möte med dalkarlarna, med löfte om fri lejd, vid Tuna gårde för en uppgörelse. Så snart dalkarlarna var framme, omringade kungens krigsfolk dem så som kreatur. De män som ansågs mest skyldiga plockades ut ur hopen, leddes till stupstocken och halshöggs på stället. Hur många som miste sina liv är obekant, men det var många.

Det blev flera uppror. Året 1533 kom dalkarlarna, med löfte om en uppgörelse, till ett möte vid Kopparberget. Igen var de kättade i en ring av knektarna. Några fängslades, några släpades rakt till stupstocken, andra fördes till Stockholm och var senare halshuggna. Huvuden av de halshuggna vid Kopparberget uppsattes på en bräda för att alla skulle se. Avlösningen var så grym och hjärtlös, så att med razzian vid Kopparberget blev det slut med uppror i Dalarna. Moberg har uppställt namnen på åtminstone 18 kända personer som Gustav Vasa lät halshugga i de tre dalaupproren. Han frågar om dessa olyckliga människors "brott", som kom kungen till mötes med löfte om fri lejd. Bestod de inte bara i att de hade en annan åsikt än kungen om hur de skulle sköta sina egna angelägenheter, sitt eget samhälle.

Det finns inte plats i denna spalt, för någon ingående kommentar om Dackefejden, Sveriges största folkuppror, 1542. Det kan ändå sägas att detta var behandlat av Gustav Vasa på ett ändå grymmare vis, denna gången med hjälp av hyrda legoknektar från Tyskland. Återigen var det den höga skatten som var orsaken. Ingen frågade om bonden hade något kvar efter det att skatteindrivarna hade fått sitt. Till exempel, kungens fogdar tog vart femte svin. Tillsammans med detta växte en sedvänja att ge mutor till skatteindrivarna. Det var bonden Nils Dacke som organiserade ett motstånd som för några år skakade Gustavs tron. Slutet på detta blev att Dacke stupade i skogen i närheten av kronotorpet Flaka. Hans lik blev sönderstyckat, fyrdelat och steklat. På slottet i Kalmar blev det "quarterat och på fyra orter satt på stegel och hjul och på hans huvud en kopparkrona". Grymmare än detta kan ingen vara.

Gustav hade lovat att han utan förskoning skulle straffa den upproriska allmogen i Småland och sade "att de och deras barn aldrig skulle glömma det". Och det gjorde han. Enligt historikern Fabian Månsson "upprorets härader, Varend och Möre, blev så förödda, härjade, skövlade och utpinade, att det krävdes 200 år innan de åter nådde tillståndet före fejden."

Tonsättaren Kurt Atterberg, 86 år, har avlidit.

TIME MACHINE

By CAROLINE KELLOGG

Luke's Episcopal Church: Best of Tacoma's fine churches

FEATURE STORY in the Sept. 18, News Tribune noted, "St. Luke's Episcopal Church, one of the city's fine churches, with a history intertwined with the community since the days of New Tacoma, will be the site of many of the most important church events during the week coming, when Bishop S. C. Huston, new bishop of the Diocese of Olympia, makes his first official Tacoma visit.

Members of St. Luke's plan to devote special attention...to the story of the building and service of St. Luke's Church, in its over 40 years of service in Tacoma.

Originally located downtown at 6th and Broadway, St. Luke's was built in 1888 and was probably the first of Tacoma's fine church edifices—the finest ones. It was said to be the best example of Gothic architecture in the Northwest. Its plans were based on a small gem of an English parish church, greatly admired by Annie Bell, elder daughter of the donor, who she visited England.

Charles B. Wright gave the church at a cost of \$35,000. It was a memorial to his wife and to his daughter, Kate. He laid the cornerstone.

In 1935 a legal fight and a state supreme court decision upholding the church's right to tear down the church and sell the property caused the ivy-covered

sanctuary to come tumbling down. There to pick up the pieces, literally, were a dedicated congregation and the Rev. Arthur Bell, rector of St. Mark's Church, forerunner of the present St. Luke's.

They bought the stone from the wrecker and moved it to the site of St. Mark's, the little wooden building at North Gove and 36th streets. The stone was laid out, each piece carefully marked for future re-assembly. St. Mark's Church was moved in 1937 to a new site on the church property to make room for St. Luke's.

The Rev. Bell who worked side by side with the stone masons in the years of re-building was responsible not only for the spiritual leadership of the church and inspiring and guiding the re-builders but for the actual placing of many stones.

The church rose slowly but steadily on a pay-as-you-go basis with parish members and friends pitching in, both monetarily and with actual labor.

The Herculean task of re-building the famous old church at its new location had started in 1936 and more than 10 years later, in June 1947, it was rededicated.

The monumental job of saving the old church has been much appreciated through the years not only by the members of the church but by all Tacomans with a sense of history.

St. Luke's Episcopal Church, 6th and Broadway, circa 1900

begin
high Ja
PON
Y
27
PRE-
Clin
at U
02 S

TIME MACHINE

By CAROLINE KELLOGG

When stars shone at 9th and Broadway

INTERVIEW 25 YEARS ago in 1949, Charles Herald remi- about the opening of the Tacoma at 9th and Broadway on Jan. One-time part-owner and man- the show house, he called it one finest theaters on the Pacific nd recalled the many famous ac- actresses and singers who ap- there: Richard Mansfield, Ellen Lillian Nordica, Sarah Bern- Lily Langtry, Nellie Melba, Robertson, Lillian Russell, Adams, Mary Garden, George han, Harry Lauder, Jeanne and John Philip Sousa. dore Hosmer, mayor of Tacoma, was credited with being the "fa- of the theater idea. He and a of local businessmen were in- ators. One of the show places of Pacific Northwest, the Tacoma re later was remodeled and d as a movie palace in 1930 when known as the Broadway Theatre. as as the Music Box Theater that

the grand old building burned April 30, 1963. A new Broadway Terrace Building was erected on the same site by Rhodes Investment Co., owner of the building when it went up in flames.

NEWS ITEM IN THE TACOMA Daily Ledger, Jan. 21, 1924: The proposed Naches Pass military highway is supe- rior, from the commercial and military standpoint, to any other proposed high- way across the summit, according to a report by a committee representing Pierce, King and Yakima counties. The route is 20 miles shorter than the pro- posed Chinook Pass highway. Its maxi- mum grade would be 5 per cent, and it would be free from snow and land- slides. It would not be passable in win- ter, so a tunnel 1¾ miles long would be necessary.

Through the years there has been much interest in building an all-year highway and tunnel through the Cas- cades, but the idea has never become a

The Tacoma Theatre in the early '20s

reality. There is a bill (still alive from last year) in the legislature to build a Naches Pass Tunnel, but there is presently no real push for it. Estimated construction costs rose from \$28 million in 1960 to \$65 million in 1972.

TWENTY-FIVE YEARS AGO, in 1949, 425 students at Pacific Lutheran Uni- versity were fed 260,000 meals during the school year. Chief Cook Arnold Ol- son and his staff of nine full-time cooks

turned out the food. Rates were \$ semester (\$260 per year), which just a little over a dollar per d three meals.

At PLU in 1973, 1,685 students fed 985,000 meals during the year, according to Bob Torrens, tor of food service there. There is staff of 41. Rates today are \$280 p mester per student or \$560 per more than double what they we years ago.

t to tear down the church and sell property caused the ivy-covered

bers of the church but by all Tacomans with a sense of history.

St. Luke's Episcopal Church, 6th and Broadway, circa

de
ju
a
in a
ills that
training
ers who
violence
elters for
and per-
orders
ns who
uses. The
stud
soci
s Con
Ms. Thiba
e is a "no
more th
EAK
BITS
DUG
ED JAN
NOS
THO
LIGH
DUCT
CLIN
to 8:
ST
MO
CL
:00
s r
be
gh
pc

The Tacoma Hotel, elegant host to world's elite

Set on a commanding site on the bluff between 9th and 10th streets on A Street, the sumptuous old Tacoma Hotel was an amazing hostelry to find set in the mud of the Tacoma of 1884.

Gen. J. W. Sprague, general superintendent of the Northern Pacific Railway Co., was the one who suggested the hotel. He had in mind a building to cost about \$30,000 but the more ambitious heads of the Tacoma Land Co. worked out plans that called for more than that sum for furniture alone. Ground was broken in July 1883 on the site of the Otis Sprague residence, which was moved to 12th and A streets.

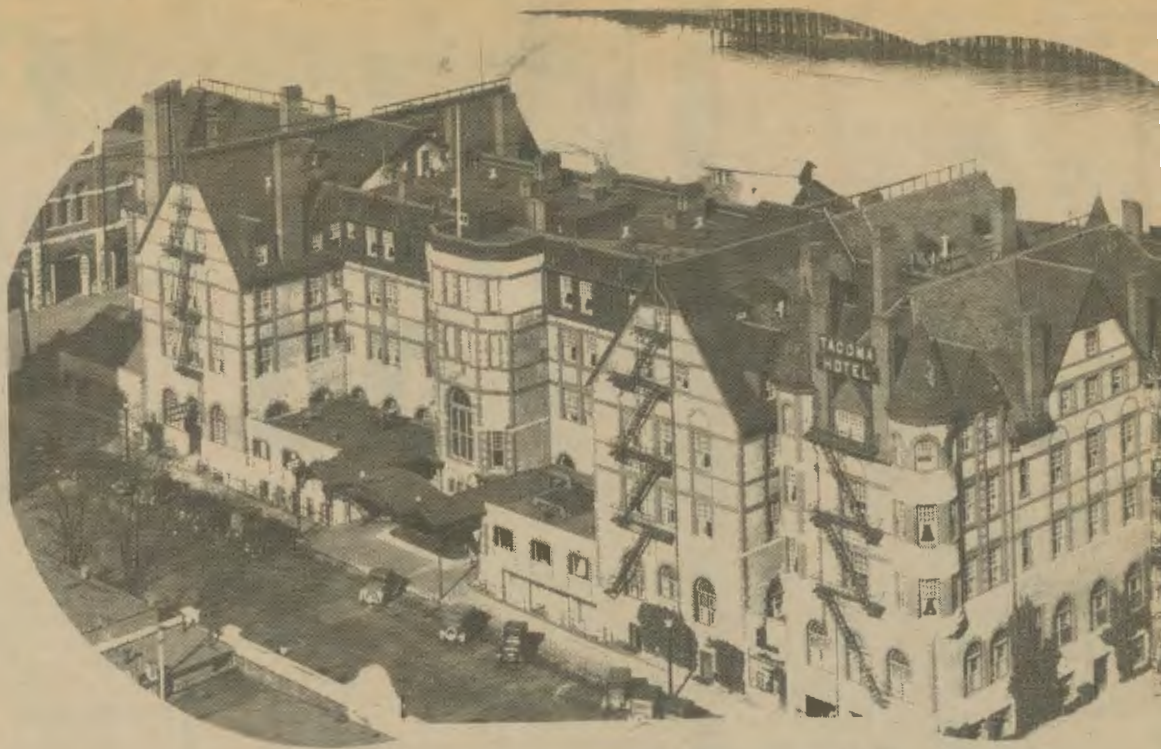
Plans were prepared by McKim, Mead & White of New York, internationally famous architects. Stanford White of that firm came from New York in 1882 to look over the site. He looked across the waterway and tide-flats and visualized what might be when the dreams of the pioneer city builders came true. Then he went back to New York and designed the Tacoma Hotel.

The modified Tudor structure was 300 feet long, five stories high and it covered an entire block. It was built of red brick and white stucco with white stone trim. Down the bluff were gardens, including a putting green. Little paths wove their way to summer houses and rose-covered arbors.

THE HOTEL, which cost \$267,000 to build, a fabulous sum for those days, became intimately associated in social and business activities of thousands of Tacomans. It grew to be regarded as a gathering place with style and air not to be found in any other hotel in the Northwest. In fact, there was no other hotel like it on the entire Pacific Coast, with the exception of the Palace in San Francisco.

On the night of Aug. 8, 1884, all Tacoma and guests from surrounding areas attended the grand opening. Formal invitations were sent which read: "A complimentary Hop upon the opening of 'The Tacoma,' Friday evening, Aug. 8, 1884 at eight o'clock. Yourself and lady are invited."

On the reception committee were Gen. J. W. Sprague, J. M. Buckley, Elwood Evans, W. B. Blackwell, Sam Wilkeson Jr., Walter J. Thompson, R. L. Smith and Dr. C. A. Munson. Floor

The spectacular Tacoma Hotel, about 1930

managers were Isaac W. Anderson, C. B. Zabriskie and W. P. Prichard.

ON OPENING NIGHT, a grand procession, headed by C. B. Wright, Tacoma's benefactor in numerous areas, moved through the hotel. Ladies were dressed in elegant fashionable gowns, gentlemen were in full-dress evening clothes.

Waltzes, polkas, lancers and quadrilles were enjoyed until midnight when the dancing stopped. As the orchestra played a march, the line formed and the doors were opened to the supper rooms. In the center of each table was a pyramid of fruits three feet high.

At 1 a.m., dancing resumed and continued until early morning, except for a few intervals of song, recitation and the dancing of the Highland Fling by two little girls.

Tacoma had never seen such a party and it set the mold for many a social occasion to come.

THE HOTEL had a combination of

Viking and old English atmosphere. Among rooms, during the years, were the Ben Jonson Room, named for the English poet and dramatist. It had dark beams and boars' heads on the walls. There was also the Viking Room where sea raiders' faces adorned the cornices and figureheads of ships supported the beamed ceiling.

There was a Lumbermen's Room, the Fountain Room, the Peacock Room, a writing room, a ladies' parlor, a coffee shop and a barber shop to cater to the inhabitants of the 125 bedrooms.

Famous visitors to the hotel during the years were Gen. Phil Sheridan who was out here to inspect Northwest Army posts in 1885. Among presidents who stayed at the hotel were Benjamin Harrison, Teddy Roosevelt, William Howard Taft, Woodrow Wilson, Warren G. Harding and Herbert Hoover. Calvin Coolidge and his son wanted their picture taken on the great veranda looking at Mount Rainier. Others were Sarah Bernhardt, tenor John McCormack, Babe Ruth, James J. Corbett, John L. Sullivan, Jim Jeffries and

Jack Dempsey.

Members of the Dupont Tiffanys, George and W. K. George Hearst, the Swifts mourns all found their way to hotel.

A NEVER-ENDING PAGE sailing ships from around early-day Indian canoes, r fishing boats caught the visitor as he strolled to verandas.

Only a little over a year Tacoma Hotel celebrated its anniversary, the grand old hotel to fire in October 1935. Many a man had a lump in his throat looked the next day on the ruins of the Tacoma Hotel, a landmark that represented a significant period in the city.

Its matchless view of sea and town, its elegant atmospheric aspects of a medieval castle in a unique category and not been filled since. Nor ever will be.

Gloria Dei - Old Swede's Church

Bara några kvarter från Independence Hall i Philadelphia ligger den gamla svenska kyrkan, Gloria Dei - Old Swede's Church, som är den äldsta kyrkobyggnaden i Amerika fortfarande i bruk utan avbräck sedan dess tillkomst och invigning år 1700.

När de svenska kolonisterna anlände till nuvarande Wilmington i Delaware ombord på fartygen Kalmar Nyckel och Fågel Grip år 1638 byggde de först ett litet kapell i Tinicum i Delawaredalen, och dopfonten, kyrkklockan och två keruber prydde kapellet sedan de förts över från Sverige 1642 av den svenska prästen i församlingen. Johan Kampanius. Dessa föremål finns fortfarande väl bevarade i Gloria Dei - Old Swede's Church.

Senare byggde svenskarna ett blockhuskapell i en indianby, Wicaco, som betydde en "trivsamt plats" och som nu ingår i centrala Philadelphia. När en ny präst, Anders Rudman, anände till svenskkolonin i Philadelphia år 1698, uppmanade han sin församling att bygga en "anständig kyrka" och så kom Gloria Dei-Old Swede's Church till stånd.

Den invigdes år 1700 i närvaro av bl a William Penn och kallades allmänt "Katedralen i skogen". En farmarefamilj, Swenson, donerade marken där kyrkan ligger och han ägde också mark i närheten som han sålde till William Penn innan Independence Hall byggdes. År 1942 blev Gloria Dei - Old Swede's Church förklarad nationellt och historiskt minnesmärke. En sanering av de kringliggande kvarteren har resulterat i ett parkområde på cirka 2 1/2 tunnland och denna park som omger kyrkan skall återge något av den idylliska skogsatmosfär som existerade där på 1700-talet.

Det har sagts att en byggnad är endast så betydande som de händelser som utspelats i den. Gloria Dei - Old Swede's Church har därför betydelse vida utöver dess svenska ursprung. Det var här som Pennsylvanias första lagstiftande församling sammanträdde år 1701. Amerikas första infödda prästman invigdes vid altaret i Gloria Dei år 1703, och den svenska malmklockan i tornet klämtade och ringde in den nya nationen när självständighetsförklaringen undertecknades. Kyrkgården talar sitt tysta språk om Johan Printz, den första svenske guvernören, om John Morton som hade den avgörande rösten i Pennsylvanias delegation till den Kontinentala Kongressen, och om John Hanson som valdes till "President of the United States in the Congress assembled 1781-1782".

Benjamin Franklin och George Washington firade gudstjänst i Gloria Dei - Old Swede's Church och Franklin såg bland annat till att kyrkan fick åskledare.

Andra kända namn är intimt förknippade med den gamla svenskkyrkan namn som John Dahlgren och John Erickson. Två kända svenska konstnärer ligger begravda på kyrkogården Gustav Hesselius och Adolph Wertmüller, liksom många officerare och soldater från inbördeskriget. Jenny Lind, den svenska naktgergalen, sjöng från kyrkans orgelläktare "Jag vet att min förlossare lever" och Fredrika Bremer fann under sitt be-

som hon besökte flera gånger.

Bland de dyrgrisar som finns bevarade från den svenska tiden är en Karl XII:s bibel som konungen donerade till kyrkan år 1702, samt en brudkrona i silver, som ännu bärs vid bröllop i kyrkan. En svensk katekes från 1704 finns också och den har översatts till en indian-dialekt i Delaware. En i amerikansk historia välkänd kvinna stod brud i Gloria Dei den 15 juni 1777. Kanske bar Betsy Ross, som blev Mrs Joseph Ashbourn, den svenska silverkronan.

Trots den kortlivade svenska koloniseringen av Delaware fortfarande svenska kyrkan att skicka präster till Gloria Dei, men senare blev kyrkan en episcopalförsamling och har sedan 1845 tillhört Pennsylvania stift.

En del svenska traditioner hålls fortfarande i helgd och sålunda firas julotta på svenskt vis med predikan på svenska. Lucia firas också liksom midsommar med majstång och svenska folkdanser.

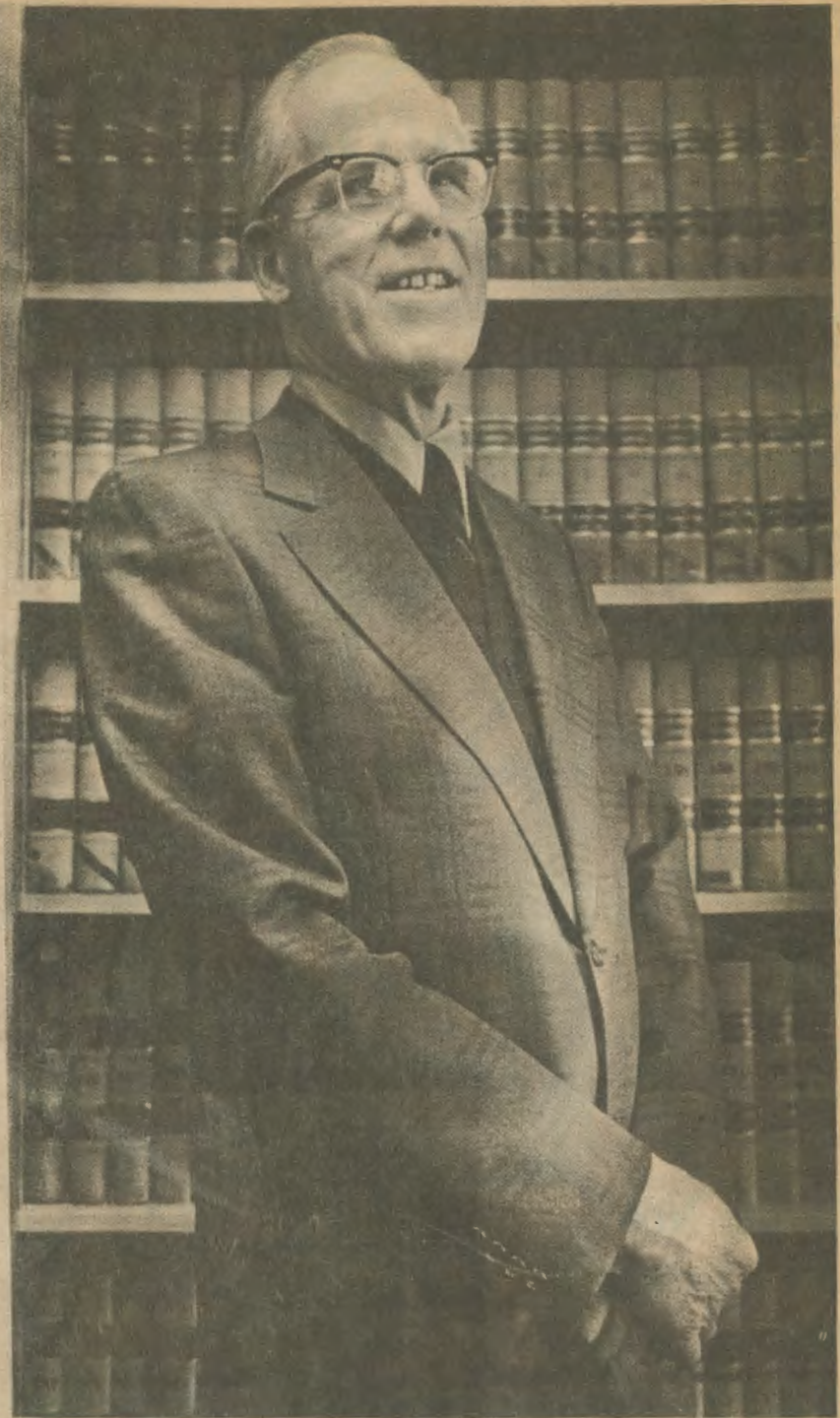
Att bibehålla kyrkan i gott skick kostar pengar och för...

mast krävs är ett nytt tak, målning av exteriören, orgelrestaurering, bättre brandskydd och vård av parken med planteringar och blomsteranläggningar samt omvårdnad av den gamla kyrkogården.

En vädjan till alla som är medintressenter i detta unika svensktminne och det är väl alla av svensk stam, har utgått och borde få ett generöst svar från alla som vill vårda om det svenska arvet. Alla donationer stora eller små är skattefria och kan sändas till Kyrkan med adress: Gloria Dei - Old Swede's Church, Delaware Ave. and Christian Street, Philadelphia PA 19101.

Donationer kan också sändas till en av fondens förvaltare: Mr G. Hilmer Lundbeck, 1270 Avenue of the Americas, Suite 2213, New York, N.Y. 10020.

För vidare upplysningar ring Mr Lundbecks kontor (212) 247-0384. Övriga förvaltare i fonden är Konsul Donald Hogeland och Mrs Mary G. Roebing. Bland uppöppets understödjare märks också Sveriges ambassadör i

Staff photo

District Judge Willard Hedlund

Longtime judge leaves the bench

By JACK PYLE
TNT Special Writer

District Judge Willard Hedlund spent his last day on the bench today, culminating a judicial career that has run continuously since 1955.

Hedlund, 69, will return to private practice of law, but only on a part-time basis, he said. But he will continue walking — he covers miles each week — although on a different route.

HIS BENCH career actually began with his appointment as justice of the peace in 1951, but the Northwestern University law school graduate was defeated in the next election by James P. Healy, now a Superior Court judge.

Hedlund's first election to the position came in 1954, and he has held the job since then.

The workload has changed, and so has the title, from justice of the peace to Justice Court judge to District Court judge.

The Chicago native first came to Tacoma in 1943 when he was in the Army. He liked what he saw of the area

and remained when World War II ended two years later.

He was admitted to the practice of law in this state in 1948.

During the 1950s, justice of the peace was a part-time position, and the justices also engaged in private law practice.

Eventually, the workload required full-time judges.

Hedlund plans to have a small law practice now "but not full time."

Hedlund is quite a walker. He has walked from his home at 4918 N. 27th St. to the County-City Building almost every workday when it didn't rain.

"I don't play golf or engage in other sports," Hedlund said. "Walking is about the only area where I have an optimum of skill."

THE JUDGE is active in Central Baptist Church, and for several years he was active in the Scandinavian fraternities.

Hedlund and his wife, Judith, have a son, Gary, who is a postgraduate mathematics student at Washington State University.

By
TN

wa
sit
tic
ha
be
us
re
m

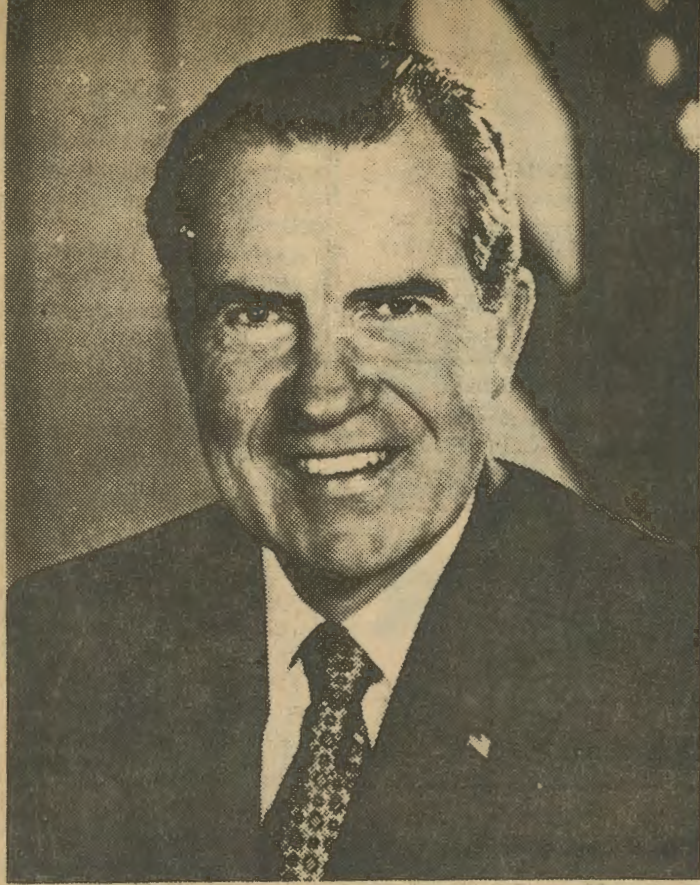
ta
no
l.
ac
st
av
be

rel
ar
La
ea

Gi
Fo
W
es
in
L

1
C
w
r
li
ti

ft
t
s
n
t
V
t

President Richard M. Nixon

VALET MELLAN TVÅ ONDA TING

Dagen har fått en mängd insändare med avseende på vår ståndpunkt i Vietnamfrågan. Vi är inte alls förvånade däröver. De som ställt sig negativa till vår ståndpunkt har inte satt sig in i hela historien om detta krig. De har endast sett på det lidande de amerikanska bombningarna för tillfället åstadkommit.

Det är ju inte svårt att få folk med sig om man kan väcka medlidandet. Men man vet ju att det finns tjugotals företeelser i vår omgivning, som tar lika många liv och åstadkommer lika stora tragedier som bombningarna i Vietnam.

Alkoholen exempelvis dödar långt fler i världen på ett år och ställer till långt mer tragedier och lidanden än de amerikanska bombningarna åstadkommit under hela Vietnamkriget.

Det är långt fler som röker ihjäl sig på ett år utöver världen än de som bombas i Vietnam har dödat under hela kriget. Trafikolyckorna bara i Amerika för att inte tala om hela världen tar flera människoliv på ett år än hela Vietnamkriget. Men denna nöd och dessa lidanden var inte politiskt matnyttiga som de amerikanska bombningarna.

Statsminister Palme, partiledarna och den hop som följt dem kunde lika gärna och hellre tagit upp en protest mot alkoholdöden, nikotindöden, narkotikadöden

och trafikdöden som mot bombningarna i Vietnam.

Man invänder att exempelvis trafiken fyller ett praktiskt ändamål. Men bombningarna hade ett synnerligen praktiskt ändamål. Det var för att få slut på inbördeskriget i Vietnam, vilket man fruktade skulle bli den tändande gnistan till ett nytt världskrig.

Det bästa beviset för detta är Nixons besök i Sovjet och Kina samtidigt som han fortsatte att för fullt bomba Nordvietnam och minera deras hamnar. Stormakterna vill inte ha ett världskrig, åtminstone inte nu. Därför var både Sovjet och Kina intresserade av att få ett slut på kriget i Vietnam. De hade också klart för sig att detta var målet med de amerikanska bombningarna.

Då pressen frågade mig om jag skulle skriva på namninsamlingen mot Amerika svarade jag nej. Jag motiverade detta mitt ställningstagande med att jag inte kände till motiveringen för president Nixons handlingsätt. Jag förutsatte att han inte kunde företa sig något

så psykologiskt och så inför världsoptionen utmanande som att under själva julhelgen fortsätta dessa bombningar. Jag har sedan fått reda på hans motivering. Hans övertygelse var att bombningarna var det enda som kunde föra detta krig till slut. Det visade sig också att denna hans uppfattning var riktig. Endast en militär seger kunde driva Nordvietnam tillbaka till förhandlingsbordet och till att skriva under fredshandlingarna. Detta har skett som en följd av bombningarna inför hela världens ögon.

Statsminister Palme och troligen även de andra partiledarna som gått i teten för sina partier i denna kränkande protest mot

Amerika och dess president låter påskina att de genom sin massaktion medverkat till krigets slut. Detta är rena osanningen. Amerikas utrikesminister som följt fredsförhandlingarna vet hur det förhåller sig med denna sak bättre än någon här i Sverige. Det ligger ju i sakens natur — som han säger, att Sveriges stöd till Nordvietnam både ekono-

att svänga åt rätt håll över hela linjen.

Vi har varit med förr att gå mot strömmen. Lika säkra som våra kritiker är nu och lika få som vi är som går mot FNL och kommunismens infiltrering i de politiska partierna och bland de kristna, lika få var vi en gång då vi tog ståndpunkt för pingstväckelsen och dess förkunnelse. Vi var motsagda och smäddade. Då var alla kyrkodörrar stängda. Nu är alla kyrkodörrar öppna. Då var man för ung och därför skulle man inte ha någon talan. Nu är man för gammal. Det ena anses vara lika illa som det andra när man inte vill höra sanningen.

Vi visste för 60 år sedan att vi hade rätt angående pingstväckelsen. Därför har vi hållit fast vid våra ståndpunkter. Och nu har vi fått rätt angående pingstväckelsen. Jag beklagar er alla som låtit lura er att gå med på FNL- och kommunistisidan. Om ni vill gagna vårt land så se till att ni i tid räddar er över på den rätta sidan. Vad vi för fram är sanningen om Vietnam.

Varför vi tagit ståndpunkt för Amerika och president Nixon är på grund av motiven till deras handlande. Motivet för deras understöd av Sydvietnam har varit att få slut på det kommunistiska inbördeskriget som man menade var början till en världsbrand.

Då det gäller den sista tidens bombningar, som vi alla menade var så oerhört psykologiska, innebar de valet mellan två onda ting. Valet stod mellan ett fortsatt krig, kanske i årtionden, eller ett par tre veckors häftiga bombningar, som skulle göra slut på kriget. Nixon valde det sista.

Hellre några veckors bombardemang som driver nordvietnameserna till förhandlingsbordet och gör slut på kriget än ett fortsatt krig med dess mångdubbla lidanden. Nixon hade rätt. Han är den man som enligt vår mening gjort den största insatsen för världsfreden i detta århundrade. Han valde rätt mellan två onda ting.

L. P. - (Dagen)

Insänt av Rev. C. Geo. Ericson

Djupt inne i hjärtat av Texas har man ju aldrig varit. Och föga troligt är det väl, att man någonsin kommer att hedra den ensamma stjärnans stat med ens närvaro. Men när vi härförliden läste i bladet, att landsmännen därnere firat 120-årsdagen av den första svenskens ankomst, kunde det ej hjälpas att man blev nyfiken och började snoka i boksamlingen efter närmare detaljer om folkspillran därnere. Man har fått en viss vurm att få kännedom om de tidiga landsmännens göranden i dessa trakter i Nordvästern, sedan Svenska Arkivet kom till, och det är inte fritt utan att intresset har sträckt sig utåt, åt andra håll.

Det där inträffade ju mitt i sommarvärmen, så någon närmare undersökning blev inte av. Nu, sedan man fått lite närmare kännedom, förefaller saken tämligen intressant. Om det är något för läsekretsen får red. Fabbe avgöra. (Jodå, och vi tackar. — Red.)

Hjälten i den här historien är en Svante Magnus Svensson, född i Barkarydstrakten i Småland 1816. I 18-årsåldern var han expedit i en diversehandel i Eksjö. Det blev något gruff, så handelsman gäv sin expedit en ordentlig smocka. Den då gällande tjänstebalken föreskrev ju, att det var en husbondes skyldighet att utdela lämplig husaga. Unge Svensson hade i varje fall sin egen åsikt om sådant förfarande så han helt enkelt rymde, gick till sjöss och seglade något år på både svenska och engelska bottnar, och förvärvade under tiden ett försvarligt engelskt ordförråd. Detta kom väl till pass då han omsider kom till USA och beslöt sig för att stanna på landbacken. Snart kom han åter in på den merkantila banan och blev av en affärsman i Baltimore sänd med ett lager till Texas. Skeppet förläste i närheten av Galveston, men Svensson lyckades rädda både sig själv och en del av lagret, som sedan avyttrades. Sedan begav han sig uppför kusten till Columbus, som då var huvudstaden.

Där fick han anställning i en affär och skötte sig så väl, att han inom kort blev kompanjon. I en grann vagn for han även omkring på landsbygden, tog beställningar och sålde varor. En rik plantageägare blev så förtjust i den driftige smålänningen, att han erbjöd honom plats som förvaltare på plantagen. Anbudet antogs, men sin andel i affären behöll han. Husbonden avled inom kort, och då gifte han sig med änkan. När hon dog, blev han ägare av plantagen och alla slavar. Någon förkärlek till slaveriet hyste han icke, och så fort sig göra lät, avyttrade han alltsammans. Han gifte sig sedan med en kusin till sin avlidna maka, och äktenskapet välsignades med fyra brän.

Tidigt hade han blivit bekant med Sam Houston, och i flera år skötte han även om dennes affärer. Därigenom fick han antagligen reda på, att Austin skulle bli den nya huvudstaden. Där slog han nu ned sina bopålar, byggde ett hotell och etablerade en större

Hans åsikter om slaveriet var väl kända, så när inbördeskriget bröt ut, fann han det rådligast att lämna familjen på sitt lantställe och smita över gränsen till Mexico. Under hans frånvaro skötte en morbror, Svante Palm, hans affärer. I Sverige hade Palm varit notarie i Göta hovrätt och även arbetat som tidningsman. Han hade kommit i klistret därhemma genom några tidningsartiklar, som höga vederbörande inte kunnat smälta, så redan 1844 fann man honom i Texas. Två år senare, sedan Texas blivit delstat, blev han postmästare i La Grange. Han var den förste landsmannen med akademisk utbildning som anlände till Texas. Något av en bokmal var han också. Han ägde ett bibliotek på 30,000 volymer. Efter hans död 1897 skänktes 10,500 volymer jämte skrifter och andra papper till Texas-universitetet. I motsats till

slaveriet och konfederationen och skrev bl. a.: "I en slavstat har en vit man många fördelar."

Svensson etablerade en exportaffär i bomull i New Orleans efter kriget. Affärerna fick snart ett sådant omfång, att huvudkvarteret måste flyttas till New York. Där startade han även en privat bank, S. M. Svensson & Sons. Firman lär gå under samma namn än i dag. Han dog i Brooklyn år 1896.

Under sin tid som handlare hade Svensson mottagit gravationsbevis för land som säkerhet för erhållna varor från soldater som deltagit i kriget mot Mexico. Han kom därigenom att äga landområden i 26 counties. Fram på 1880-talet beslöt hans söner att använda dessa områden för jordbruk och boskapsskötsel. Över 1,000 hemman har sålts, men ännu omfattar SMS Ranch över 300,000 acres, där boskapsskötsel i stor skala bedrivs.

Medan Svensson var förvaltare för den stora plantagen försökte han brevlades att intressera släkt och vänner att emigrera till Texas. Försöken hade dock icke givit önskat resultat. Endast en begävad men ganska originell onkel hade anlänt. År 1847 for han hem att hälsa på och för att värva emigranter. Året därpå anlände den första skaran på 25 personer, däribland hans mor, som dock återvände till Småland om några månader. Åtminstone en resa till gjorde han i samma syfte, och sedermera organiserades en agentur som förmedlade fri överresa för unga drängar, på villkor att de tog städsel hos de farmare som betalt biljetten, till summan återgäldats.

Att det finns landsmän i Texas hade vi nog haft en aning om förut. När Bergslagsmor besökte våra trakter för åtskilliga årtionden sedan, talade hon om för mig att den största och mest entusiastiska publik hon haft var nere i Texas någonstans — "och smålänningar var dom allesammans".

Enligt 1920 års folkräkning bodde 4,500 gamlalandssvenskar därnere. Siffrorna för 1940 visar ungefär 1,000 mindre. Vad siffrorna kan vara i dag är väl problematiskt. Men att svenskheten ej har dött ut bevisas väl av att den svenskspråkiga Texas-Posten ännu utkommer och läses av både tredje och fjärde generationerna. Av förstasigspåre har den fått betyget att vara den mest typiska svenskamerikanska tidningen.

Liten orsak — stora verkningar. Om inte Svensson fått den där örflen hade han kanske omsatt sin energi på hemmaplan. Och osäkert är det väl att värst många smålänningar då kommit sig för att styra kosan till Texas.

Retires After 34 Years

THOMAS M. FOLEY AND WHEEL

Griffin Wheel Company Superintendent Honored by Employers and Employees on Retirement From Active Duty

Sitting back in a comfortable chair, before a secretary desk, lighted by an efficient lamp, all of them brand new, may be found Thomas M. Foley, who, until the first of the month had been continuously employed by the Griffin Wheel company for 34 years.

Nov. 30 marked the date of his retirement because of ill health and the desk, chair and lamp were given to him by employes and officials of the company at a banquet to which had come the company superintendents from St. Paul, Council Bluffs, Salt Lake City and Los Angeles, with telegrams from most of the others scattered about the United States. Besides the local employes, superintendents of the other plants and the general offices had contributed to the purchase of the retirement gifts for Tom Foley.

His successor is J. W. Jackson, who has returned to Tacoma after an absence of nine years.

Mr. Foley, who is the father of Lee Foley, widely known dancer and dance instructor, will continue to live at the family home at 5315 South Lawrence street.

His genial personality, his ready Irish wit and sympathetic understanding has, according to his fel-

ber of the Griffin organization is more universally loved and respected.

The following is a brief resume of his service record with the company:

Started with the Griffin Wheel company as a general inspector, Nov. 18, 1905.

He held various positions, as local inspector, charging room foreman and assistant superintendent and received his first appointment as superintendent of the old stock yards plant, in Chicago, Oct. 4, 1909.

May 6, 1910, he was transferred to St. Paul plant as superintendent.

Nov. 15, 1911, he was appointed superintendent of the Tacoma plant.

He remained as superintendent of Tacoma plant until February, 1923. Effective Feb. 15, 1923, he was appointed superintendent of Sacramento Square plant in Chicago.

On Sept., 1, 1923, he was appointed operating superintendent in charge of manufacturing operations for all plants, and on Jan. 1, 1925, was appointed superintendent of the foundry division for all plants, with headquarters in Chicago.

Oct. 22, 1930, Mr. Foley returned

H. Z. Ramsdell Passes at 77

Henry Zina Ramsdell, 77, a lifelong resident of Tacoma and member of a pioneer Pacific Northwest family, died in a local hospital this morning after a long illness. The family home was at

HENRY ZINA RAMSDELL

6423 So. Puget Sound Ave.

Mr. Ramsdell was employed by the Griffin Wheel Co. here for 44 years and was assistant superintendent at the time of his retirement in 1945.

His grandfather, William P. Dougherty, brought the Masonic charter to Tacoma. Mr. Ramsdell was a member of Clover Lodge No. 91 for more than 50 years and had once served as its master.

His great-grandfather was Thomas Chambers, who came here as a pioneer settler in 1845.

In addition to his widow, Ethel, he is survived by a sister, Mrs. M. E. Ohara, of San Francisco; three daughters, Mrs. W. W. Owens, Mrs. R. H. Holt and Mrs. Betty Vickery, all of Tacoma; two sons, James V., Tacoma attorney, and Wallace Z., with The Tacoma News Tribune; two step-daughters, Mrs. Kenneth Purchase and Mrs. William Smith, both of Tacoma; four step-grandchildren; 13 grandchildren and four great-grandchildren.

The Piper Funeral Home will announce services.

Griffin Plant Here Casts Last Set of Wheels

CHILLED CASTING—Casting of Griffin cast iron wheels took three days from the initial pour until they were ready for service. Two foundrymen for the Griffin Wheel Co., which closed last December, are pictured as they poured the molten iron into the wheel mold. The sudden chilling of the metal as it came into

sudden contact with cold mold hardened the surfaces of the wheel's tread and flange. The wheel remained in the mold 40 minutes, then was sent to annealing ovens for a three-day, controlled-temperature cooling off period.—News Tribune staff photo.

By PAUL DUMAS

A local industry that helped put wheels under the westward expansion of America—and, incidentally, made Tacoma a byword in railroad yards and car repair shops across the land—passed into the limbo of history with the last cast Dec. 19, 1957, of the Griffin Wheel Co. foundry. Like the romantic, smoke belching steam locomotive, Griffin's celebrated chilled cast iron wheels fell victims to speed and changing railroad technology. Heavy freight cars drawn by swift diesel locomotives are shod with steel wheels today.

One of 12 Griffin plants in the nation, which together produced more cast iron railroad wheels than any other company—45 per cent of the total American out-

put—the Tacoma plant in 1923, its peak year, produced 8,500 wheels a month. Back in 1948 the foundry produced 5,000 a month, employing 85 men to do the job.

Output Dwindles

In its last years, employing between 40 and 50 men, the output had dwindled to about 2,000 wheels a month.

"The steel wheel is more economical, lasts three times longer and is stronger," explains James F. Dolansky, superintendent of the local plant. "It can take higher speeds and carry the heavier loads modern freight cars pack."

Closure of the wheel foundry will have no effect on the plant's brass foundry, Dolansky said. Employing about 15 men, it produces car journal bearings.

The Griffin Co., a subsidiary of American Steel Foundries, hasn't been left behind in the shift from cast iron to forged steel wheels, as closure of the Tacoma foundry might suggest. Five of its plants are still producing cast wheels; these are used in repairing old cars and for export.

3 Plants in Production

The company has developed and patented a new process for the production of steel wheels, and three of its plants are already in production. One is located at Colton, Calif., where Robert E. Ford, a native Tacoma, is superintendent.

The Tacoma plant dates back to 1896 when Griffin acquired the American Foundry, also known as the Parker & Topping Foundry, according to Stephen Forslund of 6803 South Tacoma Way. Forslund, foreman of the foundry, has been with Griffin here 42 years and recalls the present foundry building was

Ernest Lister and Dr. John C. Siegle, Tacoma dentist and former mayor.

Feature of the chilled cast iron wheel, he says, was that it could be produced economically and possessed remarkable wearing qualities. The process was discovered in 1785 by an English foundryman named John Randsome who learned he could harden cast iron plowshares by sudden chilling of the wearing surface. He applied the idea to the casting of iron wheels by using a chiller to form the tread and flange.

Process Explained

Forslund explains the process this way:

"As the iron enters the mold, the chiller hardens the metal to a certain depth, leaving the hub and plate of the wheel soft and machinable. What happens is that when the iron cools quickly the graphite, or carbon, forms a carbide of iron, which is hard and wear-resistant. The center part, which cools more slowly, holds the carbon in free state, resulting in the metal being soft and ductile."

The birth of a new wheel at the foundry was fascinating to watch.

It began on an open-air platform where a giant crusher smashed old wheels into scrap, which was weighed, hoisted and dumped into a cupola where ferro silicon and manganese was added.

After alternate charges of coke and iron placed into the cupola melted down, the slag was drawn off and the molten metal was poured into ladles. It was then poured into molds, where the metal came into sudden contact with cold steel of the chiller which formed the contour and

the surface of the tread and flange," said Dolansky. "Then the wheel was taken from the mold and put into an annealing oven, where it was hermetically sealed. This relieved the internal stress."

The wheel was kept in the annealing oven three days under constant temperature control, then removed and cleaned. It was then ready for duty.

Griffin wheels were (still are) used by railroads all over the world, and the legend "Griffin-Tacoma," which was cast on the face of those produced by the local foundry, became as familiar to railroad men as the Baldwin locomotive.

"Griffin-Tacoma wheels were even used on the sugar plantations in Hawaii by the Oahu Railroad as long as it operated," said Forslund. "At one time there was quite an export to Japan and recently a sizeable order was filled for Korea. They were used on the nation's streetcars and still keep the famed cable cars of San Francisco rolling."

Disneyland Last

Dolansky said the last cast here was for 20-inch wheels for the freight cars in Disneyland.

To those who find the romance of railroading a compelling part of America's history, the Griffin cast iron wheel has made a positive contribution to the growth of this country. The Griffin wheel dates back to 1803 and has been standard for freight cars until a few months ago when the wheel committee of the Association of American Railroads ordered that chilled cast iron wheels could no longer be used under new cars or for major repairs of old ones. They're made of steel now.

Observed Forslund somewhat